

దక్కన్

సామాజిక రాజకీయ మాసపత్రిక

ల్యాండ్

DECCAN LAND, HYDERABAD

66

- ❁ హెరిటేజ్ తెలంగాణ
- ❁ ఘనంగా లిటరీ ఫెస్టివల్

- ❁ పుస్తకమే అజేయమైన ఆయుధం
- ❁ హైదరాబాద్‌లో ఫిలిం స్టూడియో

Artist:
KUMARASWAMY.B

సహజసిద్ధమైన అంశాలను ఎన్నుకొని
మానసిక పరిపూర్ణతను పెంపొందించే
చిత్రాలను గీయడంలో మేటి

భక్తల కుమారస్వామి.

విషయ స్పష్టతలో అరుదైన చిత్రాలను
గీయడంలో ఆయనది
అందవేసిన చేయి. అంతర్జాతీయంగా
ప్రసిద్ధ చిత్రకారుల విశిష్ట చిత్రాలను
సేకరించి భద్రపరచిన చిత్రకళాభిమాని.
కళా లోకంలో స్వీయ ముద్రను
ఏర్పరచుకున్న సృజనశీలి.

ప్రత్యేక కథనం లోపలి పేజీల్లో

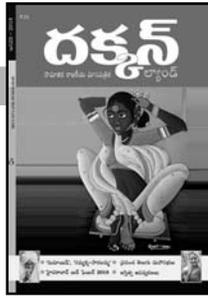
సరికొత్త ఒరవడి

వినూత్న ఆలోచనలతో సమకాలీన ప్రాతినిధ్యంతో ఆలోచనను పెంపొందించే అరుదైన చిత్రాలకు చిరునామాగా మారిన సచిత్రకారుడు భక్తల కుమారస్వామి. స్పష్టతను పాటిస్తూ స్పందనను రాబట్టే మానవీయ కోణాలను చిత్రాలలో ఆయన చూపారు. మానసిక పరిపూర్ణత కలిగించడమే చిత్రానికి ఉండే అంతిమ లక్ష్యమని నమ్మి సందర్భానుసారంగా సృజన శీలతను అద్ది బలమైన భావాలతో అనేక అద్భుత చిత్రాలు వేస్తూ పేరొందుతున్నారు.

"CHANDRAM" 490, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.
 Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288
 E-mail: deccanlandindia@gmail.com website : www.deccanland.com

మెయిల్ బాక్స్

బుక్ ఫెయిర్ గురించి విలువైన సమాచారం

జనవరి సంచికలో 'భాగ్యనగరం నడిబొడ్డున పుస్తక యజ్ఞం' శీర్షికతో 31వ జాతీయ పుస్తక ప్రదర్శన గురించి ఎంతో విలువైన, ఉపయోగ కరమైన సమాచారం అందించారు. హైద్రాబాదు పుస్తక ప్రదర్శన ప్రాధాన్యతను రచయిత కోయ చంద్రమోహన్ వివరనాత్మకంగా తెలిపినందుకు అభినందనలు. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ప్రతియేటా జరిగే ఈ పుస్తక పండగను ప్రతి ఒక్కరికీ గురించి తెలిసేందుకు ఈ వ్యాసంతో దృఢపడుతుంది.

- పసంత, కరీంనగర్

పరిశోధనాత్మక వ్యాసం అందించారు

వనదేవతల న్వరూపాలు నమ్మక్క-సారలమ్మల వ్యాసం పరిశోధనాత్మకమైన అంశాలతో రూపొందింది. నమ్మక్క-సారలమ్మల చారిత్రక నేపథ్యాన్ని వనదేవతల పోరాట స్ఫూర్తిని, జాతరగా పరిణామం చెందిన తీరును వ్యాసకర్త మంత్రి శ్రీనివాస్ వివరించిన తీరు బాగుంది. దక్కన్ ల్యాండ్ లో ప్రచురించే వ్యాసాలు పోటీ పరీక్షల విద్యార్థులకు ఎంతో ఉపయోగపడతాయి.

-పి. శృతి, రాంనగర్

తెలుగు మహాసభలపై సమగ్ర సమాచారం

డిసెంబరులో జరిగిన ప్రపంచ తెలుగు మహాసభలలో జరిగిన వివిధ సాహిత్య సదస్సులపై ఫోటోలతో కలిపి సమగ్రమైన సమాచారాన్ని జనవరి సంచికలో అందించారు. నుమాయిష్, హైద్రాబాద్ బుక్ ఫెయిర్, నమ్మక్క-సారలమ్మ వంటి ప్రత్యేకతలు కలిగిన వ్యాసాలతో డిసెంబరు మాదిరిగా జనవరి సంచికను కూడా దాచుకోదగిన ప్రత్యేక సంచికగా రుపొందించడం బాగుంది.

-డా॥ రమాదేవి, వరంగల్

కొత్త జిల్లాల సంగ్రహ చరిత్ర వ్యాసాలకు ఆహ్వానం

తెలంగాణలో కొత్తగా ఏర్పడిన జిల్లాల చరిత్రను తిరిగి లిఖించుకోవాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. వివిధ కారణాల వల్ల మరుగున పడిన విశేషాలెన్నో ఈ సందర్భంగా వెలుగులోకి వచ్చే అవకాశం ఉంది. ఈ నేపథ్యంలో ఆయా జిల్లాల సంగ్రహ చరిత్రపై వ్యాసాలను దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రికకు పంపించాల్సిందిగా కోరుతున్నాం.

మీ లేఖలను

E-mail:deccanlandindia@gmail.comకు పంపించవచ్చు

“బాల చెలిమి” కోసం రచనలకు ఆహ్వానం

చిల్డ్రన్ ఎడ్యుకేషన్ అకాడమీ అధ్వర్యంలో యం.వేదకుమార్ సంపాదకత్వంలో గతంలో వెలువడిన బాలల పత్రిక 'బాల చెలిమి'ని తిరిగి పునరుద్ధరించామని తెలియజేయడానికి సంతోషిస్తున్నాం. బాలలలో సృజనాత్మకతను పెంచి విజ్ఞాన, వినోద, వికాసాలను అందించాలన్న లక్ష్యంతో ముందుకు సాగే 'బాల చెలిమి' బాలల పత్రికలో ప్రచురణకు కథలు, గేయాలు, కవితలు, స్కెచ్లు, వ్యాసాలు, పొడుపుకథలు, సామెతలు, జాతీయాలు వంటివి పంపాలని రచయితలను కోరుతున్నాం. అదేవిధంగా బాలచెలిమిని www.balachelimi.in వెబ్ సైట్ లో కూడా చూడవచ్చు. - (యం. వేదకుమార్), ఎడిటర్

మీ రచనలు మాకు పంపవలసిన చిరునామా: ఎడిటర్, “బాలచెలిమి”, చంద్రం, 3-6-712/2, స్ట్రీట్ నెం:12, హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్-500029, తెలంగాణ. మొబైల్: 9030626288 ఇమెయిల్: balachelimi@yahoo.com వెబ్ సైట్: www.balachelimi.in

అప్పుడప్పుడు -2వ భాగం వచ్చే సంచిక నుండి

ప్రముఖ దర్శకులు బి. నరసింగరావు లేఖిని నుండి వెలువడి ధారావాహికంగా ప్రచురితమైన 'అప్పుడప్పుడు' కవితా మాలిక మొదటి భాగం పూర్తయ్యిందని పాఠకులకు తెలియజేస్తున్నాం. రెండవ భాగం ప్రచురణ వచ్చే సంచిక నుండి ప్రారంభమవుతుంది.

- సంపాదకులు, దక్కన్ ల్యాండ్

ఆన్ లైన్ ద్వారా దక్కన్ ల్యాండ్ చందా చెల్లింపు

దక్కన్ ల్యాండ్ బ్యాంకు ఖాతా వివరాలు
Name : DECCAN LAND,
Kotak Account No: 7111218829
Bank: KOTAK MAHINDRA BANK
IFSC Code:KKBK0000555
Branch Code : 000555,
MICR Code : 500485007

దక్కన్ ల్యాండ్

సామాజిక, రాజకీయ మాసపత్రిక

సంపుటి: 6 సంచిక: 6 పేజీలు: 68

ఫిబ్రవరి- 2018

సంపాదకులు
యం. వేదకుమార్

9848044713

editordeccan@gmail.com

సహాయ సంపాదకులు

తిరునగరి శ్రీనివాస్

స్పెషల్ కరస్పాండెంట్

కె. ప్రభాకర్

8106721111

సర్క్యులేషన్

హెచ్. మోహన్లాల

వాణిజ్య ప్రకటనలు

నీరజ

9030626288

ఫోటోగ్రాఫర్

బి.స్వామి

8374995555

కవర్ పేజీ ముఖచిత్రం

భక్తల కుమారస్వామి

చిత్రాలు

కూరెళ్ల శ్రీనివాస్

layout & composing @

CHARITHA IMPRESSIONS

printed @ DECCAN PRESS

ఆజామాబాద్, హైదరాబాద్-500 020.

కార్యాలయ చిరునామా

TELANGANA
RESOURCE CENTRE

DECCAN LAND
"CHANDRAM"

3-6-712/2, St.No. 12, Himayatnagar,

Hyderabad - 500 029 Telangana

Mobile: 9030626288 Fax: 040-27635644

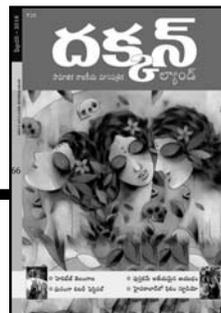
E-mail: deccanlandindia@gmail.com

website : www.deccanland.com

కృతజ్ఞతలు

దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక సాహిత్యం విభాగంలో సలహాలు, సూచనలు అందించిన డా॥ ఎస్. రఘుకు మా కృతజ్ఞతలు.

లోపలి పేజీల్లో...

కృతనిశ్చయంతో లక్ష్యం వైపు అడుగు (ఎడిటోరియల్) ఎం. వేదకుమార్ 7

పుస్తక మాల్ కేసీఆర్ వల్లే సాధ్యం జూలూరు గౌరీశంకర్ 8

పాకాల యశోదారెడ్డి సుంకెరెడ్డి నారాయణరెడ్డి 9

ఓరుగంటి శిలలో ప్రవహించిన సంగీతం గూడూరు మనోజ 12

అంధేరి రాత్ కె సితారే పరవస్తు లోకేశ్వర్ 14

హెరిటేజ్ తెలంగాణ - Heritage Telangana ఎం.డి. కరీం 16

రాతిబొమ్మల్ని సైతం కరిగించిన మిట్టపల్లి సురేందర్ పాటలు అంబటి వేకువ 20

ఛాయా చిత్రకారుడు సత్యనారాయణ గోల టీఎస్వీ 24

పుస్తక పఠనం.. 'కా' బతుకులకు దీపదారి డా॥ మోగునూరి వెంకటరమణ 26

పుస్తకమే అజేయమైన ఆయుధం కట్లా ప్రభాకర్ 29

ఎన్ని మార్పులొచ్చినా పుస్తకం వెలుగు తగ్గదు దక్కన్ న్యూస్ 37

వికసించిన సృజనాత్మక సౌరభం దక్కన్ న్యూస్ 39

భక్తల కుమారస్వామి రమణీయ చిత్రకారుడు సృజన్ 43

స్కూల్ రేడియో - విజ్ఞానం, వినోదాల మేళవింపు ఉదయ్ కుమార్ గాలి 45

కన్నుల పండువగా ఆర్ట్ ఎగ్జిబిషన్ ఆదర్శ శ్రీవస్తావ్ 47

ఘనంగా హైదరాబాద్ విలరబి ఫెస్టివల్ ఆర్. పురుషోత్తం నాయుడు 49

తెలుగు మహాసభలు విజయవంతం సంకేపల్లి నాగేంద్రశర్మ 53

హైదరాబాదులో ఫిలిం స్టూడియోలు హెచ్.రమేష్ బాబు 56

రాజాస్థానంలో కాదు ప్రజల మస్తిష్కాల్లో నిలిచిన తత్వాలు సంగీతేశ్వరీ శ్రీనివాస్ 60

గంగుల శాయిరెడ్డి సామాజిక కావ్యాలు కాపుబద్ద, మావూరు తిరునగరి శ్రీనివాస్ 62

పుస్తకాలు దక్కన్ న్యూస్ 64

'దక్కన్ ల్యాండ్'లో అచ్చపుతున్న రచనలలో వ్యక్తమవుతున్న అభిప్రాయాల న్నింటితో సంపాదకులకు ఏకీభావం ఉండాలి అవసరం లేదు. 'దక్కన్ ల్యాండ్'ను ప్రజాస్వామిక అభిప్రాయ వేదికగా, ప్రజాపక్ష రాజకీయార్థిక, సామాజిక సాహిత్య విశ్లేషణావేదికగా తీర్చిదిద్దాలన్నదే మా సంకల్పం. అందుకు అనుగుణంగానే అన్ని రకాల అభిప్రాయాలకు, భిన్నాభిప్రాయాలకూ స్థానం కల్పించాలన్నది మా ఉద్దేశం. వివిధ రంగాల్లో నిపుణుల రచనలను అందించడం ద్వారా ఆయా అంశాలపై, సమస్యలపై, పరిష్కార మార్గాలపై పాఠకుల్లో అవగాహన పెంపొందించడమే 'దక్కన్ ల్యాండ్' లక్ష్యం.

నయా రుఖం

డెబై ఏండ్లు నిండినై
గలిజి గాయం రసి కారుతునే ఉంది
నా వాడకు పుష్కరపు వరద ఎప్పుడు వస్తుందో
!?

మలిన శరీరాన్ని ఉతికి ఆరేసుకోవాలి .

లాగి, లాగి రిక్షాచైను లాగే

సిరలు, దమనులు తెగిపోతున్నాయి

రిక్షాకు కొత్తచైను కొనుక్కోవాలి

బూబమ్మకు బురుఖా కొనాలి

రాడీ వీధి లైటు

కళ్ళు చించుకొని ఇటీ చూస్తుంది

రేపు డోర్ కర్టెన్ కొనుక్కొని రావాలి

సీతాకోక చిలకల్ని దాయటం కష్టమౌతుంది

వణుకుతున్న పెదాల వంటి జగింపుల మధ్య
ఱొద

ఏకతారాసు మీటి విడిచినట్టుగా తెగుతూ,
తెగుతూ వినిపిస్తుంది.

అమ్మ ఆలపిస్తున్న 'కల్కా' ఛోటీ వింటూనే
వుంది

దుమా ఆకలిని నిద్రపుచ్చలేక పోతుంది.

కమిలే లేతపేగుల కమురు వాసన

తూర్పున సూర్యుడు ఉదయించక ముందే

ఆకలి మేల్కొని రూమురాత్రి దాటింది

పేదెంట్లో రాత్రి జీవితాన్ని విస్తరించుకుంటుంది

మూల్గులె కోడికూతలు

కాస్సులన్నీ సమీక్షించుకున్నట్లుంది అమ్మ

మరో బడ్డ దూరమై పోతున్నందుకేనేమో-!?

యాదోంకీ బర్యాత్

తల్లి గుండె ఏనాడో బీటలు బారిపోయింది

ఈ దూరం చేసుకోవడాలు

నా జాతినే ఎందుకు దహిస్తున్నాయి.

అల్లా !

మనిషిని దాటి పెరిగిన గోడలు

రక్షణ కోసమేనని భ్రమలు పాతుకోపోవడం
ఎంత దయనీయం

మా పూరిపాకల్లోని కన్నెపిల్లల్ని పట్టుకెళ్లండి
పసిపిల్లలు వాళ్ళు

ఆనందాన్నిచ్చే లేపనాలుగా వాడుకోండి

మీ మరుగు దొడ్లు శుభ్రం చేయడానికి

పనికొచ్చే తురుకలమే

రెండవ తరగతికి చెందిన కాఫిర్లమే

కాస్త్రు కడుపాకలి తీర్చండి

ఇక్కడ అమ్మ నిత్యం 'దువాలోనే' వుంటుంది.

డబ్బు మదమెక్కిన

మానవ రూపంలోని సైతానులకు

పేద దర్జీల వెతలు ఎలా అర్థమౌతాయి

నాల్గొండలో పాదిపనులు చేయకపోతే

ఇల్లు గడవని నవాజ్జీల గోడు ఎవరికీ

పడుతుంది

రెక్కలు మొలవని పక్షి పిల్లల్ని

ఇసుక ఎడారి రాబందులు

ఎగరేసుకుపోతున్నాయి.

మొన్న దేవదాసు కథల్లోనే

పార్వతుల గురించి మాట్లాడుకున్నాం

రేపు ముసలి షేక్ ఎలానూ రాలిపోతాడు

పసి ఫాతిమాలు

కథలపై వెలుగు ప్రసరింప చేయాలి.

-హనీఫ్,

m : 9247580946

e : haneefsd777@gmail.com

హైదరాబాద్ బర్యాని

మాదిరె షెహర్ హైదరాబాద్ కా మెహర్రానీ

దమ్క బర్యాని జాఫ్రానీ

ప్రపంచ ప్రముఖుల ప్రశంసలు పొంది

భాగ్యనగరం కీర్తి ప్రతిష్టలు ఆకాశాల ఎత్తుకు
పెంచిన

షాహీ వంటకం బర్యాని ఆత్మ కథ అత్యంత

చారిత్రాత్మిక విశేషం

అలనాడు ఆల్ఫ్ ఆబ్డెన్ గ్రాండ్ హౌటల్

మదినా షరీఫ్ కు పరిమితమై ఒక ప్లేట్

దేడరుపై

ఆదా ప్లేట్ బారానాకు

కొందరికే పరిమితమై నిరుపేదల చేతికందని

అతి ఖరీదైన పరమపదార్థం

పట్టా లవంగ్ కబాబ్ బీనీ సుగంధ ద్రవ్యాల

సమ్మేళనంగా

నేడు ప్రజాస్వామ్యంలోనికి ప్రవేశించింది

నిత్య జనసందోహంతో తనకు తాను

"ప్యారడైజ్" సృష్టించుకుంది

ప్రతి వాడా గల్లీలో ప్రతి సెంటర్లో

అందుబాటులోకి వచ్చింది

ఇప్పుడు గరిబ్ కూడా బర్యాని తిని నవాబ్గా

ఫీలవుతాడు

అమెరికా అధ్యక్షుని కూతురు మేడం

ఇవాంకా మళ్ళీ మళ్ళీ హైదరాబాద్ కు

రావాలని కోరుకుంటుంది

ఆగ్రాలో తాజ్ మహల్, అమెరికాలో

న్యూయార్క్, హైదరాబాద్ లో చార్లినారంత

గొప్పది మన బర్యాని

ఇలా మన నగరానికి బర్యాని గర్వకారణం

చరిత్రలో అత్యంత అద్భుతం

ఇది అతిశయోక్తి కాదేమో రేపు

గ్రహాంతరవాసులు కూడా మన బర్యానిని

దొంగిలించుకొనిపోయే రహమాదం పొంచి

ఉంది.

హర్ మెహమాన్ కా ఖాయిషే పక్వాన్

హర్ మేజ్ బాన్ కా ఆన్ ఔర్ షాన్

షెహర్ హైదరాబాద్ కా నిషాన్

ప్యారా బర్యానీ తుజే హజార్ బార్ మెరా దిలీ

సలాం.

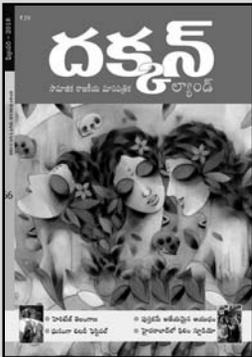
-ప్రొ. లక్ష్మీనారాయణ,

m - 9542656636

e - poosa1946@gmail.com

‘కృతనిశ్చయంతో లక్ష్యం వైపు అడుగు’

తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత అత్యంత ప్రతిష్టాత్మకంగా నిర్వహించిన ప్రపంచ తెలుగు మహాసభలు తెలుగు ప్రాభవాన్ని చాటి చెప్పేందుకు తోడ్పడ్డాయి. తెలంగాణలో వికసించిన తెలుగు భాషా సాహిత్యాలు ప్రపంచానికి తెలిశాయి. తమ సృజనశక్తిని తెలంగాణ సాహితీవేత్తలు ప్రపంచంతో పంచుకున్న ఘట్టం మహత్తరమైంది. పుస్తక పఠనాభిలాషను, భాషపై మక్కువను పెంచాలన్న ధ్యేయాన్ని కార్యాచరణలో పెట్టేందుకు, భాష అభివృద్ధి, ఆధునీకరణకు మార్గాలను చూపేందుకు ప్రభుత్వం తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ, రాష్ట్ర గ్రంథాలయ పరిషత్తు వంటి సంస్థలను పునర్జన్మస్థికించింది. గ్రంథాలయాలలో విరివిగా పుస్తకాలను అందుబాటులోకి తేవడంతోపాటు ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని ఇంకా సమర్థవంతంగా వినియోగించుకుంటే పాఠకులకు అవి ఎంతో చేరువ అవుతాయి. తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ, తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం, సాహిత్య సంస్థలు, సంఘాలు యాస భాషలకు సంబంధించిన పదకోశాలు, నిఘంటువులను రూపొందించాలి. బాలసాహిత్యానికి ప్రముఖ స్థానం ఇవ్వాలి అవసరాన్ని గుర్తించి రేపటి తరానికి ప్రతినిధులైన బాలలను ఇప్పటి నుండి నిర్మాణాత్మకంగా, సృజనశీలతతో తీర్చిదిద్దేందుకు విరివిగా బాలసాహిత్యం రాసే వారిని ప్రోత్సహించడమే కాకుండా సంస్థలు, ప్రభుత్వం వాటిని రచింపజేసి ప్రచురించి అందుబాటులోకి తేవడానికి అడుగులు పడతాయని, పాఠశాల స్థాయి నుండి పిల్లల్లో పఠనాభిలాషను పెంపొందింపజేసి, బహుముఖంగా బాల సాహిత్యంపై వచ్చే అభిప్రాయాలను స్వీకరిస్తూ సదస్సులు, సమావేశాలు నిర్వహించి బాలలకోసం ఏం కావాలో తెలుసుకుని ఆ దిశగా ముందుకు సాగుతాయని ఆశాభావం వ్యక్తం చేస్తున్నాను. ప్రాంతీయ యాస, భాషకు విశిష్టస్థానం పెరగాలంటే పరిశోధకులు, భాషాభిలాషులు, ప్రభుత్వ, ప్రభుత్వేతర సంస్థలు ఒకే లక్ష్యంతో కూడిన నిర్ణయాలతో సమిష్టి కృషిని కొనసాగించి భాషలోని తీపి మాధుర్యాన్ని నలుదిశలా విస్తరింపజేసే రీతిగా ముందుకు సాగాలి.

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ఒకటవ తరగతి నుండి ఇంటర్మీడియట్ వరకు తెలుగును తప్పనిసరిగా అమలు చేయాలని నిర్ణయించిన ప్రభుత్వం వచ్చే విద్యా సంవత్సరం (2018-2019) నుంచి ఈ విధానాన్ని పకడ్బందీగా అమలు చేసేందుకు కసరత్తు చేస్తోంది. తెలుగును తప్పనిసరి చేస్తూ తీసుకున్న నిర్ణయానికి అనుగుణంగా ఆర్డినెన్సును జారీచేసేందుకు ప్రభుత్వం సంసిద్ధమైంది. ఆర్డినెన్సును సిద్ధంచేసే పనిలో న్యాయశాఖ నిమగ్నమైంది. రాష్ట్ర సిలబస్ తో పాటు సిబిఎస్ఈ, ఐసీఎస్ఈ పాఠశాలల్లో, కళాశాలల్లో, అంతర్జాతీయ విద్యా సంస్థలలో కూడా తెలుగును ఖచ్చితంగా అమలు చేయాలని ప్రభుత్వం ఆదేశాలు జారీ చేసిన సంగతి తెలిసిందే. మరో వైపు ఎంతో వైభవంగా జరిగి ముగిసిన 31వ హైద్రాబాద్ బుక్ ఫెయిర్, హైదరాబాద్ లిటరరీ ఫెస్టివల్ పుస్తకానికి తద్వారా భాషకు వన్నె తగ్గని ఆదరణను బలంగా చాటిచెప్పాయి. అలాంటి వాటి స్ఫూర్తిని అందుకుంటూ భాషను పరిరక్షించుకుని భవిష్యత్తుకు ఉజ్వల బాటలు పరిచే కృషి నిరంతరం కొనసాగుతూనే ఉండాలని ఆశిస్తూ...

వేదకుమార్.యం
(యం. వేదకుమార్)
ఎడిటర్

పుస్తక మార్ కేసీఆర్ వల్లే సాధ్యం

“పుస్తకమహాల్” విన్నపం కేసీఆర్ దృష్టికి ...

ప్రస్తుత కాలంలో పుస్తకాలు చదవటం లేదన్న వాదనలు తప్పని రుజువైంది. జనవరి 18 నుంచి 28 వరకు తెలంగాణ కళాభారతి ప్రాంగణంలో జరిగిన 31 హైదరాబాద్ జాతీయ పుస్తకప్రదర్శనకు 10 లక్షల మంది పుస్తకప్రియులు హాజరై ఈ తరం బాగా పుస్తకాలు చదువుతుందని నిరూపించింది.

ఈ పుస్తక ప్రదర్శనకు హాజరైన 10 లక్షల మందిలో సుమారు 7 లక్షల మంది పుస్తకాలు కొన్నారు. ఒక్కొక్కరు 100 రూపాయల నుంచి 10 వేల రూపాయల వరకు కొనవచ్చును. వ్యక్తులు కాకుండా సంస్థలు, స్కూళ్లు, కళాశాలలు, పలురంగాలకు చెందిన సంఘాలు కొనే పుస్తకాలను అంచనా కడితే కోటికిపైగా పుస్తకాలు విక్రయించబడి ఉంటాయి. తెలంగాణ కళాభారతిలో కోటిదీపాలతో

పుస్తకంఅజేయమై వర్షిల్లి తీరుతుందని ఆచరణ రూపంగా తేలింది. పుస్తకాలు మంచిపొరుల్ని, మంచి పౌరసమాజాన్ని నిర్మించటానికి దోహదపడతాయి. జ్ఞానతెలంగాణ నిర్మాణానికి పుస్తకాలు పనిమూట్లుగా ఉపయోగపడతాయి. కేసీఆర్ పుస్తకాల మీద ప్రేమున్న ముఖ్యమంత్రి కావటం వల్ల రాష్ట్ర అవతరణ తర్వాత ఈ పుస్తక ప్రదర్శనకు సంపూర్ణ సహాయసహకారాలు అందిస్తున్నారు. అందుకు ప్రత్యేక కృతజ్ఞతలు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ముఖ్యకార్యదర్శి బుర్రావెంకటేశం ఈ పుస్తక ప్రదర్శనను దగ్గరుండి పర్యవేక్షించారు. ఈ పుస్తక పండుగను విజయపంతం చేసేందుకు 31 జిల్లాల నుంచే గాక పొరుగునున్న ఆంధ్రప్రదేశ్, కర్ణాటక, ముంబాయ్ నుంచి కూడా తెలుగు వారు హాజరయ్యారు. జాతీయ పుస్తక ప్రదర్శనలో ఇప్పడు

హైదరాబాద్ మహానగరంలో గృహోపసరాలు అన్నీ తీరే విధంగా పెద్దమాల్స్ ఉన్నాయి. అలాగే పుస్తకాల షాపులన్నీ ఒకే సముదాయంలో ఉండేవిధంగా ఒక పుస్తకాల బిగ్ మార్ట్ ఏర్పాటు చేయాలని పుస్తకప్రియులు కోరుతున్నారు. 60 నుంచి 100 పుస్తకాల షాపులతో ఒకే ప్రాంగణంలో ఒకే భవనంలో ఈ పుస్తక మహాల్ ఏర్పాటు చేయాలని పుస్తకప్రియులు అడుగుతున్నారు. ఈ విషయాన్ని ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ కు విన్నవిస్తాం. ఈ అంశంపై ఆయన తప్పక స్పందిస్తారన్న నమ్మకం ఉంది. అదే జరిగితే దేశంలో ఎక్కడా లేని విధంగా హైదరాబాద్ నగరంలో పుస్తక మహాల్ నిర్మితమవుతుంది. అది ఒక్క కేసీఆర్ వల్లనే సాధ్యమవుతుంది.

దైవసమారాధనలు జరిగిన రికార్డు ఉంది. అదే విధంగా సుమారు కోటి పుస్తకాలు విక్రయించబడి పుస్తక ప్రయిఉలు కూడా ఒక రికార్డు సృష్టించారు. సాఫ్ట్ వేర్ రంగం ఎంతముందుకుదూసుకవచ్చినా, సాఫ్ట్ కాపీ మీద ఎప్పటికైనా హార్డ్ కాపీ విజయం సాధిస్తుందని పుస్తకప్రదర్శన నిరూపించింది. పుస్తకానికి మరణం లేదని

హైదరాబాద్ ది రెండవ స్థానం. త్వరలో ఈ పుస్తక ప్రదర్శనను అంతర్జాతీయ పుస్తక ప్రదర్శనగా తీర్చిదిద్దవలసి ఉంది.

- జూలూరు గౌరీశంకర్, అధ్యక్షులు
హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ కమిటీ
m : 9440169896

తెలంగాణ సాహిత్య దృశ్యం

తెలంగాణ భాషలో కథలు రాసిన తొలి రచయిత్రి

పాకాల యశోదారెడ్డి

ఆమె గురించి రాయడానికి అర్హత ఏమిటి?

నా ఎంఫిల్ పరిశోధనకు ఆమె పర్యవేక్షకురాలు. అది 1982 సరిగ్గా దశాబ్దం తర్వాత ఆమె అధికార భాషా సంఘం చైర్మన్ అయ్యింది. అప్పుడు నేను ఆమె దగ్గర డిప్యూటీషన్ మీద పి.ఎస్.గా(పర్సనల్ సెక్రటరీ) చేరిన. ఈ రెండు సందర్భాలలో - రచయిత్రిగా, వ్యక్తిగా ఆమెను దగ్గర్నుంచి చూసిన. ఇది చాలనుకుంట ఆమెను గురించి రాయటానికి.

స్వాతంత్ర్యానంతరం తెలంగాణ తొలితరం కథకుల్లో ప్రసిద్ధ కథకురాలు యశోదారెడ్డి. రేడియో ధారావాహిక కార్యక్రమం ద్వారా 'మహాలక్ష్మి ముచ్చట్లు' అనే పేరుతో తెలంగాణ భాషను తెలుగు ప్రపంచానికి పరిచయం చేసిన తొలి రచయిత్రి యశోదారెడ్డి.

తెలంగాణ మారుమూల గ్రామంలో జన్మించి, హైద్రాబాదుకు వచ్చి విద్యాభ్యాసం చేసి, ఒక యూనివర్సిటీలో ప్రొఫెసర్ అవ్వడమనేది అసాధారణమైటువంటి విషయం.

ఆమె 1929, ఆగస్టు 8వ తేదీన మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలోని మిడినేపల్లి గ్రామంలో జన్మించినది. అక్కడే ప్రాథమిక విద్యాభ్యాసం చేసింది. ఆమెకు ఎంత జ్ఞాపకశక్తి అంటే ఒకసారి పాఠశాలకు వెళ్ళినపుడు పుస్తకాలు తేనెండుకుగాను ఆమెను క్లాసు బయటే సార్ ఉంచినపుడు క్లాసు బయటి నుంచే ఆమె పాఠం విని, ఆ పాఠంలో అక్షరం పొల్లుపోకుండా వినిపించినటువంటి అద్భుతమైన ఏకసంధాగ్రాహి యశోదారెడ్డి.

ఆ తరువాత విద్యాభ్యాసం ముగించు కున్నటువంటి క్రమంలోనే తెలంగాణ తొలినాటి చిత్రకారుడు పి.టి.రెడ్డిగారితో వివాహం జరిగింది. ఆయనతోపాటు నారాయణగూడలోనే ఇల్లు తీసుకుని, అక్కడే నివాసం ఏర్పరచుకుని, అప్పటి నుండి ఆమె చనిపోయేంతవరకూ ఆ నివాసగృహంలోనే ఉన్నారు.

ఆమె ఒక గ్రామీణ ప్రాంతం నుంచి ఒక నిరక్షరాశులైనటువంటి కుటుంబం నుంచి వచ్చి, ఎం.ఎ., పి.హెచ్.డి. చేసి యూనివర్సిటీలో చేరడమనేది మామూలు విషయం కాదు.

ఆమె తెలుగులో హరివంశాల మీద పి.హెచ్.డి చేసింది. సంస్కృత హరివంశం, నాచన సోమనాథుడి హరివంశం, ఎర్రన హరివంశం, భైరవి కవి హరివంశం మొదలైనటువంటి హరివంశాలని తులనాత్మక అధ్యయనం చేసి తన సిద్ధాంత గ్రంథంలో నిరూపించింది.

తులనాత్మక అధ్యయనానికి అది ఒక తొలిమెట్టుగా విమర్శకులు భావిస్తారు. ఆ పి.హెచ్.డి. అనంతరం ఆమె ఉస్మానియా యూనివర్సిటీలో ప్రొఫెసర్ గా చేరి సుదీర్ఘకాలం ప్రొఫెసర్ గా తన విధుల్ని నిర్వహించారు.

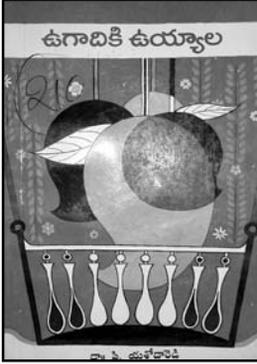
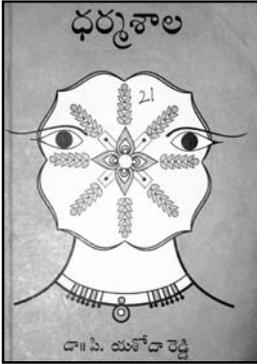
ఆమె విద్యుక్తధర్మంలో ఎంత నిర్మాహమాటి అంటే ఎవ్వరినీ లెక్కచేయనటువంటి, ముక్కుసూటిగా పోయే తత్వం. అందుకని ఆమె అనేక సందర్భాలలో ఇబ్బందులు కూడా ఎదుర్కొంది. ఆర్ట్స్ కళాశాల మెట్లు ఎక్కనివ్వకుండా చేసినటువంటి ఇబ్బందుల్ని కూడా

ఆమె ఎదుర్కొంది.

అధికార భాషా సంఘం అధ్యక్షురాలిగా 1990-93 మధ్య పనిచేసింది. అప్పుడు ఆమె వద్ద నేను పి.ఎస్ గా అంటే పర్సనల్ సెక్రటరీగా ఆమెవద్ద ఎంఫిల్ చేసిన. అప్పుడు యశోదారెడ్డిగారి ప్రతిభ ఏమిటో, ఆమె ఎంత ముక్కుసూటిగా వెళుతుందో తన అభిప్రాయాలకు విలువనీయనటువంటి వారిని ఎవరినీ లెక్కచేయదు. ఆమెకు ఎంత పాండిత్యం ఉన్నదో నేను దగ్గరి నుండి గమనించిన.

ఆమె ఎంతటి బహుముఖ ప్రజ్ఞావంతురాలు అంటే ఆమె కేవలం కథలు రాయడమే కాకుండా, అనేకమైనటువంటి పరిశోధనా గ్రంథాలు రాసింది. అనేక రేడియో ప్రసంగాలు చేసింది అనేక సభల్లో ఉపన్యాసాలు ఇచ్చింది. ఆమె గొప్ప వక్త కూడా. చాలా అద్భుతంగా తన జ్ఞాపకశక్తితో వేలాది పద్యాలని ఒప్పజెప్పి, వేలాది పద్యాలని కోట్ చేసి ప్రేక్షకుల్ని మంత్రముగ్ధుల్ని చేసేటటువంటి వాగాటి ఆమె సొంతం.

ఆమె పరిశోధనా గ్రంథాల్లో మనం పేర్కొనదగిన చాలా సుప్రసిద్ధమైన గ్రంథాలు ఉన్నాయి. వాటిలో ఒకటి "ఆంధ్ర సాహిత్య

చరిత్ర వికాసం”. ఆంధ్ర సాహిత్య చరిత్ర ఎట్లా వికాసం చెందిందనే విషయాన్ని ఈ గ్రంథంలో తెలియపర్చింది. దీనితోపాటు గ్రంథాల్ని పరిశీలించినపుడు ఆమెకు ప్రాచీన సాహిత్యం మీద ఎంత అధికారం ఉన్నదో, పాశ్చాత్య సాహిత్యం మీద కూడా అంతే అధికారం ఉన్నదన్న విషయం మనకు అర్థమవుతుంది.

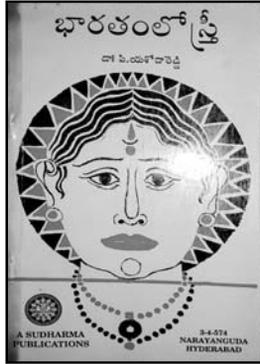
ఆమె రెండో గ్రంథం ‘పారిజాతాపహరణ’ ప్రబంధాన్ని ఆమె అద్భుతంగా విశ్లేషించింది. అదేవిధంగా ఎర్రాప్రగడ అనే గ్రంథంలో సంస్కృత హరివంశానికి - ఎర్రన హరివంశానికి ఉన్నటువంటి సామ్యబోధాన్ని తులనాత్మకంగా వివరించి చెప్పింది. అదేవిధంగా ఎర్రప్రగడ రాసిన నృసింహ పురాణం అనువాద విధానం గురించి రాసిన గ్రంథం. మరో గ్రంథం ‘ప్రబంధ వాఙ్మయం’. ఇది 1975 ప్రపంచ తెలుగు మహాసభల సందర్భంగా వెలువడిన గ్రంథం.

ప్రబంధ వాఙ్మయ పరిణామ వికాసాల గురించి చాలా సంక్షిప్తంగా రాసిన గ్రంథం ఇది. చాలా ప్రామాణికంగా రాసినటువంటి గ్రంథం ఇది. ప్రబంధ లక్షణాలేమిటి అని విడమరచి వాటిని మనుచరిత్ర, వసుచరిత్ర, ఆముక్తమాల్యద, కళాపూర్ణోదయం, పారిజాతాపహరణం, విజువిలాసం మొదలగునటువంటి గ్రంథాలకు ఆనువర్తింపజేసి, వాటి విశిష్టతను తన అద్భుతమైనటువంటి ప్రతిభతో విశ్లేషించింది. అంతేకాకుండా ఆమె పోతన ‘భాగవతసుధ’, ‘భాగవత కల్పకుసుమావళి’ అనే గ్రంథాల్లో ఆ పద్యాలకు అద్భుతమైన వ్యాఖ్యానం రాసింది. ఆ వ్యాఖ్యాన మాధుర్యంలో ప్రేక్షకులు, పాఠకులు ఓలలాడారు.

ప్రాచీనమైనటువంటి కావ్యాలే కాకుండా ఆమె దేశీ కావ్యాల్ని కూడా విశ్లేషించింది. అందుకు ఆమె రాసినటువంటి ద్విపద వాఙ్మయం ఒక ఉదాహరణ.

అంటే సాంస్కృతిక ఛందస్సుల మీద ఆమెకు ఎంత అధికారం ఉన్నదో దేశీ ఛందస్సు అయినటువంటి ద్విపద మీద కూడా అంతే అధికారం ఉన్నదనే విషయాన్ని మనకు ఈ ద్విపద వాఙ్మయం గ్రంథం తెలియజేస్తుంది.

వారిదే ఇంకొక పరిశోధనాత్మకమైన గ్రంథం “భారతంలో స్త్రీ” - అంటే మహాభారతం స్త్రీని ఎట్లా వ్యాఖ్యానించింది, భారతదేశంలో స్త్రీ యొక్క స్థానం ఏమిటనేదాన్ని చాలా లోతులోకి వెళ్ళి ఆమె విశ్లేషించింది. ఇందులో ఉన్నటువంటి స్త్రీ పాత్రను సాంప్రదాయక దృక్కోణం నుంచీ, ఆధునిక దృక్కోణం నుంచి కూడా విశ్లేషించడం ఇక్కడ గమనించవలసిన విషయం. సాంప్రదాయక దృక్కోణం నుంచి కుంతీ, ద్రౌపది, గాంధారి, సుధేష్ఠ, ఉత్తర, దమయంతి, శకుంతల మొదలైనటువంటి పాత్రల్ని విశ్లేషించింది. ఇక ఆధునిక దృక్కోణం నుంచి ‘ప్రద్యోషిని’ అనే ఒక

కథానాయిక కథని విశ్లేషించింది. పుట్టు గుడ్డి అయినటువంటి ధీర్ఘతముని భార్య అయిన ఈ ప్రద్యోషిణి ఒక ఆధునిక స్త్రీలాగా ఎట్లా భర్తని ఇంటి నుంచి వెళ్ళగొట్టిందో ఆమె అద్భుతంగా దీంట్లో విశ్లేషించింది. అంటే నన్ను వెళ్ళిపోమ్మంటున్నావు అని భర్త అడిగినపుడు ఒక తర్కబద్ధమైనటువంటి సమాధానం ఆమె ఎట్లా చెప్పిందో ఇలా వివరించింది.

“పతియు భరియించు కావున భర్తయయ్యే భామ భరియంపబడును గావున భార్యయయ్యే పరగనవి మనయందు వీడ్వడియే నిన్ను నేనా ఎల్లకాలము భరియింతుగాన”

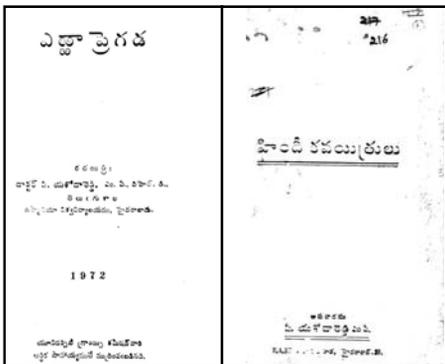
కాబట్టి సంపాదన లేకుండా తిని కూర్చొని నామీద ఆధిపత్యం చేస్తున్నట్లుంటే నేనేట్లా భరిస్తాను. కాబట్టి నువ్వు సంపాదించి నన్ను భరియిస్తే నువ్వు భర్తవు. నువ్వు సంపాదించకుండా తిని కూర్చొని పైగా నామీద ఆధిపత్యం చెలాయించడం అనేది సరియైనటువంటిది కాదు. కాబట్టి నువ్వు నాకు భర్తగా ఉండటం తగదు అని చెప్పి ఇంటి నుంచి ఆమె ఎట్లా బయటికి వెళ్ళగొట్టిందో అని చెప్పి ఆధునిక దృక్కోణం నుంచి విశ్లేషించింది యశోదారెడ్డి.

అదేవిధంగా ఆ గ్రంథంలో ఉపసంహారం అనే భాగంలో “మారుతున్న సమాజంలో స్త్రీ” అనే శీర్షిక కింద ఆమె ఈ విధంగా అన్నది. “స్త్రీకి సమాన హక్కులు ఉండాలని, స్త్రీ సమస్య పరిష్కారం కోసం కృషి చేయాలని” అందుకే ఈ గ్రంథాన్ని రాశానని ఆమె పేర్కొన్నారు. అంటే ఆమె కేవలం పరిశోధన కోసం కాకుండా ఆధునిక దృక్కోణం నుంచి పరిశీలన కోసం దీన్ని రాసిందని, స్త్రీ గురించి మాట్లాడటమే స్త్రీ పాత్రల గురించి మాట్లాడటమేకాక, స్వేచ్ఛ, సమానత్వాల గురించి మాట్లాడే ఆధునిక దృక్పథం ఆమెకు ఉన్నట్లు మనకు అర్థమవుతుంది.

అంతే కాకుండా ఆమె ‘హిందీ కవయిత్రులు’ అనే పుస్తకాన్ని కూడా అనువాదం చేసింది. అంటే స్త్రీ పట్ల ఆమెకు ఒక ప్రత్యేకమైనటువంటి అభిలాష ఉన్నదన్న విషయం మనకు ఈ గ్రంథాలవల్ల తెలుస్తుంది.

ఈ పరిశోధనాత్మకమైనటువంటి, విమర్శనాత్మకమైనటువంటి గ్రంథాలే కాదు, ఆమె అద్భుతమైనటువంటి కథలు రాసింది. ఆమె కథల్ని నేషనల్ బుక్ ట్రస్ట్ ‘ఉత్తమ కథలు’ అనే పేరుతో ఒక సంపుటిగా వెలువరించింది. “అచ్చమైన తెలంగాణ గ్రామీణ జీవితాలను కల్పనకూ, వాస్తవికతకూ మధ్య అంతరాన్ని చెరిపివేసిన ముత్యాలలాంటి కథలు ఇవి.”

“యశోదారెడ్డి కథలు మంచిని పెంచే కథలు, మానవత్వాన్ని తట్టిలేపే కథలు, ఆర్థ్రత నిండిన కథలు, వేలాది

తెలంగాణ భాషా పదాలను, సంస్కృతీ వైవిధ్యాలను మాటతీరును బంగారంలో వజ్రాల్లా తన కథలో పొదిగారు.

భాష, సంస్కృతి, నుడికారం, మానవ సంబంధాలు, పరిణామాల చిత్రణ, ప్రధాన లక్ష్యం అయినప్పటికీ గ్రామీణ జీవనం వారి వారి వ్యక్తిత్వాలు, జీవన ప్రమాణాలు దశాబ్దాల తరబడి ఎలా కొనసాగాయో సామాజిక శాస్త్రాలకన్నా మిక్కిలి శక్తివంతంగా కథల్లో చిత్రీకరించారు.

స్వాతంత్ర్యానంతరం గ్రామీణ, సామాజిక పరిణామాలకు ఈ కథలు నిలువెత్తు సాక్ష్యాలుగా నిలుస్తాయని ఆ కథల గురించి బి.ఎస్.రాములు గారు వ్యాఖ్యానించారు.

ఈ వ్యాఖ్యానం ఆమె కథల విశిష్టతను తెలియజేస్తుంది. ఆమె 'ధర్మశాల' అనే కథా సంపుటిలో 24 కథల్ని, అదేవిధంగా "మా ఊరి ముచ్చట్లు" అనే కథా సంపుటిలోనూ, "పిచ్చమ్మ కథలు" అనే కథా సంపుటిలోనూ తెలంగాణా మాండలిక మాధుర్యాన్ని చాలా అద్భుతంగా వ్యక్తం చేసింది.

అంటే తెలంగాణ భాషను ఎవ్వరూ పట్టించుకోనటువంటి పరిస్థితుల్లో తెలంగాణ భాషకు ప్రాధాన్యతనిచ్చి తన కథల్లో తెలంగాణ

భాష విశిష్టతను ఉదాహరణ సహితంగా వ్యక్తం చేసింది. ఈ కథా సంపుటితో పాటు "భావిక", "ఉగాదికి ఉయ్యాల"నే కవితా సంపుటిలను కూడా ఆమె వెలువరించింది.

అందులో కూడా తన స్త్రీ దృక్పథాన్ని గురించి చెప్తూ 'స్త్రీలంటే ఎవరనుకున్నారు. మీరు దిశతిప్పిన బొమ్మలా, మీ చేతిలో చిత్తిలా, మీకు వీచే విననకర్రలా, మీ కాళ్ళ సోపానాలా, సాగనివ్వం, ఇక ఈ పురుషుల హతకుల సార్వభౌమత్వం కూలిపోతుంది. ఈ ఎద్దు మొద్దుల అహంభావపు అధికారం. సాగుతిందిక స్త్రీ చైతన్య రథం' అని తన స్త్రీ దృక్పథాన్ని తన కవితల్లో వ్యక్తం చేసింది.

సమతాభావనని తన కవితా సంపుటిలో వ్యక్తం చేసింది. ఈ రకంగా ఒక పండితురాలిగా, ఒక వక్తగా, ఒక పరిశోధకురాలిగా, ఒక విమర్శకురాలిగా, ఒక కథకురాలిగా, ఒక కవయిత్రిగా విభిన్నమైనటువంటి పాత్రల్ని పోషించినటువంటి బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి యశోదా రెడ్డి.

- సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి, m: 98856 82572

e: narayanareddy.sunkireddy@gmail.com

గది - తలుపు

కాలం మంచులా కురుస్తున్నప్పుడు
వాళ్లు ఆ గదిని వదిలేసి వెళ్ళారు
గది ఎప్పుటికీ గదే
అది ఇల్లెలా అవుతుంది అనుకుంటూ

గదికి తలుపులూ కిటికీలు
పెట్టుకుంటూ
కొంత వెలుగు కొంత వర్షం ఇంకొంతగాలి
గదికి శ్వాసనందించాలి కదా

మనిషికి గదికి పెద్దతేడా ఏమీ ఉండదనిపిస్తుంది
మనిషి తననితాను తెరుచుకునేందుకు
తలుపులెన్ని తోలుచుకోవాలో
కిటికీలెన్ని ప్రతిష్టించుకోవాలో తెలిసుండాలి

తనని తాను తెరుచుకున్న మనిషి
అన్నిటితో మాట్లాడగలడు

గదిలోపలి కుర్చీలతో
అద్దంతో
గోడలమీది బొమ్మలతో
మూలమూలనా పడ్డవస్తువులతో
చెట్లతో సూర్యరశ్మితో వానతో మంచుతో
దారితో చీకటితో
దేనితోనైనా మాట్లాడగలడు

మాట్లాడాలంటే తెరిచిఉన్నప్పుడే కాదు
మూసుకుపోయిన తలుపుల వెనక రహస్యచీకటి ఉన్నా చాలు
కేవలం చూడగలిగే తెరిచినకళ్లు హృదయమూ ఉండాలి

గది ఇల్లవడం
ఇల్లు కుటుంబమవడం
మౌనం శబ్దం అవడం
శబ్దం మాటలవడం తెలియనివాళ్లు
తమని తాము పూడిక తీసుకోనివాళ్లు
తలుపులా తమని తాము మార్చుకోలేనివాళ్లు
అలా రిక్తులుగా మంచులా కురిసి కలిగిపోతారంటే

- మెర్సీ మార్గరెట్,
m : 9052809952

ఓరుగంటి శిలలో ప్రవహించిన సంగీతం

కాకతీయ రాజులు సంగీతజ్ఞులు. వారి ఆస్థానంలో పనిచేసినవారు సంగీత గ్రంథాలు రాసారు. జాయపసేనాని నృత్య గ్రంథం జగద్విఖ్యాతం. ఈ కాలంలో కేవలం సంప్రదాయ సంగీతమే కాక జానపద సంప్రదాయ సంగీతం కూడా ఒక మెట్టు పైకెక్కింది.

జానపద ఉపకులాల వారికి ఒక్కో ప్రత్యేకమైన వాద్యం, దానిని వాయిచే ఒక విధానం, నైపుణ్యం వాళ్ళ ప్రత్యేకతలు. విలక్షణ వైవిధ్యభరిత సంగీతం ఊళ్ళని సంగీతమయం చేసేది. రాగ, తాళఇలయ, గతులు గ్రామీణ కాకతీయ సామ్రాజ్యంలో నిత్యం చిందులు వేసేవి.

ఓరుగల్లు ఒకనాడు సాంస్కృతిక రాజధాని. సంగీత ప్రపంచానికి చిరునామా. ఒక్కసారి ఇ సంగీతావలోకనంలోకి మోళితే అంతా రాగమయమే.

కాకపోతే సంగీతజ్ఞుల కేవలం గానానికి, గాయకులకి మాత్రమే పరిమితం కాదు. ఇతర సాంఘిక, రాజకీయ, సాంస్కృతిక, భౌగోళిక, మతపరమైన విషయాలపై ఆధారపడి ఉంటుందన్నది కూడా ఒక కటువైన నిజం. సంగీతం అత్యుని దేదీప్యం చేసే ఒక మహత్తర గానకళ. కాబట్టి రియాజేని, అధ్యయనాన్ని గాయకులు ఇబిదత్ ప్రార్థనగానే స్వీకరించారు. సంగీతవశులయ, సంగీత రాజ గమకాల్ని వశం చేసుకున్నారు గాయకులు. జీవితాన్ని ఒడగట్టి ధారపోస్తే కానీ ఆ సంగీతం వశమవుదు. వశపడకపోతే అది ఎండమావిలాగా ఆభాసం కల్గిస్తూ, దొరికినట్టు దొరికి, చేతికందక జీవితాన్ని అస్వస్థం చేస్తుంది. గొంతు సవరించుకుని రాగాలని స్వరంలోకి ఆహ్వానించే గాయకులకి తెలుసు తమని తాము ఆ సంగీతాగ్నిలో పుటం పెట్టుకోనిదే నిగ్గు తేలలేమన్న విషయం. ఇంతటి మహత్తర శక్తిని పుక్కిట పట్టాలంటే ఒక జీవితం సరిపోదు. తక్కువ పడుతుంది.

భారతదేశంలో ఇతర శాస్త్రాల్లాగే సంగీత శాస్త్రం కూడా విస్తారమయిన తత్వంగానే చూడబడింది. రాళ్ళల్లో సంగీతాన్ని నిబిడీకృతం చేసుకున్న గడ్డ ఇది. జీవన విధానంలో సంగీతం ముడిపడి ఉంటుందనే విషయం అంతర్దీనమైన విషయం. సంగీతాన్ని భౌగోళిక పరిధులు కూడా ప్రభావితం చేస్తాయనడానికి మన ముందున్న ఉత్తర భారతపు హిందుస్తానీ సంగీత పరంపర, దక్షిణాదిన కర్ణాటక సంగీత శైలి మంచి ఉదాహరణలు. కాకపోతే ఈ నేపథ్యంలో గమనించాల్సిన విషయం ఏమిటంటే సంగీతం కేవలం కళగానే కాక ఒక సంస్కృతిగా పరిణమించి వికసించడం, ముఖ్యంగా సంగీతం ఒక స్థాయిలో కుల, మత, ప్రాంతీయ, స్థల భేదాలను తోసిరాజని

తనని తాను దృఢం చేసుకున్నది. అందుకే భారతీయ సంగీతం, ఇండియన్ మ్యూసికాలజీ మరీ ముఖ్యంగా, ఎత్న్నీ మ్యూసికాలజీ ప్రపంచ సంగీతానికి ఎప్పటికప్పుడు ఒక కొత్త ఉద్విగ్నతని ఇవ్వగలుగుతుంది.

కానయితే, ఈ కళని సాధించుకోవాలనుకునే దారిలో జీవన ఉపాధి పెద్ద ప్రశ్నగా నిలిచినప్పుడు ఆ కళకి పోషకులు అవసరమయ్యారు. పోషకుల రాజప్రసాదాలు మారి ప్రభుత్వ వేతన, ఉపకార వేతనాలుగా రూపం దాల్చాయి. ముందు తరాలవాళ్ళకి పోషకుల రంగు అందేదికాదు. వర్తమాన పరిస్థితుల్లో పలు వైవిధ్యతల్లో సంగీతం తన రాగాల్ని సమాళించుకుంటున్నది. ఇది వేరే విషయం. కేవలం సంగీతపు లోతుల్లోకి వెళితే ఈ కళ ఇప్పటికే గురుశిష్య సాంప్రదాయంలోనే నడుస్తుంది. గురుముఖంగా నేర్చుకుంటే కానీ

పట్టు దొరకని విద్య ఇది. అయితే ముందుతరం ఉస్తాదులు, గురువులు, పండితులు దాదాపుగా అందరూ అక్షరాలని రాయలేని సంగీత పండితులు. మౌఖికత భారతదేశపు అభిన్న అంగం అన్నది అందరికీ తెల్సినదే. అలాంటి గురువుల శిష్యులకంటే నేర్చుకున్న ఉదాత్త సంగీతాన్ని శాస్త్రీయంగా నోటేషన్స్ లో బంధిస్తూ చేసిపెట్టాలన్న ఆలోచన మనకి చాలా ఏళ్ళ తర్వాత కలిగింది. గురుముఖంగా ప్రవహించే ఈ సంగీత ఝరి ఆ తరాల్లో

కేవలం రజ్జేవాదా (రాజ సంస్థానాల్లో)ల్లోనే ఆగిపోయేది. అంతటి ప్రయాసకోర్చి నేర్చుకున్న సంగీతం జన సామన్యంలోకి రావాలంటే దాన్ని శాస్త్రీయ పద్ధతిలో నోటేషన్ లలో స్వరలిపి బద్ధం చేయాలన్న అవసరం గమనించి పండిత్ విష్ణు నారాయణ భాత్కండే అనే సంగీతజ్ఞుడు ఆ పని మొదలుపెట్టారు. అట్లాగే విష్ణు దిగంబర్ పలూస్కర్ గానాన్ని, గాయనాన్ని మూసిన తలుపుల గోడల వెనక నుండి ప్రజల్లోకి తెచ్చారు. వీరిద్దరూ మహారాష్ట్రీయులు.

వరంగల్, హన్మకొండలలో పలూస్కర్, భాత్కండేల సంస్కరణ సభలు మొన్న మొన్నటి ముందు దశకం వరకు జరిగివి. తెలంగాణకి ఉర్దూ ద్వారా అందిన మరో మంచి అవకాశం హిందుస్తానీ సంగీతం. కాకపోతే ఈ సంగీత పరంపరలో నేర్చుకోవడమే కొంత ప్రయాసకోర్చి తట్టుకోవాలి. రాగాలకు స్వర లిపి వచ్చిన తర్వాత కూడా ఆ గమకాలని ఒడిసిపట్టుకోవాలంటే గురువుని ఆశ్రయించడంకన్నా మరోదారి ఉండదు. అయినా ఈ పరంపర నిలబడి బతికి బట్టకట్టింది. అక్కడా, ఇక్కడా కొంతమంది గురువుల సంగీత బాహ్య ప్రవర్తన లోభ, మత్సరాలతో కూడినదయినప్పటికీ, చాలామంది ఉస్తాద్లు తమ ఘరానాలను, వారి వారి గాన శైలిని నిలబెట్టుకోవడానికి

దోహదపడ్డారు. సంగీత కళాశాలలు, విద్యాపీఠాల స్థాపనతో సంగీతపు హంగులు కొంతవరకు మారాయి. కానీ ఈ సంస్కరణలన్నింటికీ భౌగోళికంగా కాస్త దూరంగా ఉన్న హైద్రాబాద్-తెలంగాణాలకి మాత్రం ఈ సంగీతపు ఒరవడులు బొట్టు బొట్టుగానే అందుతూ వచ్చాయి. నేర్చుకుందామని సంకల్పించినది గాయనం అయినప్పుడు అదీ కాస్త వెన్నుతట్టుకోలేనిదే సాధ్యంకానిది కాబట్టి మన ప్రాంతాల్లో ఒక నిర్దిష్టమైన 'ఘరానా' - గానశైలి రూపొందింపబడలేదు. ఖంతం ఇదొక్కటే. కానయితే ఇక్కడి మనుషుల్లోని సంగీత పిపాస మాత్రం గమనించతగ్గది. ఎప్పుడో 1880-1900 సంవత్సరాలలో సంగీతానికి కృషి చేసిన భాత్తుండే పలాస్కూర్ సభలు వరంగల్లో జరగడం అన్నది ఇప్పటి తరానికి 'వార్త'లాగా అనిపించవచ్చును. జన సామాన్యంలో నిద్రాణంగా ఉన్న సంగీత పిపాసకి

ఇదో ఉదాహరణ. వరంగల్ను ఉద్యమాల గడ్డగా గుర్తు ఉంచు కున్నట్టే ఆ ప్రాంతాన్ని కళా సాహిత్యాలకి కేంద్రంగా కూడా ఈ తరం గుర్తుంచుకునేట్టు కొన్ని విషయాలు యాది చేసుకోవాలి. రామచంద్రయ్య అనే పండితుల దగ్గర సితార్ నేర్చుకునే శిష్యులు చాలామందే ఉండేవారని ఈ భాత్తుండే పలాస్కూర్ సంస్కరణ సభల్లో తెల్పివచ్చేది. వయో

వృద్ధులు అయిన రామచంద్రయ్య అదే స్థితిలో ఉన్న ఆయన సితార్ అద్భుతమైన ఆలాపనతో క్లిష్టమైన కాపీ థాట్‌ని పలికించగలదని వరంగల్ తన సంగీత యాత్రలో ఈ ముచ్చటని భద్రపరచుకున్నది. 'థాట్' అనే ప్రక్రియ హిందుస్థానీ సంగీతంలో - అదే కర్ణాటక సంగీతంలో 'మేళ కర్త రాగమాలిక' వీటిని అతి క్లిష్టమైనవిగా చెప్పతారు. వాటిని అతి సునాయాసంగా వరంగల్ వాస్తవ్యులైన రామచంద్రయ్యగారు ఆలాపించి వాయింపడమన్నది అరుదుగా భావించే జంట గాత్ర ప్రతిభ. మామూలుగా అయితే (వోక లిస్టులు-ప్లేయిస్టులు) వాద్యకారులు, గాత్ర కళాకారులు విడివిడిగానే తమ స్థానాలను పొందుతారు. అరుదైన ప్రతిభాపాటవాలున్నవాళ్ళకి తప్పితే ఈ జంట గాత్రం స్టేజీ మీద పాడి శ్రోతలను అలరించడం సామాన్యమైన పనికాదు. వరంగల్లో ఇలాంటి కళాకారులు తమ కళా ప్రతిభను గలిగి ఉన్నప్పటికీ గుర్తింపు మాత్రం వాళ్ళ దరికి

చేరలేదు. అట్లా అని వరంగల్ నగరం సంగీతాన్ని పక్కన పెట్టలేదు. సంగీత మండలి నిర్వహించుకున్నారు. సంగీత, నృత్య కళాశాల ఉన్నది. అయినప్పటికీ వరంగల్ సంగీతం, సంగీత, వాద్యకారులు మాత్రం ఏమాత్రం గుర్తింపుకి నోచుకోలేకపోయారు. శ్రీ జనార్ధన్ అక్కడి సంగీత కళాశాలలో పనిచేసేవారు.

వరంగల్ 'గజల్' గాయనానికి / గాన శైలికి కూడా పెట్టింది పేరు. విద్యాసాగర్ అనే గాయకులు గజల్లో తన పేరును నమోదు చేసుకున్నారు.

వీరికి నేపథ్యం వరంగల్లో జరిగే సంగీత కార్యక్రమాలకి వరంగల్కి ప్రముఖ సితారిస్టు ఉస్మాద్ అబ్దుల్ కలీం జాఫర్ఖాన్ తరచుగా వచ్చేవారని ఆ తరంవాళ్ళు గుర్తుచేసుకుంటారు. అందుకే వంగల్ సితార్ వాదకుల మీద అతని ప్రభావం ఉంది అని

అభిప్రాయపడుతుంటారు. బయటి కళాకారులను పిల్చుకుని వారి కళా ప్రావీణ్యాన్ని ఆస్వాదించగలగడం ఒక ఎత్తు. తాము స్వయంగా అప్రతిమమైన కళా ప్రావీణ్యాన్ని కలిగి ఉండడం మరొక ఎత్తు. అదీ గాత్రం-వాద్యం రెండింటిలో కలిగి ఉండడం మరో ఎత్తు. వీటన్నింటినీ మించి ఒక 'దర్జీ' శ్రోత కాగలగడం అన్నింటినీ

మించిన ఔన్నత్యం. కళాకారులు గాత్రాన్ని పట్టుకొనడంకోసం ఎన్ని కష్టాలు పడాలో తెలిసి వారిని వినేప్పుడు అదే ఏకరూపత తెచ్చుకునే శ్రోతలు 'దర్జీ' శ్రోతలు. శ్రోతల్లో కూడా మెట్లుంటాయి. కేవలం విని సంతోషించడం ఒక మెట్టు. వినే క్రమంలో వినే రాగాన్ని, గాత్రాన్ని పాడుతున్న/ వాయిస్తున్న కళాకారులతో సమంగా ఆ కళని రూమ్ / ఆత్మలోకి ఆవహించుకుని అది కళ్ళల్లో నీళ్ళయి బొట్టు బొట్టుగా రాలుతుంటే బరువైన గుండెలని తేలికపరుచుకునేవాళ్లు రెండవ మెట్టుమీదుంటారు. తక్కువ క్రమమా ఇది. ఎంత తెలియాలి, ఎంత సంవేదన/దర్జీ ఉండాలి ఆ గుండెల్లో. వరంగల్ ఆ దర్జీ శ్రోతలకి గుర్తింపబడని కళాకారులని తనలో దాచుకున్నది. వాళ్ళని తలచుకోవడం మంచి సంగీత స్థైర్యాన్ని ఇస్తుంది.

-గూడూరు మనోజ్

m : 9704643240

e : gmanoja61@gmail.com

JBR ARCHITECTURE COLLEGE
HYDERABAD
(Approved by Council of Architecture, New Delhi - Affiliated to JNA&FAU Hyderabad)

E-mail : jbrarchitecture@jbggroup.org.in, www.jbrarchitecture.com

JBR ARCHITECTURE COLLEGE
HYDERABAD
(Approved by Council of Architecture, New Delhi - Affiliated to JNA&FAU Hyderabad)

E-mail : jbrarchitecture@jbggroup.org.in, www.jbrarchitecture.com

అంధేరి రాత్ కె సితారే

అట్ల ఆనాడు అంటే 1989 డిసెంబరు 15 రాత్రి మేమందరం 'బాల్ బాల్ మే బవ్ గయే' అర్థాత్ వెంట్రుక వాసిలో ప్రాణాలను రక్షించుకున్నాం. ఇక ఆ దెబ్బతో మేం చార్ సౌ సాల్ పురానా షహర్ నుండి బేదఖల్ బ స్వంత ఇల్లు వదులుకుని హైద్రాబాద్ న్యూ సిటీకి కాందీశికుల్లా వలస వచ్చాం. అచ్చంగా 1947 దేశ విభజన సమయంలో జరిగిన మానవ వలసల ప్రవాహాలలాగే! Exodus.

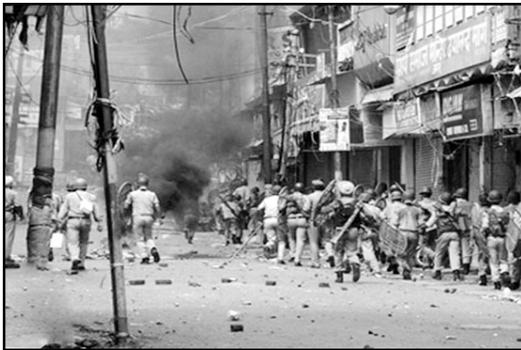
“ఖుష్ రహో అహెలై చమన్ హమ్ తో చమన్ చోడవలే...”

× × ×

ఇంతకూ అసలేం జరిగిందంటే...

ఆరోజు రాత్రి 7.30 సమయం నేను రేడియోలో వివిధ భారతీల ఫ్రాజీ భాయియోంకా ఫర్మాయిషీ గానే వింటున్నా. నా శ్రీమతి గ్యాసు నూనె బత్తీల స్టా మీద అన్నం వండేసి ఏదో వేపుడు కూర వేయిస్తుంది. పుదీనా పచ్చడి గుభాళింపు గదంతా వ్యాపించి నాకు ఆకలి విజృంభించింది. అప్పటికే పాతనగరమంతా రెండు రోజుల నుండి కర్ఫూ. ప్రజలంతా కలుగుల్లోని ఎలుకల్లా ఇళ్లలోనే బంధీలై పోయారు. ప్రతి ఇల్లు స్వచ్ఛంద జైలుగా మారిపోయింది. స్కూళ్లు, ఆఫీసులు అన్నీ బంధు. రేడియోలో హిందీ పాటలు వింటున్న నాకు అవతల మా గల్లీలో ఎవరివో కేకలు వినబడుతున్నట్లు అనుమానం వచ్చింది. అంతలనే శోభ కూడా “ఒకసారి ఆ రేడియో కొంచెం బంధు చెయ్యి” అని గాభరగాభరగ అడిగింది. టక్కున రేడియో బంధుచేసిన.

మా గల్లీ ముందు భాగంల నుండి గుంపుల ఒర్లుడు వినబడుతుంది. “నారా ఏ తక్ బీర్- అల్లా హో అక్కర్”. నినాదాలు దాని వెంబటే ఇండ్ల మీదికి తలుపుల మీదికి కిటికీల మీదికి రాళ్లు విసురుతున్న చప్పుడు శురువయ్యింది. దాంతో ఏక్ దమ్మున సంగతేందో ఖుల్లంఖుల్లగ సమజయిపోయింది. నా పెద్ద తమ్ముడు జ్ఞాని, చిన్న తమ్ముడు మధు ఉరుక్కుంటు పోయి మా పెద్ద దర్వాజాను ధన్ మని చప్పుడయ్యేట్లుట్లు గట్టిగ మూసి కిందా మీదా నడుమా గడియెలు కూడా బిగించి పెట్టేసిండ్లు.

‘అల్లా హో అక్కర్.... మారో మారో.. పీటో పీటో... చప్పుళ్లు మాకు దగ్గరవుతున్నాయి. అంటే గుంపులు మా గల్లీలకు గుసాయింది వస్తున్నరన్న మాట. ఇంతలనే మా గల్లీ అటుపక్క ఉండే రూపొల్ బజార్ బస్టీల నుండి “హర్ హర్ మహాదేవ్, జై భవానీ వీర్ శివాజీ” అన్న మారోళ్ల నినాదాలు మొదలైనాయి. ఆడోళ్ల

మొగోళ్ల పిల్లల ఏడుపులు, మొత్తుకోవటం మా చెవులకు స్పష్టంగా వినబడుతున్నాయి.

మేం ముగ్గురం అన్నదమ్ములం, మా భార్యలు, మా అమ్మ నా ఆరేండ్ల బిడ్డా అందరం కాల్జేతులు గజగజవొణుకుతుంటే “ఇక అయిపోయిందిర మన పని, అని చావుకోసం క్షణాలు లెక్క పెట్టుకుంటున్నం. మా గల్లీ ముందు సంకుల సమరం జరుగుతుంది. లారీలు, కట్టెలు పరెల్ పరెల్ మని నెత్తులమీద పడి పగులుతున్న చప్పుళ్లు... రాళ్ల వర్షం కురుస్తున్న శబ్దాలు, అరే అల్లా మర్ గయా అమ్మో అమ్మో అన్న అరుపులు గడ్ బెడ్ గడ్ బెడ్ మా చెవులు చిల్లులు పడేటట్లు వినబడుతున్నాయి. ఇంతల కూర మాడిపోతున్న వాసన వచ్చి నా భార్య శోభ వంటింట్లకు ఉరికి బత్తీల పోయ్యి మీద నీళ్లు చిలకరించి మంట ఆర్పేసింది. కూర మాడి మసిబొగ్గులయ్యింది.

“వచ్చిన తుర్కొళ్లు మన బస్టీవాండ్లు కాదనుకుంట ఖాజీపురా నుండి వచ్చినట్లుంది” అని మా చిన్న తమ్ముడు గుసగుసగ మాట్లాడిండు. ఎందుకైనా మంచినీ మా అమ్మ మా ఇంట్ల - రూములల్ల లైట్లన్నీ ఆర్పేసింది. ఎక్కడెక్కడో తలుపురెక్కలు విరుగుతున్న చప్పుళ్లు మరెక్కడో నొప్పులతో బాధలతో ఎవరెవరో మూల్గుతున్న శబ్దాలు, ఏడ్చులార్పులు, అన్ని గందరగోళంగా మాకు వినబడు తున్నాయి. ఇంతలో మా ఇంటి వెనుకవైపు ఉండే శక్కర్ గంజ్,

పార్టీవాడల నుండి కొత్తగ ఏడ్పులు శురువైనాయి. అక్కడ ఇండ్లు తగులబడ్తున్నట్లు అటువైపుండే చీకటి ఆకాశంల వెలుగులు కనబడుతున్నాయి. ప్రాణాల రక్షణకోసం మనుషులు చివరి క్షణాలలో చేసే ఆర్తనాదాలు మా గుండెలను గుబగుబలాడిస్తున్నాయి.

నేను, జ్ఞాని నెమ్మదిగ గోడల మీదికెక్కి ఇంటిపై కప్పు మీదికి చేరుకుని శక్కర్ గంజ్ పార్టీవాడ వైపు చూసినం. ఏముంది? ఇండ్లన్నీ తగులబడ్తున్నాయి! క్రిందికి దిగిచ్చి ఆ సంగతి గుసగుసగ అందరికీ చెప్పేసినం.

“అమ్మో రజాకార్ల కాలం మళ్లీ వచ్చినట్లుంది. అప్పుడు కూడా ఇట్లనే అయ్యింది”. అనుకుంట అమ్మ మా ఇలవేల్పు చిల్పూరు గుట్ల బుగులు వేంకటేశ్వరస్వామికి చేతులెత్తి మొక్కి తన ఆకులు పోకల సంచి నుండి ఒక రూపాయి బిళ్లను ఇవతలికి తీసి దానిని కండ్ల కద్దుకుని తన కొంగు కొసన గట్టిగ ముడేసి ముడుపు కట్టింది. తనకు ఏం గండం వచ్చినా అట్లా మొక్కు ముడుపు కట్టటం ఆమెకు అలవాటే.

కర్ఫూ ఉండంగనే చీకటి పడంగనే అట్ల ఆ గడబడలు

శురువైనయి. ఇంతల సైరన్లు బజాయించుకుంట పోలీసు వ్యాన్లు మా బస్టీల చక్కర్లు కొట్టినయి. ఒక అర్థ గంటయినంక అంతలా సున్సాన్ శృశాన నిశ్శబ్దం తాండవమాడింది. మళ్ళీ ఆ రాత్రి ఎప్పుడు యాడంగ ఎవరొస్తరో ఏం చేస్తరో చెప్పలేం. కావున మేమందరం మా పక్కంటి కరణపు బ్రాహ్మణ ఇంట్ల నుండి అటుపక్క నుండే దేవీదాస్ బాసూత్వర్ మరాఠోళ్ల బాడాలోకి వెళ్లినం. ఆ ఇల్లు గట్టి బందోబస్తుతో చిన్న సైజు గడీలాగ ఉంటది. అప్పటికే ఆ బాదాల మా గల్లీవాళ్లందరూ జమయ్యుండ్రు. గొల్లోళ్ల భారతమ్మ, వొడ్డొల్ల సుశీలమ్మ పిల్లజెల్లా ముసలి ముతకా అందరూ నానాజాతి సమితి సభ్యుల్లా అక్కడ గుమికూడిండ్రు. ఆ ఇంటామె గుండేబాయి ఆమె సవతి రాధాబాయి, ఆమె కొడుకు దేవీదాస్ బాసూత్వర్ “ఏం ఫిక్కర్ లేదు” ఈ రాత్రి ఇక్కడే ఉండండి అని అందరికీ భరోసా ఇచ్చిండ్రు. దేవీదాస్ తాత కుతుబ్షాహీల కాలంల మరాఠాదేశం నుండి హైద్రాబాద్ కు వలస వచ్చి ఈ బస్టీల సెటిల్ అయ్యిండు. బాగా దండోళ్లు దేవీదాస్ కు తుర్కొళ్లంటే వళ్లంతా మంట. వ తంగుల పండగప్పుడు హిందూ ముస్లిం యువకుల కొట్లాటలల్ల ఆయన తల పగుల గొట్టిండ్రంట. అట్ల అది పురానీ దుశ్శనీ.

ఆ రాత్రంత తిండి తిప్పలు లేక శివరాత్రి జాగారం చేసి పొద్దుగాల్నే మా ఇంట్లకొచ్చినం. ఇగ ఇక్కడుండోద్దూ పెద్దనాని ఎప్పుడేం జరుగుతదా తెల్వదు. శాలిబండకు పోదాం పదుండ్రీ

అక్క ఇంట్ల ఉందాం. ప్రాణాలైనా దక్కుతై అని అమ్మ అందర్నీ బయలుదేర తీసింది. మూటలు ముల్లెలు సందుగలు నెత్తుల మీద పెట్టోని పెద్దలం పిల్లలం అందరం గుంపుగా శాలిబండ వైపు బయలుదేరినం. మా అక్క ఇల్లు రోడ్డు మీదనే ఉంటది. కావున దాడులు జరిగే ప్రమాదం లేదు. మా రూప్ లాల్ బజార్ బస్టీల నుండి నడుస్తున్నం. బస్టి పురానాపూల్ సంశాన్ ఘాట్ లాగ కనబడుండు. ఇంట్లమీద బాగనే హమ్లాలు జరిగినయి. కోమటాయన దుక్ నం తీన్ తేరా నౌ అరారా అయ్యింది. మల్లర్ రావ్ ఇంటిమీద దాడి చేసి ఆయన తలకాయ పగలకొట్టినట్టుంది. నెత్తికి పట్టి కట్టుకుని ఆయన ఇంటి అరుగుమీద దీనంగ కూచుండు.

రంజిత్, విక్రం ఇంట్ల మీద కూడా దాడి జర్పిందంట. ఇంకొ మలుపుల పుండ్రీక్ కాలు, చెయ్యి విరిగి కుంటుకుంట నడువబట్టిండు. దేశ విభజన 1947 టైంల కాందిశీకుల్లాగనే మేం గుండెలు అరచేతులల్ల పెట్టుకుని ఏ గల్లీల నుండి ఎవరు దాడిచేస్తరో అన్న భయంతోని వణుక్కుంట, నడుసుకుంట రొడ్డెక్కి అక్కంటికి చేరుకుని బ్రతికినంరా దేవుడా అని దీర్ఘంగ దమ్ముతీసినం.

అక్కొంట్ల అక్కార్ కనబడింది. అన్నీ దుర్వార్తలే. పార్థీవాడ మొత్తం లంకాదహనం, రావణకాష్టం జరిగింది. చాల మందిని తల్వార్తతో నరికి ఆ మంటల్లలోకి విసిరేసిండ్రు. ప్రాణాలతో బ్రతికిన ఆ పిట్టలోళ్లందరూ చెట్టు మీది పిట్టల్లా బెదిరి పోయి చెదిరి పోయి నాల్గు దిక్కులా పారిపోయిండ్రంట. ఇంతకూ ఈ మత కల్లోలాలు ఎందుకు జరిగాయంటే చెన్నారెడ్డిని గద్దెదింబి నేదురుమిల్లి జనార్ధన్ రెడ్డిని మఖ్యమంత్రిని చేయనీకె అన్నమాట! ఆవులావులు కొట్లాడుకుంటే నడుమన లేగ దూడల కాళ్లు విరిగిపోయినట. ఆ సామెత నిజమే అయ్యింది.

ఆ దెబ్బతో మేం మా ఇల్లు అగ్గువ సగ్గువకు ముస్లింలకే అమ్మి కొత్తపట్టణానికి వలస వచ్చి కిరాయి ఇండ్లల్ల చేరినం.

చాలా కాలానికి బాగే ఆం పుట్ ఫాత్ మీద నేను నడుస్తుంటే ఒక టీనేజీ పిల్లగాడు నన్ను ఆపి” కైరయత్ హైనా సాబ్” అని ప్రశ్నించెండు. అతనెవరో తెల్వక నేను తెల్లముఖం వేసిన. మీ ఇంటిని మేమే కొన్నాం సాబ్ అప్పుడు నేను చాలా చిన్నపిల్లగాణ్ణి, నన్ను మీరు గుర్తుపట్టరు. కాని మీరు నాకు బాగా తెలుసు” అని స్వచ్ఛంగా నవ్వుతూ ఉర్దూలో మాట్లాడాడు.

దాంతో నేను సంబరపడి మా ఇల్లు ఎలా ఉంది? బాగుందా? అని ఇంటిమీద బెంగతో అడిగాను.

“ఒ బహత్ అచ్చా ఘర్ హై సాబ్” హమ్ లోగ్ వహాం బహత్ తరక్కి హుయే” అని సంతోషంగా చెప్పాడు.

నేను శుక్రియా ఖుదా హాఫీజ్” అని కదులుతుంటే సాబ్ అని పిలిచాడు. నేను వెనుకకు తిరిగి చూసాను.

“ఓ ఘర్ అబీభీ ఆప్ కా హీ హైసాబ్, ఆప్ కబీభీ ఆ సక్తే” అన్నాడు.

ఆ యువకుని మంచిమాట, మానవత్వపు మాట నా చెవుల బడగానే నా కండ్లల్ల కన్నీళ్లు గుబగుబమని పొంగుకొచ్చినయి చీకటిలో చిరుదీపం వెలిగింది.

అంధేరీ రాత్ కె సితారే
 “మతములన్నియు మాసిపోవును. జ్ఞానమొక్కటే నిలిచి వెలుగును” అన్నట్లు ఇటువంటి యువకులే హైద్రాబాద్ నగర సంస్కృతి - గంగా జమునా తెహజీబ్ ను - నిలబెడతారని నాకు భరోసా కల్పింది.
 “హమ్ లాయే హైక్ తుఫాన్ సె కిస్తీ నికాల్ కే ఇన్ దేశ్ కో రఖానా మేరే బాచ్చ్ కే సంభాల్ కే”

-పరవస్తు లోకేశ్వర్,
 m: 9160680847

e: lokeshwar.hyderabad@gmail.com

హెరిటేజీ తెలంగాణ - Heritage Telangana

ప్రాచీన, మధ్య యుగాల దృశ్యం

చరిత్ర అంటే కేవలం కట్టడాలు కాదు... శిథిలాలు అంతకన్నా కాదు... మన ఘన వారసత్వం అక్కడే మొదలైందని చెప్పే చారిత్రక సత్యాలు.. మనకున్న చారిత్రక కట్టడాలు, కళలను కాపాడుకోవడం, వాటిని భావితరాలకు అందించడం, వాటి ప్రాముఖ్యతను ప్రపంచానికి చాటిచెప్పడం మన బాధ్యత. ప్రత్యేక రాష్ట్రంగా ఆవిర్భించాక... తెలంగాణ ప్రభుత్వం మన ఘన చారిత్రక వారసత్వ విశేషాలను మరింత వెలుగులోకి తెచ్చి ప్రపంచానికి చాటి చెప్పే ప్రయత్నం జరుగుతోంది. అందులో భాగంగానే.. వరుసగా రెండో ఏడాది 'తెలంగాణ వారసత్వ చరిత్ర'పై అంతర్జాతీయ సదస్సును నిర్వహించారు. 'తెలంగాణ త్రూ ఏజెస్ - పర్స్పెక్టివ్స్ ఫ్రమ్ ఎర్లీ అండ్ మీడివల్ పీరియడ్స్' పేరుతో... సదస్సును ఎమ్.హెచ్.ఆర్.డి. (డా.మరిచెన్నా రెడ్డి మానవ వనరుల అభివృద్ధి సంస్థ)లో నిర్వహించారు. జనవరి 19, 20 తేదీలలో జరిగిన ఈ కార్యక్రమంలో... దేశ విదేశాల నుంచి 35 మంది స్పాల్స్ తమ పరిశోధనా పత్రాలను సమర్పించారు. చర్చల్లో పాల్గొనడానికి, వీక్షించడానికి వందలాది మంది సాధారణ జనం, మేధావులు తరలి వచ్చారు.

శాతవాహనుల నుంచి ఆనఫ్ జాహీల కాలం వరకు... తెలంగాణ గడ్డపై ఎలాంటి సంస్కృతులు వెలిశాయో... వాటి విశేషాలను... ఇప్పటివరకు తెరపైకి రాని అనేక అంశాలను పరిశోధకులు ప్రస్తావించారు. వందల ఏళ్లుగా జరిగిన సాంస్కృతిక వలసలు, ఇక్కడి నిర్మాణాలు - వాటి రక్షణ, నీటి నిర్వహణ, ఆయుర్వేదం, నాణేలు, రాజుల పాలన, వారి జీవనశైలి, కళలు, సాహిత్యం, వర్తక వాణిజ్యాలపై పరిశోధనా పత్రాలు సమర్పించారు.

సెమినార్ లో పత్రాల సమర్పణలో భాగంగా... పవర్ పాయింట్ ప్రజంటేషన్ లో అప్పటి విశేషాలతో చూపిన చిత్రాలు... అందరినీ ఆకట్టుకున్నాయి.

అజీరా చందూలాల్ - తెలంగాణ పర్యాటక, గిరిజన అభివృద్ధి శాఖ మంత్రి

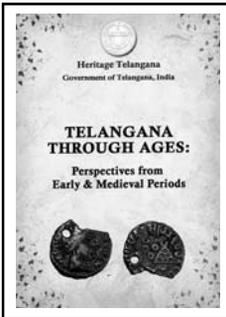
రాష్ట్ర మంత్రి అజీరా చందూలాల్ ఈ సెమినార్ ను ప్రారంభించారు. తెలంగాణ వారసత్వ సంపద భావితరాలకు స్ఫూర్తి అని... చందూలాల్ అన్నారు. తెలంగాణ అసలు చరిత్రను ప్రజల్లోకి తీసుకెళుతున్నామని... ఆయన తెలిపారు. రాతి యుగం నుంచి ఆధునిక యుగం వరకు భారతదేశ చరిత్రలో దక్కన్ ప్రాంతానికి

ప్రముఖ స్థానం ఉందని గుర్తు చేశారు. దక్కన్ చరిత్రలో తెలంగాణ ప్రాంతమే కీలకమని ఆయన వివరించారు. తెలంగాణ చరిత్ర పునర్నిర్మాణంలో మేధావులు, చరిత్రకారులు, పరిశోధకులు భాగస్వామ్యం కావాలని తగు నూచనలు, సలహాలు ఇవ్వాలని చందూలాల్ పిలుపునిచ్చారు. రాతియుగం నుంచి నేటి వరకు తెలంగాణకు గొప్పగానే చెప్పుకునే స్థాయిలో చరిత్ర ఉందని ... అదే ఈ రాష్ట్రానికి వరమని మంత్రి చెప్పారు.

రాజీవ్ శర్మ - తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ముఖ్య సలహాదారు

మార్వకాలంలో తెలంగాణలో బుద్ధిజం, జై నిజం ఫరిడవిల్లాయని తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ముఖ్య సలహాదారు రాజీవ్ శర్మ గుర్తు చేశారు. వందల ఏళ్ల వారసత్వ సంపద తెలంగాణకు ఉందని రాజీవ్ శర్మ తెలిపారు. తెలంగాణలో చారిత్రక, వారసత్వ కట్టడాలకు... రాష్ట్రం ఏర్పడిన తర్వాతే ఇంకా గుర్తింపు వస్తోందని రాజీవ్ శర్మ అభిప్రాయపడ్డారు.

పాపారావు - తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సలహాదారు

తెలంగాణ వారసత్వ సంపదను ప్రపంచానికి చాటి చెప్పాలన్న లక్ష్యంతోనే వరుసగా రెండో ఏడాది అంతర్జాతీయ నదస్సును నిర్వహిస్తున్నామని... రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సలహాదారు పాపారావు అన్నారు. వచ్చే సంవత్సరం నుంచి సెమినార్ లో భాగంగా... ఫీల్డ్ విజిట్ కూడా ఉంటుందని ఆయన అన్నారు.

బుర్రా వెంకటేశం- తెలంగాణ రాష్ట్ర పర్యాటక, సాంస్కృతిక శాఖ కార్యదర్శి

చరిత్రకారులను తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రోత్సహిస్తోందని రాష్ట్ర పర్యాటక, సాంస్కృతిక శాఖ కార్యదర్శి బుర్రా వెంకటేశం అన్నారు. ఇక్కడి వార సత్వానికి సంబంధించిన అన్ని పరి శోధనా పత్రాలను ప్రభుత్వం ప్రచురిస్తుందని ఆయన తెలిపారు. చరిత్రకు సంబంధించిన అనేక ఆధారాలు తెలంగాణలో బయట పడ్డాయని బుర్రా వెంకటేశం గుర్తు చేశారు. కార్యక్రమ ప్రారంభోత్సవంలో దక్కన్ మధ్యయుగ చరిత్ర, కాకతీయ సామ్రాజ్యం రెండో ఎడిషన్ ను ఆవిష్కరించారు.

‘తెలంగాణ శ్రూ ఏజెన్స్ - పర్సెక్యూటివ్స్ ప్రమ్ ఎర్లీ అండ్ మిడీవల్ పీరియడ్స్’ తొలిరోజు మొదటి సెషన్ ను... నాణేల సేకరణలో ఖ్యాతినార్థించిన డా. రాజారెడ్డి మొదలుపెట్టారు. తెలంగాణతోపాటు దేశంలోని విభిన్న ప్రాంతాల్లో లభించిన నాణేలపై ఈయన ప్రసంగించారు.

తొలిసారిగా రోమన్ నాణేలు తెలంగాణలో 1787లో లభించాయన్నారు. శాతవాహనుల కాలం నుంచి చరిత్ర ప్రారంభమైందని మనం చరిత్రలో నేర్చుకున్నప్పటికీ... ఇక్ష్వాకులు, నంద, మౌర్యుల తర్వాతే శాతవాహనుల శకం మొదలైందని

రాజారెడ్డి అన్నారు. భారత ద్వీపకల్పంలో పెద్ద మొత్తంలోనే రోమన్, బైజెంటీన్ నాణేలు లభ్యమయ్యాని ఆయన తెలిపారు. మరి ముఖ్యంగా తెలంగాణలో నదీతీరాల్లో వెలసని బౌద్ధక్షేత్రాల్లో ఆ నాణేలు లభించాయన్నారు.

సెమినార్ లో భాగంగా తొలిరోజు మొదటి ప్యానెల్ లో... డా. రెబెకా డార్లే, డా. టి.సత్యమూర్తి, డా.పి.వి. రాధాకృష్ణ, డా. గోలి పెంచల ప్రసాద్ తమ పరిశోధనలు, అభిప్రాయాలను పంచుకున్నారు.

యూనివర్సిటీ ఆఫ్ లండన్ నుంచి వచ్చిన డా. రెబెకా డార్లే మాట్లాడుతూ... భారత్ లో లభించిన రోమన్, బైజెంటీన్ నాణేలన్నీ ... విదేశీయులతో సముద్ర వాణిజ్యం జరిగిన ప్రాంతాల్లోనే లభించాయన్నారు. వీటి ద్వారా జరిగిన పరిశోధనల్లో ఈ ప్రాంతానికి ప్రాచీన, మధ్య యుగాల్లో ఇతర దేశాలకు మధ్య జరిగిన వ్యాపారాలు తెలుస్తున్నాయన్నారు. వీటిలో కొన్ని ఒకటవ శతాబ్దానికి చెందినవి కూడా ఉన్నాయని, అయితే అప్పటి పరిస్థితుల్లో వాటిని ధార్మిక సంబంధిత కార్యక్రమాల కోసం తయారు చేశారని రెబెకా తెలిపారు. నాణేల పరిణామ క్రమాన్ని తెలిపిన రెబెకా... రోమన్ లు మాత్రమే రెండో శతాబ్దం నుంచి బంగారు నాణేలను వాడుకలో

తెచ్చారని వివరించారు.

తొలి సెషన్ లో.. తెలంగాణ ప్రాంతంలో సాంస్కృతిక వలసల గురించి డా. సత్యమూర్తి మాట్లాడారు. ఆ తర్వాత... శాతవాహనులు, చాళుక్య, వేంగి వంశస్థులు ఉపయోగించిన బంగారు నగదు గురించి డా. పి.వి. రాధాకృష్ణన్ చర్చించారు. గోదావరి, కృష్ణ నదీతీరాల్లో వెలసిన రాజ్యాల్లో అప్పటి శాతవాహనుల పరిపాలన, నగదుపై వలు విషయాలు తెలిపారు. కోటిలింగాలలో వెలుగుచూసిన తవ్వకాల వలన... శాతవాహనులు మొదటి నుంచి ఇక్కడ పాలించారని స్పష్టమవుతోందని రాధాకృష్ణన్ అన్నారు. ఆ రోజుల్లోనే అమరావతిలో బౌద్ధస్థూపాలు నిర్మించారన్నారు. విష్ణుకుండిలు కూడా తమ రాజ్యాలను ఇక్కడి నుంచే ఉత్తర భారతావనికి విస్తరించారని ఆయన తెలిపారు. చాళుక్యులు కూడా బంగారు నాణేలను విస్తరించారన్నారు. వేంగి రాజులు నాణేల తయారీలో కొత్త ఆవిష్కరణలు చేశారని... తర్వాతి కాలంలో అనేక రాజవంశాలు అదే పద్ధతిని అవలంబించారని రాధాకృష్ణన్ వివరించారు. ఆ రోజుల్లోనే నకిలీ నాణేలు తయారీకి వీలుకాని సాంకేతికతను ఉపయోగించడం హర్షణీయమన్నారు.. ఉత్తర, దక్షిణ భారత దేశాలకు మధ్యగా తెలంగాణ ప్రాంతం ఉండటం వల్ల

రెండు ప్రాంతాల్లోని సంస్కృతి సంప్రదాయాల ప్రభావం తెలంగాణపై పడిందని సత్యమూర్తి అన్నారు. కాకతీయ తోరణాలపై అంతకుముందు కాలంలో ఉన్న బర్లుత్, సాంచీ స్థూపాల తోరణాలు, ఇతర దేవాలయాల తోరణాల ప్రభావం ఉన్నట్లు ఆయన తెలిపారు.

తెలంగాణలో ప్రాచీన - మధ్యయుగాల కాలంలో ఆయుర్వేదానికి సంబంధించిన ఆసక్తికర విషయాలను... ప్రముఖ ఆయుర్వేద పరిశోధకులు డా. గొలి పెంచల ప్రసాద్ తెలిపారు. తెలంగాణలో ఆయుర్వేదానికి ఘనమైన చారిత్రక నేపథ్యముందని , నాటి రాజులు ప్రత్యేక ఆసుపత్రులు నిర్మించడంతోపాటు నిధులు కూడా ఇచ్చారని ‘ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇండియన్ మెడికల్ హెరిటేజ్ ’ సహాయ సంచాలకుడు డా. గోలి పెంచల ప్రసాద్ అన్నారు. మధ్యయుగ ప్రారంభం, అంతకున్నా ముందు నుంచే తెలంగాణలో ఆయుర్వేదం ఉన్నట్లు రాగి ఫలకలు, శిలా శాసనాల ద్వారా ఆధారాలు వెలుగుచూశాయని ఆయన తెలిపారు. నాగార్జున కొండలో రెండో శతాబ్దంలోనే ఆసుపత్రి ఉందని, ప్రముఖ బౌద్ధక్షేత్రం ఫణిగిరి రాజ్యంలో మూడో శతాబ్దంలో స్థాపించిన ధర్మ చక్రాన్ని రాజ్య ప్రధాన వైద్యుని ద్వారా నిలబెట్టడం... ఆ రోజుల్లో వైద్యులకు ఇచ్చిన ప్రాధాన్యత తెలుపుతోందన్నారు. భువనగిరి సమీపంలోని సైదాపూర్ లో ప్రముఖ సర్జన్ అగలయ్య ఉండేవారు, ఆయన సేవలకు గుర్తింపుగా వైద్యరత్నాకర, ప్రాణాచర్య బిరుదులు ప్రధానం చేయడంతోపాటు నాటి రాజు జగదేవకవల్ల ఆయన్ను సామంతరాజుగా ప్రకటించారని... తెలంగాణ వారసత్వ చరిత్రక విషయాలను పెంచల ప్రసాద్ ఆధారాలతో సహా

వివరించారు.

తెలంగాణ త్రూ ఏజెన్స్ సెమినార్ లో రెండో ప్యానెల్ చర్చను... ఆర్కియాలజికల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా - రిడైర్డ్ రిజినల్ డైరెక్టర్ డా. దయాల్ ప్రారంభించారు. ఫణిగిరి ప్రాంతం కట్టడాలు ఇతర చారిత్రక విషయాలపై... డా. పారుల్ పాండ్య ధార్ ప్రసంగించారు. సర్వవ్యాపితమైన చెట్లు, పాములు - ఆంధ్ర ప్రాంతంలో బొద్దుల చిత్రాలు వంటి అంశంపై... డా. జాన్ గయ్ మాట్లాడారు. తెలంగాణలో ఆధునిక బొద్దు ప్రాంతాలు - ప్రాచీన బొద్దుల చరిత్ర అంశంపై.. డా. కాపూర్ శ్రీనివాస్ ప్రసంగించారు. యంత్ర, చక్ర వంటి కర్పల గురించి ప్రొఫెసర్ ఆర్. లక్ష్మి రెడ్డి తన పరిశోధనా పత్రాలను సమర్పించారు. విష్ణుకుండినుల సామ్రాజ్య పతనం, కంబోడియాలో అంగ్కోర్ రాజ్య ఆవిర్భావంతోపాటు తెలంగాణ చరిత్రతో ముడిపడిఉన్న అంశాలను... ఎస్. ఉదయ భాను సెమినార్ లో చర్చించారు.

మూడో ప్యానెల్ చర్చకు... హైదరాబాద్ యూనివర్సిటీ - హిస్టరీ డిపార్ట్ మెంట్ ప్రొఫెసర్ డాక్టర్ కె.పి.రావు అధ్యక్షత వహించారు. తెలంగాణలోని పోచంపాడు, గౌతమ్ నగర్ ప్రాంతాల్లో మధ్య రాతియుగపు క్రమాన్ని మోక్షద సాలుంకే వివరించారు. కిన్నెరసాని పరివాహ ప్రాంతంలో ఇనుప యుగం నాటి పనిముట్లు, శృశాన స్మారక కట్టడాలు.. వాటిని ఎలా మలిచారో... డా. సుభాష్ అప్పారు సెమినార్ లో ప్రస్తావించారు. రాతి కళ ప్రాముఖ్యత ద్వారా సాంస్కృతి అభివృద్ధి - తెలంగాణలో భవిష్యత్ పరిశోధనలు అంశంపై... డా. గిరి రాజేకుమార్ చర్చించారు. తెలంగాణలో ఇటీవల పాలమాకుల, నర్మెట్ట ప్రాంతాల్లో జరిగిన తవ్వకాల్లో వెలుగుచూసిన చారిత్రక ఆధారాల విశేషాలను... పగడం రాజు సెమినార్ లో తెలిపారు.

తెలంగాణ త్రూ ఏజెన్స్ రెండో రోజు సెమినార్ ను ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ మాజీ వైస్ ఛాన్సలర్ ప్రొఫెసర్ మహమ్మద్ సులేమాన్ సిద్దిఖీ ప్రారంభించారు. అప్పటి వరకు పలువురు పరిశోధకులు ఈ సెమినార్ లో సమర్పించిన పత్రాలను సిద్దిఖీ అభినందించారు. దక్కన్ ప్రాంత చరిత్ర, వారసత్వ సంపదను వెలికితీసే క్రమంలో మరింత పరిశోధనలు జరగాల్సిన అవసరం ఉందని ఆయన అన్నారు. కుతుబ్ షాహీ రాజవంశీయుల మిశ్రమ సంస్కృతి మూలాలు బహమనీ సుల్తానుల రాజ వంశం నుంచే ఉన్నాయని ఆయన తెలిపారు. దాన్ని కుతుబ్ షాహీ, అజం షాహీ, అసఫ్ జాహీలు కొనసాగించారన్నారు. బహమనీ రాజ్య వ్యవస్థాపకుడు అలా-అద్-దీన్ బహమనీ షా తన రాజ్యంలోని ముస్లిమేతరులకు జిజియా సుంకం నుంచి మినహాయింపు ఇచ్చారని, చరిత్రలో మొదటిసారి ఇలా జరిగిందని.. సులేమాన్ గుర్తు చేశారు. అటు విజయనగర సామ్రాజ్య రాజు కృష్ణదేవ రాయలు... తన పరిపాలనలో ముస్లింలకు ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు కల్పించారన్నారు. విజయనగరం - బహమనీ రాజ్యాల మధ్య సృపాద్యావ వాతావరణం ఉండేదన్నారు. ఇటు

కులీకుతుబ్ షాహీ రాజులు కూడా ముఖ్య ప్రభుత్వ విభాగాల అధిపతులుగా హిందువులను నియమించి... మతాల మధ్య సామరస్యాన్ని సోదరభావాన్ని నింపారన్నారు.

రెండో రోజు మొదటి సెషన్ లో... 'కుతుబ్ షాహీల కోర్టులో రాజ బహుమతులు' అంశంపై ప్రొఫెసర్ సల్మా అహ్మద్ ఫారూఖీ, 'కుతుబ్ షాహీల కాలం నుంచి తెలంగాణ వారసత్వం' అంశంపై... మధు వోటరీ, 'కుతుబ్ షాహీ వంశస్థుల వస్త్రధారణ' అంశంపై ఫాతిమా బిల్ గ్రామీ, 'చరిత్రలో మరచిన అంశాలు- వారసత్వం, పర్యాటకాన్ని భవిష్యత్తులో కాపాడుకోవడానిక అవకాశాలు' అంశంపై డా రాబర్ట్ అలెన్ సిమ్ప్లిన్స్ ప్రస్తావించారు.

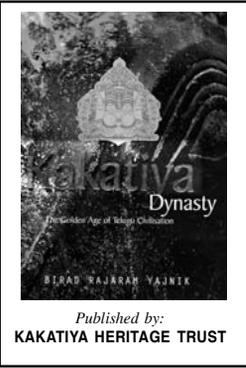
హైదరాబాద్ అసలు పేరు చిచులం

ఇన్నేక్షుగా మనం అనుకుంటున్నట్టు... హైదరాబాద్ పాత పేరు భాగ్యనగరం కాదని... 'చిచులం' అని... లండన్ రాయల్ హిస్టారికల్ సొసైటీ సభ్యుడు కెప్టెన్ డా. లింగాల పాండు రంగారెడ్డి అన్నారు. దీనికి సంబంధించిన పత్రాలు సెమినార్ నిర్వాహకులకు సమర్పించినట్టు తెలిపారు. దక్కన్ చరిత్రకారుడు... అరుణ్ కాంత్ శర్మ తన పరిశోధనల్లో చిచులం ప్రస్తావన ఉందన్నారు. మూసీనదికి దక్షిణ భాగాన కులీ కుతుబ్ షా ప్రేయసి భాగమతి చిచులం అనే ప్రాంతంలో ఉండేదని.. ఆ విషయాలను చరిత్రకారుడు తన ఆర్థికల్స్ లో ప్రస్తావించారని తెలిపారు. దక్కనీ పాలకుల చరిత్రల్లోనూ అక్కడక్కడ వక్రీకరణలు జరిగాయని... వాటిపై విభిన్న పరిశోధకులు రాసిన చరిత్రలు చూసినప్పుడు ఇది మనకు అర్థమవుతుందని... లింగాల పాండు రంగారెడ్డి అన్నారు.

కుతుబ్ షాహీ వంశస్థుల వస్త్రధారణ' అంశంపై ఫాతిమా బిల్ గ్రామీ తాను సమర్పించిన పరిశోధనా పత్రాలపై మాట్లారు... 1518 నుంచి 1687 వరకు 169 ఏళ్లపాటు గోల్కొండ నవాబుల వస్త్రధారణ విశేషాలపై తన పరిశోధన జరిగిందన్నారు. బహుశా కుతుబ్ షాహీల వస్త్రాలపై గతంలో ఎన్నడూ ఇంత లోతుగా పరిశీలన జరగలేదన్నారు. వారి వస్త్రధారణలతోనే వారి జీవనశైలి అర్థమవుతుందన్నారు. వారి దుస్తులు... ఉత్తర భారతాన్ని పాలించిన మొఘలులకు దగ్గరగా ఉండేవని ఆమె తెలిపారు. అప్పటి కవులు, చిత్రకారులు, చరిత్రకారులు, అప్పుడు లభించిన పత్రాల ఆధారంగానే చాలా సమాచారం అభించిందని ఆమె తెలిపారు. కుతుబ్ షాహీలు ఇస్లాంలో ఒక వర్గమైన షియా సంస్కృతిలో భాగంగా జీవించారని... వాటి మూలాలు టర్కీ ఇరాన్ లో ఉన్నాయని ఫాతిమా వివరించారు. టర్కీ ఇరాన్ ల నుంచి వచ్చిన కళాకారులు... తమ వెంట వారికి మాత్రమే ప్రత్యేకమైన పనిముట్లు తీసుకొచ్చి దక్కన్ ప్రాంతంలో వారి కళకు పునరజ్జీవనం పోశారన్నారు.

ఆర్కియాలజికల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా ఉత్తర భారత రిటైర్డ్ రిజినల్ డైరెక్టర్ కె.కె. మహ్మద్...

తెలంగాణ మధ్యయుగ కాలంలో ఆర్కిటెక్చర్ - ఇన్ ప్రాస్పెక్టర్

అంశంపై... సెమినార్ లో ప్రసంగించారు.

ఆ తర్వాత... 'మధ్య - ఆధునిక యుగాల్లో తెలంగాణలో నీరు' అంశంపై డాక్టర్ బెంజిమెన్ బి.కొహెన్ తన పరిశోధనా విశేషాలను సెమినార్ లో ప్రస్తావించారు. తెలంగాణలో నీరు అంశంపై తాను రాస్తున్న పుస్తకం కోసం జరిపిన పరిశోధనవల్ల అనేక విషయాలు తెలుసుకోగలిగానని బెంజిమెన్ అన్నారు. కాకతీయ రాజుల కాలంలో నీటి సంరక్షణ నుంచి తాజాగా తెలంగాణ ప్రభుత్వం చేపడుతున్న మిషన్ కాకతీయ వరకు... సుమారు వెయ్యి సంవత్సరాల విశేషాలను తన పరిశోధనలో పొందుపరిచినట్లు బెంజిమెన్ తెలిపారు. గడిచిన శతాబ్దాల్లో అప్పటి రాజులు నీటి నిర్వహణ కోసం చేసిన ప్రయత్నాలు... తర్వాతి కాలంలో భవిష్యత్తు అవసరాలరీత్యా జరిగిన ప్రయత్నాలు వంటి అంశాలపై వాటిని బెంజిమెన్ మాట్లాడారు. నీటి ఆవశ్యకత గురించి కాకతీయ రాజులు పడిన తపన.. అనిర్వచనీయమని ఆయన అభిప్రాయపడ్డారు. వర్షాలు పడక కరువు సంభవించినపుడు... దాన్ని ఎదుర్కొనేందుకు కాకతీయులు చేసిన ప్రయత్నాలు ఆశ్చర్యాన్ని కలిగిస్తాయని బెంజిమెన్ పేర్కొన్నారు.

ఓరుగల్లు కోటలో కాకతీయుల స్వయంభు గుడి నిర్మాణం వంటి విశేషాలను.. బెంగళూరు ఆర్కిలయాజికల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా నుంచి వచ్చిన సి. హెచ్. బాబ్జిరావు వివరించారు. కాకతీయ నిర్మాణశైలి ఎంతో భిన్నమైనదని ఆయన తెలిపారు. రుద్రమదేవి తర్వాతి కాలంలోనూ... శత్రుదేర్భేద్యంగా కోటను పటిష్టపరిచిన నిర్మాణశైలి అద్భుతమని బాబ్జిరావు అన్నారు. 1934-35 ప్రాంతంలో నిజాం ప్రభుత్వం జరిపిన చిన్న తవ్వకంలో స్వయంభు దేవాలయం బయటపడిందని.. దాన్ని వేర్వేరు మ్యూజియాలకు తరలించారని ఆయన తెలిపారు. ఆ తర్వాత 2003-04 మధ్య పురావస్తు శాఖ జరిపిన తవ్వకాల్లో అనేక విశేషాలు బయటపడడం అన్నారు. స్వయంభు ఆలయం చుట్టూ పెద్ద ప్రాకారం కూడా బయటపడినట్లు తెలిపారు. పురావస్తు శాఖ రక్షణలో ఉన్న చాలా కట్టడాలు అన్యాయం క్రాంతం అవుతున్నాయన్నారు. వాటిని రక్షించి భవిష్యత్ తరాలకు అందించాల్సిన బాధ్యత అందరిపై ఉందన్నారు.

తెలంగాణ శ్రూ ఏజెన్ సెమినార్ రెండో రోజు ఆరో ప్యానెల్ సభ్యులను ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ రిజెర్చ్ హిస్టరీ ప్రొఫెసర్, ప్రముఖ చరిత్రకారులు అడపా సత్యనారాయణ వేదికపై ఆహ్వానించారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ... తెలంగాణ గుర్తింపు శోధించే క్రమంలో... తెలంగాణ రాష్ట్రం కోసం జరిగిన ఉద్యమాన్ని ఆయన ప్రస్తావించారు. ఉద్యమ సమయంలో ఇక్కడి ప్రజలది... ఒక సెంటిమెంట్ అనే భావన మాత్రమేనని చాలా మంది అనుకున్నారు... అది నిజం కాదని ఇక్కడి ప్రత్యేక వారసత్వ చరిత్ర ఉందని ఆయన అన్నారు. పురాతనకాలం నుంచి ఈ ప్రాంతానికి

ప్రత్యేక చరిత్ర ఉన్నట్టు నిరూపితమైందని... ప్రస్తుత చర్చల ద్వారా అది మరోసారి స్పష్టమైందన్నారు. విభిన్న సంస్కృతుల మిశ్రమమే ఈ ప్రాంతం ప్రత్యేకత అన్నారు. ఈ ప్రాంతంలో బుద్ధిజం ప్రవేశం, శాతవాహనులు, ఇక్ష్వాకులు, వేంగి చాళుక్యులు, కాకతీయులు ఆ తర్వాతి కాలంలో కుతుబ్ షాహీలు, ఆసఫ్ జాహీలు ఇక్కడి సంస్కృతికి సాక్ష్యాలుగా నిలిచారన్నారు. చెరువులు, తటాకాల ద్వారా నీటి నిర్వహణ, వాటి పరిరక్షణకు ఈ ప్రాంత రాజులు చేసిన కృషిని... అడపా సత్యనారాయణ గుర్తు చేశారు.

విశాలాచి, డైరెక్టర్ తెలంగాణ హెరిటేజ్

తెలంగాణ పురావస్తు శాఖ పేరు 'హెరిటేజ్ తెలంగాణ'గా మారుస్తూ ప్రభుత్వం చట్టం చేసింది. ఇందులో తెలంగాణ వారసత్వ, చారిత్రక నందను కాపాడేందుకు కొత్త నిబంధనలున్నాయని తెలంగాణ హెరిటేజ్ డైరెక్టర్ విశాలాచి అన్నారు. తమ శాఖ ద్వారా తెలంగాణ సంస్కృతి, వారసత్వాలకు ఎనలేని కృషి జరుగుతోందని ఆమె తెలిపారు. ఇలాంటి సెమినార్ల వల్ల స్థానిక పరిశోధనలకు అంతర్జాతీయ పరిశోధకులు చేసే కృషి ఎంతగానో ఉపయోగపడుందని విశాలాచి అన్నారు. తెలంగాణ చారిత్రక సంపదను ప్రపంచానికి చాటి చెప్పే ఇలాంటి అంతర్జాతీయ సెమినార్లను ప్రతిఏటా నిర్వహిస్తామన్నారు.

తెలంగాణ శ్రూ ఏజెన్ సెమినార్ లో విశేషాలు

సెమినార్ లో భాగంగా పరిశోధనా పత్రాల సమర్పణ, వాటి చిత్రాలను పవర్ పాయింట్ ప్రజెంటేషన్ తో ప్రదర్శించడం వీక్షకులకు ఎంతో ఆసక్తిగా నిలిచింది. వీటితోపాటు.. ఇటవలె కాలంలో సిద్దిపేట జిల్లా నర్సెట్ల, పలమకుల ప్రాంతంలో జరిగిన తవ్వకాల విశేషాలు, విభిన్న రాజవంశాల ఉపయోగించిన నాణేలు, మొఘలుల బంగారు నాణేలు ఇంకా ఇతర చారిత్ర విశేషాల ఎగ్జిబిషన్ కూడా ప్రత్యేకార్షణగా నిలిచింది. ప్రాచీన బౌద్ధానికి తెలంగాణ ఎలా నిలయంగా మారిందో తెలిపే పత్రాలు, రామప్ప దేవాలయం నిర్మాణం, అందులో శిల్ప సంపద, ఇనుపయుగానికి సంబంధించిన విశేషాలు, స్వయంభు దేవాలయ విశేషాలు, తెలంగాణలో రాతిచిత్ర కళపై పత్రాలు, గోదావరి నదీతీర ప్రాంతంలో ప్రాచీన శిలాయుగం నాటి జీవనం ఎలా సాగిందో పరిశోధన పత్రాలు సెమినార్ కు వచ్చినవారి ఆశ్చర్యంలో ముంచెత్తాయి. ప్యానెల్ చర్చల మధ్యలో జరిగిన నాట్యాలు ప్రత్యేకార్షణగా నిలిచాయి.

నా తెలంగాణ కోటి రతనాల వీణ అని దాశరథి అన్నమాటలు.. అక్షర సత్యాలు.. తెలంగాణ చారిత్రక -వారసత్వ సంపదను వెలికితీసి ప్రపంచానికి సగర్వంగా చాటిచెప్పే ఇలాంటి సెమినార్లు నిర్వహించడం హర్షణీయమని తెలంగాణ సమాజం అంటోంది.

-ఎం.డి.కరీం, m: 9618644771
e:karreemmd786@gmail.com

రాతిబొమ్మల్ని సైతం కలిగించగ రాగమెత్తిన మట్టి పదాలు

మిట్టపల్లి సురేందర్ పాటలు

పాటే దోస్తు. పదమే జీవితం. అక్షరాలను పోతపోయడమే తనకు తెలిసిన విద్య. సహజసిద్ధంగా తాను అల్లుకున్న పదాలే నేడు మనం వింటున్న ఎన్నోపాటలు. ఎర్రజెండ్ల చేతులుంటే ఎవరికీ భయపడవలసిన అవసరం లేదని, విప్లవపాటందుకుంటే పోలీసులు సైతం ఎనకముందు చూస్తరని చిన్నప్పుడే గ్రహించిన జ్ఞాన సంపన్నుడు. తల్లి పాటల తత్వం, తండ్రి మొండితనం కలెగలుపుకొని పెరిగిన పాటగాడు. పదాల విలుకాడు. అది మొండితనంతో దండు గట్టిన పాట. మొసలి కన్నీళ్ళను, మోసకారితనాన్ని ఎండగట్టిన పాట. తెలంగాణ ఉద్యమంలో యుద్ధ నినాదాలు చేసిన పాట. అమరుల త్యాగాలను కీర్తించిన పాట. జానపద, సినియేతర తెలుగు పాటకు నూతన ఒరవడిని సృష్టించి, నందిని అందిపుచ్చు కున్న కవి, గాయకుడు మిట్టపల్లి సురేందర్ గురించి నేటి మన 'అలుగెల్లిన పాట'లో...

వరంగల్లు జిల్లా చిట్యాల మండలం ఎలంపల్లిలో మిట్టపల్లి మదనమ్మ - నర్సయ్యకు కలిగిన నలుగురు సంతానంలో సురేందర్ చిన్నోడు. మిట్టపల్లి సురేందర్ కు ఒక అన్న ఇద్దరు అక్కలు ఉన్నారు. నర్సయ్య ఒకసారి ఎర్రకండువ సుట్టుకున్నందుకే పోలీసులు వెంటబడి కొట్టిండ్లు. నక్కలెట్లకు ఆశ్రయం కల్పిస్తున్నదని, వాళ్ళకు అన్నం పెడుతున్నదని ఇంట్ల ఉన్న పత్తి, మిరప, మక్కలను తగల బెట్టిండ్లు. మంచినీళ్ళబాయిల గ్యాస్ నూనె బోసిండ్లు. ఇల్లంత సర్వ నాశనం చేసిండ్లు. దీంతో ఇక చేసేదేమీ లేక పూర్తిగా విప్లవోద్యమం వైపుకు మళ్ళించి. నర్సయ్యకు విప్లవ పాటలు వినడంతోనే తెల్లార్లది. వాటితోనే పొద్దుకొద్ది. ఊర్లో డీలర్ నర్సయ్య అంటే ఒక మంచి పేరు. ఆ గ్రామంతోపాటు చుట్టూ నాలూగూర్లు నక్కల్స్ ప్రభావిత గ్రామాలు. పోలీసులు గ్రామస్థలను, అనుమానితులను కాటమయ్య చింతకు కట్టేసి కొట్టిన రోజులు కోకొల్లలు. పోలీసులు ఎప్పుడు ఎవర్ని ఎట్ల అరెస్టు చేయాలన్నా అని ఆలోచన చేస్తుండేది, కాని ఏనాడు డీలర్ నర్సయ్య ఇంటివైపు తొంగి చూసింది లేదు. ఆ పాటల్ని ఆపమని చెప్పింది లేదు. అట్ల సురేందర్ కు చిన్ననాటి నుంచి పాటలు బాగా వినడం అలవాటయ్యింది. అదేవిధంగా సురేందర్ తల్లి మదనమ్మ మంచి గాయకురాలు. జానపదాలతో పాటు అప్పటికప్పుడు అనేక విషయాలను కైగట్టి ఆశువుగా పాటలు పాడేది. మదనమ్మ తండ్రి కూడ మంచి యక్షగాన కళాకారుడు. ఇట్ల సురేందర్ కు కొంత పాటల వారసత్వం కూడ ఉన్నది. అన్నింటికీ మించి జననాట్యమండలి

పాటలతో పాటు రేడియోలోను, టేప్ రికార్డర్ లోను పాటలు వస్తే ప్రాణమంత అక్కడే పెట్టి వినేటోడు. అట్ల పాటల పిచ్చోడైన సురేందర్ స్థానిక స్పందన బాలసదన్, గోదావరిఖని 8 ఇంక్వైన్ కాలనీలో తన ప్రాథమిక విద్యాభ్యాసాన్ని పూర్తి చేసిండు. 5వ తరగతి నుంచి 9వ తరగతి వరకు ఆదర్శబాలసదన్ తో పాటు వావిలాలలో చదువుకుండు. అక్కడినుంచి అభినవ విద్యాసదన్, మంచిర్యాలలో ఎస్.ఎస్.సి పూర్తి చేసిండు. సింగరేణి పరిసర ప్రాంతాలలో పెరగడం మూలంగా

శ్రమైక జీవన సౌందర్యాన్ని చూసిండు. కష్టజీవుల కన్నీటి గాథల్ని విన్నడు. చిన్నతనంలోనే జీవితంలోని అనేక పార్శ్వా లను చూడగలిగిండు. అడవివిడ్లలను, గోదారిలోయ అందాలను ఆస్వాదించిండు. చెమట, నెత్తుటి ఊటలో పాటై ప్రవహించిండు.

“ఇంద్రవెళ్ళి కొండల్లో దండూబుట్టిందో నేస్తమా రావా... దండు దండుకు డెబ్బయ్ చేతులు కలిశాయో నేస్తమా రావా” “వద్దర వద్దార కొడుక దొరలతోని యుద్ధమొద్దని, నెత్తినోరు గొట్టుకోని ఎంత చెప్పిన వినకపోతివి” అనే పాటలు అన్ని వందలసార్లు విన్నడో లెక్కలేదు. పడేళ్ళు కూడ నిండని వయసులో ఆ

పాటల్లోని భావాన్ని, అందులోని జీవితాన్ని అర్థం చేసుకునే ప్రయత్నంలో తాను ఎంత ఘర్షణపడ్డడో ఎవరికీ అర్థం కాదు. అట్ల చిరుప్రాయంలోనే తన గుండెలోతుల్లో రగిలిన నిప్పుకణం లావాలా ఉబికి వచ్చింది. పదాల నాదాలతో పాటల ప్రకంపనలు సృష్టించింది. తాను చిన్నప్పటి నుంచి విన్న విప్లవోద్యమ పాటల ప్రభావంతో పాటు, తల్లి లెక్క చూసుకున్న వదిన అకస్మాత్తుగా చనిపోవడంతో తన గుండెలోతుల్లో ఉప్పొంగిన వేదనాభరిత రాగమే పాటయ్యింది. తన దుఃఖాన్ని అక్షరాలలో పొందుపరచడంతో పాటు దాన్ని జనసామాన్యీకరణ చేయగలిగిండు. అట్ల పాటల ప్రపంచంలోకి అడుగుపెట్టిన మిట్టపల్లి సురేందర్ తన పదాల నిండ తెలంగాణ మట్టి వాసనలు నింపుకుంటుండు. అసలు సినలైన తెలుగు పదాలను పోతపోసుకుంటుండు. అద్భుతమైన పదప్రయోగాలతో అన్ని వర్గాల ప్రజలకు అవలీలగా అర్థమయ్యే రీతిలో ఎన్నో పాటల్ని రాసిండు. తాను రాసిన మొదటి పాటను 2001లోనే రికార్డు చేసిండు.

“నవమాసాలు మోసిన తల్లి ప్రేమకే నే దూరమా బువ్వపెట్టి నను బుజ్జగించిన తల్లి లాలనకు దూరమా పొద్దు వాలుతుందీ నా కమ్మ లాలనేది వెన్నెల రాతిరిలో నా గోరుముద్దలేవి” కేవలం 17 సంవత్సరాల

వయసులో రాసిన ఈ పాట తిరిగి ఎన్నో పాటలు రాయడానికి ప్రేరణ కలిగించింది. తనలో కొత్త ఉత్సాహాన్ని నింపింది. అట్ల మొదలైన మిట్టపల్లి సురేందర్ పాట, తెలంగాణ పాట సాహిత్యంలో ఒక నూతన ఒరవడిని సృష్టించింది. ఎందరో పాట కవులు మిట్టపల్లిని అనుకరించి పాటలు రాసింద్రంటే అతిశయోక్తి కాదు. ఆ క్రమంలోనే మిట్టపల్లి సురేందర్ డ్రెవర్ల జీవితాలను హద్యంగా ఆలపిస్తుడు.

“అన్నా మా డ్రైవరూ నీ బతుకెంత ఘోరమే
యాదాదైన నీ ఇంటికి దూరమే
రాష్ట్రాలు దాటుకుంటూ లారీలు నడిపేటోల్లు
కష్టాలనోర్చుకుంటూ గమ్యాన్ని చేరేవాళ్ళు
రహదారికే మీరు రారాజు లాంటి వాళ్ళు” అంటూ రాసిన

పాటలో చదువుకున్న ఎందరో యువకులు పనిలేక లారీ, ఆటో డ్రైవర్లుగా మారి అర్థాయుష్యులైతున్న విషయాన్ని కండ్లకు కట్టిస్తుడు. రోడ్లమీద జరిగే యాక్సిడెంట్లలో ప్రాణాలు పోగొట్టుకుంటున్న వాళ్ళను చూసి “శవమయ్య వచ్చేదాక గ్యారంటీ లేనివాడ” అంటూ గుండెని గాయం చేసుకుంటాడు. భార్య, పిల్లల బతుకు అంధకారమైతదని ఆవేదన చెందుతాడు. ఇట్లాంటి డ్రైవర్ల దగ్గర పైసలు వసూలు చేసే ఆర్.టి.వోల మీద, వాళ్ళ మానసిక దౌర్భాగ్యం మీద విరుచుకు పడతాడు. అదే విధంగా గోదావరి ఖని బగ్గుబాయిలో పద్దెనిమిది మంది కార్మికులు జలనమాధి అయినప్పుడు ఆ కుటుంబాల రోదనచూసి సురేందర్ రాసిన పాట ఎందరినో కదిలించింది.

కన్నీరు పెట్టించింది. కార్మికుల పిల్లల, తల్లల, భార్యల దుఃఖానికి అక్షరరూపాన్నిచ్చిన సురేందర్ పాట

“స్తూపాలు పుట్టినాయమ్మో సింగరేణి గుండెల్లో ఈనాడు
నేత్తుటి జెండాలు ఎగిరినాయమ్మో బొగ్గుబాయి తలమీద
ఈనాడు

తెగిన తాళిబట్టను పునాది రాళ్ళు చేసుకొని
కన్నీటి సుక్కలోలె ఇటికలోలె పేర్చుకొని” అంటూ రాసిన పాట సింగరేణి కార్మికులకు ఒక ఓదార్పు గీతమయ్యింది. యముడు, యమ భటులే ఉన్నా కన్నీరు పెట్టే ఆ సందర్భాన్ని సురేందర్ తన పాట ద్వారా అంతే బలంగా రాసి, పాడడంతో కోల్ బెల్ట్ ఏరియాలో మంచి గుర్తింపు వచ్చింది. రైతు కూలీ బతుకుల్లో వెలుగులు నింపేందుకు అగ్గిరవ్వలై మెరిసిన అన్నలను, అడవిబిడ్డలను తల్చుకుంటాడు. వాళ్ళ యాదిలో పాటందుకుంటాడు.

“మట్టిలోన ఒదిగిరి మహానుభావులు రైతుకూలీ బతుకులల్ల
వెలుగురవ్వలు

వానబడితె పరిమళించె మట్టి పువ్వులు ఇంటిముందు చింత
మీద వాలె గువ్వలు

రైతు సంఘాలు బెట్టి బతుకు మార్చినోల్లు అన్నలు అడవి
బిడ్డలు

కూలీ సంఘాలు బెట్టి కూలీ పెంచినోల్లు అన్నలు అడవి బిడ్డలు” అంటూ సురేందర్ రాసిన పాట ఒక సంచలనం. అమరుల త్యాగాలను, అడవిబిడ్డల పోరాటాన్ని అక్షరీకరించిన తీరు అప్పటిదాక వచ్చిన విప్లవోద్యమ పాటలకు భిన్నమైనది. చిక్కని కవిత్వాన్ని పొదుగుకున్న విప్లవపాట.

“మా ఊరి పునాదిరాళ్ళు - కూలన్నల చెమటచుక్కలు
మా పల్లెలో పొంగె సిరులు అవి గోదావరి తల్లి అలలు
మా ఊరి చివరన మామిడి కొమ్మన పాడింది కోయిల
శ్రావణమాసంలో పొలాలు పురుడుబోసుకున్నాయి పచ్చగ”
అంటూ ఊరు మీద రాసిన పల్లెపల్లెనా మారుమోగింది.

మిట్టపల్లి సురేందర్ కు ఊరే పెద్దబడి. అనుభవాలే తనకు పెద్ద బాలశిక్ష. చిన్నప్పటి నుంచి మిట్టపల్లి సురేందర్ చేయని పనిలేదు. వ్యవసాయం పనులు చేసింది. కూలికి పొయిండు. ఎంత ఉన్నతంగా బతికిండ్కో, అంత పేదరికాన్ని కూడ అనుభవించిండు. కడుపు మాడ్చుకొని కలో గంజో తాగి పండిన రోజుల నుంచి కవిగా, పాటగాడిగా ఎదిగిండు. బానిస బతుకుల్లో వెల్లివిరిసే స్వాతంత్ర కాంక్షని అద్భుతంగా అక్షరీకరిస్తుడు. అందమైన బాణీలలో వదాలను అల్లుకుంటాడు.

“ఎన్నాళ్ళకు కనిపించే నా స్వేచ్ఛా
కోయిల కూసే
ఎన్నెన్నో గుండెల త్యాగపు జెండాగా
విరబూసే

ఎన్నేండ్లకు వీరుడు నడిచిన దారిల వెన్నెల కాసే
ఎనలేని ఏడుపు కంఠం ఆనందంతో కోసే” పాటని సరిగ్గా మనసుపెట్టి వింటే సురేందర్ మనోగతం అర్థమైతది. ఆ పదాల్లోని ఆర్తి ఆ కవి భావాన్ని మనకు పట్టిస్తుంది. జాతి వివక్షను ఎదుర్కొని స్వాతంత్ర్యపు జెండాను గర్వంగా ఎగరేసిన ఆనందం కనిపిస్తుంది. ఇన్నాళ్ళకు ఒక స్వేచ్ఛా కోయిల కూసిందని ప్రకటిస్తుంది. జానపదం, ఆధునికం మేళవింపుని తన స్వంతం చేసుకొని తనకంటూ ఒక ప్రత్యేక శైలిని సృష్టించు కుంటాడు. ఎంతో మంది సాహిత్యకారులకు, సాహితీ విమర్శకులకే అందని ఒక లోతైన, నిగూఢమైన భావం సురేందర్ పాటల్లో జాలువారుతది. తన పదాల నిండ ఒక ప్రవాహపు జడి ఉంటది. కొండవాలు ఉరవడి ఉంటది.

“పువ్వునై నే పూసినా ఒక పూతలోనే రాలి
ఎవరికి ఏ హాని చేయక వెళ్ళిపోదును గాని
మనిషిగానే మట్టిపై అవతారమెత్తెను జన్మ
ప్రతీ మనిషిలో మరో మనిషిని ఊహించనే లేదమ్మా
ఒకరికోసం ఒకరని అమ్మచెప్పిన జ్ఞాపకం
ఎవరికి వారే అనే విధంగా ఉన్నది లోకం
సాయపడటం జీవనం అని నాన్న నేర్పిన సూత్రం
సాయమంటే స్వార్థమని భోదిస్త ఉంది ఈ జగం

కానరాని కలలు విని గడిచిందిగా నీ పసితనం

కళ్ళముందే కట్టుకథలతో నేడు నాదా జీవనం” లాంటి పాట సామాజిక దృక్పథాన్ని ఆవిష్కరిస్తోంది. తల్లిదండ్రులు చెప్పిందానికి, సమాజంలో జరిగేదానికి సంబంధించిన సంఘర్షణ కనిపిస్తోంది. కట్టుకథలు చెప్పి భవిష్యత్తుని అంధకారంలోకి తోసేయకూడదనే అతి విలువైన విషయాన్ని చెప్పడం చూస్తే మిట్టపల్లిలోని తాత్విక జ్ఞానం బోధపడతది. ఏ కవికి అందని అద్భుతమైన ప్రతీకలతో పదాలను అల్లుకుంటూ పోవడం చూస్తే ఒక భైరాగి జీవనతత్వంలా గోచరిస్తోంది.

తన చుట్టు ఉండే అనేక అంశాలను తన పాటల్లోకి ఆహ్వానిస్తాడు. చెట్టును, పిట్టను, రాయిని, రప్పని, మట్టిని మనిషిని, మనిషితనాన్ని, అమ్మ తనాన్ని అన్నింటినీ తన పాటల్లోకి వంపుకుంటాడు.

వెండి వెన్నెల నగిషీలు చెక్కి అక్షర నెలవంకల్ని చూసుకొని చెమ్మగిల్లుతాడు. మిట్టపల్లి సురేందర్ తన ఊర్లో బడి ముందు ఉన్న ఒక యాపచెట్టును వర్ణించిన తీరు చూస్తే చెప్పడానికి మాటలు చాలవు. మిట్టపల్లి సురేందర్ కేవలం కవిహృదయంతోనే కాకుండా తాత్విక పునాదుల మీద నిలబడి పదాలల్లుకుంటాడు.

“బడిముందు నిలబడి ఎన్ని తలరాతల్ని మార్చావె యాపచెట్టు నీ ఒడిలోన వాలమంటూ

యాదాదికో గది మార్పుతూ మమ్మల్ని ఎక్కించినావు మెట్టు నువ్వు నిలబడి పెరిగినట్టు

నీ కొమ్మల్ల చిగురుల్ని తొడుగుకుంటూ మా బతుకుల్లో వెలుగుల్ని నింపుకుంటూ

మాట మాట పెరిగి లొల్లి పేనుకుంటే పెద్దమనిషై పేచి తెంచినావు పంచాయితీ రచ్చ బండయ్యినావు

మాట ముచ్చట కొరకు నీడకొచ్చినోళ్ల మెచ్చి పెండ్లీలను చేసినావు విడాకుల పత్రాలు రాసినావు

మాట ముచ్చట నీకు రాదు గాని మావూరిలో మనిషియ్యి పోయినావు” గాలికి పడిపోయిన యాపచెట్టును తలుచుకుంటూ రాసిన ఈ పాట, మనిషికి - మట్టికే కాదు ఇతర జీవ, నిర్జీవ పదాలతో మనిషి పెన వేసుకున్న అనుబంధాలను గుర్తుకు తెస్తోంది. అగ్గిని ముట్టుకోలేం. నిప్పుని పట్టుకోలేం. పంపభూతాల్లో ఒకటై నిత్యం మానవాళి మనుగడలో కాలి బూడిదైతున్న నిప్పు మీద మిట్టపల్లి సురేందర్ రాసిన పాటను చూస్తే సురేందర్ ఎంత బలమైన ప్రతీకలతో, వ్యక్తీకరణలతో పాటలు

రాస్తుండో అర్థమైతది.

“జకముక రాళ్ళకు కుడి ఎడమల్లో ఉంటది వేలెడు పుల్లకు తలలో పొగరై ఉంటది దేవుని గుళ్ళో హారతిలా కనిపిస్తది

ఎర్రని కొండలా దేహం కలిగుంటది వినియోగించుకుంటే వెలుగులు నీకిస్తది ఆదమరిచి ప్రవర్తనై మొత్తం కాలేస్తది ఇత్తడి కరుగదీసి ఇగురమెంతో జేస్తది బంగారు నగలకెన్నో బంగిమలే ఇస్తది కొలిమై రగులుకుంటూ పనిముట్లందిస్తది కమ్మరి కుమ్మరోళ్ల అన్నదాతరా ఇది ఎండిన చెట్లమీద ఎచ్చులు గొడుతుంటది పచ్చని గడ్డ బడితె పొగలుగక్కుతుంటది కానక కాలు బెడితె కేకలు బెట్టిస్తది లోహపు కొండవైన లొంగదీసుకుంటది

కుండల నీళ్ళకేమో లొంగి బతుకుతుంటది” కండ్ల మంట, కడుపుమంటని నిప్పు మీద నిండలేస్తరని అంటాడు. అగ్రరాజ్యం అమెరికాతోని సుట్టరికం కలుపుకునేటందుకు సిగరెట్ మంజూరీతదని ఎంతో కవితాత్మకంగా చెప్పాడు. ప్రపంచమంతట దీని పసితనం ఉంటదని అంటాడు. ప్రాంతానికో పేరు ప్రకటించు కున్నదని నిప్పు తత్వాన్ని నింగిలోకి ఎగరేస్తాడు. నీలాకాశం అంచుల్ని తాకే రాకెట్ కాంతుల్ని పంచుతాడు. మిట్టపల్లి సురేందర్ చిత్రమైన ఆలోచనతో రాసిన ఈ పాటతో సినారె ‘విశ్వంభర’ను గుర్తుకు తెస్తాడు. ఆ మహనీయుడు “నాకిప్పుడు తెలిసింది నీటిని ఎగరేసే నిప్పుం టుందని, నిప్పును ఊదేసే నీరుంటుందని” అన్నట్టు ఎంతో నిగూఢ మైన భావంతో, నిండైన కవిత్వంతో లావాలా పెల్లబికిన ఈ పాట తన సాహిత్యంలోనే ఒక మైలురాయిగా నిలిచిపోతోంది.

మిట్టపల్లి సురేందర్ సినారె సాహిత్యాన్ని అత్యంత అమితంగా ప్రేమిస్తాడు. ఒక సినారె కాదు గద్దర్, గోరటి వెంకన్న, అందెశ్రీ, గూడ అంజన్న, అభినయ, కోదారి, యష్పాల్, అంబటి వెంకన్న, పత్తిపల్లి తిరుపతి వంటివాళ్ళు ఒకరని కాదు ఎక్కడ ఎవరు కదిలించే ఓ నాలుగు వాక్యాలు రాసినా ఆ పదాలకు తాను దాసోహమైతాడు. పదిమందితో తన భావాన్ని వంచు కుంటాడు. పరవశించిపోతాడు. ఆ పదాలకు పాదాభివందనం అంటాడు.

-అంబటి వేకువ,
m: 94927 55448
e: varji.ambati@gmail.com

శరీరం

వాడికి నా శరీరం కావాలి
 సహజసిద్ధమో జీవసంబంధమో గానీ
 నేను ఈ జెండర్ గా పురుడుబోసుకున్న నాటి నుండి
 నా శరీరం మీదే వాడి ఆలోచనలన్నీ
 నాకే సొంతమైన నా కంఠ శ్రావ్యతకో
 నా సున్నితత్వానికో
 ప్రకృతి రమణీయతనంతా నింపుకున్న నాచిరునవ్వుకో
 వాడు పరితపిస్తుంటాడు
 రక్తం ఏర్పరచిన నా ఎర్రబీ చర్మపురంగునో
 మాంసం వల్ల ఏర్పడ్డ నా శరీరాకృతినిో
 బట్టలు కప్పుకున్న నా ఎముకలగూడునో
 వాడు ఆబగా చూస్తుంటాడు
 కళ్లతో నిరంతర వ్యభిచారాలు చేస్తుంటాడు
 నా అంతర్ముఖ మానసిక స్పందనలతో ఏమాత్రం సంబంధం లేకుండా
 శరీరం మీది చర్మాన్ని ఎప్పుడెప్పుడు
 చూడాలని తాకాలని పొందాలనేదే ఏకైక గమ్యం వాడికి...
 వాడి ఆలోచనా విస్తృతిలో
 నాకంటూ కొన్ని ఆలోచనలుంటాయనే అంగీకారం లేశమాత్రమైనా
 ఉండదు
 ఎంతసేపూ కాటుకకళ్లను జడపొడుగులను చీరకట్లను నిశితపరీక్షలు చేస్తూ

రమితానందాన్ని స్పృష్టిస్తుంటాడు
 నా మెడకు తాడు లాంటిదోటి కట్టి
 ఆ స్పృష్ట సాకారానికి సాధికారతను పొందుతాడు
 అక్కడితో ఆగడు..
 వాడు రాసే రాతల.. పాడే గజళ్ల.. చేసే పూజల..
 హోదాలతో అధికారాలతో
 నా శరీరాన్ని పొందజూస్తాడు
 దక్కని శరీరాన్ని దగ్గం చేయడానికి
 యూసిడ్ సీసాలతో గమన సాహచర్యం చేస్తాడు
 నా శరీరమే వాడికి తరతరాల చిరకాల స్వప్నం
 నా ఉద్వేగాలతో కష్టసుఖాలతో ఓదార్పులతో స్వాంతనలతో
 నా మనసుతో నా విలువలతో
 దేనితో సంబంధం లేకుండా
 వాడి తృప్తంతా నా శరీరం కోసమే
 చివరకు శవమై చితి మీద నేనుఅహుతవుతున్నప్పుడు కూడా
 నా నగ్నదేహం మీదే వాడి చూపులన్నీ..
 అప్పుడుకూడా మరణాశ్రువుల కంటికోసం నుండీ
 పొందలేకపోయిన నా శరీరం మీదే వాడి ఆశంకా..
 అందుకే ఈ సృష్టి మొత్తంలోని ప్రతితరానికి
 వాడొక హిపోక్రటిక్ ఆన్సెస్టర్..
 (ఒక ఫెమినిస్ట్ కవిత...)

- బి.ఎస్. రాములు, m: 8331966987
 e: bsramulu@gmail.com

ఫేర్వెల్

కండ్లు ఆరవు. మొస మర్లదు.పిట్టలు
 దూరమెగిరి చెట్ల మీద, పిల్లలు గోళీల్లోబి బింత కింద..
 ఉంటాంటె ఉంటాంటె ఎండ నెత్తిమీదకొస్తది. ఉ
 త్తుత్తిగనే పానం గావరగావరైతది. పిల్లా!
 నీ లగ్గం ముచ్చట ఎసాంటిదో ఎర్కన?
 నిరపకాయల కల్లం మీది అగడుగాడుపసాంటిది
 నా కండ్లల ముంచి నిన్ను తీసుకుపోయిండ్రు.
 లగ్గంకోటు వేయాలని లాక్కుపోయిండ్రు. కూరాండ్లు
 బట్టి, బాయి బొట్టుపెట్టి..పోశమ్మకాడ నీకు దిష్టి
 తీశివు.నా యాదిపాలబడొద్దని మైలపోశిండ్రు.
 నా ఒక్క పొద్దు మీన్నే ఆడ పొయ్యి ఎల్లింది. నా
 అడవినంత నర్తిపోతే వందిలిలేశింది. రంగురంగుల కాయితాలు
 అతుకుబెడతాంటే గోడగోడకు నా కయిత పొగిలి ఏడ్డింది.
 నిన్ను పిల్లనిజేసుడు ఎసాంటిదో ఎర్కన? నిండార పూశిన
 బంతువువుని సూదిమొనకి ఎక్కిచ్చి దండకిగుచ్చుడసాంటిది. నిన్ను

పీటల మీదకితెచ్చుడేందో ఎర్కన? భగ్గునమండే
 నిప్పునిదెచ్చి నీళ్లగోళెంల సల్లార్పుడసాంటిది.
 చేశేటిదేముంది. అయిపాయె. ఆపేంత ధైర్యం
 నాకు రాకనేపాయె
 మనం కల్సుకునే తావునే యాటదెగినా,మనం
 పాడుకునే పాటనే మైకులోచ్చినా, మన పిచ్చి పిచ్చి
 మాటలన్నీ బెదిరిపోయేటట్టు అయ్యగాలి మంత్రాలు
 చెవుల్లో సార్తుకోచ్చినా
 ఏమని తిట్టుకుండు బతుకని?! రాగడిల నెమిలివై
 తిర్గాడినందుకు నీకింత మట్టి.నాకు నెమలీక.. తుమ్ముపాద
 మీద ఎగిరి దుంకినందుకు నీకిన్ని ముళ్ళు, నాకింత జల్లు.
 మాట పెగలదు.మొకం చెల్లదు. సూత్రాంటె
 సూత్రాంటెనే సుట్టలందరు ఖాళీ అయిపోతరు. ఏమంటే
 ఏమన్నది. ఇంకింత దుక్కం వచ్చి నీ కాళ్ళు
 కడుగుతుంటది. ఇంకింత పావురమొచ్చి నీ కొంగుమూడిల పంటది.
 పిల్లా! నిన్ను సాగదోలుతాంటే ఎట్టుండదో చెప్పన? ముళ్లకంపల
 గూడు కట్టి పిట్టపిల్లని తరిమినట్టు ఉంటది.

- సందకిశోర్,
 m : 9515881085

సత్యనారాయణ గోల

విషయ స్పష్టతతో ఆలోచింపజేసే ఛాయా చిత్రకారుడు

విషయ స్పష్టతతో, సృజనాత్మకతకు అద్దంపట్టేరితిలో ఫోటోలు తీయడమే లక్ష్యంగా ఎందరెందరినో ఆలోచింపజేస్తున్న ఈతరం ఫోటోగ్రాఫర్ సత్యనారాయణ గోల. దృశ్యంలో సంఘటనలను భావాత్మకంగా పొందుపరిచే సునిశితమైన ఛాయాచిత్ర ప్రతిభను సొంతం చేసుకున్న క్రియేటర్. వంద వాక్యాలు రాస్తే అందుకు ఒక్క ఫోటో మాత్రమే చాలు-అంత బలమైన వ్యక్తికరణ సాధనంగా ఉపయోగపడడానికి అని అంటారొక ఛాయాచిత్ర విశ్లేషకులు. సరిగ్గా తన సృజన లోకంలో అలాంటి దృశ్యాలను ఎంపిక చేసుకుని వాస్తవికతకు బింబ-ప్రతిబింబంగా ఫోటోగ్రఫీని పండిస్తున్నారు సత్యనారాయణ. సామాజిక జన జీవనం పర్యావరణం, సమస్యలు, ప్రకృతి, అనుబంధాలు వంటి ఎన్నో అంశాలను బ్లాక్ అండ్ వైట్, కలర్ ఫోటోలుగా మలచిన ఆయన ఫోటోగ్రఫీని భావాత్మక, కవితాత్మక, వాస్తవికతా కోణంలో చూడాలని అంటారు.

సత్యనారాయణ హైద్రాబాదు జె.ఎన్.టి.యు.లో ఫోటో జర్నలిజం ప్రత్యేక అంశంగా 2010-2014 సం||లో పూర్తిచేశారు. 'ది హిందూ' దినపత్రికలో 2014-2015 నుండి ఫోటోగ్రాఫర్ గా వృత్తి నిర్వహణ జరిపారు. మూడుసార్లు ప్రతిష్టాత్మకమైన పుట్టర్ అవార్డు పొందారు. అంతకుముందు ఫోటో జర్నలిస్ట్ బార్బరా డేవిడ్ సన్ పై సత్యనారాయణ పరిశోధనాత్మక డాక్యుమెంటరీ ప్రాజెక్టును నిర్వహిస్తున్నారు.

సత్యనారాయణ ప్రతిష్టాత్మకమైన అనేక వర్క్ షాప్ లలో పాల్గొన్నారు. 201లో పదిరోజుపాటు అస్సాంలో జరిగిన గాలీ డాక్యుమెంటరీ ఫోటో జర్నలిజం వర్క్ షాప్ కు హాజరయ్యారు. స్కాలర్ షిప్ పొంది 'ది విజువల్ వాయిస్ పేరిట రెండూరోజుల

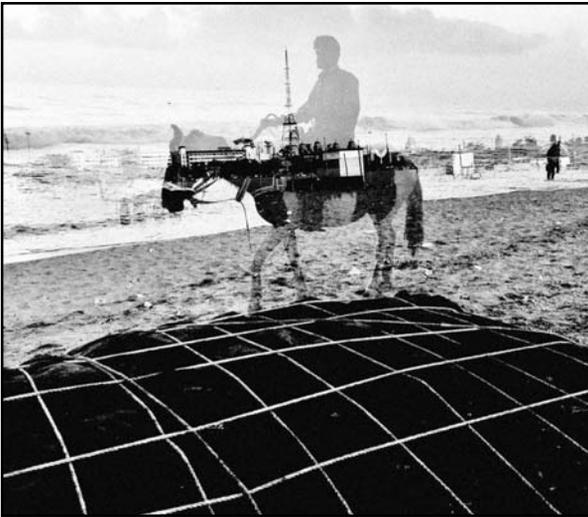
వర్క్ షాప్ లో ఇండియన్ ఫోటో ఫెస్టివల్ లో భాగంగా అంతర్జాతీయ ఫోటో జర్నలిస్టులను కలుసుకున్నారు. 2017లో హైదరాబాదు ఐపిఎఫ్ లో జరిగిన రెండూరోజుల మాస్టర్ క్లాస్ వర్క్ షాప్ లో పాల్గొన్నారు. రోన్ హెవిస్, మాచెల్ రోబిన్ సన్ ఛావెజ్, స్టురాట్ ప్రాంక్లిన్ వంటి సృజనకారులను ఈ వర్క్ షాప్ లో కలిశారు.

దేశవిదేశాలలో జరిగిన పలు ఫోటో ఎగ్జిబిషన్ లలో సత్యనారాయణ పాల్గొన్నారు. 2015లో ఐపిఎఫ్ హైద్రాబాదులో తనదైన ముద్రతో తీసిన 'ప్రమ్ ద స్ట్రీట్ ఫోటోతో', 2016 హిడెన్ ఫోటో ఫెస్టివల్ న్యూజిలాండ్, 2016లో అక్టోబర్ ఫెస్టివల్ ఆఫ్ ఫోటోగ్రఫీ ఆస్ట్రేలియాలలో పాల్గొని ప్రశంసలందుకున్నారు. 2016లో సౌత్ ఇండియన్ ఫ్లెక్స్-లైఫ్ అండ్ ప్రెగ్నల్ ఇన్ తమిళనాడు' పేరుతో పాండిచ్చేరిలో జరిగిన పాండి ఫోటో ఫెస్టివల్ లో పాల్గొన్నారు. హుస్సేన్ సాగర్ ఎ టాక్సిక్ ప్లాటర్ పేరుతో తీసిన ఫోటో ప్రాజెక్టు 2016లో, 'వరన్స్ ఎవర్ డ్రాట్ ఎట్ తెలంగాణ' డాక్యుమెంటరీ ఫోటో సిరీస్ హైద్రాబాదులో ప్రదర్శితమయ్యాయి.

2017లో 'తెలంగాణ స్టేట్ ఫెస్టివల్ హైద్రాబాదులో ప్రదర్శించి ప్రశంసలు పొందింది.

అంతర్జాతీయ స్థాయిలో వెలువడే బ్లాక్ అండ్ వైట్ స్ట్రీట్ ఫోటోగ్రఫీ.కామ్ బుక్ 2013లో సత్యనారాయణ తీసిన ఫోటోలు ప్రచురితమయ్యాయి. 2016లో గాడెస్ ఆఫ్ ఫోక్ బుక్ లో సమ్మక్క సారలమ్మ జాతర గురించి తీసిన అద్భుతమైన ఫోటోలు ముద్రింప బడ్డాయి. ప్రముఖంగా పేరొందిన ది హిందూ, డెక్కన్ క్రానికల్, తెలంగాణటుడే, బెటర్ ఫోటోగ్రఫీ వంటి అనేక పత్రిలు సత్యనారాయణ ఫోటోలను ప్రముఖంగా ప్రచురించాయి. ప్రముఖ సినీ దర్శకులు

బి.నరసింగరావు ఆధ్వర్యంలో కాకతీయ హెరిటేజ్ రూపొందించిన ప్రతిష్ఠాత్మక సంచిక 'గాడెస్ ఆఫ్ ఫోక్'లో సత్యనారాయణ ఫోటోలు ప్రచురితమయ్యాయి. ప్రపంచ తెలుగు మహాసభల్లో జరిగిన సెవెన్ ఆర్డ్ ఎగ్జిబిషన్ లో హైదరాబాద్ బోనాలపై సత్యనారాయణ ఫోటో సెషన్ ఎంతో ఆకట్టుకుంది. ఫోటోగ్రఫీ రంగంలో సరికొత్త ఒరవడిని సృష్టించి దేనికదే ప్రత్యేకమనిపించేలా సృజనాత్మక కృషిని అంకితభావంతో నిర్వహిస్తున్న సత్యనారాయణ కృషి ప్రశంసనీయం.

సత్యనారాయణ గోల
9000111972, 7989893163
satyanarayana.gola@gmail.com

-టీఎస్వీ డ

పుస్తక పఠనం ... 'ఈ' బతుకులకు దీపదారి

అక్షరం అనంతమైనది... అక్షరం ఆలోచింపచేస్తుంది. ఆకాశ మంత ఆశ్శవిశ్వాసాన్నిస్తుంది... అట్లాంటి అనేకానేక అక్షరాలమాటే... పుస్తకం. ఈ ప్రపంచాన్ని తనదైన వ్యక్తిత్వంలో కోట్లాదిమందిని ప్రభావితం చేసిన మహనీయుల భావజాలాన్ని తీర్చిదిద్దింది పుస్తక పఠనమేనని మనకు విదితమే. అనుభవాలను... అనుభూతులను.. ఆలోచనలను.. అడుగుల్ని.. జాడల్ని ఒకే చోట ఆస్వాదించటానికి 'పుస్తకం' ఒక అద్భుతమైన కూడలి. ప్రతి డిసెంబర్ మాసంలో చారిత్రక నగరమైన హైదరాబాద్ పుస్తక పండగ జరగడం మన సంస్కృతిలో భాగంగా మారింది. గత నెలలో "ప్రపంచ తెలుగు మహాసభల్ని" తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఘనంగా నిర్వహించింది. ఈ ప్రాంత అస్తిత్వ చైతన్యాన్ని ఖండాంతరాలకు తెలిపింది. ఇప్పుడు హైదరాబాద్ బుక్ ఫెస్టివల్ సాపైటీతో కలిసి ఈ నెల 18 - 28 వతేదీ వరకు 31వ హైదరాబాద్ జాతీయ పుస్తకప్రదర్శనను భారీగా తెలంగాణ కళాభారతి లోయర్ ట్యాంక్ బండ్ వద్ద ఘనంగా నిర్వహించబోతున్నది. ఈ నేపథ్యంలో కవి, విమర్శకులు, బీసీ కమిషన్ సభ్యులు, హైదరాబాద్ బుక్ ఫెస్టివల్ అధ్యక్షులైన జాలూరుగౌరీశంకర్ తో ముఖాముఖీగా ముచ్చటించినప్పుడు ఆయన పలు విషయాలను పంచుకున్నారు. వారి మాటల్లోనే...

ఈ దశాబ్దిలో పుస్తకాల ఆదరణ తగ్గిందంటున్నారు? ఇది ఎంత వరకు నిజం?

పుస్తక పఠనం, పుస్తకాన్ని ఆదరించటమనేది అంటే కొనడం, చదవడమనే అంశం ఉన్నత వర్గం నుంచి, మధ్యతరగతి, దిగువ మధ్యతరగతికి పరివ్యాప్తమైంది. ఈ దశాబ్దిలోనే ఎక్కువ జరిగింది. అయితే ఇదే క్రమంలో సమాంతరంగా సాంకేతిక సమాచార విప్లవం యావత్ సమాజాన్ని ప్రభావితం చేసింది. పుస్తకాలను చదివే ప్రత్యక్షంగా పద్ధతికంటే, పరోక్షంగా నెట్ జస్టుగా, ముఖపుస్తకాన్ని ఎక్కువగా ఉపయోగించుకోవడం వల్ల కొంత శాతం మాత్రమేవాటి ద్వారా చదువుతున్నారు. కానీ చేతిలో ఉన్న పుస్తకాన్ని చదువుతున్నప్పుడు ఉండే అనుభూతి.. ఆయా సాంకేతిక సాధనాల వల్ల అంతగా ఉండదని పాఠకులకు తెలుసు. ఈ దశాబ్ది వేగవంతమైన జీవితానికి అలవాటుపడింది. మానసికమైన ఒత్తిడిని, జయించడానికి, పుస్తకాల్ని చదువుతూనే ఉన్నారు. కేరీర్ మీద దృష్టిని నిలపడం వలనయువత కూడా తమకోర్సులకు సంబంధించిన పుస్తకాల్ని చదువుతున్నారన్నది ఒక వాస్తవం. దీనిని ఇప్పటి యువతరం అధిగమించే ప్రయత్నం చేస్తున్నది. సరిహద్దులు లేని ప్రపంచంలో

జ్ఞానం కూడా అన్నివర్గాలకు చెందినదనే స్పృహ పెరిగినది. వేరు వేరు మార్గాల్లో పఠనం కొనసాగుతూనే ఉంది. కాబట్టి పఠనం తగ్గిందనడం కంటే అనేక మార్గాల్లో కొనసాగుతున్నది.

అనేక సామాజిక మాధ్యమాల మధ్య పుస్తక మాధ్యమం బ్రతుకుతుందా?

బ్రహ్మాండంగా బతుకుతుంది. ఎన్ని సామాజిక మాధ్యమాలూ వచ్చినప్పటికీ పుస్తకం ఎప్పటికైనా మానవసమాజ పరిణామ క్రమంలో తనదైన తోడును, నీడను ఇస్తున్నది. సామాజిక మాధ్యమాల్లో తక్షణమే చదివి ఆనందింపచ్చు. అది తాత్కాలికమైనది మాత్రమే. అదే పుస్తకం మన పూర్వీకులు మన కందించిన అపూర్వమైన వారసత్వం. గత వందేళ్లలో మనంఎన్నో ఉద్యమాలను, సామాజిక మార్పులను, ఆర్థిక, రాజకీయ, సాంస్కృతిక పరిణామాలను చూశాం. వాటిని రికార్డ్ చేసింది పుస్తకమే. ఒక పుస్తకాన్ని ముట్టుకుంటే, ఆరచయిత లేదా కవి కాలాన్ని అతడి అనుభవక ప్రపంచాన్ని అవిష్కరించి నట్టే. ఎన్ని మార్పులువచ్చినా, సోషల్ మన జీవితంలో భాగస్వామ్యమైనా పుస్తకం మన చేతిలో ఉంటే మరోమనిషి మన తోడు ఉన్నట్లు లెక్క. **'పుస్తకహితం - సమాజ హితం' ఎంత వరకు నిజం?**

ఏ సమాజంలోనైనా మనుషులే ఉంటారు. ప్రతి సమాజానికి తనదైన నాగరికత. సంస్కృతి, భాషాసంస్కృతి ప్రత్యేకంగా ఉంటుంది కాబట్టి సమాజ పోకడలను నిశితంగా రికార్డ్ చేసేది రచన. ఆ రచన పుస్తక రూపంలో కొన్ని తరాలకు స్ఫూర్తిదాయకంగా నిలుస్తుంది. ఏ దిశగా సమాజం ఆలోచన చేస్తుందో పుస్తకం తెలుపుతుంది. పుస్తక హితం,, సమాజహితమన్నా సమాజహితం, పుస్తక హితమన్నా విడదీయరాని అనుబంధాన్ని కలిగి ఉంటాయి. అందుకని మంచి పుస్తకం వచ్చిందంటే, మంచి సమాజం ఉన్నట్టే. మళ్లీ మంచి సమాజమంటే ఏమిటని అనుకోవచ్చు. ఏ సమాజంలో అస్తిత్వ ఉద్యమాలు, సాంస్కృతికపరమైన అణచివేతలు, జీవితం ఎక్కడ సంక్షుభితంగా ఉండి ధీరత్వంలో పోరాడుతుందో, ఎన్ని ఆటంకాలు ఎదురైనా వీరత్వంతో విజయతీరాలకు చేరుకునే సంఘటనలను, వీరుల పోరాటాల నేపథ్యాల్ని ఒక ప్రాంత చైతన్యాన్ని దివిటీ పట్టేది పుస్తకం. పుస్తకం... ఎప్పటికైనా.. ఎక్కడైనా సమాజ హితమే సామాజిక అనుభవాల వ్యక్తీకరణే సాహిత్యం -సంస్కృతి.

పుస్తక పఠనం వల్ల, కవులు, కళాకారులు తయారౌతారా?

ఖచ్చితంగా తయారౌతారు. ప్రపంచవ్యాప్తంగా అనేకదేశాల్లో జరిగిన అంతర్జాతీయ ఉద్యమాల్లోంచి పుస్తక రచయితలు పుట్టు

కొచ్చారు. కవులు, కళాకారులు పుట్టుకొచ్చారు. ఇది మనదేశంలోనూ స్వాతంత్ర్యోద్యమం కాలం ముందునుంచి జరగుతున్నదే. ముఖ్యంగా మన తెలంగాణ రాష్ట్రసాధనలో తొలిదశ ఉద్యమంనుంచి మలిదశ ఉద్యమం వరకు సాహిత్య ప్రక్రియల్లో శక్తివంతమైన పాట, ఈ ప్రక్రియతోపాటు నమకాలం కంటే ముందు జరిగిన 60 ఏళ్ల తెలంగాణ చరిత్ర పుస్తక పఠనం వల్లనే మధ్యతరగతి మేధావులు, యువత, కవులు, కళాకారులు వేలాదిమంది తయారయ్యారు. ఇక్కడ గమనించవలసిన ముఖ్య విషయం ఒకటున్నది. పుస్తక పఠనం వల్ల కేవలం కవులు, కళాకారులే కదాఉ. ఆదర్శప్రాయులైన రాజకీయ నాయకులు తయారౌతారు. మన తెలంగాణ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ అద్భుతమైన, లోతైన, పుస్తక పఠన ప్రియుడు. పఠనం వల్లనే ఆయన సృజనాత్మక, కాలికస్పృహతో విభిన్నమైన దృక్పథంతో తన రాజకీయ ఆకాంక్షను చైతన్యవంతంగా నడిపించారు. నడిపిస్తున్నారు. పుస్తక పఠనం లేకపోతే, సమాజం ఉండదు. ఒకవేళ ఉన్నా అసమగ్రంగా అరాచకంగా ఉంటుంది.

కథలు, నవలలు ఇంకా చదువుతున్నారా?

సాహిత్యంలో ప్రధాన ప్రక్రియలైన కథలు, నవలలేకాదు కవిత్వం, జీవిత చరిత్రలు, స్వీయచరిత్రలు నాటకాలను చదివే పాఠకులు చూసే ప్రేక్షకులు ఎక్కువమందే ఉన్నారు. ఒకప్పుడు కాలక్షేపం కోసం కథలు చదివే మధ్యతరగతి వర్గం ఉండేది.

నవలల్ని కూడా అంతే చదివారు. గత మూడు దశాబ్దాలుగా కల్పనిక కథలు, నవలల్ని రాసేవారు తగ్గిపోయారు. చదివేవరాఉ అంతకంటే తగ్గారు. అదే సమయంలో అనేక సామాజిక, రాజకీయ అస్తిత్వ ఉద్యమాలు జరిగాయి. ప్రాంతీయ చైతన్యం విపరీతమైన ప్రభావాన్ని చూపించింది. కథల్లో, నవలల్లో వస్తువరమైన అభివ్యక్తిపరమైన మార్పులు చాలావచ్చాయి. వాటిలో జీవితం, తమకు తెలియకుండానే ఎంత సంక్షోభంలో కూరుకుపోయిందో ఇవి పట్టిచ్చాయి. ముఖ్యంగా విప్లవ, స్త్రీవాద, దళిత, మైనార్టీ, ప్రాంతీయ అస్తిత్వాలతో పాటు ఉద్యమాలనే పద్యాలలోంచి వందలాది కథలు, నవలలు వచ్చాయి. అందువల్ల వాటికి ఆదరణ ఎక్కువే.

పుస్తకాల పునాదులలో అస్తిత్వ ఉద్యమాలు, విముక్తి ఉద్యమాలకి ఎంతవరకు దోహదపడుతాయి?

పుస్తకాల పునాదులు సమాజంలోనే ఉంటాయి. ఏ సమాజం లోనైనా జీవితమే ఉంటుంది. ఆ జీవితంలో ఎదరయ్యే కష్టాలు, కన్నీళ్లు, పేదరికం, వలసలు, అణచివేతలు కరువు, ఇట్లా అనేక రూపాల్లో అనుభవాలు ఉంటాయి. ఇవన్నీ పుస్తకంలో అడుగడుగునా కనిపిస్తాయి. కాబట్టి కాలక్రమంలో పుస్తకాలు దీపదారులౌతాయి. వర్తమాన కాలానికి, గతకాలంలో జీవితం ఎంత సంక్లిష్టంగా గడిచిందో పుస్తకమే

తెలుపుతుంది. ఒక పోరాట యోధుడు భౌతికంగా లేకపోయినా అతడి అనుభవాల ప్రపంచం అక్షరరూపంలో భావితరాలకు చైతన్యాన్ని కలిగిస్తుంది. మార్గదర్శకంగా నిలుస్తుంది. అస్తిత్వ ఉద్యమాలైనా, విముక్తి ఉద్యమాలైనా మనల్ని ప్రభావితం చేశాయంటే పుస్తకమే పునాదిగా నిలిచింది. తెలంగాణ జరిగిన ఏ ప్రజాపోరాటమైనా, ప్రజాకవులు, కళాకారులు, ఉద్యమకారులు పుస్తకపఠనం వల్లనే, అందిచ్చిన స్ఫూర్తి వల్లనే తమ ఆలోచనలకి భిన్నమైన ఆకృతినిచ్చారు.

ఈ ప్రపంచానికి పుస్తకపఠనం ఎంతవరకు పునాదిగా నిలుస్తాయి?

ఎలక్ట్రానిక్ ప్రపంచానికి పుస్తకం. అద్భుతమైన ఆలోచనల్ని ఉస్తుంది. మనిషిని మానవీయ మూర్తిగా నిలబెట్టుంది. ఎంత టెక్నాలజీ పెరిగినా సృజనాత్మకమైన పరిశోధనలకు, పరిష్కారాలకు పుస్తకం-వఠనం విభిన్నంగా నిలబెడుతుంది. ఎప్పటికప్పుడు చైతన్యశీలమైన పురోగామిగా మానవుడు నిలబడటానికి పుస్తకాలే పునాది.

మంచి పుస్తకాలు- మంచి మనుషుల్ని తయారుచేస్తాయా?

ఇప్పటివరకు ప్రపంచవ్యాప్తంగా వెలువడిన దేశదేశాల సాహిత్యం దగ్గర్నుంచి, భారతీయ భాషల్లోని సాహిత్య సాంస్కృతిక పరిణామశీలతని పుస్తకాల ద్వారానే ఉత్తమ సమాజనిర్మాతలు తయారయ్యారు. భారత రాజ్యాంగ రూపశిల్పి. డా॥ బి. ఆర్.అంబేద్కర్ దగ్గర్నుంచి

అబ్దుల్ కలాం, కేసీఆర్ వరకు వారు చదివిన మంచిపుస్తకాలే వారి దృక్పథాన్ని ఆలోచనల్ని మార్చాయి. వాటిప్రభావం చేత తమ రంగాల్లో విభిన్నమైన వ్యక్తులుగా నిలబడ్డారు.

31వ జాతీయ పుస్తక ప్రదర్శన ప్రత్యేకతేమిటి?

తెలంగాణ రాష్ట్రం వచ్చాక జరుగుతున్న నాలుగవ పుస్తక ప్రదర్శన ఇది. దాదాపు అంతర్జాతీయ, జాతీయ, ప్రాంతీయ ప్రచురణ సంస్థలు ఈ ప్రదర్శనలో భాగస్వామ్యమౌతున్నాయి. అదే విధంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వభాష, సాంస్కృతిక వ్యవహారాల సౌజన్యంతో ఈ సారి ప్రత్యేకంగా నిర్వహిస్తున్నాం. అట్లాగే తెలంగాణచరిత్ర సాహిత్యం, సంస్కృతి సాహిత్యం, సంస్కృతి, ప్రజాకళారూపాలు, జానపదకళలకు సంబంధించిన పుస్తకాలను ఈతరానికి పరిచయం చేయడానికి భిన్నంగా ఏర్పాటు చేస్తున్నాం. ప్రతిరోజు కొత్తపుస్తకాల ఆవిష్కరణ, పుస్తక పరిచయాలు, సాహిత్యకారులతో వివిధ అంశాలపై ఉపన్యాసాలుంటాయి. బడిపిల్లలకు ఉచిత ప్రవేశాన్ని కల్పించాం. ఏ రోజుకా రోజు, సాంస్కృతిక, సాహిత్య కార్యక్రమాలు ఉండేలా చూస్తున్నాం.

పుస్తక ప్రదర్శనలను జిల్లాలకు విస్తరింపజేసి ఆలోచన ఏమైనా ఉందా?

ఇప్పటికే వరంగల్, కరీంనగర్, ఖమ్మం లాంటి ప్రాంతాల్లో పెట్టాం. జ్ఞాన తెలంగాణ నిర్మాణంలో ఈ పుస్తక ప్రదర్శనలు చాలా

కీలకం. అందువలన తక్కిన 28 జిల్లాల్లో ప్రదర్శనలు పెట్టడానికి, ప్రభుత్వ సహకారంతో ప్రణాళికలు రూపొందిస్తున్నాం.

పాఠశాల స్థాయినుంచి పఠన సంస్కృతిని పెంచడానికి ఎలాంటి కృషిచేయాలి?

పిల్లల్లో అపారమైన సృజనతోపాటు గ్రహణశక్తి అమోఘంగా ఉంటుంది. పాఠశాల పాఠ్యప్రణాళికలో నిర్దేశించిన పాఠ్యాంశాలకు భిన్నంగా ఉపాధ్యాయులు ఆసక్తిని కలిగించే, వ్యక్తిత్వావికాసానికి బాటలు వేసే పుస్తకాలను పఠనం చేయాలి వారికి నెల కనీసం రెండు అద్భుతమైన పుస్తకాలను చదివిన పిల్లల్ని ఇతరులతో పుస్తకంలో విషయాన్ని విశ్లేషించమని ప్రోత్సహించాలి. అప్పుడు మిగతా విద్యార్థులు కూడా పుస్తక పఠనంలో ఉన్న ఆనందాన్ని తప్పకుండా పొందుతారు. ఇంకా వ్యాసరచన, వక్రత్వ పోటీలను తరుచుగా నిర్వహించాలి. పుస్తకాలను సందర్భానుసారంగా బహుమతులను ఇచ్చే సంస్కృతిని పెంచాలి. కవులను, రచయితలను అంటే కథకులు, నవలాకారులు, వ్యాస రచయితలు, ప్రజావాగ్గేయకారులను పాఠశాలకు ఆహ్వానించి చాలి. అప్పుడు చిన్న తనంలో అద్భుతమైన ప్రేరణ పొందుతారు.

పఠన సంస్కృతిని పెంచడానికి ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోవాలంటారు?

అది మన కుటుంబం నుంచే మొదలు కావాలి. పదిమంది కలిసి వేడుకలుచేసే సందర్భంలో ముఖ్యంగా పుట్టినరోజు వేడుకలు, గృహప్రవేశాలు, వివాహవేడుకల్లో పుస్తకాలను బహుమతులుగా ఇచ్చే సంస్కృతిని మనం పెద్ద ఎత్తున చేపట్టాలి. అదే విధంగా నలుగురు

కలిసినపుడు ఏ పుస్తకం చదివారు? కొత్తపుస్తకాలు ఏం చూశారు? మిమ్మల్ని ప్రభావితం చేసిన పుస్తకాలేమిటి? అన్నది చర్చచేయాలి. చిన్న చిన్న దేశాలు ముఖ్యంగా ఫిన్లాండ్, న్యూజిలాండ్, స్విట్జర్లాండ్ లాంటి దేశాల చక్కటి ప్రణాళికలతోముందుకు వెళుతున్నారు. ఆ మార్గాలను మనం అవలంబించి పఠన సంస్కృతిని పెంచుకోవచ్చు. **జ్ఞానతెలంగాణ నిర్మాణంలో హైద్రాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ సొసైటీ పాత్ర ఏమిటి?**

తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సృష్టమైన విధి, విధానాలతో పరిపాలన కొనసాగిస్తున్నది. అభివృద్ధిలో విజ్ఞానంవంత కీలకమైనది. విజ్ఞానవంతమైన సమాజాన్ని నిర్మిస్తే అభివృద్ధి సహజంగా చెందుతూ ఉంటుంది. ఇప్పటికీ గ్రంథాలను సంస్థలను బలోపేతం చేయడానికి వేగవంతంగా మార్పులు జరుగుతున్నాయి. గ్రామస్థాయినుంచే గ్రంథాలయాలను పటిష్టపరుస్తూ, పట్టణ, నగర, మహానగర గ్రంథాలయాల్ని అభివృద్ధిలోకి తేవడం, ఇప్పుడు జరుగుతున్న కార్యక్రమం దానితోపాటు హైద్రాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ సొసైటీ ప్రభుత్వ సహకారంతోమండల స్థాయి ప్రతియేటా డిసెంబర్ మాసం నుంచి ఫిబ్రవరి వరకు రాష్ట్ర రాజధానిలో పుస్తక పఠనాన్ని ఒక సామూహిక వ్యసనంగా మార్చేందుకు విభిన్న ప్రక్రియలకు సంబంధించిన పుస్తకాలను అందుబాటులోకి తీసుకొస్తాం. అప్పుడు జ్ఞానతెలంగాణ నిర్మాణం సహజసిద్ధంగా జరుగుతూనే ఉంటుంది. ఆ దిశగా ఆలోచనను, ఆచరణను బుక్ సొసైటీ చేపట్టడానికి ప్రయత్నిస్తున్నది.

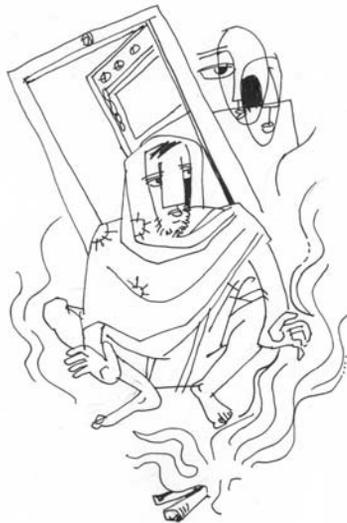
ఇంటర్వ్యూ: -డా॥ మోగునూరి వెంకటరమణ (ఎస్ఆర్ & బిజెఎస్ఆర్ డిగ్రీ కాలేజ్, ఖమ్మం)

m : 9989000265

మసిబొంత

మాసిపోయింది
కాలిపోయింది
శీకిపోయింది
మసిబొంత
ప్రతి ఇంటితో దీనికి అనుబంధముంది
ఎంత అనుబంధమంటే
మన కడుపును నింపేంతా
తన కడుపును కాల్చుకునేంతా
అంతటి త్యాగానికి ఒడికట్టిన
మసిబొంతా
నీకెమనీ పేరు పెట్టాలె
మసిబట్ట
మా మదిలో చెరగని ముద్రవేసి
రోజుకింతా కాలిపోతున్నావా
కాళ్ళకింద అప్పుడప్పుడు నలిగిపోతున్నావా
ఏమి బతుకోనాదని

ఎక్కిరింతల బతుకైందని బాధపడుతున్నావా
ఒక్కసారన్న జనం
ఉతికి ఆరేస్తలేరని ఆవేదన చెందుతున్నావా
ఎండలో వానలో
చలిలో మంటల్లో
మనుషుల కల్కశాలలో
నల్గుతున్నాననీ
నరకయాతనకు గురైపోతున్నాననీ
నరుల మధ్య నానా బాధలున్నాయనీ
నల్గులితో చెప్పలేననీ
ఈ జన్మను సాధలేననీ
అనుకుంటున్నావా వెలిదానా
మసిబొంతదానా
మాసిపోయి
శీకిపోయి
కాలిపోతూ కూడా
మా కడుపునింపుతున్నవు
నీదేనే చరిత్ర
మాది కాదు

- బైరపాక స్వామి, m : 9951828781
e : balasudhasss@gmail.com

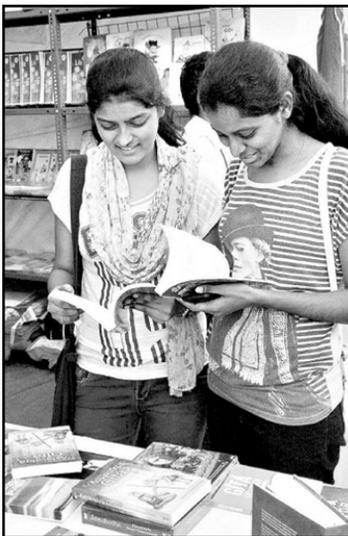

‘పుస్తకమే అజేయమైన ఆయుధం’

అద్భుతంగా జరిగి ముగిసిన 31వ హైదరాబాద్ నేషనల్ బుక్ ఫెయిర్

భాగ్యనగరంలో మహాద్భాగ్యంగా అందరూ భావించే పుస్తక మహా యజ్ఞం సృజనాత్మకతకు పెద్దపీట వేస్తూ జనవరి 18 నుండి 28 వరకూ జరిగి దిగ్విజయంగా ముగిసింది. పుస్తకప్రియులు, సాహితీవేత్తలు, భాషాభిమానులు, చిన్నారులు, పెద్దలు జాతీయ పుస్తక ప్రదర్శనకు హాజరై అక్షర సేద్యంలో మునిగి తేలారు. ఈ డిజిటల్ యుగంలో అరక్షణం తీరిక లేని జీవితాల మధ్య వన్నె తగ్గని పుస్తక ప్రాభవానికి నిదర్శనంగా నేషనల్ బుక్ ఫెయిర్ 2018 కొనసాగింది. ఒకవైపు పుస్తక ప్రదర్శనలు, మరోవైపు సాంస్కృతిక, సాహిత్య, చారిత్రక సమాలోచనలతో కన్నులపండువగా ఈ ఉత్సవం జరిగింది. మంత్రులు, రాజకీయ ప్రముఖులు, కవులు, రచయితలు, కళాకారులు, చరిత్రకారులు, చిత్రకారులు వివిధ రంగాల నిష్ణాతులు, నిపుణులు పాలుపంచుకున్నారు. సినారె, సామల సదాశివ, బోయ జంగయ్య వేదికలపై అనేక పుస్తకాల ఆవిష్కరణలు జరిగాయి. చిన్నారులకు చిత్రకళా పోటీలు, సాంస్కృతిక నృత్య ప్రదర్శనలను నిర్వహించారు. తెలుగే కాకుండా అనేక భాషల పుస్తకాల కొనుగోళ్ళు విస్తృతంగా జరిగాయి. గతంలో 250 స్టాళ్ళు ఉండగా ఈసారి 350కి చేరుకుంది. సుమారుగా 9 లక్షలమంది బుక్ ఫెయిర్ ను సందర్శించి పుస్తక ప్రియులమని మరోమారు చాటుకున్నారు. జనసంద్రం మధ్య పుస్తకమే అజేయమంటూ తెలంగాణ కళాభారతి (ఎన్టీఆర్ స్టేడియం) మహాహారతి వట్టింది. పుస్తకానికి జీవితంతో ఉన్న విడదీయలేని అనుబంధాన్ని చాటిచెప్పింది.

లక్ష ఆయుధాల కంటే ఒక అక్షరం సృష్టించే విస్ఫోటనం గొప్పదని విద్యుత్ శాఖ మంత్రి జగదీశ్ రెడ్డి పేర్కొన్నారు. హైదరా బాద్ లోని తెలంగాణ కళాభారతి ప్రాంగణంలో 31వ హైదరాబాద్ పుస్తక ప్రదర్శనను జనవరి 18న ఆయన ప్రారంభించి మాట్లాడారు. పుస్తకం తనకు ప్రపంచాన్ని అర్థం చేసుకునే అవకాశాన్ని కల్పించిందని, సమాజం కోసం బతుకాలనే ఆలోచనని చ్చిందని చెప్పారు. పుస్తకం సమాజ గమనాన్ని వేగవంతం చేసిందన్నారు. చరిత్రను అర్థం చేసుకోవడంతోపాటు భవిష్యత్తును నిర్ణయించుకునేందుకు సైతం పుస్తకం దోహదపడుతుందని చెప్పారు. తెలంగాణ ఉద్యమంలో సాహిత్యం కీలక పాత్ర పోషించిందన్నారు. సెల్ ఫోన్ వంటి ఆధునిక సాంకేతిక సాధనాలు సమాజంపై

దుష్ప్రభావాన్ని చూపుతున్నాయన్నారు. కానీ పుస్తకాన్ని ఏ వైరస్ లు, నిషేధాలు అడ్డుకోలేవని చెప్పారు. అలాంటి లక్షలాది పుస్తకాలు బుక్ ఫెయిర్ లో ఒకేచోట చేరడం గొప్ప అవకాశమని, సాహితీ ప్రియులు ఈ అవకాశాన్ని వినియోగించుకోవాలని పిలుపునిచ్చారు. రాష్ట్ర పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ చైర్మన్ ఘంటా చక్రపాణి మాట్లాడుతూ.. సాహిత్యం, పుస్తకాలు లేకుంటే తెలంగాణ రాష్ట్రం ఆవిర్భావం ఇంత త్వరగా సాధ్యమయ్యేది కాదన్నారు. స్వరాష్ట్ర ఉద్యమానికి పుస్తకం ఒక ప్రేరణగా నిలిచిందని చెప్పారు. తెలంగాణలో పఠనాసక్తి ఎక్కువని, ఉద్యమం ఎందరో రచయితలు, పాఠకులను తయారు చేసిందని గుర్తు చేశారు.

టీఎస్పీఎస్సీ ద్వారా లక్ష ఉద్యోగాలు కల్పించాలని ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నదని, ఇప్పటికే 40 వేల ఉద్యోగాలు ఇచ్చామని పేర్కొన్నారు. త్వరలో మరో 20 వేల ఉద్యోగాలు ఇవ్వనున్నామన్నారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇప్పటివరకు 100 నోటిఫికేషన్లు విడుదల చేసిందన్నారు. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడటం వల్ల మన చరిత్రను, మన సంస్కృతిని మనం చదువుకుంటున్నామని చెప్పారు. రాష్ట్ర ఆవిర్భావం తర్వాతే తొలిసారి పోటీ పరీక్షల్లో తెలంగాణ సిలబస్ను ప్రవేశపెట్టామన్నారు. పాఠశాల స్థాయిలో తెలంగాణ సిలబస్ ఉన్నదని, యూనివర్సిటీ స్థాయిలో ప్రవేశపెట్టాల్సిన అవసరం ఉన్నదన్నారు. మీడియా అకాడమీ చైర్మన్ అల్లం నారాయణ మాట్లాడుతూ.. మలి దశ తెలంగాణ ఉద్యమంలో సాహిత్యం ప్రముఖ పాత్ర పోషించిందన్నారు. పుస్తకాలు మనల్ని సజీవంగా ఉంచే సాధనాలని, పుస్తకం మనల్ని వికసించజేస్తుందని చెప్పారు. స్వరాష్ట్రం సాధించుకున్న తర్వాత కూడా పాత ప్రతీకల్ని మోయాల్సిన అవసరం లేదని, ఎన్టీఆర్ స్టేడియం పేరుకు బదులు తెలంగాణ కళా భారతిగానే పిలువాలని సూచించారు.

వ్యక్తిత్వాన్ని నిర్ణయించేది పుస్తకమే...

మనిషికి మంచితనాన్ని ఇచ్చేది, ఉత్తమ వ్యక్తిత్వాన్ని నిర్ణయించేది పుస్తకమేనని సాహిత్య అకాడమీ చైర్మన్ నందిని సిధారెడ్డి పేర్కొన్నారు. సెల్ ఫోన్ లో తల మునకలై తలదించుకుంటున్న వాళ్లను తలెత్తుకునేలా చేయగల సత్తా పుస్తకానికే ఉన్నదన్నారు. యువత అధ్యయనం వైపు మళ్లాలని సూచించారు. గ్రంథాలయ పరిషత్ చైర్మన్ అయాచితం శ్రీధర్ మాట్లాడుతూ ప్రతి ఒక్కరూ పుస్తకాన్ని ప్రేమించాలని, మిత్రులకు కానుకలుగా ఇవ్వాలని సూచించారు. సాంకేతిక సాధనాల్లో లభ్యమయ్యే సమాచారం హోటల్ భోజనం లాంటిదని, పుస్తకంలో లభ్యమయ్యే సమాచారం అమ్మ చేతి వంటలాంటిదన్నారు. అందుకే.. పిల్లలకు పుస్తకాలు చదివే అలవాటు చేయాలన్నారు. సీఎంపీ ఓఎస్సీ దేశపతి శ్రీనివాస్ మాట్లాడుతూ చేతికి నిజమైన అలంకారం పుస్తకమేనన్నారు. పుస్తకం అనేక ఆలోచనల్ని రగిలిస్తుందని చెప్పారు. జీవితాన్ని పరిపూర్ణం చేసుకునేందుకు పుస్తక సముద్రం వైపు నడిచిరావాలని కోరారు.

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం ఉప కులపతి ఎస్వీ సత్యనారాయణ మాట్లాడుతూ.. పుస్తకమే తనకు బతుకు బాటను

చూపిందని, కవిగా, విమర్శకుడిగా నిలిపిందని తెలిపారు. గ్రంథో రక్షణి రక్షితః నినాదం అందరికీ చేరాలన్నారు. పుస్తక సంస్కృతిని పెంచాల్సిన అవసరం ఎంతో ఉన్నదని రాష్ట్ర భాషా సాంస్కృతికశాఖ సంచాలకుడు మామిడి హరికృష్ణ పేర్కొన్నారు. బుక్ ఫేర్ అధ్యక్షుడు, బీసీ కమిషన్ సభ్యుడు జూలూరు గౌరీశంకర్ మాట్లాడుతూ పుస్తక ప్రదర్శనకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పూర్తిగా సహకరిస్తున్నదని, తెలంగాణ కళా భారతి స్థలాన్ని ఉచితంగా కేటాయించిందన్నారు. పదిరోజుల పాటు వేర్వేరు అంశాలపై చర్చా కార్యక్రమాలు ఉంటాయని తెలిపారు. అనంతరం అతిథులు ప్రదర్శనలోని స్థాళ్లను సందర్శించారు. కార్యక్రమంలో బీసీ కమిషన్ సభ్యుడు వకుళాభరణం కృష్ణమోహన్, బుక్ ఫేర్ సొసైటీ కార్యదర్శి కోయ చంద్రమోహన్, సభ్యుడు రాజేశ్వరరావు తదితరులు పాల్గొన్నారు.

'జీవనకాలం' పుస్తకావిష్కరణ

నందేశాత్మక కథలను అందించిన గొప్ప రచయిత గొల్లపూడి మారుతీరావు అని సీనియర్ సంపాదకులు కే.రామచంద్రమూర్తి అన్నారు. శ్రీ రాఘవేంద్ర ప్రచురణల సంస్థ ఆధ్వర్యంలో సినీ నటుడు, రచయిత గొల్లపూడి మారుతీరావు రచించిన జీవనకాలం పుస్తకాన్ని రామచంద్రమూర్తి ఆవిష్కరించారు. బుక్ పేయిర్ లో బోయ జంగయ్య సాహిత్య ప్రాంగణంలో జరిగిన ఈ ఆవిష్కరణలో రామచంద్రమూర్తి మాట్లాడుతూ.. పుస్తక వైభవాన్ని చాటిన బుక్ పేయిర్ లో గొల్లపూడి రచన ఆవిష్కరణ జరగడం అభినందనీయమని చెప్పారు. కార్యక్రమంలో బుక్ ఫేర్ చైర్మన్ జూలూరి గౌరీ శంకర్, రాఘవేంద్రరావు, రమేశ్, వల్లిశ్వర్, మోహన్ కృష్ణ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

కథల బండి, సామాజిక కిరణాలు ఆవిష్కరణ:

బి.సి.కమిషన్ చైర్మన్ బి.ఎస్.రాములు రచించిన కథలబండి, సామాజిక కారణాలు పుస్తకాలను తెలంగాణ బి.సి.సంక్షేమ శాఖ కార్యదర్శి బుర్రా వెంకటేశం బుక్ ఫేర్ లో సినారే వేదికపై ఆవిష్కరించారు. అనంతరం ఆయన మాట్లాడుతూ భవిష్యత్తు నిర్ధారించే పుస్తకాలను సామాజిక సృహలో రాస్తున్న రచయితగా రాములును అభివర్ణించారు. కార్యక్రమానికి బుక్ ఫేర్ చైర్మన్ జూలూరి గౌరీశంకర్ అధ్యక్షత వహించగా ప్రఖ్యాత రచయితలు అంపశయ్య నవీన్, ఆడిపు లక్ష్మీపతి, కాసుల ప్రతాపరెడ్డి, కె.పి.అశోక్

ప్రదర్శన ఎక్కడ: కళాభారతి, లోయర్ ట్యాంక్ బండ్
ఎప్పటివరకు: జనవరి 18- 28
సందర్శన వేళలు: రోజూ ము|| 2.30 నుంచి రా|| 8.30 శని, ఆది, సెలవురోజుల్లో ము|| 12నుంచి రా|| 8.30
ప్రవేశ రుసుము: రూ.5 (విద్యార్థులకు ఉచితం)

కుమార్, జాజుల గౌరీ, డా॥ మోహన్రెడ్డి, రామకృష్ణ పాల్గొన్నారు.

ప్రత్యేక ఆకర్షణగా 95 మంది ప్రముఖుల మోనోగ్రాఫ్స్...

తెలంగాణ కళాభారతి (ఎన్టీఆర్ స్టేడియం)లో కొలువుదీరిన హైదరాబాద్ ప్రస్తక ప్రదర్శనకు సందర్శకుల నుంచి విశేష ఆదరణ లభించింది. ఉదయం నుంచే సందర్శకుల తాకిడి మొదలైంది. దాదాపు 15వేల మందికిపైగా పుస్తక ప్రియులు తరలివచ్చారు. దేవాదాయ, గృహనిర్మాణశాఖ మంత్రి ఇంద్రకరణ్ రెడ్డి బుక్ ఫేర్ ను సందర్శించారు. పలు పుస్తకాలను ఆసక్తిగా తిలకించారు. ప్రపంచ తెలుగు మహాసభల సందర్భంగా 95 మంది ప్రముఖుల జీవిత విశేషాలతో రూపొందించిన మోనోగ్రాఫ్స్ అందుబాటులోకి తెచ్చారు. ఇవి ప్రత్యేక ఆకర్షణగా నిలిచాయి. విజ్ఞానం, సాహిత్యం, కళలు తదితర అంశాలకు చెందిన పుస్తకాలు విశేషంగా ఆకర్షిస్తున్నాయి. బాలల సాహిత్యం, నీతి కథలు, సైన్స్ రహస్యాలు తదితర పుస్తకాలపట్ల చిన్నారులు, విద్యార్థులు మక్కువ చూపుతున్నారు. సినారె వేదికపై పాఠశాల విద్యార్థులకు నిర్వహించిన స్టోరీ టెల్లింగ్ పోటీల్లో పలువురు చిన్నారులు పాల్గొని చిన్న చిన్న కథలను వినిపించారు. పిల్లల కోసం వెలువడుతున్న మాసపత్రిక కొత్తపల్లి స్టాల్, తెలుగులో బాల సాహిత్యానికి పెట్టింది పేరైన మంచి పుస్తకం స్టాల్ ను చిన్నారులు ఎక్కువగా సందర్శిస్తున్నారు. నేషనల్ బుక్ ట్రస్ట్, విశాలాంధ్ర, జనవిజ్ఞానవేదిక, నవతెలంగాణ తదితర స్టాల్లపద్ద సందడి నెలకొన్నది. లక్షలాది పుస్తకాలతో విజ్ఞాన భాండాగారాన్ని తలపిస్తున్న ఈ ప్రదర్శన ఏర్పాటు పట్ల సాహితీవేత్తలు ఎంతో ఆనందం వ్యక్తంచేస్తున్నారు.

పుస్తక ప్రపంచంలో జన సంద్రం...

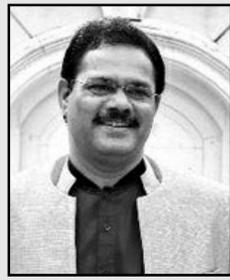
హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ జనసంద్రాన్ని తలపించింది. ఒక్కరోజే ఇరవై వేల మందికి పైగా పుస్తక ప్రదర్శనను సందర్శించారు. తెలంగాణ కళా భారతి (ఎన్టీఆర్ స్టేడియం)లో నిర్వహిస్తున్న 31వ జాతీయ పుస్తక ప్రదర్శనలో పలు పుస్తకావిష్కరణలు జరిగాయి. పలువురు సాహితీవేత్తలు, రచయితలు, రాజకీయ ప్రముఖులు సందడి పుస్తక ప్రదర్శనలో సందడి చేశారు.

బుక్ ఫెయిర్ లో చిన్నారులకు పెయింటింగ్ కాంపిటీషన్ నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంగా బుడ్డోళ్ల కథలు, జీవన కాలమ్ పుస్తకాలను ఆవిష్కరించారు. పుస్తక ప్రదర్శనను సందర్శించిన రాష్ట్ర పర్యాటక శాఖ కార్యదర్శి బుర్రావెంకటేశం పలు స్టాల్స్ లో పుస్తకాలను పరిశీలించారు. కాంగ్రెస్ నాయకులు పొన్నాల లక్ష్మయ్య, రచయిత, సినీ నటుడు గొల్లపూడి మారుతీరావు తదితరులు పుస్తక ప్రదర్శనలో సందడి చేశారు.

ఫ్యాషన్ ఫ్యాషన్...

పుస్తక ప్రదర్శనలో భాగంగా పాఠశాల విద్యార్థులకు నిర్వహించిన ఫ్యాషన్ డ్రెస్ కాంపిటీషన్ గ్రూప్ డ్యాన్స్ కార్యక్రమాలు విశేషంగా ఆకట్టుకున్నాయి. చిన్నారులు అల్లూరి సీతారామరాజు, రఘాస్నీ లక్ష్మీ బాయి, వివేకానంద, భగత్ సింగ్ వంటి

పుస్తకం నన్ను మలిచింది

మానవ మేధకు పదను పెట్టే అద్భుత సాధనం పుస్తకం. విద్యార్థి దశలోనే హైదరాబాదు పుస్తక ప్రదర్శనతో నాకు అనుబంధ ముంది. ధృత్య, శ్రవణ మాధ్యమాల ప్రభావం ఎంత పెరిగినా అక్షరం విలువ అమూల్యమైంది. మెదడులో ఉన్న ప్రతి అణువు ఉత్తేజితం కావాలంటే పుస్తకంతో స్నేహం తప్పనిసరి చెయ్యాలి. నేను పుస్తకం తీర్చిదిద్దిన వ్యక్తిని. నా జీవితానికి పుస్తకం అను సందానమైంది. 'సమాజం నన్ను దూరం చేసినా పుస్తకం ఒక్కటే తల్లిలా అక్కను చేర్చుకుంది' అన్న అంబేద్కర్ మాటల ప్రభావం నాపై పడి పుస్తకానికి ఎంతో దగ్గరయ్యాను. 'వై ఎక్స్ పర్ మెంట్స్ విత్ ట్రూత్', 'గ్రామస్వరాజ్యం', 'స్వామివివేకానంద జీవిత చరిత్ర' వంటి పుస్తకాలు నన్ను ఎంతో ప్రభావితం చేశాయి. పుస్తకం ఎంతో శక్తివంతమైంది.

**-బుర్రా వెంకటేశం,
కార్యదర్శి పర్యాటక భాషా సాంస్కృతిక శాఖ**

వేషధారణలతో ఆకట్టుకున్నారు.

ఆకట్టుకున్న పప్పెట్ స్టోరీ...

సామల సదాశివ ప్రాంగణంలో కోట్స్ గార్డెన్ పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరణ కార్యక్రమంలో బీసీ కమిషన్ చైర్మన్ బి. ఎస్ రాములు, బుక్ ఫెయిర్ సొసైటీ అధ్యక్షులు గౌరీ శంకర్, రచయిత తుమ్మేటి రఘోత్తమ్ తదితరులు పాల్గొన్నారు. ప్రదర్శనలో భాగంగా ప్రదర్శించిన పప్పెట్ స్టోరీ చిన్నారులను ఆకట్టుకుంది.

'సక్సెస్ సీక్రెట్స్'...

ప్రదర్శనలో భాగంగా ఆదివారం డాక్టర్ హిపో కమలాకర్, పద్మ దంపతులు రచించిన వ్యక్తిత్వ వికాస పుస్తకాలను రాష్ట్ర గ్రంథాలయ చైర్మన్ అయాచితం శ్రీధర్, సమాచార హక్కు మాజీ కమిషనర్ పి.విజయ్ బాబులు ఆవిష్కరించారు. హిపో కమలాకర్, పద్మ దంపతులు రచించిన జన ఔషధ ప్రధాత, విజయం మీగమ్యం, మెమరీ సీక్రెట్స్, నేర్చుగా చదివితే మీరే మేధావులు, మీరు ఒంటరి కాదు తదితర ఎనిమిది పుస్తకాలను వారు ఆవిష్కరించారు. కార్యక్రమంలో డాక్టర్ వీరభద్రం, మున్నూరు హనుమంతరావు, కోయ చంద్రమోహన్ పాల్గొన్నారు.

విశేష స్పందనతో విజ్ఞాన కళ...

పుస్తక ప్రియులకు అచ్చమైన పర్వదినం.. ఎన్ని లక్షల పుస్తకాలు.. భిన్న భాషలు.. అనువాదాలు.. వేర్వేరు సాహిత్య పక్రియలు.. సమకాలీన అంశాలపై సమాలోచనలు.. రచయితల పరిచయాలు.. సాంస్కృతిక వేడుకలు.. ఇలా ఎన్నెన్నో అంశాలతో పెద్దలు, పిల్లల్ని కట్టిపడేసే పండుగ జరిగింది. '31వ హైదరాబాద్ జాతీయ పుస్తక ప్రదర్శన' నగరంలోని ఎన్టీఆర్ స్టేడియంలో ప్రారంభమైంది. తొలిరోజు నుంచే విశేష స్పందన లభించింది. సందర్శకులతో ఇక్కడి భాగ్యరెడ్డి వర్య ప్రాంగణం విజ్ఞానకళను సంతరించుకుంది.

మంచి సాహిత్య విలువలున్న పుస్తకాలను చదవడం వల్ల జీవితంలో ఏదైనా సాధించగలమనే ఆత్మవిశ్వాసం పెరుగుతుందన్నది రచయితల మాట. అటువంటి సాహిత్యం కోసం వెతుక్కోవాల్సిన పనిలేకుండా ఒకేచోట లభ్యమయ్యేలా ఈ ప్రదర్శన ఉపకరిస్తోంది. కవిత్వం, నవలలు, కెరీర్, చరిత్ర, జీవిత చరిత్రలు, ఆత్మకథలు, ఆధ్యాత్మికం, బాలసాహిత్యం, పోటీపరీక్షల పుస్తకాలు, కొంగొత్త సేద్య పద్ధతులు.. సైన్స్ ప్రయోగాలు.. ఇలా అనేకం ప్రదర్శనలో కొలువుదీరాయి. హైదరాబాద్ ప్రచురణ సంస్థలతో పాటు విజయవాడ, నెల్లూరు, అనంతపురం, ముంబయి, న్యూదీల్లీ, జైపూర్ ప్రచురణకర్తలు తమ స్టాల్స్ ను ఏర్పాటుచేశారు.

పోటీ పరీక్షలకు పుస్తకాలు...

ప్రయాణ పుస్తకాలు ప్రదర్శనలో అనేకం కనిపించాయి. ఔత్సాహిక రచయితలు తమ అనుభవాలను, తిరిగిన ప్రాంతాల విశేషాల సమాహారంతో వీటిని ప్రచురిస్తున్నారు. పుస్తక ప్రియుల నుంచి వీటికి మంచి ఆదరణ ఉందని రచయితలు అంటున్నారు. జన విజ్ఞాన వేదిక విజ్ఞానాన్ని పెంపొందించే పుస్తకాలతో స్టాల్ ను ఏర్పాటు చేసింది. ఉద్యోగ వేటలో ఉన్న అభ్యర్థులకు క్విజ్ పుస్తకాలు ప్రదర్శనలో ఏర్పాటయ్యాయి.

తిరగేస్తే రెండు కథలు...

పెద్ద పెద్ద పుస్తకాలు అనగానే తర్వాత చదువుదాం అనే విరామమిచ్చే రోజులివి. దీంతో రచయితలు పుస్తకాల పేజీలపైన దృష్టిపెట్టారు. చిన్న పుస్తకాలను వెలువరిస్తున్నారు. ఇందులోనూ ఇప్పుడు కొత్త పోకడలకు తెరతీశారు. ఒకే పుస్తకాన్ని రెండువైపుల తిరగేసి రెండు కథలను చదువుకోవచ్చు.

సృజనాత్మకంగా..

పుస్తకాల్లో అక్షరాలు మాత్రమే కాకుండా తోలుబొమ్మలతో పిల్లల్లో చదవడంపై, సృజనాత్మకంగా ఆలోచించడంపై దృష్టిపెట్టారు జాన్ బుక్స్ నిర్వాహకులు. డాక్టర్ మధులిక సాగరం, స్పార్డి థియేటర్ ఫర్ ఎడ్యుకేషనల్ పప్యెట్రీ, ఆర్ట్ ఆండ్ క్రాఫ్ట్ కు చెందిన పద్మిని రంగరాజన్ ఈ సరికొత్త ప్రయోగాలు చేశారు. ప్రదర్శనలో ప్రత్యేకంగా స్టాల్ ఏర్పాటు చేసి అవగాహన కల్పిస్తున్నారు. 'పోయెట్రీ ఇన్ ద కిచెన్' 'పోయెట్రీ ఇన్ ద ఓషన్' పేరుతో రెండు పుస్తకాలను ఆవిష్కరిస్తున్నారు. త్వరలో తెలుగులోనూ ఈ తరహా పుస్తకాలను తీసుకురాబోతున్నట్లు మధులిక తెలిపారు.

మహనీయుల మోనోగ్రాఫ్ లు...

ప్రపంచ తెలుగు మహాసభల సందర్భంగా తెలుగు ఆకాడమీ

'తెలంగాణ మహనీయులు' పేరుతో 95 పుస్తకాలను ప్రచురించింది. దాశరథి కృష్ణమామాచార్య, రంగాచార్య, కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ, ఆరుట్ల రామచంద్రారెడ్డి, అలీ నవాజ్ జంగ్ బహదూర్, గూడ అంజయ్య, దొడ్డి కొమురయ్య ఇలా ప్రముఖుల మోనోగ్రాఫ్ లను ప్రచురించింది. రూ.10 నుంచి రూ.45 ధరల్లో ఈ పుస్తకాలు అందుబాటులో ఉన్నాయి. వీటితో పాటు తెలంగాణ ప్రముఖుల పేరుతో ప్రచురించిన పుస్తకాలను రూ.2050కి విక్రయిస్తోంది. ఈ ప్రదర్శన ప్రత్యేక ఆకర్షణగా నిలిచింది.

'ఓన్నీ కార్టూన్స్' స్టాల్స్...

కార్టూన్ల(వ్యంగ్య రచనలు) పుస్తకాలు దాదాపు అన్ని స్టాళ్లలో కనిపిస్తుంటాయి. అయితే ఈసారి కార్టూనిస్టులంతా కలిసి ప్రత్యేకంగా 'ఓన్నీ కార్టూన్స్' పేరుతో ఒక స్టాల్ ను ఏర్పాటు చేశారు. పుస్తక ప్రియులను ఇది ఆకట్టుకుంటోంది. నరసి, బాచి, ఎం.ఎస్.రామకృష్ణ, పద్మదాసు, యాదగిరి, లేపాక్షి, కామేష్ తదితరుల పుస్తకాలు నవ్వులు తెప్పించాయి.. వ్యంగ్యాస్త్రాలను విసిరాయి.

హాస్యం ఎంతో అవసరం...

"ఇప్పుడున్న పరిస్థితుల్లో సమాజానికి హాస్యం అవసరం. ఈసారి ప్రత్యేకంగా మేమే ఒక స్టాల్ ను ఏర్పాటుచేశాం. సందర్భకుల నుంచి స్పందన బాగుంది. కార్టూన్ల సంకలన పుస్తకం తీసుకురావడానికి మాకు ఒక్కొక్కరికి రూ.60 వేల వరకు అవుతోంది. ప్రత్యేకంగా ఒక స్టాల్ ఏర్పాటుతో అందరినీ ఆకర్షించడంతో పాటు ఎక్కువమందికి చేరవ కావడానికి దోహదం చేస్తుంది" అని తెలిపారు వ్యంగ్య చిత్రకారుడు సరసి.

చదువు.. చదివించు సూత్రంతో సాగాలి: మంత్రి ఇంద్రకరణ్ రెడ్డి

పుస్తకం చదువు- చదివించు అనే సూత్రంతో ముందుకు సాగాలని రాష్ట్ర దేవదాయశాఖ మంత్రి ఇంద్రకరణ్ రెడ్డి యువతకు సూచించారు. జాతీయ పుస్తక ప్రదర్శన వేదిక వద్ద ప్రముఖ మానసిక శాస్త్రవేత్త బీవీ పట్టాభిరామ్ రచించిన 'చాణక్య తంత్రం' పుస్తక ఆవిష్కరణ కార్యక్రమంలో ఆయన పాల్గొన్నారు. అందివచ్చిన సాంకేతిక పరిజ్ఞానం ఎదురుగా ఉన్నప్పటికీ పుస్తకాలను ఆదరించాలని కోరారు. జీహెచ్ఎంసీ కమిషనర్ డా.జనార్ధన్ రెడ్డి మాట్లాడుతూ స్వచ్ఛభారత్ లో ప్రతి ఒక్కరూ భాగస్వాములు కావాలని కోరారు. పుస్తక ప్రదర్శన అధ్యక్షుడు జూలూరి గౌరీశంకర్, ఎమెస్కో విజయకుమార్, రచయిత రఘు తదితరులు పాల్గొన్నారు.

ప్రముఖ బాల సాహిత్య రచయిత్రి నందిని నాయర్

రచించిన 'పోయెట్రీ ఆన్ కిచన్' పుస్తకాన్ని తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ వ్యవస్థాపకులు మణికోండ వేదకుమార్ ఆవిష్కరించారు.

వర్తమాన వచన కవిత్వంపైన నిర్వహించిన సదస్సుకు రాష్ట్ర సాహిత్య అకాడమి చైర్మన్ నందిని సిధారెడ్డి హాజరయ్యారు. పాతకాలం పద్యానిదైతే వర్తమానం వచన కవిత్వానిదని పేర్కొన్నారు. శ్రీశ్రీ వచన కవిత్వాన్ని ఉరకలెత్తించారన్నారు. కవి పగడాల నాగేందర్ మాట్లాడుతూ వచన కవిత్వానికి శైలి, శిల్పం ఉండాలని యువ కవులకు సూచించారు. జూలూరి గౌరీశంకర్, కవి నాళేశ్వరం శంకరం, రచయిత్రి మెర్సీ మార్గరేట్, రాజేశ్ తదితరులు పాల్గొన్నారు. బాల సాహిత్యకారుడు చొక్కాపు వెంకటరమణ ఆధ్వర్యంలో బాలల చేత కథలను చెప్పించారు.

'ముఖపుస్తక ముచ్చట్లు' విశూత్న ప్రయోగం...

ముఖపుస్తక ముచ్చట్లను పుస్తక రూపంలో తేవడం నూతన పరిణామమని రాష్ట్ర బీసీ కమిషన్ చైర్మన్ బీఎస్ రాములు అన్నారు. ఎన్టీఆర్ స్టేడియంలో జరుగుతున్న జాతీయ పుస్తక మహోత్సవంలో బోయ జంగయ్య సాహిత్యవేదికపై తుమ్మెటి రఘోత్తంరెడ్డి తన ముఖపుస్తకంలో (ఫేస్బుక్) చేసిన పోస్టులకు స్పందించిన పలువురి వ్యాఖ్యలతో రూపొందించిన 'కోట్స్ గార్డెన్' పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించిన తర్వాత మాట్లాడారు. ఆధునిక తెలుగు సాహిత్యంలో మొట్టమొదటి కొటేషన్ల సంకలనమని పేర్కొన్నారు. తుమ్మెటి రఘోత్తంరెడ్డి మాట్లాడుతూ తెలుగు రాష్ట్రాలు, దేశంలోని అనేకానేక సమస్యలు, సంఘటనలపై తాను చేసిన పోస్టులపై వందలాది మంది స్పందించారని చెప్పారు. కొందరు విమర్శలు చేశారన్నారు. కొందరు తమను తాము నిందించుకున్నారు. ఇంకొందరు ఆగ్రహాలను వెలిగక్కారని వివరించారు. ప్రజల నుంచి వచ్చిన స్పందనలను యథాతథంగా సేకరించి పుస్తకంగా తీర్చిదిద్దామని పేర్కొన్నారు. కార్యక్రమంలో బీసీ కమిషన్ సభ్యుడు వకుళాభరణం కృష్ణమోహన్, యర్రపల్లి వెంకటేశ్వర్ రావు, చింతకుంట్ల సంపత్రెడ్డి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

'సమగ్ర తెలంగాణ సమాచారం'...

నవ తెలంగాణ ప్రచురణల స్థాలు వద్ద కోయ చంద్రమోహన్, తంగిరాల చక్రవర్తి సంయుక్తంగా రూపొందించిన 'తెలంగాణ దర్శిణి' పుస్తకాన్ని రాజ్యసభ సభ్యుడు కె.కేశవరావు విడుదల చేశారు. అనంతరం ఆయన మాట్లాడుతూ తెలంగాణ రాష్ట్రానికి

సంబందించిన అనేక సమాచారాన్ని మృస్తక రూపంలో తీసుకురావడం బాగుందని ప్రశంసించారు. కార్యక్రమంలో బీసీ కమిషన్ చైర్మన్ బీఎస్ రాములు, బీసీ కమిషన్ సభ్యుడు వకుళాభరణం కృష్ణమోహన్, జాతీయ పుస్తక ప్రదర్శన అధ్యక్షుడు జూలూరి గౌరీశంకర్, తదితరులు పాల్గొన్నారు.

కవులకు అందిన గోలకొండ కవుల సంచిక స్ఫూర్తి...

గోలకొండ కవుల స్ఫూర్తితో తెలంగాణలో పూరూరా కవులు ఉద్భవించారని ఆచార్య బన్న అయిలయ్య అన్నారు. సినిమా వేదికపై గోలకొండ కవుల సంచిక నుంచి పొక్కిలి, మత్తడి వరకు వెల్లివిరిసిన కవితా చైతన్యం అంశంపై చర్చాగోష్ఠి జరిగింది. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ తెలంగాణలో కవులు లేరని హేళన చేసిన ఆంధ్రులకు సురవరం ప్రతాపరెడ్డి గోలకొండ కవుల సంచికతో గట్టి సమాధానం ఇచ్చారని గుర్తు చేశారు. సభకు ఆనందాచారి అధ్యక్షత వహించగా రచయిత్రి శిలాలోలిత, అన్నవరం దేవేందర్, కవి, రచయిత రఘు తదితరులు పాల్గొన్నారు.

ఫ్యాన్సీ డ్రెస్ షో...

బాల సాహిత్య వేత్త, విఖ్యాత మైమో మెజిషన్ చొక్కాపు వెంకటరమణ పర్యవేక్షణలో చిన్నారుల ఫ్యాన్సీ డ్రెస్ షో జరిగింది. ఐదేళ్లలోపు బాలబాలికలు, అల్లారి సీతారామరాజు, స్వామి వివేకానంద, పోలీసు, వనదేవత, రాజు లాంటి వేషధారణలతో బాలబాలికలు ఆకట్టుకున్నారు.

సందర్శించిన జానారెడ్డి ...

కాంగ్రెస్ శాసనసభాపక్ష నేత కుందూరు జానారెడ్డి పుస్తక ప్రదర్శనను తిలకించారు. పుస్తక ప్రదర్శన అధ్యక్ష, ప్రధాన కార్యదర్శులు జూలూరి గౌరీశంకర్, కోయ చంద్రమోహన్ అభినందించారు.

విశిష్టతకు చిరునామా 'గొల్లపూడి'...

గొల్లపూడి మారుతీరావు అపార మేధస్సు కలవారని సాక్షి సంపాదకులు కె.రామచంద్రమూర్తి అన్నారు. ఎన్టీఆర్ స్టేడియంలో జరుగుతున్న జాతీయ పుస్తక ప్రదర్శనలో భాగంగా గొల్లపూడి మారుతీరావు రచించిన జీవనకాలమ్ పుస్తకాలను ఆవిష్కరించిన తర్వాత ఆయన మాట్లాడారు. కవి, రచయిత, రంగస్థల నటుడు, సినీ నటుడు, కాలమిస్ట్ గొల్లపూడి బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి అన్నారు. దేశంలో, ప్రపంచంలో జరుగుతున్న ప్రతి పరిణామాన్ని తనదైన

శైలిలో వివరించగలుగుతారని ప్రశంసించారు. వందేళ్ల కథకు వందనం శీర్షికన 116 మంది కథా రచయితలతో గొల్లపూడి చేసిన ఇంటర్వ్యూలు బాగున్నాయని పేర్కొన్నారు. రచయిత గొల్లపూడి మారుతీరావు మాట్లాడుతూ తన పుస్తకాలకు ముందుమాట ఎప్పుడూ రాయించలేదని, పుస్తకాలను కూడా ఆవిష్కరించనివ్వలేదని, కానీ జీవనకాలమ్ పుస్తకాన్ని ప్రచురించిన రాఘవేంద్రరావు కోరిక మేరకు ఆవిష్కరించడం జరిగిందన్నారు. పెళ్లి హస్తకాండలో జరిగిందని, ముగ్గురు పిల్లలు అక్కడే జన్మించారని, కావున తమ కుటుంబం తెలంగాణ కుటుంబంగా మారిందన్నారు. దినపత్రికకు ఆయుస్సు తక్కువే అయినప్పటికీ అత్యంత శక్తిమంతమైన సాధనమన్నారు. కార్యక్రమంలో భారత్ టుడే ఛానల్ సంపాదకులు వల్లీశ్వర్, దిట్టకవి రాఘవేందర్ రావు పాల్గొన్నారు.

ప్రదర్శనలకు పెరిగిన ఆదరణ

...

అచ్చుల్లో పుస్తకాలు తగ్గి.. క్రమంగా డిజిటల్ వైపు చూస్తున్న రోజులివి.. డెన్వోటావ్ లు, ల్యాప్ టాప్ లు, ట్యాబ్ ల నిండా ఈ-పుస్తకాలను డౌన్ లోడ్ చేసుకుంటున్న తరమిది. స్ట్రాస్ట్రోఫోస్ రాకతో అరచేతిలోనే సాహిత్యం... క్లిక్ దూరంలో అరుదైన, అభిమాన రచయితల పుస్తకాలు.. అయినా ఈ-బుక్స్ చదవడం కంటే అచ్చయిన పుస్తకాలను చదవడమే ఎక్కువ ఇష్టం అంటున్నారు చదువరులు. ఎన్టీఆర్ స్టేడియంలో జరుగుతున్న పుస్తక ప్రదర్శనకు నిత్యం వస్తున్న అక్షర ప్రేమికులు ఇదే అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేస్తున్నారు.

కాలంతో పాటూ పాఠకుల అభిరుచుల్లోనూ మార్పులు వచ్చాయి. పుస్తకాలు చదివేవారి సంఖ్య తగ్గుతోందని ఆందోళన చెందుతున్న క్రమంలో ఏటా జరిగే జాతీయ పుస్తక ప్రదర్శనకు లభిస్తున్న ఆదరణతో సాహితీప్రియుల్లో ఆశలు రేకెత్తుతున్నాయి. కుర్రకారు ఎక్కువగా డిజిటల్ మంత్రం జపిస్తూ... సామాజిక మాధ్యమంలో గంటలకొద్దీ సమయం గడుపుతున్నా.. కొంత వ్యవధిని పుస్తక పఠనానికి వెచ్చిస్తున్నారు. యువతీయువకులు ఈ బుక్స్ కంటే పుస్తకాలకే తమ మొదటి ప్రాధాన్యం అంటున్నారు.

ఇంటర్నెట్ గ్రంథాలయం

కొందరు తమకు నచ్చిన పుస్తకాలన్నీ కొనుగోలు చేశారు. వారి ఇళ్లలో ఒక చిన్నపాటి గ్రంథాలయాల్నే చూడొచ్చు. 50 ఏళ్లు దాటిన వారి ఇళ్లలో కనీసం రెండుమూడోండు పుస్తకాలు ఉంటున్నాయని చెబుతున్నారు. వీరంతా పుస్తకాలనే ఇష్టపడుతున్నారు. అధికశాతం మందికి రాత్రిళ్లు నిద్రపోయే ముందు పుస్తకాలు చదవడం అలవాటు. వీరంతా పుస్తకాల్ని కొన్నారు. పురుషుల

కంటే మహిళలు పుస్తకాల్ని ఎక్కువగా ఇష్టపడ్డారు. దుకాణాలు, ప్రదర్శనల్లో దొరకని ప్రచురణలను ఆన్ లైన్ లో సొంతం చేసుకున్నారు.

వారసత్వంగా ఇవ్వాలి: యాకుబ్, కవి

పుస్తకాలు... జీవితం నుంచి విడదీయలేనివి. మనిషి బతుకులోని అన్ని కోణాల్ని స్పృశించేలా, దర్శించేలా చేస్తాయి. భిన్నమైన ఆలోచనలు, సంవాదాలు, చర్చలు, ప్రపంచవ్యాప్త పరిణామాలు పఠనం ద్వారా తెలుస్తుంటాయి. అంతర్జాలం రాకముందు పుస్తకాలతోనే మా తరం ఎదిగింది. 55 ఏళ్ల నా జీవితంలో పుస్తకమే ఎన్నో నేర్పింది. పిల్లలకు పుస్తకాల్ని వారసత్వంగా ఇవ్వాలి. బుజ్జాయిలు ఏదైనా రాస్తూన్నా.. చదువుతున్నా సమాజం గురించి తెలుసుకుంటున్నట్లే. సరైన దారిలో వెళుతున్నట్లే.

బ్లాగుకు భీటుగా...

నాగర్ కర్నూల్ జిల్లాలో సహాయ ఆడిట్ అధికారిగా పని చేస్తున్నా. పఠనంపై ఉన్న ఆసక్తితో విద్యార్థులు, ఉద్యోగార్థుల కోసం చిన్న చిన్న క్విజ్ పుస్తకాలు రూపొందిస్తున్నాం. తెలంగాణ క్విజ్, పాలమూరు క్విజ్ ఇలా పదుల సంఖ్యలో పుస్తకాలు సిద్ధం చేశాం. అవన్నీ రూ. 25 నుంచి రూ. 40

ధరల్లోనే ఉన్నాయి. వాటిని రూపొందించే క్రమంలో వందల పుస్తకాలు చదవాల్సి వచ్చింది. మాకు బ్లాగు ఉన్నప్పటికీ అచ్చులో వేసిన పుస్తకాలకు ఆదరణ లభిస్తోంది.

చదువు వైపు మొగ్గు...

పుస్తకాలను చదివే అలవాటు ఉన్నవారు వారంలో ఒకసారైనా చదివేందుకు మొగ్గు చూపుతున్నామంటున్నారు. రోజు మొత్తంలో పుస్తక పఠనం సంతోషకరమైన విషయమని ఇష్టంగా పుస్తకాలను కొనుగోలు చేస్తున్నారు. చదవడంలోని మాధుర్యాన్ని గుర్తించిన వీరు పఠనాన్ని తమ జీవితంలో ఒక భాగంగా చేసుకున్నామని ఇతరులతో చెబుతున్నారు. ఇండోర్, అవుట్ డోర్ ఆటల కంటే పుస్తకాలను చదవడానికే తమ మొగ్గు అంటున్నారు.

మిద్దెపంటలపై అవగాహన

కూరగాయల కొనుగోలు నగర వాసులకు పెద్ద ప్రయాసగా మారింది. కలుషిత, విష రసాయనాలతో పండించినవి ప్రజారోగ్యాన్ని దెబ్బతీస్తున్నాయి. మరోవైపు మార్కెట్లకు వెళితే ధరలు మండుతున్నాయి. భాగ్యనగరంలో ప్రజలకు స్వచ్ఛమైన కూరగాయలు ఇచ్చే వినూత్న విధానం మిద్దె తోటల పెంపకం. ప్రభుత్వ ప్రోత్సాహంతో ప్రజల్లోనూ ఆధునిక పద్ధతులపై ఆదరణ పెరుగుతోంది. నగరాల్లో కూరగాయల సాగు పద్ధతిని వివరిస్తూ హైదరాబాద్ లో పుస్తక ప్రదర్శనలో కొలువుదీరిన పుస్తకాలకు విశేష

స్పందన లభిస్తోంది. ఉద్యానశాఖ ఏర్పాటు చేసిన స్టాల్ లో మిడ్లెత్తోటలు, పట్టణ వ్యవసాయంపై అవగాహన కల్పించడంతో పాటు, ప్రభుత్వ రాయితీల గురించి వివరిస్తున్నారు. మిశ్రమాలు, రసాయనాల వాడకం ద్వారా ఉత్పత్తి పెంచే విధానాలను అధ్యయనం చేసేందుకు నగరవాసులు ఆసక్తి చూపుతున్నారు. ఇంటిలోనే పోషకాహారం లభించే మార్గాన్ని చేరువ చేస్తుండటంపై వారు హర్షం వ్యక్తం చేస్తున్నారు.

ఒత్తిళ్లకు ఇక సెలవ్..

టెలివిజన్ ఛానెళ్లు వచ్చాక... రేడియో వినేవాళ్లు తగ్గారు. ఇప్పుడు మళ్లీ ఎఫ్.ఎం.రేడియో వైపు శ్రోతలు మొగ్గు చూపుతున్నారు. డిజిటల్ యుగంలోనూ పుస్తక పఠనం గత వైభవాన్ని పొందటం ఖాయమంటోంది యువతరం. దీన్ని ప్రచురణ కర్తలూ వాస్తవమే అంటున్నారు. నగరంలోని ఎస్టీఆర్ స్టేడియంలో జాతీయ పుస్తక ప్రదర్శన కోలాహలంగా సాగింది. పుస్తకప్రియులతో నందడి వాతావరణం నెలకొంది. భారీగా కనిపిస్తున్న యువత సరదాగా వస్తున్నారా! అక్కడి వాతావరణాన్ని ఆస్వాదించేందుకు చేరుతున్నారా! అని... కొందరిని ప్రశ్నించినప్పుడు ఆసక్తికర అంశాలను వివరించారు. పుస్తకాలు చదవటం వెనుక

కారణాలను వెల్లడించారు. మంచి చెడుల విచక్షణను చెబుతూ ప్రపంచజ్ఞానాన్ని వివరించే పెద్దల స్థానాన్ని పుస్తకాలే భర్తీ చేస్తున్నాయనే అభిప్రాయాన్ని వారు వెలిబుచ్చారు. ఇటీవల నగరంలో జరిగిన ప్రపంచ తెలుగు మహాసభల స్ఫూర్తితో భాషాభిమానులు... తమ పిల్లలకు మాతృభాషపై ఆసక్తిని పెంచేందుకు కథల పుస్తకాలు కొనడం విశేషం.

పఠనంతో ఆరోగ్యం

‘పచారీ సరకులు తెచ్చిన పొట్లాల కాగితాలను ఒక్కచోటికి చేర్చి అమ్ముమ్మ చదివేది. క్రమంగా పఠనం నాక్కూడా అలవాటైంది’ అని రచయిత కన్నెగంటి అనసూయ చెప్పారు. అక్షరాస్యత విలువను తెలుపుతూ తన తొలి రచన ‘ప్రభవించిన చైతన్యం’ను ఆ తర్వాత నాటిక రూపంలో ప్రదర్శించి బహుమతి గెలుచుకున్నానన్నారు. పఠనం ఆనందాన్నే కాదు ఆరోగ్యాన్నీ అందిస్తుందంటున్నారు. మంచి పుస్తకం చదవటం ధ్యానంతో సమానమని అభిప్రాయపడ్డారు. గతంతో పోలిస్తే ఇప్పుడు బాలసాహిత్యంపై ఆసక్తి పెరుగుతోందంటున్నారు. పిల్లల్లో పఠనాసక్తిని పెంపొందించేందుకు తల్లిదండ్రులు ముందుకు రావటం శుభపరిణామం అన్నారు.

కథల పుస్తకాన్ని చేతికిస్తే..

‘పిల్లలు అల్లరి చేస్తున్నారని వారికి స్ట్రాబ్లెఫోన్లు ఇచ్చేసి పెద్దలు

టీవీలు చూడటంలో పెద్దలు నిమగ్నమవుతున్నారు. ఫలితంగా చిన్నారులు వాటితోనే ఎక్కువగా గడిపేస్తున్నారు’ అని చెబుతున్నారూ సైకాలజిస్టు అరుణ. కథల పుస్తకాన్ని చేతికిస్తే దానిలో అంశాలను చదువుతూ వారు తమ వూహాశక్తికి ప్రాణం పోస్తారు. చదివే కథల్లో నిమగ్నమై.. పాత్రలను వూహించుకుంటారు. బాల్యంలోనే సృజనాత్మకత పెరిగేందుకు ఇది కారణమవుతుంది. రాత్రిళ్లు నిద్ర పట్టక ఇబ్బంది పడేవారు కొద్దిసేపు పుస్తకం చదవాలని, ఫలితంగా తేలికగా నిద్రలోకి జారుకుంటారని సూచిస్తున్నారు. మంచి రచనలు.. బంగారు భవిష్యత్తుకు మార్గదర్శనం చేస్తాయని వివరించారు.

ప్రయాణంలో నేస్తం..

ఇల్లు దాటి బయటకు వస్తే చాలా మంది విదేశీయుల చేతుల్లో పుస్తకాలు కనిపిస్తాయి. ప్రయాణాల్లో, విరామ వేళల్లో చదువుతూనే ఉంటారు. ప్రస్తుతం ఇక్కడి యువత ఆ మార్గంలో అడుగులు వేస్తోంది. ఉన్నతవిద్యను అభ్యసిస్తున్న వారు ఖాళీ సమయంలో పుస్తకాలు చదివేందుకే ఆసక్తి చూపుతున్నారు. విదేశీ భాషల్లో తాము చూసిన సినిమాల పూర్తి సారాంశాన్ని తెలుసుకునేందుకు తప్పకుండా పుస్తకాలు చదువు తామంటూ వివరించారు బీటెక్ విద్యార్థిని వైష్ణవి. ఫాంటసీ నవలలు చదవటం తనకు ఇష్టమన్నారు. ‘హ్యారీ పోటర్’తో పుస్తకాలు

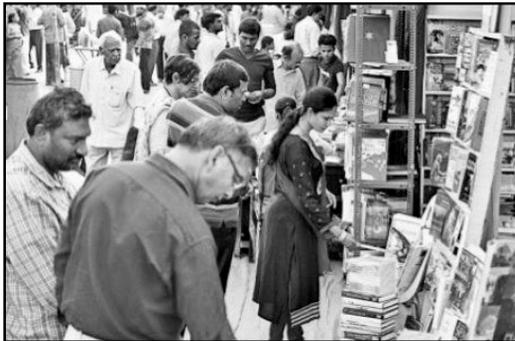
చదవటం అలవాటు చేసుకున్నట్లు ఇంజనీరింగ్ మూడో సంవత్సరం చదువు తున్న నౌషీన్ తెలిపారు. స్ట్రాబ్లెఫోన్ తో ఆటలు, హాస్య సన్నివేశాలు మొదట్లో సరదాగా అనిపించేవని క్రమంగా అవన్నీ విసుగు తెప్పిస్తున్నాయని చెప్పారు. ఆ లోటును భర్తీ చేసేంతటి శక్తి పుస్తకాలకే ఉందని నెలకొటి తప్పకుండా చదవాలని నిర్ణయించు కున్నట్లు వివరించారు. ఎంటీఏ రెండో సంవత్సరం చదువుతున్న రాహుల్ ఇంట్లో ఇచ్చే పాకెట్ మనీతో సొంత గ్రంథాలయాన్నే ఏర్పాటు చేసుకున్నట్లు తెలిపారు. మొదట్లో తనను ఆటపట్టించిన స్నేహితులు నెమ్మదిగా తన పుస్తకాల ర్యాక్ లో ఏమున్నాయని తెలుసు కుంటున్నారంటున్నారు. రాబిన్ శర్మ రచనలు చాలా ఇష్టమని... జీవితంలో ఎదురయ్యే ఆటపొట్లను ఎలా తట్టుకోవాలని వివరించే మార్గాలంటు న్నారు. మరో ఐదేళ్ల తర్వాత తిరిగి యువత ఘోష్టు, అంతర్జాలం వదిలేసి.. పుస్తకాల వైపు కదులుతారంటూ... బీఫార్మసీ విద్యార్థిని శ్వేత చెప్పారు. విదేశీ రచయితల పుస్తకాలు దిల్లీలో బాగా అమ్ముడు పోతా యని... రెండేళ్లుగా హైదరాబాద్ లోనూ యువతరం ఎక్కువగా వాటిని కొంటున్నారని స్టాల్ నంబరు 201 నిర్వాహకులు ముఖేష్ తెలిపారు.

పుస్తకానికి తగ్గని ఆదరణ

హైదరాబాద్ నగరవాసులు పుస్తక ప్రియులని మరోసారి

నిరూపించారు. తెలంగాణ కళాభారతి (ఎన్టీఆర్ స్టేడియం)లో జాతీయ పుస్తక ప్రదర్శన ముగిసింది. తొమ్మిది రోజులలో తొమ్మిది లక్షల మంది సందర్శించారంటే పుస్తకానికి ఆదరణ తగ్గలేదని స్పష్టం అవుతోంది.

హైదరాబాద్ పుస్తక ప్రదర్శన.. తెలంగాణ రాష్ట్రం అవతరించిన తరువాత జాతీయ పుస్తక ప్రదర్శనగా ఎదిగింది. గతేడాది 250 స్టాళ్లు ఉండగా ప్రస్తుతం 350 స్టాళ్లుకి చేరింది. హిందీ, రచయితలు స్వయంగా విశ్రేణులుగా మారి పాఠకులతో నేరుగా మాట్లాడేందుకు అవకాశం కలిగించారు. సినారె వేదిక, సామల సదాశివ వేదికలపై అనేక పుస్తకాలు విడుదలయ్యాయి. సీపీఎం జాతీయ ప్రధాన కార్యదర్శి సీతారాం ఏచూరి, మాజీ ప్రధాని సీపీ నరసింహారావు, కల్చల్ పరశురాం నాయక్లు రచించిన పుస్తకాలు, కన్నడ పుస్తకాలు ఆవిష్కరించారు. ఎన్నో వర్గీకరణకు సంబంధించిన పుస్తకాలు విడుదల చేశారు. ఇంగ్లీషు, తెలుగు, తమిళం, కన్నడ, మళయాళం తదితర భాషలకు సంబంధించిన పుస్తకాలు లభించాయి. పండితుల నుంచి విప్లవ రచయితలు, అధ్యాత్మికం నుంచి అనంత విశ్వం వరకు సిద్ధాంత పరమైన రచనలు లభించాయి. నరదాగా సైన్స్ నేర్చుకుందాం, బాల సాహిత్యం, పోటీపరీక్షలు, పెద్దబాలశిక్ష, ఆర్యసమాజ్ సిద్ధాంతం, ఆంగ్ల, తెలంగాణ సాహిత్యాలు, మరుగునపడిన తెలంగాణ కవుల రచనలు, విప్లవోద్యమంలో పనిచేసిన పలువురు రచించిన పుస్తకాలకు ఆదరణ లభించింది.

విదార్థులకు, అధ్యాపకులకు ఉచిత ప్రవేశం

రేపటి పౌరులకు పుస్తకం రుచులు చూపించాలనే ఉద్దేశంతో కేజీ నుంచి సీజీ విద్యార్థులకు వారికి పాఠాలు బోధించే ఉపాధ్యాయులు, అధ్యాపకులకు ఉచితంగా ప్రవేశం కల్పించారు. ప్రతి రోజు బాలబాలికలకు చిత్రలేఖనం, వ్యాసరచనలు, ఉపన్యాసాలు, ఇంద్ర జాలం పోటీలను నిర్వహించి బహుమతులను ప్రధానం చేశారు. కవులు, కళాకారులు, రచయితలు, సినిమా నటులు, ఐఎఎస్, ఐపీఎస్ అధికారులు, మంత్రులు, రాజకీయ రంగానికి చెందిన ప్రముఖులు సందర్శించారు.

ప్రా.కాశీం రచనలు విడుదల

స్టూడెంట్ మార్చ్ ఆధ్వర్యంలో ప్రొ.కాశీం రచించిన ఎన్నో రిజర్వేషన్ - సామాజిక న్యాయం, రిజర్వేషన్ వ్యతిరేక ఆందోళనలు.. అగ్రకుల తత్వం పుస్తకాలను సామల సదాశివ వేదికపై మాదిగ రిజర్వేషన్ పోరాట సమితి వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడు మంద కృష్ణమాదిగ విడుదల చేశారు. శాసనసభ్యులు ఆర్.కృష్ణయ్య కూడా బుక్ ఫెయిర్ ఆవిష్కరణలో పాల్గొన్నారు.

వరకవి భూమాగౌడ్ కృషికి వ్రశం

తెలంగాణ శాసనమండలి చైర్మన్ స్వామిగౌడ్ చేతుల మీదుగా వేముల ప్రభాకర్ రచించిన వరకవి భూమాగౌడ్ పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించారు. అనంతరం ఆయన మాట్లాడుతూ పాలకుల నిర్బంధాలు, అణిచివేతలతో తెలంగాణ కవులు తమ రచనలను దాచుకున్నారు తప్ప పుస్తక రూపంలోకి తేలేకపోయారని అన్నారు. ప్రస్తుతం తెలంగాణ అవతరించినందును వందల కవుల రచనలు వెలుగులోకి వస్తున్నాయన్నారు. బీసీ కమిషన్ చైర్మన్ బీఎస్ రాములు, జర్నలిస్టు కట్టా శేఖర్ రెడ్డి, బైసా దేవదాసు తదితరులు పాల్గొన్నారు.

'అరుణతార' పుస్తకాలు...

హైదరాబాద్ లో నిర్వహిస్తున్న 31వ పుస్తక ప్రదర్శనలో స్టాల్ నం.293, 294 స్టాళ్లలో అరుణతార పుస్తకాలు సాహితీప్రియులకు అందుబాటులోకి వచ్చాయి. దండకారుణ్య కథలు, పాణి రాసిన జనతన రాజ్యం, జాజిపూల పరిమళం, షహీదా కథలు, మంటో కథలు, విరసం కథల వంట, అరుణతార కథల 28 సంపుటిలు, మార్కిస్టు మహోపాధ్యాయుల జీవిత చరిత్రలు, అంబేద్కర్, పూలే జీవిత చరిత్రలు, కోశాంబి భారత దేశ చరిత్ర వంటి పుస్తకాలు లున్నాయి. మార్కిస్టు తత్వశాస్త్రం మార్కిజం, లెనినిజం మావోయిజం, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో ఉత్పత్తి సంబంధాలు, భారతదేశంలో ఉత్పత్తి సంబంధాలు ఇలా విలువైన పుస్తకాలతోపాటు కథలు, కవితవ్వం, నవలలు, అనేక రకాల పుస్తకాలు అందుబాటులో ఉంచారు. నవీన్ బాబు రాసిన వర్ణం నుంచి కులం దాకా, బి.అనూరాధ రాసిన ఏది నేరం.. వంటి పుస్తకాలను ప్రదర్శనలో ఉన్నాయి. అరుణతార సంచికలు 1970 నుంచి 2013 దాకా సాఫ్ట్ కాపీలు ఒకే డివీడీలో కేవలం రూ. 50కే అందించారు.

పుస్తకానికి చావులేదని రాఘవులు

పుస్తకానికి చావులేదని సీపీఎం జాతీయ కార్యదర్శి బీవీ రాఘవులు అన్నారు. పదిరోజులుగా బాలబాలికలకు నిర్వహించిన పోటీల విజేతలకు బహుమతులను ప్రధానం చేసిన అనంతరం ఆయన మాట్లాడారు. చిన్నప్పుడు రాయితో చెక్కిన చిన్న గణపతి విగ్రహం ముందు పుస్తకాలు పెట్టి పూజలు చేసేవాడినని గుర్తుచేసుకున్నారు. కాశీమజిలీ కథలు, భాగవతం, భారతం, వేమన పద్యాలు, విశ్వ దర్శనం, నరావతారం చదవడంతో పుస్తకాల పట్ల మక్కువ పెరిగిందన్నారు. సైన్స్, హేతువాదం, శ్రీశ్రీ, దిగంబర కవుల రచనలు తనను మార్చివేశాయని, రాజకీయాల వైపు నడిపించాయని చెప్పారు.

- కట్టా ప్రభాకర్, m : 8106721111

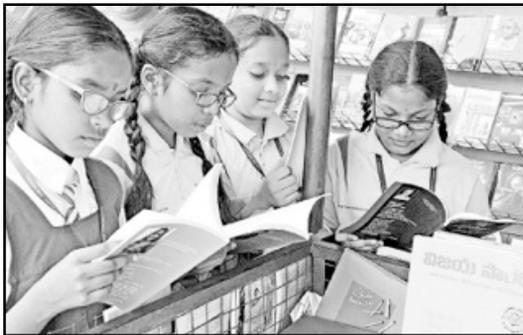

ఎన్ని మార్పులొచ్చినా పుస్తకం వెలుగు తగ్గదు

‘జాతీయ ప్రదర్శన’ ముగింపు సభలో మంత్రి హాజరవు

పుస్తకాలు కేసీఆర్ ను నడిపించడం వల్లే.. నేడు ఆయన రాష్ట్రాన్ని నడిపించగలుగుతున్నారని నీటిపారుదల శాఖ మంత్రి హరీశ్ రావు అన్నారు. పుస్తక ప్రదర్శనను చూస్తే.. ప్రపంచ జ్ఞానాన్ని ఒక్క చోటికి తెచ్చినట్టుగా ఉందని చెప్పారు. తెలంగాణ కళాభారతి (ఎన్టీఆర్ స్టేడియం)లో 31వ జాతీయ పుస్తక ప్రదర్శన ముగింపు సభకు హరీశ్ రావు ముఖ్యఅతిథిగా హాజరై మాట్లాడారు. పుస్తకం విలువ తగ్గలేదని ఇక్కడికి విచ్చేసిన పదిలక్షల మంది సందర్శకులు చాటి చెప్పారన్నారు.

ఈ ప్రదర్శనలను 31 జిల్లాలకు విస్తరించాలని కోరారు. ఆర్. విద్యాసాగర్ రావు రచించిన ‘నీళ్లు నిజాలు’ తనను అమితంగా ప్రభావితం చేసిందని గుర్తించుకున్నారు. మనం ఏం కోల్పోయామో పాత పుస్తకాలు చదువుతుంటే తెలుస్తుందన్నారు. సెల్ ఫోన్లు వచ్చిన తరువాత రేడియో, గడియారం, కెమెరా, వాయిస్ రికార్డర్ల మాయం అయినప్పటికీ పుస్తకం మాత్రం మిగిలిపోయిందని చెప్పారు. ఫేస్ బుక్, ట్విట్టర్, వాట్సాప్.. ఇలా

ఎన్ని వచ్చినా పుస్తకం చిరంజీవిగా ఉంటుందన్నారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం జాతీయపుస్తక ప్రదర్శనకు ఉచితంగా స్టేడియం ఇవ్వడమే కాకుండా రూ.పది లక్షల ఆర్థిక సహాయం చేసిందని తెలిపారు.

భాజపా రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు లక్ష్మణ్ మాట్లాడుతూ.. ఎన్టీఆర్ స్టేడియాన్ని భావితరాల కోసం మైదానంగానే కొనసాగించాలని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేశారు.

బుద్ధ మార్గిమ ప్రాజెక్టు సంచాలకుడు మల్లెపల్లి లక్ష్మయ్య, సాంస్కృతిక శాఖ సంచాలకుడు మామిడి హరికృష్ణ, జాతీయ పుస్తక ప్రదర్శన అధ్యక్షుడు జూలూరి గౌరీశంకర్, ప్రధాన కార్యదర్శి కోయ

చంద్రమోహన్, బీసీ కమిషన్ సభ్యుడు వకుళాభరణం కృష్ణమోహన్, ఎమెస్కో విజయ్ కుమార్, గుడిపూడి విజయరావు పాల్గొన్నారు. అంతకు ముందు మంత్రి హరీశ్ రావు స్టాల్స్ ను సందర్శించి పుస్తకాలను పరిశీలించి సంతుప్తి వ్యక్తం చేసి నిర్వాహకులను ప్రత్యేకంగా అభినందించారు. -దక్కన్ న్యూస్

పుస్తకాలు లేని ప్రపంచం సూర్యుడు లేని లోకంలాంటిది

జాతీయ పుస్తక ప్రదర్శన మహోత్సవం

హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్

2018 జనవరి 18 నుండి 28 వరకు

తెలంగాణ కళాభారతి, (ఎన్.టి.ఆర్. స్టేడియం) హైదరాబాద్.

వేదికలపై పుస్తకావిష్కరణల సందడి

పుస్తక ప్రదర్శనలో ప్రముఖులు, వర్తమాన రచయితల పుస్తకావిష్కరణలు సందడిగా జరిగాయి. డా॥ దేవరాజు మహారాజు రచించిన 'మానవవాదం జీవన నినాదం' పుస్తకాన్ని సినారె వేదికపై ఆవిష్కరించగా ప్రముఖ వైద్యులు మోహన్ రెడ్డి, నవతెలంగాణ ఎడిటర్ ఎస్.వీరయ్య, హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ అధ్యక్షులు జూలూరి గౌరీ శంకర్, ప్రధాన కార్యదర్శి కోయ చంద్రమోహన్, విజయరావు పాల్గొన్నారు. వనయుగ భారతి ఆధ్వర్యంలో పాలంకి సత్య రచించిన 'అలోచనలు ఆలోకనలు' పుస్తకాన్ని ఆచార్య మనస చెన్నప్ప ఆవిష్కరించగా విజయభారతి, మల్లంపల్లి మల్లికార్జున్, ఎం.సత్య నారాయణ హాజరయ్యారు. విరసం ఆధ్వర్యంలో 'కలత నిద్దరలో', క్రాంతి కవిత్వం, 'జోలె విలువ' హైమావతి కథలు, నిషేధాక్షర స్వప్నం, (సూర్యచంద్ర కవిత్వం) పుస్తకాలను సీనియర్ జర్నలిస్టు సతీష్ చందర్ ఆవిష్కరించగా ఎంకె ప్రభాకర్, ప్రొ॥ కాశీం పాల్గొన్నారు. కవి యాకూబ్ రచించిన 'ఆధునిక-తెలుగు సాహిత్య విమర్శ' పుస్తకాన్ని సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి ఆవిష్కరించారు. సినారె వేదికపై హెచ్ రమేష్ బాబు రాసిన తెలంగాణ తెరకు తొలి వెలుగు నరసింగరావు పుస్తకాన్ని దర్శకులు ఎన్. శంకర్ ఆవిష్కరించగా దర్శకుడు బి. నరసింగరావు, బుక్ ఫెయిర్ చైర్మన్ గౌరీశంకర్, దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక సంపాదకులు ఎం.వేదకుమార్, వంశీకృష్ణ, కోయ చంద్రమోహన్, శ్రీనివాస్ రెడ్డి, సాగర్ చంద్ర తదితరులు పాల్గొన్నారు. 'కన్నెగంటి అనసూయ 'స్నేహితులు' బాలల కథల పుస్తకాన్ని బోయ జంగయ్య వేదికపై ఆవిష్కరించగా డా॥ పత్తిపాక మోహన్, చిన్నారి శ్రీరాం హరీష్, యలవర్తి రాజేంద్ర ప్రసాద్, అరవింద్ కుమార్, దాసరి వెంకటరమణ, గంటి సుజల, కందేపి రాణీ ప్రసాద్, గోదావరి లక్ష్మి హాజరయ్యారు. ప్రముఖ క్యాన్సర్ వైద్య నిపుణులు డా॥ విజయానందరెడ్డి రాసిన ఐయామ్ ఏ సర్వైవర్ పుస్తకాన్ని బోయ జంగయ్య వేదికపై ఆవిష్కరించారు. మురికివాడలోని ప్రజల

జీవితాలను ప్రతిబింబిస్తూ అలూరి రచించిన 'అభాగ్య జీవనాల భాగ్యనగరం' పుస్తకాన్ని శంకరం వేదిక సాహితీ సాంస్కృతిక సంస్థ ఆధ్వర్యంలో సామల సదాశివ ప్రాంగణంలో పరవే జాతీయ కార్యదర్శి కాత్యాయని విద్యుహ ఆవిష్కరించారు. శాతవాహన యూనివర్సిటీ ప్రొ॥ సూరేపల్లి సుజాత, భూమిక సమపాదకులు కొండవీటి సత్యవతి, కవయిత్రి శిలాలోలిత, యలవర్తి రాజేంద్ర ప్రసాద్ పాల్గొన్నారు. అరుణావ్యాస్ రచించిన 'సారస్వత సరాలు' గ్రంథాన్ని ఐపీఎస్ అధికారి ఎం.రమేష్ ఆవిష్కరించి భార్యాభర్తల అనుబంధాన్ని చక్కగా వివరించారని ప్రశంసించారు. సురక్ష మేనేజర్ ఎండి అబ్దుల్లా, రచయితలు చంద్రశేఖర్, వాణిశ్రీ, ప్రసాద్ పాల్గొన్నారు. ప్రముఖ రచయిత్రి, సైకాలిస్ట్ డా॥ గీత చెల్లా రాసిన 'ప్రేరణ' పుస్తకాన్ని లీడ్ ఇండియా ట్యుంటీ ట్యుంటీ వైస్ ప్రెసిడెంట్ అరుణకుమార్ ఆచార్య ఆవిష్కరించారు. నల్లమల్లారెడ్డి పబ్లికేషన్స్ వారి అక్షరాభ్యాస పలకలను బీసీ కమీషన్ చైర్మన్ బి.ఎస్.రాములు విడుదల చేసారు. యువ రచయిత్రి డా॥ సిరి రాసిన 'అక్షరాలతో-ఆట' పుస్తకాన్ని సిసీ నటులు, రచయిత రావి కొండలరావు, భాషా సాంస్కృతిక శాఖ డైరెక్టర్ మామిడి హరికృష్ణ ఆవిష్కరించారు. ప్రముఖ సైకాలజిస్ట్ డా॥ హిప్పో కమలాకర్, డా॥ హిప్పో పద్మాకమలాకర్ దంపతులు వ్యక్తిత్వ వికాస అంశాలపై రచించిన 8 గ్రంథాలను రాష్ట్ర గ్రంథాలయ పరిషత్ చైర్మన్ డా॥ అయాచితం శ్రీధర్ ఆవిష్కరించి మాట్లాడారు. కార్యక్రమంలో బుక్ ఫెయిర్ అధ్యక్షులు జూలూరి గౌరీశంకర్, కార్యదర్శి చంద్ర మోహన్, మోహన్ కృష్ణ పాల్గొన్నారు. సామలసదాశివ ప్రాంగణంలో కోట్స్ గార్డెన్ పుస్తకాన్ని బీసీ కమీషన్ చైర్మన్ బి.ఎస్. రాములు ఆవిష్కరించారు. రచయిత తుమ్మేటి రఘోత్తమ్ హాజరయ్యారు. గొల్లపూడి మారుతీరావు రాసిన జీవనకాలమ్ పుస్తకాన్ని సీనియర్ సంపాదకులు కె.రామచంద్రమూర్తి ఆవిష్కరించారు. ఎందరిందరో భాషా సాహిత్యాభిమానులు ఈ ఆవిష్కరణలలో పాల్గొన్నారు. (డ)

Watch On Hathway Network, Channel No.70

వికసించిన సృజనాత్మక సౌరభం

ఆకట్టుకుని ఆలోచింపజేసిన 'సాహిత్య సమాలోచన'

పుస్తక మహోత్సవంలో సాహితీ వీచిక ప్రసరించింది. జీవితానుభవం నుంచి నేర్చుకున్న జ్ఞానాన్ని సమాజ విజ్ఞానంతో సమ్మిళితం చేయడం కోసం పుస్తకమే ఒక సాధనంగా మారిందన్న సత్యాన్ని హైదరాబాదు బుక్ ఫెయిర్ వెల్లడించింది. మునుపెన్నడూ లేని విధంగా సాహిత్యాన్ని చరిత్రను, విభిన్నరంగాల ప్రత్యేకతను సమీక్షించుకొని, వర్తమానాన్ని అర్థం చేసుకోవడం, భవిష్యత్తు సమాజానికి వెలుగుదారులు వేయడం కోసం అర్థవంతమైన, ఆలోచనాత్మకమైన చర్చలకు బుక్ ఫెయిర్ వేదికగా మారింది. సాహిత్యానుశీలన, ఉద్యమ చైతన్యం, అస్థిత్వ నినాదాలు, ఆకాంక్షలు, చరిత్ర గర్భం నుంచి బయల్పడిన శాసనాలు వెలుగు చూపిన ప్రదేశాలు.. ఇలా ఒకటేమిటి అనేక అంశాలపై సమాలోచనలు సినారె వేదికపై సాగి ఒక నూతన ఒరవడిని చూపి భవిష్యత్తుపై ఆలోచనలను పెంచాయి. అస్థిత్వ ఉద్యమాలు ఎగరేసిన కవితాకేతనాన్ని ఎత్తిపట్టి తెలంగాణ నవలను కథను, సాహిత్య ప్రక్రియలను తడిమి చూపి, ఇక్కడి సినీదర్శకులను సగర్వంగా పరిచయంచేసి, బాలసాహిత్యానికి దశాదిశను నిర్దేశించి విభిన్నతతో కూడిన ప్రత్యేకతను సంతరించుకున్న విశిష్ట వేదికగా సాహిత్య సమాలోచన మారింది. హైదరాబాద్ నేషనల్ బుక్ ఫెయిర్ సాహిత్య విభాగం ఆధ్వర్యంలో ప్రముఖ కవి, రచయిత డా. ఎన్. రఘు పర్యవేక్షణలో బుక్ ఫెయిర్ చైర్మన్ జూలూరి గౌరీశంకర్, కార్యదర్శి కోయ చంద్రమోహన్ల సమన్వయ సహకారంతో పదిరోజుల పాటు సాగిన చర్చా కార్యక్రమాలు పుస్తక, సాహిత్యాభిమానులకు మంచి జ్ఞాపకాలను అందించాయి.

వర్తమాన వచన కవిత్వం

తొలితరం తెలంగాణ రచయిత బరారు శ్రీనివాసశర్మ రచించిన తొలి తెలంగాణ నవల 'ఆశాదోషం' నవలను జనవరి 19న హైదరాబాదులో ఆవిష్కరించారు. సాహిత్య సమాలోచనలో భాగంగా హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్లో వర్తమాన వచన కవిత్వం అనే అంశంపై జరిగిన తొలి సదస్సుకు ముఖ్య అతిథిగా విచ్చేసిన తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమి అధ్యక్షులు నందిని సిద్ధారెడ్డి దీనిని ఆవిష్కరించారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ.. తొలి తెలంగాణ నవల ఆశాదోషం ఇన్నాళ్ళకు వెలుగు చూడటం అభినందనీయమని అన్నారు. దీనిని వెలుగులోకి తెచ్చిన పుస్తక సంపాదకులు డాక్టర్

భీంపల్లి శ్రీకాంత్ను ప్రత్యేకంగా అభినందించారు. సభకు డాక్టర్ నాళేశ్వరం శంకరం అధ్యక్షత వహించారు. ఈ కార్యక్రమంలో హైదరాబాదు బుక్ ఫేర్ అధ్యక్షుడు జూలూరి గౌరీశంకర్, డాక్టర్ ఎస్.రఘు, డాక్టర్ పగడాల నాగేందర్, ఎం. నారాయణశర్మ, కార్యక్రమ సమన్వయ కర్త, పుస్తక సంపాదకులు డాక్టర్ భీంపల్లి శ్రీకాంత్లు పాల్గొన్నారు. వర్తమాన వచన కవిత్వం గురించి నాగేందర్, నారాయణశర్మ విపులంగా మాట్లాడగా 2017 కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ పురస్కార గ్రహీత మెర్సీ మార్గరేట్ను వేదికపై ఘనంగా సన్మానించారు.

తొలి సంకలన కర్త సురవరం ప్రతాపరెడ్డి

మొదటి సంకలన కర్త సురవరం ప్రతాపరెడ్డి అని ఆచార్యులు బన్న అయిలయ్య అన్నారు. హైదరాబాదు బుక్ ఫేర్లో సినారె వేదికపై సాహితీ సమాలోచనలో భాగంగా గోలకొండ కవుల సంచిక నుంచి పొక్కిలి, మత్తడి వరకు వెల్లివిరిసిన కవితాచైతన్యం అనే అంశంపై జరిగిన చర్చా కార్యక్రమంలో ఆయన మాట్లాడారు. శాస్త్రీయ పద్ధతిలో కవులను విభజించిన మహనీయుడు సురవరం అని చెప్పారు. కె. ఆనందచారి అధ్యక్షత వహించగా, అన్నవరం దేవేందర్ మాట్లాడుతూ తెలంగాణ సాహిత్యంలో మూలములు పు పొక్కిలి అన్నారు. తెలంగాణ సాహిత్యానికి పొక్కిలి గండదీపమైతే తెలంగాణ అస్థిత్వ ఆకాంక్షలను మత్తడి ఆవిష్కరించినారు. కవి, విమర్శకురాలు శిలాలోలిత మాట్లాడుతూ కవుల పాత్ర కీలకమైంది అంటూ ఉద్యమం దారి తప్పినప్పుడు కవులు దారిలో పెట్టారని అన్నారు. కార్యక్రమానికి అనంతోజు మోహనకృష్ణ సమన్వయ కర్తగా వ్యవహరించారు.

వర్తమాన తెలంగాణ నవల

వర్తమాన సమాజ స్థితిగతులను తెలంగాణ నవల స్పష్టంగా ప్రతిబింబించిందని ప్రముఖ నవలా రచయిత అంపశయ్య నవీన్ అన్నారు. హైదరాబాదు బుక్ ఫేర్లో భాగంగా సినారె వేదికపై జరిగిన 'వర్తమాన తెలంగాణ నవల' అన్న చర్చనీయాంశంలో ఆయన ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొని మాట్లాడారు. తెలంగాణ సమాజ జీవన దృశ్యాలను నవలలుగా మలచడంలో ఇక్కడి రచయితలు అగ్రభాగాన నిలిచారని

చెప్పారు. వస్తు నవ్యత, శిల్పం, సామాజిక స్పృహతో తెలంగాణ నవల సమగ్రతను పొందిందని అభిప్రాయపడ్డారు. ప్రధాన వక్తలుగా పాల్గొన్న కాసులప్రతాపరెడ్డి, కెపి. అశోక్కుమార్, జాజుల గౌరీ మాట్లాడుతూ తెలంగాణ నవల విశిష్టతలను వివరించారు. పాత్రలు, సంఘటనలు, వాస్తవ పరిస్థితులు, వర్తమాన జీవితాలను చిత్రించడం తెలంగాణ నవలలో ప్రధాన లక్షణంగా కనిపిస్తాయని తెలిపారు. వట్టికోట ఆళ్వారుస్వామి, దాశరథి రంగాచార్యులు వంటివారి ఒరవడి, సంప్రదాయాలను కొనసాగిస్తూ తెలంగాణ నవల వికాసం చెందిందని అన్నారు. నేల విడిచి సాము చేసే పరిస్థితికి దూరంగా రచనలు వచ్చాయని తెలిపారు. తెలంగాణ ఉద్యమం, చరిత్ర ప్రతి ఫలించిందని అంటూ నవలా రచన అంటే జీవితాన్ని చిత్రించడమేనని చెప్పారు. ఆడెపు లక్ష్మీపతి అధ్యక్షత వహించిన కార్యక్రమానికి డాక్టర్ ఎం. దేవేంద్ర సమన్వయ కర్తగా వ్యవహరించారు.

తెలంగాణ శాసనాలు - వెలుగు చూసిన ప్రదేశాలు

తెలంగాణ శాసనాలలో అనేక కొత్త కోణాలు వెలుగు చూశాయని ఆచార్య జయధీర్ తిరుమలరావు అన్నారు. బుక్ ఫేర్ లో భాగంగా తెలంగాణ శాసనాలు - వెలుగు చూసిన ప్రదేశాలు అన్న అంశంపై సినారే వేదికపై నిర్వహించిన సదస్సులో ఆయన మాట్లాడారు. చరిత్రను లోతుగా అధ్యయనం చేస్తే వాస్తవాల ప్రతిబింబం కనబడుతుందని తెలిపారు. తెలంగాణలో వెలుగు చూసిన గ్రామాలు, ప్రదేశాలలో ఎంతో విశిష్టత దాగున్నదని చెప్పారు. సదస్సుకు ఎస్. హరగోపాల్ అధ్యక్షత వహించారు. కార్యక్రమంలో ప్రధాన వక్తలుగా వేముగంటి మురళీకృష్ణ, అరవింద్ ఆర్య పక్కడి మాట్లాడుతూ కొత్త తెలంగాణ చరిత్రను బయటకు తీసుకు రావడానికి జరుగుతున్న కృషిని ప్రశంసించారు. సమన్వయకర్తగా తిరునగరి శ్రీనివాస్ వ్యవహరించారు.

దళిత స్త్రీవాద, మైనార్టీ బిసీ వాద కవిత్వ గమనం

సమసమాజ స్థాపన కోసం రచనలు వెలువడాల్సిన అవసరం

ఎంతో ఉందని ప్రముఖ రచయిత జి. లక్ష్మీనర్సయ్య అన్నారు. బుక్ ఫేర్ లో సినారే వేదికపై నిర్వహించిన దళిత, స్త్రీవాద, మైనార్టీ, బీసీ వాద కవిత్వం గమనం అన్న అంశంపై చర్చ కార్యక్రమం జరిగింది. దళిత స్త్రీవాద, బిసీవాద కవులు ఎప్పటికప్పుడు సరికొత్త విషయాలతో కనిపిస్తారని ఆయన చెప్పారు. సభకు అధ్యక్షత వహించిన జూపాక సుభద్ర మాట్లాడుతూ అణచివేత, పీడనలను ఎదుర్కొన్న వారికి ఇబ్బందిలేదని చెప్పారు. ప్రధాన వక్తలుగా జిలుకర శ్రీనివాస్ సైబాబా, చింతం ప్రవీణ్ కుమార్ మాట్లాడుతూ తెలంగాణాలో విస్తృతంగా తాము పఠ్యటిస్తూ విశేషాలను సేకరిస్తున్నామని తెలిపారు. డాక్టర్ గడ్డం మోహనరావు సమన్వయకర్తగా వ్యవహరించారు.

బాల సాహిత్యం దశా-దిశ

పిల్లల వయసు అనుగుణంగా వారు నచ్చి మెచ్చేలా బాల సాహిత్యం ఉండాలని చిల్డ్రన్స్ ఫిలిం సొసైటీ తెలంగాణ చైర్మన్ మరియు బాలచెలిమి చీఫ్ ఎడిటర్ ఎం. వేదకుమార్ అన్నారు. బుక్ ఫేర్ లో భాగంగా బాల సాహిత్యం దశ-దిశ అనే అంశంపై సినారే వేదికపై జరిగిన సాహితీ సమాలోచన కార్యక్రమంలో ఆయన ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్నారు. ప్రతి మాధ్యమంలో బాల సాహిత్యం ఉండాల్సిన అవసరం ఎంతైనా ఉందని చెప్పారు. బాల సాహిత్యం పుస్తక రూపంలో గాకుండా మాస పత్రిక రూపంలో వస్తే చిన్నారులకు ఎంతో ఉపయోగపడుతుందని తెలిపారు. పిల్లల కోసం పిల్లలే రాయాలని చెప్పారు. బాల సాహిత్యం రాసేందుకు రచయితలు విరివిగా ముందుకు రావాలని సూచించారు. బాల సాహిత్య రచయితలను ప్రోత్సహించాలని సూచించారు. బాల సాహిత్యం రాసే వారు పిల్లల స్థాయికి దిగి రాయాలని చెప్పారు. ప్రధాన వక్తలుగా అయిత చంద్రయ్య, పత్తిపాక మోహన్, మద్దాలి వెంకటేశ్వరరావు, డాక్టర్ రాందాసు పాల్గొన్నారు. సమన్వయ కర్తగా డా. పోరెడ్డి రంగయ్య వ్యవహరించారు.

తెలంగాణ ఇతివృత్త దీర్ఘకావ్యాలు

సినారే సాహితీ వేదికపై తెలంగాణ ఇతివృత్త దీర్ఘకావ్యాలు

అన్న అంశంపై చర్చ జరిగింది. ఆచార్య పిల్లలమర్రి రాములు అధ్యక్షత వహించారు. ప్రధానవక్తలుగా డాక్టర్ కాంచనపల్లి, డాక్టర్ బాణాల శ్రీనివాసరావు హాజరై దీర్ఘకావ్యాలలోని వస్తు విషయ ప్రాధాన్యతను వివరిస్తూ మాట్లాడారు. సమన్వయ కర్తగా కేశబోయిన రవికుమార్ గౌడ్ వ్యవహరించారు.

కె. శ్రీనివాస్ పరిశోధనా గ్రంథం

'తెలంగాణ సాహిత్య వికాసం - విశ్లేషణ'

తెలంగాణ సాహిత్యం జనజీవన ప్రతిబింబం, బలమైన అస్థిత్వపు వునాది అని వక్తలు అన్నారు. పుస్తక ప్రదర్శనలో భాగంగా సినారె సాహిత్య వేదికపై డా. కె. శ్రీనివాస్ పరిశోధనాగ్రంథం 'తెలంగాణ సాహిత్య వికాసం-విశ్లేషణ' ఆవిష్కరణ జరిగింది. ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్న టీఎన్పీఎస్సీ చైర్మన్ ఆచార్య ఘంటా చక్రపాణి మాట్లాడుతూ ప్రజల గొంతుకును ఎంతో ప్రబలంగా తెలంగాణ సాహిత్యం వ్యక్తీకరించినదని అన్నారు. ఆవేదనల మధ్య అస్థిత్వ ప్రాబల్యంతో ఎగసినది తెలంగాణ సాహిత్యమని చెబుతూ తెలంగాణ సాహిత్య వికాసం - విశ్లేషణలో విభిన్న దృక్పథాలు, దశలను గమనించవచ్చని చెప్పారు. ప్రధాన వక్తలుగా డా. కె. జితేంద్రబాబు, డా. జి. బాలశ్రీనివాసమూర్తి పాల్గొనగా సంగిశెట్టి శ్రీనివాస్ అధ్యక్షత వహించారు. డా. కె. శ్రీనివాస్ తమ స్పందనను తెలుపుతూ విస్తృత పరిశోధనాత్మక దృష్టితో తెలంగాణ సాహిత్యాన్ని పరిశీలించి, పరిశోధించాలని దేవీప్రియను తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ చైర్మన్ డా. నందిని సిధారెడ్డి ఈ కార్యక్రమంలో సత్కరించారు. డా. రాబోలు సుదర్శన్ సమన్వయకర్తగా వ్యవహరించారు.

వర్తమాన తెలంగాణ కథ - ప్రత్యేకతలు

వర్తమాన జీవిత ప్రతిబింబంగా తెలంగాణ కథకు ప్రత్యేక స్థానముందని ప్రముఖ కథారచయిత్రి డా. ముదిగంటి సుజాతారెడ్డి, కవి, రచయిత గుడిపాటి, రచయిత తనికెళ్ళ భరణి అన్నారు. సినారె సాహిత్యవేదికపై జరిగిన 'వర్తమాన తెలంగాణ కథ -

ప్రత్యేకతలు' నదస్సులో వారు పాల్గొని మాట్లాడారు. జీవన పాఠ్యాలను వాస్తవధోరణితో తెలంగాణ కథ చూపిందని అభిప్రాయపడ్డారు. పాత్రోచితమైన సహజజీవనశైలి, మాండలిక స్పర్శ, వైవిధ్యం తెలంగాణ కథకు అద్దిన ప్రత్యేకతలని చెప్పారు. ప్రధాన వక్తలుగా పెద్దింటి అశోక్కుమార్, గోగుశ్యామల, జ్యులిత, స్ట్రెబాబా పాల్గొని తెలంగాణ కథ తీరు తెన్నులను వివరించారు. డాక్టర్ కనక సరేందర్ సమన్వయకర్తగా వ్యవహరించారు.

పి.వి. నరసింహారావు 'గొల్ల రామవ్వ కథ - విశ్లేషణం'

తెలంగాణ తల్లి గొల్ల రామవ్వ అని కవి, గాయకులు దేశపతి శ్రీనివాస్ అన్నారు. తెలంగాణ సాయుధ పోరాటంలో రజాకార్ల నుండి ఉద్యమకారుల ప్రాణాలను కాపాడిన గొల్ల రామవ్వ వీరనారిఅని అభివర్ణించారు. బుక్ ఫెయిర్ లో భాగంగా సినారె సాహిత్య వేదికపై మాజీ ప్రధాని పి.వి.నరసింహారావు రాసిన గొల్ల రామవ్వకథ- విశ్లేషణపై జరిగిన చర్చా కార్యక్రమంలో ఆయన ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొని మాట్లాడారు. గొప్ప కథను పి.వి. రాశారని అన్నారు. ప్రధాన వక్తలుగా పి.వి.కుమార్తె సురభి వాణీదేవి, డా॥ ఏనుగు నరసింహారెడ్డి, చీకోలు సుందరయ్య, బుక్ ఫెయిర్ చైర్మన్ జూలూరి గౌరీశంకర్, డా॥ఎస్.రఘు పాల్గొన్నారు. డా॥ పుట్ట యాదేశ్ సమన్వయకర్తగా వ్యవహరించారు.

డా॥ పిన్నా శివరామకృష్ణ సాహిత్య విమర్శా గ్రంథం

'గోరటి వెంకన్న కవితా పరామర్శ' పరిచయం

గ్రామీణ జన జీవితానికి అద్దంపట్టిన సాహితీకారుడు గోరటి వెంకన్న అని సీనియర్ పాత్రికేయులు, రచయిత అంబటి సురేంద్రరాజు అన్నారు. పుస్తక ప్రదర్శనలో భాగంగా సినారె సాహిత్య వేదికపై జరిగిన డా॥ పెన్నా శివరామకృష్ణ సాహిత్య విమర్శ గ్రంథం 'గోరటి వెంకన్న కవితా పరామర్శ' పరిచయం సదస్సులో ఆయన ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొని మాట్లాడారు. వెంకన్న సాహిత్యంలో వల్లె వృత్తులు, జీవన కోణాలు, ప్రదేశాలు,

జనజీవనంతో మమేకమైన అనేక అంశాలున్నాయన్నారు. వెంకన్న కవిత్వంలోని మూలాల్ని శివరామకృష్ణ ఎంతో అద్భుతంగా విశ్లేషించారని తెలిపారు. ప్రధాన వక్తలుగా కవి యాకూబ్, అంబటి సురేందర్, పాశం యాదగిరి, డా॥పసునూరి రవీందర్ పాల్గొన్నారు. ఎస్.జగన్మోహన్ అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ కార్యక్రమానికి డా॥ ఎం.వి. రమణ సమన్వయకర్తగా వ్యవహరించారు. **౯**

-దక్కన్ న్యూస్

తెలంగాణ సినిమాకు మంచి భవిష్యత్తు: హెబాంమంత్రి నాయిని

తెలంగాణ సినిమాకు మంచి భవిష్యత్తు ఉందని రాష్ట్ర హోంమంత్రి నాయిని నర్సింహారెడ్డి అన్నారు. తెలంగాణ కళాభారతి (ఎన్టీఆర్ స్టేడియం)లో జరుగుతున్న జాతీయ పుస్తక ప్రదర్శనలో భాగంగా సినారె వేదికపై 'ఈ తరం సినీ దర్శకులు' అంశంపై చర్చాగోష్ఠి జరిగింది. ఈ సందర్భంగా తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ వ్యవస్థాపకులు వేదకుమార్ ప్రవచించిన ప్రముఖ సినీ నిర్మాత, దర్శకుడు బి.నర్సింగరావు చలనచిత్ర యాత్ర పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించిన తర్వాత మంత్రి నాయిని మాట్లాడారు. నరసింగరావు జీవితకళా చలన చిత్రయాత్రను తెలుసుకునే అవకాశం పుస్తక రూపంలో కలగడం అభినందనీయమని చెప్పారు. సినిమా విజ్ఞానం వాళ్ళకి, హృదయం పెట్టి చూసే వాళ్ళకి నచ్చాలి, కదిలించాలి అని భావించి ముందుకు సాగిన దర్శకుడు నరసింగరావు అని కొనియాడారు. దాసి, రంగులకల, మాభూమి, మట్టి మనుషులు, హరివిల్లు, ది సిటీ, మాఊరు, ఆకృతి వంటి సినీమాలు, డాక్యుమెంటరీలతో ప్రేక్షకుల హృదయాలలో నిలిచిపోయిన వ్యక్తి నరసింగరావు అని చెప్పారు. సినిమా శక్తిమంతమైందని, సినిమా రంగం బాగుపడినప్పుడే సమాజం బాగుపడుతుందన్నారు. ఆట, పాట, మాట ద్వారానే తెలంగాణ ఉద్యమం ఉర్రూతలూగిందని గుర్తు చేశారు. ప్రముఖ సినీ దర్శకుడు శంకర్ మాట్లాడుతూ 1970 తర్వాత ప్రేమలు, ఇద్దరు భార్యల కాలక్షేప చిత్రాలు వచ్చాయన్నారు. తెలంగాణలో కష్టాలు, సష్టాలు, బాధలు, కన్నీళ్లు ఉన్నందున ఇక్కడి నుంచి వచ్చే సినీమాలు అవే నేపథ్యాలతో వాస్తవికతకు అద్దం పట్టేలా ఉంటాయన్నారు. సమాజంలోని పరిస్థితుల నేపథ్యంలోనే ఉ

రూతలూగించే సినీమాలు పుట్టుకువస్తాయని చెబుతూ జై బోలో తెలంగాణ చిత్రం, ఎన్కౌంటర్ చిత్రాల నేపథ్యాన్ని వివరించారు. రెండు జిల్లాల భాషనే సినీ భాషగా మార్చిన తరుణంలో తెలంగాణ భాష, యాసలో సినీమాలు తీస్తే చూసేవారుండరని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. గుజరాతి, మరాఠీ, భోజ్పూరి చిత్రాలు కేవలం రూ.50 లక్షల వ్యయంతోనే రూపొందించ గలుగుతున్నారని అన్నారు. తెలంగాణ ఉనికిని చాటే చిత్రాల పరంపర మొదలైందన్నారు. పుస్తక ప్రదర్శన తిలకించిన వారిలో ఎవరైనా కథ చెబితే సినీమా తీస్తానని చెప్పారు. సినీ దర్శకుడు సాగర్ చంద్ర మాట్లాడుతూ తెలంగాణ ఫిల్మ్ స్కూలు ఏర్పాటు చేయాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేశారు. ప్రముఖ సినీ పరిశోధకుడు హెచ్ రమేశ్బాబు మాట్లాడుతూ తెలంగాణలో ఔత్సాహిక కవులు, కళాకారులు, రచయితలు, దర్శకులు ఎందరో ఉన్నారని అన్నారు. వారంతా చక్కని తెలంగాణ సినీమాలు తీసే నిర్మాతల కోసం ఎదురు చూస్తున్నారని పేర్కొన్నారు. నిర్మాత, దర్శకుడు బి.నర్సింగరావు మాట్లాడుతూ తెలుగు భాష ఒక్కటే అయినప్పటికీ ఆంధ్రా, తెలంగాణల మధ్య భాషోద్వేగాలు, భాషజాలం వేరుగా ఉన్నాయ న్నారు. జీవించినంత కాలం సినిమా కోసం శక్తివంచన లేకుండా కృషిచేస్తానని పేర్కొన్నారు. కార్యక్రమానికి పంశీకృష్ణ అధ్యక్షత వహించారు. కార్యక్రమంలో బుక్ ఫేర్ చైర్మన్ జూలూరి గౌరీశంకర్, ఫోరం ఫర్ బెటర్ హైదరాబాద్ అధ్యక్షులు ఎం. వేదకుమార్, శ్రీనివాసరెడ్డి, సాగర్ చంద్ర, చంద్రమోహన్ తదితరులు పాల్గొన్నారు. సమన్వయ కర్తగా డాక్టర్ పుట్ట యాదేశ్ వ్యవహరించారు. **౯**

భక్తల కుమారస్వామి

రంగుల ప్రపంచంలో రమణీయ చిత్రకారుడు

ఎంతో ఇష్టపడి ఆలోచనలనంతా కేంద్రీకరించి విషయాన్ని విపులీకరిస్తూ వేసే చిత్రానికి బహుళ ఆదరణ తప్పనిసరిగా దొరుకుతుంది. అలాంటి అరుదైన చిత్రాలను గీస్తూ చిత్రకళా రంగంలో తనకంటూ ఒక శైలిని ఏర్పరచుకున్న చిత్రకారుడు కుమారస్వామి.బి. ఎంచుకునే ప్రతి అంశాన్ని తొలిదశలో ప్రణాళికగా రూపొందించుకుని తన సృజనశీలతను అద్ది ప్రత్యేకతను ఆయన చాటుతున్నారు. వరంగల్ జిల్లా వర్ధన్నపేటలో జన్మించిన భక్తల కుమారస్వామి 1996లో హైద్రాబాదు జెఎన్టీయూ నుండి బిఎఫ్ఎ పూర్తిచేశారు. సహజసిద్ధమైన అంశాలను ఎన్నుకుని చిత్రలు వేయడంలో ఆయనది అందెవేసిన చేయి. చిత్రం చూస్తే మానసిక ఆనందం కలగాలన్న సంకల్పంతో పనిచేసే కళాకారుడాయన. ప్రకృతితోపాటు అనేక సామాజికాంశాలను చిత్రించారు కుమారస్వామి. చిత్రాలను చుడగానే స్పష్టత అనిపించి చైతన్యం వెల్లివిరియాలని కోరుకునే కుమారస్వామి బలమైన భావాలను కూడా తన కుంచెలో ఒలికించారు. మానవత్వాన్ని పెంపొందించే అంశాలను ఎన్నో చిత్రించి ఆలోచింపజేశారు. కుమారస్వామి. ప్రకృతి రమణీయత, పుష్పాల తీరు, సీతాకోక చిలుకల విన్యాసాలవంటి చిత్రాలను రమణీయంగా వేసి మెప్పించారు.

కుమారస్వామి తాను వేసిన చిత్రాలతో పలు చిత్రకళా ఎగ్జిబిషన్లలో పాల్గొని ప్రశంసలందుకున్నారు. 2017లో గోల్ గ్రూప్ నిర్వహించిన నోవా 8x2 ఎగ్జిబిషన్ హైద్రాబాదు, చోటాబాత్ బడా స్కార్ గ్రూప్ ఎగ్జిబిషన్, మెటా మార్కాసిన్ సోలో ఎగ్జిబిషన్ హైద్రాబాదు, 2016 హైద్రాబాదులో జరిగిన సృష్టిమేళా, గ్రూప్ షో, ఆర్ట్ ఫీట్ 2015లో, 2014 హైద్రాబాద్ లో ఆర్ట్ ఎట్ ది రేట్ ఆఫ్ తెలంగాణ, కలర్స్ ఆఫ్ నేచర్, కొత్త పండుగలు, 2013లో

రిజాయిసింగ్ నేచర్, ఇండియన్ కాంటెంపరీ ఆర్ట్స్, వితిన్ రీచ్ ఫోర్, రిఫ్లెక్షన్ అండ్ ఇమేజెస్, 2012 ముంబై, హైద్రాబాదు, జైపూర్ లలో జరిగిన లైఫ్, ఆర్ట్ ఆఫ్ కేర్, ఏనివర్సరీ గ్రూప్ షో, నేచర్ అండ్ ఉ మెన్ లో, 2011 హైద్రాబాదు మూసీ ఆర్ట్ గ్యాలరీ గ్రూప్ షో, 2010లో అహ్మదాబాద్ ఆకృతి టు సంస్కృతి, 2007లో హైద్రాబాదు స్టేట్ గ్యాలరీ ఆఫ్ ఫైన్ ఆర్ట్స్ లో మై నైబర్స్ షో, 2004 హైద్రాబాదు గ్రూపు పెయింటింగ్ ఎగ్జిబిషన్, 1996 హైద్రాబాదు జెఎన్టీయూ గ్రాఫిక్ వర్క్ ప్రదర్శనలలో కుమారస్వామి చిత్రాలు ప్రదర్శింపబడి ప్రశంసలందుకున్నాయి. 2016లో విఎంఎఫ్ ఆర్ట్ సింపోజియం తిరుపతి, 2016లో హైద్రాబాద్ ఆర్ట్ ఫర్ ఇంపాక్ట్, 2014 హైద్రాబాద్ ఆర్ట్ ఫర్ కాజ్, 2011 హైద్రాబాద్ వాటర్ కలర్ అండ్ చార్ కోల్ వర్క్ షాప్ వర్క్ షాప్, వాటర్ కలర్ వర్క్ షాప్, 2016 హైద్రాబాదు

స్కూల్ రేడియో - విజ్ఞానం, వినోదాల మేళవింపు

రాజధాని నగరంలోని పాఠశాలల కోసం తొలిసారిగా స్కూల్ రేడియో వర్క్ షాప్

స్కూల్ రేడియో నిర్వహణలో శిక్షణ పొందిన 50 మంది విద్యార్థులు, 10 మంది ఉపాధ్యాయులు

సంవత్సరం పాడవునూ రేడియో కార్యక్రమాలను స్వయంగా రూపొందించనున్న విద్యార్థులు

బాల చెలిమి, స్కూల్ రేడియోల ఆధ్వర్యంలో హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్ లోని ఆక్స్ ఫర్డ్ గ్రామర్ స్కూల్ లో మూడు రోజులపాటు నిర్వహించిన స్కూల్ రేడియో శిక్షణా కార్యక్రమం 25 జనవరి 2018వ తేదీతో ముగిసింది. ఈ సందర్భంగా జరిగిన ముగింపు సమావేశంలో ఆల్ ఇండియా రేడియో స్టేషన్ డైరెక్టర్ వి. ఉదయ శంకర్ ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్నారు. బాల చెలిమి పత్రిక సంపాదకులు ఎం.వేదకుమార్ అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ కార్యక్రమంలో ఆకాశవాణి సీనియర్ ఎనౌన్సర్ ఐనంపూడి శ్రీలక్ష్మి, స్కూల్ రేడియో వ్యవస్థాపకు రాలు కాట్రగడ్డ అరుణ, స్కూల్ రేడియో శిక్షణా కార్యక్రమాల సంచాలకుడు గాలి ఉదయకుమార్ పాల్గొన్నారు.

ఈ మూడు రోజుల శిక్షణా కార్యక్రమాలను యునెస్కో కమ్యూనిటీ మీడియా విభాగాధిపతి ప్రొఫెసర్ వినోద్ పావరాల 23వ తేదీన ప్రారంభించారు. ఆక్స్ ఫర్డ్ గ్రామర్ స్కూల్ వైస్ చైర్ పర్సన్ ఎం.ప్రార్థన, ఆకాశవాణి ఆదిలాబాద్ కేంద్రం ప్రోగ్రామ్ హెడ్ సుమనస్వతి రెడ్డి ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్నారు. ఈ శిక్షణా కార్యక్రమాలలో ఆక్స్ ఫర్డ్ గ్రామర్ స్కూల్ తో పాటు ప్రగతి విద్యా నికేతన్ స్కూల్, పీపుల్స్ హై స్కూల్ విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు పాల్గొన్నారు. మూడు రోజుల పాటు జరిగిన శిక్షణా కార్యక్రమాలలో ఆకాశవాణి హైదరాబాద్ కేంద్రం స్యూస్ కరస్పాండెంట్ లక్ష్మి, పర్యావరణ విద్యా విషయ నిపుణురాలు ఇందిరా ప్రకాశ్, బొల్లిముంత వెంకట రమణారావు, డాక్టర్ నోరి రాజేశ్వర రావు రీసోర్స్ పర్సన్లుగా

పాల్గొన్నారు. శిక్షణా కార్యక్రమాలలో భాగంగా ఈ పాఠశాలల్లో స్కూల్ రేడియో క్లబ్బులు ఏర్పాటుయ్యాయి.

ఈ స్కూల్ రేడియో క్లబ్బులు సంవత్సరం పాడవునూ రేడియో కార్యక్రమాలను రూపొందిస్తాయి. రేడియోలో ఏయే అంశాలలో మాట్లాడాలనేది నిర్ణయించటం మొదలు, స్క్రిప్ట్ లను వ్రాయటం, వ్రాసిన స్క్రిప్ట్ లలో తప్పొప్పులను సరిదిద్దటం, రేడియో కార్యక్రమాలను రికార్డు చేయటం, ఆడియో ఫైల్స్ ను ఎడిట్ చేయటం వంటి పనులన్నిటినీ విద్యార్థులే స్వయంగా చేస్తారు. విద్యార్థులు రూపొందించిన రేడియో కార్యక్రమాలను స్కూల్ రేడియోలో ప్రతి నెలా ప్రసారం చేయటం జరుగుతుంది.

స్కూల్ రేడియో ఎందుకు? :

“మీ పాఠశాలలో వినూత్న కార్యక్రమాలకు చోటిస్తారా? మీ విద్యార్థుల్లో సృజనాత్మకతను పెంపొందిస్తారా? వారిలో భావ వ్యక్తీకరణ నైపుణ్యాలను పెంచేందుకు కాస్తంత సమయం కేటాయిస్తారా? అయితే రండి.. మనమంతా కలిసి మీ పాఠశాలలో స్కూల్ రేడియో క్లబ్బు ను మొదలు పెడదాం” అంటూ ఓ వినూత్నమైన కార్యక్రమానికి శ్రీకారం చుట్టింది స్కూల్ రేడియో. యువ భారత్ గా మారిపోయిన మన దేశంలో బాలలు, యువకుల శాతం 70కి పైగానే ఉంది. కానీ యువత, బాలల సమస్యలను మనం ఎంతగానో నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నాం. వారి ప్రాధాన్యతలేమిటో, వారేం కోరుకుంటున్నారో మనం తెలుసుకోవటం లేదు. ఈ వరిస్థితిలో మార్పు తీసుకురావాలంటూ ప్రత్యేకంగా యువత కోసం, బాలల కోసం

ఆన్లైన్ స్కూల్ రేడియోను ప్రారంభించటం జరిగింది. ఇప్పటివరకు శ్రోతలుగా, ప్రేక్షకులుగా మిగిలిపోయిన యువతకే పట్టం కడుతూ, వారే వక్తలుగా, కార్యక్రమ నిర్వాహకులుగా. వాళ్లకేం కావాలో వాళ్ళే నిర్ణయించుకునేలా ప్రత్యేక శిక్షణా కార్యక్రమాలను స్కూల్ రేడియో మొదలు పెట్టింది.

స్కూల్ రేడియో శిక్షణా కార్యక్రమాలు :

స్కూల్ రేడియో శిక్షణా కార్యక్రమాలలో చెప్పదలిచిన సమాచారాన్ని ఒక పద్ధతి ప్రకారం వ్రాయటం, కథలను చెప్పగలగటం, భావవ్యక్తీకరణ నైపుణ్యాలను పెంచటం, బహిరంగ సభలు, సమావేశాలలో ప్రసంగించటం వంటి విషయాల్లో యువతను సిద్ధం చేయటంతో పాటు వాయిస్ రికార్డింగ్, ఆడియో ఫైల్స్ ఎడిటింగ్ వంటి సాంకేతిక అంశాలలో విద్యార్థులకు శిక్షణ లభిస్తుంది. టాక్ షోలు, రేడియో నాటికలు, చర్చా కార్యక్రమాలు, ఇంటర్వ్యూలు, పాటలు, పద్యాలతో పాఠశాల విద్యార్థులు తామే స్వయంగా రేడియో కార్యక్రమాలను రూపొందించేలా వారికి చేయూతనిస్తారు. పాఠ్యాంశాలకూ ఈ రేడియో కార్యక్రమాలలో

లు ప్రతి నెలా రూపొందించే రేడియో కార్యక్రమాలను స్కూల్ రేడియోలో ప్రసారం చేయటం జరుగుతుంది. ఈ కార్యక్రమాలను www.schoolradio.in వెబ్ సైట్ ను సందర్శించి విసవచ్చు.

భయం పోయింది!

“అప్పట్లో నలుగురి ముందు మాట్లాడటానికే సిగ్గు వేసేది. మైక్ పట్టుకోవాలంటే చెమటలే పట్టేసేవి. వేదిక మీద నిలబడాల్సి వస్తే వళ్ళంతా వణికిపోయేది. ఇప్పుడు వేదికల మీద నిర్భయంగా మాట్లాడగలుగుతున్నాను” స్కూల్ రేడియో శిక్షణా కార్యక్రమాల్లో పాల్గొన్న విద్యార్థుల్లో ఎక్కువ మంది వ్యక్తం చేస్తున్న అభిప్రాయం ఇది.

స్కూల్ రేడియోతో వ్యక్తిత్వ వికాసం

“ఇప్పటికే పిల్లల మీద ఎంతో వత్తిడి వుంటోంది. మళ్ళీ ఇటువంటి కార్యక్రమాలా” అంటూ ముందు సందేహంగా చూసిన తల్లిదండ్రులూ ఉపాధ్యాయులూ “భావ వ్యక్తీకరణ నైపుణ్యాలే కాదు, వ్యక్తిత్వ వికాసానికి కూడ స్కూల్ రేడియో ఉపయోగ పడుతుందని” ఇప్పుడు ఒప్పు కుంటున్నారు.

ఆన్ లైన్ పాఠాలు

స్కూల్ రేడియోలో ఉపాధ్యాయులు ఇప్పుడు పాఠాలు కూడ చెప్పవచ్చు. ఉపాధ్యాయులు తమకు నచ్చిన అంశాలను ఎంపిక చేసుకొని, తమ పాఠం ఆడియో ఫైల్ ను స్కూల్ రేడియోకు పంపవచ్చు. ప్రత్యేక సమయాలలో ఆన్లైన్ పాఠాలను స్కూల్ రేడియోలో ప్రసారం చేయటం జరుగుతుంది.

కెరీర్ కూ దోహదం

విద్యార్థులు అత్యధిక మార్కులు సాధిస్తూ, ఉన్నత ర్యాంకులను సాధిస్తున్నప్పటికీ, వారిలో భావ వ్యక్తీకరణ నైపుణ్యాలు మాత్రం

చోటు వుంటుంది. నిరక్షరాస్యత, బాల కార్మికులు, పర్యావరణ పరిరక్షణ, స్వచ్ఛ భారత్, లింగ వివక్ష వంటి పలు సామాజిక అంశాల మీద తమ అభిప్రాయాలను నిర్మోహమాటంగా వ్యక్తం చేసేలా తర్చిదు ఇస్తోంది స్కూల్ రేడియో. శిక్షణా కార్యక్రమాలలో భాగంగా పాఠశాలలో పదిమంది సభ్యులతో స్కూల్ రేడియో క్లబ్బును ప్రారంభించటం జరుగుతుంది. వినోదంతో పాటు విజ్ఞానాన్ని ఇస్తూ యువతలో సామాజిక స్పృహని నింపే లక్ష్యంతో స్కూల్ రేడియో క్లబ్ లను నిర్వహించటం జరుగుతుంది. ఈ స్కూల్ రేడియో క్లబ్

చాలా నిరాశాజనకంగా వుంటున్నాయి. వారిలో ఆత్మ విశ్వాసం కొరవడటం, నలుగురి ముందు మాట్లాడేందుకు భయపడటం ఇందుకు ప్రధాన కారణమవుతోంది. ఫలితంగా వారు ఉద్యోగాలు సాధించటంలో వెనుకబడుతున్నారు. కనుక వారిలో కమ్యూనికేషన్ స్కిల్స్ తో పాటు ఆత్మవిశ్వాసాన్ని కూడ స్కూల్ రేడియో కార్యక్రమం ద్వారా పెంపొందించటం జరుగుతుంది.

-ఉదయ్ కుమార్ గౌలి, m : 8121994244

e : uday@vikasdatri.org

కన్నుల పండువగా ఆర్ట్ ఎగ్జిబిషన్

అఖిల భారత స్థాయిలో ఆర్ట్ కాంపిటీషన్తో పేరుపొందిన హైదరాబాద్ ఆర్ట్ సొసైటీ సప్తవర్ణాల చిత్రతోరణాలతో సందర్శకులను అలరించింది. ఏడున్నర దశాబ్దాల చరిత్రలో ఎన్నడూ రానన్ని ఎంట్రీలను అందుకున్న ఈ పోటీలో 20 రాష్ట్రాలకు చెందిన చిత్ర, శిల్పకళల ప్రదర్శన చేపట్టింది. ఆలోచింపజేసే సృజనాత్మక చిత్రాలు, కట్టిపడేసే శిల్పాలతో నూతన గ్యాలరీ స్వాగతం పలికింది. రంగుల దుస్తులు, అందమైన గృహాలంకారాలు, రుచికరమైన చిరుతిట్లు, ఉత్సాహపరిచే వినోద కార్యక్రమాలతో ఆనందం కలిగించే అనందాన్ని రెట్టింపు చేసింది. నుమాయిష్ సందర్భంలో ఏటా ఆల్ ఇండియా ఆర్ట్ కాంపిటీషన్ నిర్వహించే హైదరాబాద్ ఆర్ట్ సొసైటీ ఈ ఏడాది అతిపెద్ద ఎగ్జిబిషన్ ను ఎగ్జిబిషన్ సొసైటీ, హైదరాబాద్ ఆర్ట్ సొసైటీ ఆధ్వర్యంలో 77వ ఆల్ ఇండియా కళా ఎగ్జిబిషన్ కార్యక్రమం కన్నుల పండువగా జరిగింది. ఈ ప్రదర్శన కోసం నూతన గ్యాలరీని నిర్మించి, కొత్త ఒరవడికి శ్రీకారం చుట్టింది. ఏడాదిన్నర కాలంగా ఖాళీగా ఉన్న విశాలమైన హాల్ ను ఆర్ట్ గ్యాలరీగా తీర్చిదిద్ది ఆర్ట్ ఎగ్జిబిషన్ నిర్వహించారు.

ఇలాంటి ప్రదర్శనను గత ఏడాది వరకు కేవలం ఆరు వందల చదరపు అడుగుల విస్తీర్ణంలో నిర్వహించేవారు. ఆ కాలానికి ఉన్న కళాకారులు, పోటీకి వచ్చే ఎంట్రీలకు ఆది సౌకర్యవంతంగా ఉండేది. హైదరాబాద్ ఆర్ట్ సొసైటీ కార్యక్రమాలు పెరగడంతో పాటుగా ఈ పోటీకి వచ్చే ఎంట్రీల సంఖ్య కూడా పెరిగింది. ఈ ఏడాది పోటీకి 430 ఎంట్రీలు వచ్చాయి. వీబీ బీరేందర్ (కర్నాటక), కుమారస్వామి (తెలంగాణ), కొండూరి నాగేశ్వరరావు (ఆంధ్రప్రదేశ్), తగుళ్ల మురళి (తెలంగాణ), విజయ్ (తెలంగాణ), రామచంద్ర పోకల (న్యూఢిల్లీ) తోపాటు 20 రాష్ట్రాలకు చెందిన చిత్రకళాకారులు,

శిల్పులు ఈ ఆల్ ఇండియా ఆర్ట్ కాంపిటీషన్ లో పోటీపడ్డారు. 77 ఏళ్ల చరిత్రలో ఇన్ని ఎంట్రీలు ఇంతకు ముందెన్నడూ రాలేదు. గతేడాది వచ్చిన 250 ఎంట్రీలకు దాదాపు ఇది రెట్టింపు అయింది.

తెలంగాణ సంస్కృతిని ప్రతిబింబించేలా తీర్చిదిద్దిన గ్యాలరీ, భారతీయ సంస్కృతిని ప్రతిబింబించే చిత్ర, శిల్పకళా ప్రదర్శనతో కనువిందు చేసింది. తెలంగాణ గ్రామీణ జీవన విధానాన్ని ప్రతిబింబించేలా అద్దిన గోడలపై అందమైన చేర్యాల చిత్రకళాశైలి తెలంగాణ పల్లె జీవితాన్ని, చేతివృత్తులను, సంస్కృతిని చూపించారు. ఈ ఏడాది ఆల్ ఇండియా ఆర్ట్ కాంపిటీషన్ కు రికార్డు స్థాయిలో వచ్చిన 430 ఎంట్రీల్లోంచి 160 ఉత్తమ చిత్రాలు, శిల్పాలను ప్రదర్శనకు ఎంపిక చేశారు. వీటిలో 40 కళాఖండాలను అవార్డులకు ఎంపిక చేశారు. ఎక్కువ మంది కళాకారులు ప్రోత్సహించాలనే ఉద్దేశంతో ఈ ఏడాది ఎక్కువ అవార్డులను ప్రధానం చేశారు. కొత్తగా ఆరు అవార్డులను ప్రవేశపెట్టారు. తెలంగాణకు చెందిన ప్రముఖ చిత్రకారుడు పీటీరెడ్డి, ప్రఖ్యాత కవి సి.నారాయణ రెడ్డి, పీవీ నరసింహారావు, జగదీష్ మిట్టల్ - కమలా మిట్టల్, ఇండిఆర్ట్, హైదరాబాద్ ఆర్ట్ సొసైటీ అవార్డు పేరుతో కొత్త అవార్డులను ప్రవేశపెట్టారు. ఈ అవార్డు విజేతలకు ఒక్కొక్కరికి 25 వేల రూపాయల నగదు ప్రోత్సాహం అందజేశారు.

కన్నుల పండువగా ఆర్ట్ ఎగ్జిబిషన్ అవార్డుల ప్రధానం :

పెయింటింగ్ ఆర్టిస్టులు, శిల్పకళలలో ప్రావీణ్యం కనబర్చిన కళాకారులకు అవార్డులను ప్రధానం చేయడం అభినందనీయమని ఎగ్జిబిషన్ సొసైటీ ఉపాధ్యక్షుడు పి.సర్వోత్తంరెడ్డి తెలిపారు. ఎగ్జిబిషన్ మైదానంలో హైదరాబాద్ ఆర్ట్ సొసైటీ, ఎగ్జిబిషన్ సొసైటీ సంయుక్త ఆధ్వర్యంలో 77వ ఆల్ ఇండియా ఆర్ట్ ఎగ్జిబిషన్ లో అవార్డుల ప్రధాన

కార్యక్రమానికి ఆయన ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్నారు. ఈ సందర్భంగా గోల్డ్ మెడల్ సాధించిన ఒడిస్సాకు చెందిన చందర్ కుమార్ సామల్ కు, పెయింటింగ్ లో ఆశారాధిక, బి.విశ్వేశ్వరరావు, డాక్టర్ మల్లికార్జున్ బాగోడి, గాయత్రి మంతా, కె వైశాలి, రాహుల్ గజానంద్ పాండే, డ్రాయింగ్ లో మహాపత్ర, హిమాంఘ జోషి, జి.రమేష్ కుమార్, గ్రాఫిక్స్ లో కుమారస్వామి, బి. కరుణ, రాజేష్ కుమార్ లకు ప్రదర్శించిన చిత్రాలకు బహుమతులను ప్రధానం చేశారు. ఈ కార్యక్రమంలో తెలంగాణ ప్రభుత్వ రోడ్డు భవనాల శాఖ ఇంజనీర్ ఇన్ చీఫ్ గణపతిరెడ్డి, ఎగ్జిబిషన్ సొసైటీ కార్యదర్శి ఎన్.వి.ఎస్ చార్యులు, కోశాధికారి రవీందర్ నాథ్, అనీల్ స్వరామ్ మిశ్రా, కన్వీనర్ ఆర్ట్ గ్యాలరీ వెంకట హనుమంతరావు, ప్రతినిధులు వెంకటరమణ, నగేశ్ తదితరులు పాల్గొన్నారు. ఈ సందర్భంగా తమ సృజనను పదును పెట్టి అందమైన చిత్రాలకు ప్రాణం పోసిన చిత్రకారులకు అవార్డులు అందజేశారు. అద్దం

పట్టిన వైవిధ్య భరిత అందమైన చిత్రాలను ఆవిష్కరించిన చిత్రకారులకు నగదు పురస్కారాలు, ప్రశంసాపత్రాలతో ప్రోత్సహించారు.

ఈ సందర్భంగా హైదరాబాద్ ఆర్ట్ సొసైటీ అధ్యక్షుడు ఎంపీ రమణారెడ్డి మాట్లాడుతూ.. ఆర్ట్ సొసైటీ సభ్యులకు శిక్షణ, ఆర్ట్ కాంపిటీషన్లు నిర్వహిస్తామన్నారు. పది మంది కవులు కవిత్వం చదువుతుంటే, మరో పదిమంది చిత్రకారులు ఆ కవితాభావానికి అనుగుణంగా చిత్రాలు గీస్తుంటారని తెలిపారు. ఇంత పెద్ద జుగల్ బందీ నిర్వహించడం హైదరాబాద్ చరిత్రలోనే ప్రథమ ప్రయత్న మన్నారు. సాలార్ జంగ్ స్మార్తి, మరెందరో కృషితో ఆవిర్భవించిన హెచ్.ఎ.ఎఫ్ స్మార్తిని, వారసత్వాన్ని కొనసాగిస్తామని ఎంపీ రమణారెడ్డి పేర్కొన్నారు.

ఆదర్శ్ శ్రీవస్తావ్, m : 9494541302

ఇదీ కవిత్వం...

కవిత్వమంటే కేవలం

రాయడమేనని ఎవరు చెప్పారు?

రాసిందల్లా కవిత్వమేనని ఎవరన్నారు?

ఓ ఆవేశం - ఓ ఆవేదన

ఓ ఆనందం - ఓ అగ్ని ప్రయాణం

ఓ అమృత రాగం - ఓ చైతన్యం

ఓ సౌజన్యం - ఓ స్పందన

ఓ ప్రతిస్పందన - ఓ అంతర్దృఢనం

ఓ సంఘర్షణ ప్రతిరూపమై

ఆలోచనల్లోంచి వికసించిన

పురోగమన కాంక్ష సంకేతమై

అదౌక ప్రవాహమై

వేదనను కుమ్మేసే తరంగమై

రెక్కవిప్పిన ఆలోచనల విహంగమై

ఉప్పొంగే సంద్రమై

పడిలేచే కెరటమై

మనసు..

ద్రవీభవనమో.. ఘణీభవనమో

మండిన గుండెల్లోంచి ఎగిసి

జాలువారే కన్నీటి జలపాతం

కళ్ళలోనే ఆవిరిగా మారే

ఒకానొక సందర్భపు

అక్షరాల కూర్పు

సమాజానికి మార్పు తీర్చే

చల్లగాలి స్పర్శతో కలిగిన మేఘమై

చినుకులు జల్లులు జల్లులుగా రాలిన

ఓ మధుర వేళలో

కడిగిన ముత్యంలాంటి కురులు

ఆరబోసుకున్న వధువులా ఆకాశం

ఒక్కో నీటి చుక్కను

తాగేసిన మట్టికణం

గుండెలోంచి తొంగిచూచిన పచ్చదనం

కవిత్వం కాక మరేమవుతుంది

తెల్ల కాగితంపై కలం అక్షరాలతో

కవారు చేసినట్లుంటుంది

అదౌక రసకేళి!

సుప్రభాతంలో..

స్వాగతం చెబుతున్న

సుకుమారమైన వేళలో

పక్షుల పాటల మాధుర్యం

పలకరింపుల ఆత్మీయం

కవిత్వమంటే అదే!

ప్రకృతి కవిత్వం

మానవ ప్రకృతి కవిత్వం

అణువు అణువలో కవిత్వం

భావుకుని ఆలోచనా సరళి

మనస్సు నుంచి ఉప్పొంగినపుడు

వికసించే అనుభూతి

ఆసలైన కవిత్వం

పరిధి ఉంటుందా కవిత్వానికి

పరుగు ఉంటుంది కానీ..

నిరంతర అక్షరాణ్యేషన్లుంచి

ఉదయించే భావవిహారం

కవిత్వం కాక మరేమవుతుంది?

-టి.కృష్ణాచారి

m : 9959404989

ఘనంగా హైదరాబాద్ లిటరరీ ఫెస్టివల్

సాహిత్యం, క్రీడలు, జర్నలిజం, రాజకీయాలు, సమస్త అంశాలకు వేదికగా నిలిచింది హైదరాబాద్ లిటరరీ ఫెస్టివల్. హైదరాబాద్ పబ్లిక్ స్కూల్లో హెచ్ఎల్ఎఫ్ 8వ ఎడిషన్ను జనవరి 26 వ తేదీ నుంచి 28 తేదీ వరకు మూడు రోజుల పాటు నిర్వహించారు. ప్రముఖ సాహితీవేత్తలు, పాత్రికేయులు సందడి చేశారు. దేశ, విదేశాల నుంచి వచ్చిన సాహితీప్రియులు పాల్గొన్నారు. డప్పు దరువులు, గజ్జెల చప్పుళ్లు, కోలాటాల సందడి, లంబాడాల నృత్యాలతో తెలంగాణ సంస్కృతి, సాంప్రదాయాలు ఉట్టిపడేలా హైదరాబాద్ లిటరరీ ఫెస్టివల్ కార్యక్రమాలు ఉత్సాహంగా జరిగాయి. వివిధ ప్రాంతాల నుంచి కవులు, రచయితలు హాజరయ్యారు.

మధ్య వేళ్ల గోర్లతో ప్రకృతిలోని అందాలు, ప్రముఖుల చిత్రాలను గీసి ఇక్కడ ప్రదర్శనకు ఉంచారు. ఫెస్టివల్లో భాగంగా 'కన్నడ సాహిత్య అప్పుడు- ఇప్పుడు' అనే అంశంపై జరిగిన చర్చలో ప్రతిభానందకుమార్, రాజేంద్ర చెన్ని పాల్గొన్నారు. 'రూరల్ ఇండియా ఫ్లక్స్' అంశంపై హిమాంశు, రామ్మోహన్రెడ్డి, 'హౌ ఇండియా బికమ్ ఏ రిపబ్లిక్' అంశంపై అవర్ణ రాయప్రోల్ ప్రసంగించారు. తెలంగాణ సంస్కృతిని ప్రతిబింబించే కోలాటం, లంబాడ నృత్యాలు ప్రత్యేక ఆకర్షణగా నిలిచాయి.

ఈ సందర్భంగా ముఖ్య అతిథిగా హాజరైన ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి ఎస్సీ సింగ్ మాట్లాడుతూ.. మఖ్లాం మొయినోద్దీన్,

వివిధ రంగాల్లో నిష్ణాతులైన ప్రముఖ వ్యక్తుల ఉపన్యాసాలతో మూడు రోజుల పాటు ఉల్లాసభరితంగా సాగాయి. సమాజం లోని లోటుపాట్లను ఎత్తి చూపుతూ యువత ముందుండి సమాజాన్ని నడిపించాల్సిన పరిస్థితులను తెలియ జేసేలా రచనలు చేయాలని వక్తలు సూచించారు.

మొదటిరోజు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి ఎస్సీ సింగ్ ముఖ్య అతిథిగా హాజరై హైదరాబాద్ లిటరరీ ఫెస్టివల్ను ప్రారంభించారు. ఈ ఉత్సవాల్లో తెలంగాణ రాష్ట్ర పర్యాటక శాఖ కార్యదర్శి బుర్రా వెంకటేశం, అతిథి దేశంగా ఉన్న స్పెయిన్ రాయబారి కార్యాలయ అధికారి ఎడ్యురో సాంచెజ్ మొరాక్, ప్రముఖ సంప్రదాయ డ్యాన్సర్, పద్మభూషణ్ గ్రహీత సోనాలే మాన్సింగ్, ప్రముఖ నర్తకి అలీఖ్యా పుంజాలతో పాటు పలువురు పాల్గొన్నారు. సాహితీ సంబరాలలో నేషనల్ ర్యాక్ బీట్ ఆధ్వర్యంలో సుమారు 150 మంది విద్యార్థుల పలు కార్యక్రమాలను నిర్వహించారు. గ్రామీణ సంస్కృతి, ప్రజల జీవన విధానం, వారి మనోభావాలను ఫొటోలలో బంధించారు. ఆదిలాబాద్లోని ఆకాశవాణి కేంద్రంలో పని చేస్తున్న సుమయనాస్పతిరెడ్డి 15 సంవత్సరాలుగా గ్రామీణుల సంస్కృతి, కళలు, వారి జీవన విధానంపై ఫొటోలను తీస్తున్నారు. వాటిని ఇక్కడ ప్రదర్శించారు. వరంగల్ జిల్లాకు చెందిన రాఘవేంద్రరావు చేతిలోని బొటన,

సరోజినీనాయుడు, సి.నారాయణరెడ్డి లాంటి రచయితలకు సగరం పుట్టినిల్లని ఆయన గుర్తు చేశారు. రచయితల్లోని సృజనాత్మకతకు హైదరాబాద్ లిటరరీ ఫెస్టివల్ పదును పెడుతుందన్నారు. వర్తమాన సాహిత్యంలోని భిన్న దృక్పథాలను అర్థం చేసుకునేందుకు దోహదపడుతుందన్నారు. కొత్త తరానికి ఇలాంటి వేడుకలు ఎంతగానో ఉపయోగపడుతాయని తెలిపారు. స్థానిక, అంతర్జాతీయ కవులు, కళాకారులకు ఈ సాహితీ సంబరాలు ఒక వేదికను కల్పించడం అభినందనీ యమన్నారు. ఈ ఫెస్టివల్ దేశంలోని ఐదు ప్రధాన సాహిత్య వేడుకల్లో ఒకటిగా ఉన్నదని, భవిష్యత్తులో నంబర్ వన్ స్థానానికి చేరుకోవాలని ఎస్సీ సింగ్ ఆకాంక్షించారు. పర్యాటక శాఖ కార్యదర్శి బుర్రా వెంకటేశం ప్రారం భోత్సవ సభలో కన్నడంలో మాట్లాడి అందరినీ ఆకట్టుకున్నారు.

స్పెయిన్ రాయబార కార్యాలయం డిప్యూటీ హెడ్ ఆఫ్ మిషన్ ఎడ్యురో సాంచెజ్ మొరాకో మాట్లాడుతూ.. స్పానిష్ భాషకు తెలుగు భాషకు పోలికలున్నాయని, తెలుగులో ఉన్నట్లుగానే స్పానిష్లోనూ మాండలికాలు ఉన్నాయని తెలిపారు. స్పానిష్ భాషను ప్రపంచంలోని 22 దేశాల్లో 100 మిలియన్ల ప్రజలు మాట్లాడుతున్నారని, ప్రపంచంలోని వాడుక భాషల్లో స్పానిష్ రెండో స్థానంలో ఉందన్నారు. ఇలాంటి కార్యక్రమాల వల్ల రెండు ప్రాంతాల మధ్య ఒక చక్కటి సాంస్కృతిక వాతావరణం నెలకొంటుందని చెప్పారు.

ప్రముఖ సృత్యకారిణి, పద్మ విభూషణ్ సోనాల్ మాన్సింగ్ మాట్లాడుతూ.. ప్రపంచంలో మరెక్కడా లేని వైవిధ్యభరిత సంస్కృతి, అత్యున్నత సంప్రదాయాలు, విలువలు ఒక్క భారత్ లోనే ఉన్నాయని, భిన్నత్వంలో ఏకత్వం ఈ దేశం గొప్పదనమని అన్నారు. భారతీయ సంస్కృతిలో సృత్యం, సంగీతం, నాటకం ప్రత్యేకమైనవని, అవి భారతీయ అత్యున్నత ప్రతిఫలిస్తాయని తెలిపారు. భారతదేశం ఎదగడానికి ఇక్కడ ఉన్న సాహిత్యం, కళా సంపదలే కారణమని కొనియాడారు. సమాజంలో ప్రతి ఒక్కరూ బాధ్యతాయుతంగా ఉండాలన్నారు. స్వచ్ఛ భారత్ నిర్మాణానికి కృషి చేయాలని చెప్పారు. కాగా, సోనాల్ మాన్సింగ్ భారతీయ సృత్య రూపకాల్లో అపార అనుభవం ఉంది. హిందుస్థానీ, ఒరియా, కార్నాటిక్ లలో అద్భుత ప్రావీణ్యం ఆమె సొంతం.. పద్మభూషణ్, పద్మ విభూషణ్ తో పాటు మరెన్నో అవార్డులు వరించాయి.

చర్చాగోష్టులు, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు :

స్పెయిన్ మహిళా రచయిత్రుల సాహిత్యంపైనా, పలువురు రచయిత్రులు రాసిన పుస్తకాలపైనా చర్చాగోష్టులు నిర్వహించారు. కర్ణాటకకు చెందిన దళిత సామాజిక కార్యకర్త సరస్వతి వంట చేస్తూ చెప్పిన రామాయణం, దక్కనీ ఉర్దూలో సాగిన మిజాహియా ముషాయిరా తదితర సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు ప్రత్యేక ఆకర్షణగా నిలిచాయి. 70 మంది కళాకారులు నిర్వహించిన కోలాటం, సృత్య ప్రదర్శనలు ఆకట్టుకున్నాయి. ఈ కార్యక్రమంలో లిటరరీ ఫెస్టివల్ డైరెక్టర్ ప్రొఫెసర్ విజయ్ కుమార్, సినీ దర్శకుడు డాక్టర్ కిన్నెరమూర్తి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

ఈ సందర్భంగా 'కన్నడ సాహిత్యం అప్పుడు - ఇప్పుడు' అనే అంశంపై ప్రముఖ కన్నడ రచయిత్రు, సీనియర్ జర్నలిస్టు ప్రతిభానంద కుమార్ కీలక ఉపన్యాసం చేశారు. స్వేచ్ఛా భారత్ దిశగా సాహితీవేత్తలు, కవులు, రచయిత్రులు ముందడుగు వేయాలని పిలుపునిచ్చారు. సామాజిక పరిణామాలకు, మార్పులకు అనుగుణంగా కన్నడ సాహిత్యం ఎప్పటికప్పుడు స్పందిస్తూనే ఉందని, భావప్రకటనా స్వేచ్ఛను కాపాడుకోవడంలో కన్నడ సాహితీవేత్తలు మొదటి నుంచి ముందంజలో ఉన్నారని ఆమె చెప్పారు. మూఢనమ్మకాలు, వివక్ష కొనసాగుతున్న రోజుల్లోనే తాము స్వేచ్ఛగా సాహితీ సృజన చేశామన్నారు. 35 ఏళ్ల క్రితమే తాను ఎరోటిక్ పొయెట్రీ రాసినట్లు గుర్తు చేశారు.

చర్చలు, ప్రదర్శనలు, నృత్యాలుతో సందడి :

రెండో రోజు సాహిత్య సరిగమలు పలికించింది. కళాకాంతులు వెదజల్లింది. సాహితీ ఉత్సవం రెండోరోజు కనుల పండువగా జరిగింది. చర్చలు ఆలోచింపజేశాయి. సాంస్కృతిక ప్రదర్శనలు ఆకట్టుకున్నాయి. పలు సామాజిక, రాజకీయ, సాంస్కృతిక అంశాలపై వాడివేడి చర్చలు జరిగాయి. సాహిత్య పండుగ అనగానే సాహిత్యం మీద మాత్రమే కాకుండా ఆర్ట్, సైన్స్ లాంటి అంశాలపై

కూడా దృష్టి పెట్టారు. ఓ లిటరరీ ఫెస్టివల్ ఫిట్ నెస్, డైట్ గురించి చర్చలు, వర్క్ షాపులు చేయడం ద్వారా నూతన ఒరవడికి శ్రీకారం చుట్టింది. మరోవైపు స్థానిక కళలు, కళాకారులకు పెద్దపీట వేస్తూ కోలాటం, లంబాడా సృత్యంతో పాటుగా మండెక్కుల కథ లాంటి కళారూపాలనూ అహుతులను పరిచయం చేసింది. వివక్ష, వివాదాలు లేకుండా అర్థవంతమైన చర్చలు, స్ఫూర్తిదాయకమైన వ్యక్తుల ప్రసంగాలతో రెండో రోజు ప్రధాన ఆకర్షణగా నిలిచింది.

దేశ,విదేశాల నుంచి కళాకారులు, సాహితీవేత్తలు, నటులు, చిత్రకారులు, పుస్తకప్రియులు, కళాశాలల విద్యార్థి, విద్యార్థులు ఇలా ఎంతో మంది తరలివచ్చారు. సాహిత్యం, వ్యాపారం, కళారంగం, ఇలా ప్రతిచోటా తమ ప్రత్యేకతను చాటుకున్న కొంతమంది తమ అనుభవాలను పంచుకున్నారు. లెజండరీ నటుడు శశికపూర్ కుమార్ పై సంజనా కపూర్ రెండో రోజు ఆకర్షణగా నిలిచారు. 'ద జునూన్ ఆఫ్ కెండాల్స్ అండ్ కపూర్స్' అనే అంశంపై పృథ్వీ కపూర్ దగ్గర నుంచి తన తండ్రి శశికపూర్ వరకూ తమ థియేటర్ వారసత్వం వరకూ జరిగిన పలు విషయాలపై ఆమె వివరించారు. ఈ సందర్భంగా సంజనాకపూర్ మాట్లాడుతూ చిన్ననాటి నంఉచి తనపై నాటకం ప్రభావం ఉందని సంజనాకపూర్ తెలిపారు. నాటకం తనకు జీవితాన్ని నేర్పించిందన్నారు. శశికపూర్ సినిమా వైపు వచ్చాక నాటకానికి దూరమయ్యారన్నారు.

ప్రముఖ ఒడియా సాహితీ వేత్త పద్మశ్రీ, చంద్రశేఖర్ రాత్ తాజాగా రచించిన పుస్తకాలను సాహితీ ఉత్సవంలో ప్రముఖ థియేటర్ అర్టిస్ట్ సంజనా కపూర్ విడుదల చేశారు. తన గురువు చంద్రశేఖర్ రాత్ రాసిన పుస్తకాలను ప్రభుత్వ ప్రత్యేక ప్రధాన కార్యదర్శి, మర్రి చెన్నారెడ్డి మానవ వనరుల అభివృద్ధి కేంద్రం డైరెక్టర్ జనరల్ బీవీ ఆచార్య సంజనాకపూర్ కు ప్రధానం చేశారు. ఈ పుస్తకంతో పాటుగా నగరానికే చెందిన ఆదిరాజు రచించిన ఊర్దూ కవితా సంకలనాన్ని సంజనా కపూర్ ఆవిష్కరించారు. ఈ సందర్భంగా బీవీ ఆచార్య మాట్లాడుతూ మాతృభాష తరువాతనే ఏదైనా అని చెప్పే రత్ కు 90 సంవత్సరాల వయసని చెబుతూ ఇటీవల ప్రకటించిన పద్మశ్రీ అవార్డులలో ఆయన కూడా ఉన్నారున్నారు.

'భారతీయ సైనిక వీరులు' అనే అంశంపై 'ఇండియాస్ మోస్ట్ ఫియరీలెస్ హీరోస్' పుస్తక రచయిత్రులు, సీనియర్ జర్నలిస్టులు రాహుల్ సింగ్, శివ్ అరూర్ చర్చల్లో పాల్గొన్నారు. సైనికులు నిత్యం దేశం కోసం పోరాడుతున్నారని తెలిపారు. వారి గురించి ప్రజలకు తెలిసింది తక్కువే అని అన్నారు. యుద్ధక్షేత్రంలో, ఉగ్ర దాడుల సమయంలో సైనికులతో పాటు క్షిప్రపరిస్థితులను ఎదుర్కొని వార్తలను అందించామన్నారు. 15 ఏళ్లుగా సరిహద్దు పోరాటాలపై వివిధ చోట్ల క్షేత్రస్థాయిలో సైనికాధికారులతో కలిసి

పనిచేశామన్నారు. ఉగ్రవాదులతో జరుగుతున్న పోరులో ఎందరో తమ ప్రాణాలు అర్పించారని.. వారంతా హీరోలే అని రాహుల్ సింగ్, శివ్ అరూర్ పేర్కొన్నారు.

‘ది పబ్లిక్ వాయిసెస్ ఆఫ్ ఉమెన్’ అనే అంశంపై లారా రెస్ట్రెపో, సీమా ముస్తఫాతో కలిసి ప్రముఖ సామాజికవేత్త, న్యాయవాది కల్పనా కన్నాబిరన్ మాట్లాడారు. ఎంపిక, న్యాయం, పోరాటం, సెక్సువాలిటీ, జాతీయవాదం వంటి ప్రశ్నలు స్త్రీ ముందున్నాయన్నారు. నచ్చిన వ్యక్తితో జీవించాలనుకున్న హదియా సుప్రీం కోర్టు ముందు నిలబడి తన నిర్ణయాన్ని ప్రకటించాల్సి వచ్చిందని గుర్తు చేశారు. దళిత యువకుడిని పెళ్లి చేసుకున్న నేరానికి తల్లిదండ్రులే భర్తను హత్య చేస్తే.. వాళ్లకు శిక్షపడేవరకూ కౌసల్య పోరాడిందన్నారు. షర్మిల, దుర్గాబాయి ఇలా... ఎందరో తన చాయిస్ ని నిర్ణయంగా ప్రకటిస్తున్నారున్నారు. సాహిత్యంలో తమదైన గొంతుకను వినిపిస్తున్న జమీలా సిఫాంతి, నయనతార సెహగల్ వంటి వారున్నారు, రాధికా వేముల తన కొడుకు చావుకు కారణమైన వాళ్లను సవాల్ చేస్తూ నిలబడిందన్నారు. ఇలా అన్ని రంగాల్లోనూ స్త్రీలు తమ గొంతును వినిపిస్తున్నారున్నారు.

‘బీయింగ్ ఏ సెక్యులర్ ముస్లిం ఆన్ ఇండియా’ అనే అంశంపై ప్రముఖ పాత్రికేయురాలు, సిటిజన్ ప్రధాన సంపాదకురాలు సీమా ముస్తఫా మాట్లాడారు. సెక్యులర్ భావజాలంపై జరుగుతున్న దాడిపై సమాజం ఉదాసీనంగా వ్యవహరిస్తున్నదన్నారు. కశ్మీర్, నార్త్ ఈస్ట్ లాంటి ప్రాంతాలు స్వయంప్రతిపత్తిని కోరుకోవడానికి మతం కారణం కాదని, అక్కడి భౌతిక వాతావరణం కారణమని తెలిపారు. వాళ్లపై కొనసాగుతున్న అధిపత్యానికి వ్యతిరేకంగా ప్రజల్లో వ్యక్తమయ్యే అగ్రహం అలాంటి రూపం తీసుకుంటుం దన్నారు. అలాంటి సందర్భాల్లో ప్రజల ఆకాంక్షాల్ని పరిష్కరించకుండా అణచి వేయాలనుకోవడం సరైది కాదన్నారు. రాజ్యాంగాన్ని ప్రతి ఒక్కరూ అధ్యయనం చేయాలన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో అషర్ ఫర్మాన్ పాల్గొన్నారు.

‘కర్ణాటకలో భాషా సంక్షోభం’అనే అంశంపై బసవరాజ కొడకుంటి, మేటి మల్లికార్జున్, రాజేంద్ర చెన్ని మాట్లాడారు. తరాలు మారుతున్నా కొద్ది మాతృభాషను మాట్లాడేవారు, రాసేవారు తగ్గిపోతున్నారని వారు అభిప్రాయపడ్డారు. కర్ణాటకలో కన్నడ మాట్లాడే చదివే పిల్లల సంఖ్య తగ్గుతున్నదన్నారు. ఇంగ్లీష్ అధిపత్యమే అందుకు కారణమన్నారు. కర్ణాటకలో లక్షలాది మంది మాట్లాడే ఉర్దూ, లంబాడీ వంటి భాషలకు సరైన ఆదరణ లేదన్నారు. భాషను, యాసను కాపాడుకోవాలంటే మరో భాష అధిపత్యం నుంచి బయటపడి, తమదైన భాషను అభివృద్ధి చేసుకోవాలన్నారు.

ప్రతి ఒక్కరూ ఒత్తిడిని ఎదుర్కొంటున్నారు. ఆ ఒత్తిడి వల్ల ఒబేసిటీ, బీపీ, డయాబెటీస్, స్ట్రోక్ లాంటి జబ్బులు వస్తుంటాయి.

ఘనంగా మూడోరోజు ముగిసిన హైదరాబాద్ లిటరరీ ఫెస్టివల్ :

చివరి రోజు పలు సామాజిక, రాజకీయ అంశాలపై లోతైన చర్చలు సాగాయి. “ట్రాన్స్ లేషన్ ఇన్ టూ ఇడియా లాంగ్వేజెస్ - డొమిస్టికేటింగ్ ది అలైన్” అనే అంశంపై ఆస్త్రి ఘోష్, అవంతి డియోస్తలే ప్రసంగించారు. “ రైటింగ్ రోమాన్స్” అనే అంశంపై రవీందర్ సింగ్, సుదీప్ నాగర్కర్, “ థియేటర్ ఆఫ్ లైన్ ” అనే అంశంపై వనమాల విశ్వనాథన్, అరుంధతీ నాగ్ ప్రసంగించారు. బుక్ టాక్ లో కింగ్ టాక్ నాగ్, సరోద్ర లూథర్, “ఏ ట్రిస్ట్ విత్ వాటర్” అనే అంశంపై ప్రముఖ కవియిత్రులు రోచెల్లె పోట్గూర్, సైమా ఆఫ్రీన్, మృణాళిని హర్షంద్రాయ్, సుర్జీసేన్ గుప్తా తదితరులు పాల్గొన్నారు.

“మీడియా ఇన్ ది ఏజ్ ఆఫ్ బ్రేకింగ్ న్యూస్” అనే అంశంపై ఇండియాటుడే గ్రూప్ ఎడిటర్ రాజ్ దీప్ సర్దేశాయ్ మాట్లాడారు. టీవీ ఛానళ్లు నిర్వహిస్తున్న చర్చలన్నీ కర్ణిసేన గురించో, హిందూ - ముస్లింల గురించో, లేదంటే ఇండియా - పాకిస్థాన్ గురించో ఉంటున్నాయని, ఇలాంటి కార్యక్రమాలే యువతలో పాకిస్థాన్ అంటే టెర్రరిస్టులనే భావనకు కారణమవుతున్నాయని రాజ్ దీప్ సర్దేశాయ్ అన్నారు. కానీ ఈ టెలివిజన్ ఛానళ్లకు రైతుల ఆత్మహత్యలు ఎప్పుడూ పట్టవని విమర్శించారు. దూరదర్శన్ కాలం నుంచి టీవీ ట్రైజేషన్ కాలంలోకి నడిచి వచ్చిన మీడియా తమ బాధ్యతను విస్మరిస్తుందన్నారు. ఇవాళ జర్నలిజం అనే అమ్మకపు సరుకుగా మారిందని, జర్నలిస్టులు సేల్స్ మెన్స్ గా మారారని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. అందుకే జర్నలిజం ప్రజల విశ్వాసాన్ని కోల్పోయిందన్నారు. ఇలాంటి దశలో యువత ప్రత్యామ్నాయం వైపు ఆలోచించాలన్నారు. తక్కువ ఖర్చుతో నిర్వహించ గలిగే వెబ్ సైట్లను వేదిగా మార్చుకొని

రైతులు, ఆరోగ్యం, సైన్స్ వంటి అంశాలను ప్రజల్లోకి తీసుకెళ్లాలని రాజ్ డిప్ సర్దేశాయ్ సూచించారు.

‘ది గ్రేట్ ఇండియన్ క్రికెట్ స్టోరీ’ అనే అంశంపై రాజ్ డిప్ సర్దేశాయ్ మాట్లాడారు. ఓ క్రికెటర్ తనయునిగా క్రికెటర్ కావాలని తాను కోరుకున్నానని, ఆ అభిమానంతోనే డెమోక్రసీ 11- ద గ్రేట్ ఇండియన్ క్రికెట్ స్టోరీ పుస్తకం రచించారన్నారు. హరిమోహన్ పలువురుతో కలిసి ఈ పుస్తకంపై చర్చను నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంగా హైదరాబాద్ క్రికెట్ తొలినాళ్ల వరకూ, భారతీయ క్రికెట్ గతి మార్చిన సంఘటనల దగ్గర నుంచి ఐపీఎల్ యువ క్రికెటర్లకు కల్పిస్తున్న అవకాశాల వరకు చర్చించారు. ఒకప్పుడు టెస్ట్ మ్యాచ్ అడితే రూ.250 మాత్రమే ఇచ్చేవారని గుర్తు చేశారు. ఒకప్పుడు స్నాన్సర్లు లేని కాలం నుంచి ఇప్పుడు బ్యాట్ మీద స్పిక్టోరిక్ కోట్లు చెల్లించే కాలం వచ్చిందన్నారు. 1983లో కపిల్ దేవ్ నాయకత్వంలో సాధించిన ప్రపంచ కప్ సూపర్ స్టార్లను చేసేందన్నారు. లిజరైజేషన్ తర్వాత క్రికెటర్లకు అవకాశాలు పెరిగాయన్నారు.

‘వన్ సార్ట్ ఉమెన్’ నవలను నిషేధించడంతో రచనకు పూర్తిగా స్వప్తి చెప్పిన తమిళ రచయిత పెరుమాల్ మురగన్ దాదాపు

రెండేళ్లు రచనా వ్యాసంగానికి దూరంగా ఉన్న ఆయన పూనాచీ పేరిట కవిత సంకలనంతో మరోమారు పుస్తకాభిమానుల ముందుకు వచ్చారు. “ఎక్స్ ప్రెస్ సెన్సేటివ్ స్టోరీస్ ఆఫ్ ఎప్రీడే లైఫ్స్” అంటూ నిర్వహించిన చర్చావేదికలో మరో రచయిత కన్నన్ సుందరంతో కలిసి పాల్గొన్నారు. ఉషా రామన్ ఈ చర్చకు సంధానకర్తగా వ్యవహరించారు. హైకోర్టు జడ్జిమెంట్ తర్వాత దాదాపు 200 కవితలను ఓ సంవత్సరంలో రాసానని పెరుమాల్ మురగన్ తెలిపారు. తరువాత పూనాచీ పుస్తకం ఆరంభించానన్నారు. తాను కొంతకాలం రచనకు దూరం ఉన్న తర్వాత మళ్లీ రాయడానికి జంతువును వస్తువుగా ఎంచుకున్నానని, రాసేకొద్దీ చాలా విషయాలు చెప్పాలని పించిందన్నారు. నవలా సాహిత్యంలో విస్తారమైన జీవితాన్ని చెప్పేందుకు అవకాశం ఉంటుందన్నారు.

కన్నన్ సుందరం మాట్లాడుతూ.. రచయితల మీద దాడులు కొత్తేమీ కాదని, తమిళనాడులో అలాంటి చాలా దాఖలాలున్నాయని అన్నారు. పెరుమాళ్ మురగన్ ను బెదిరించిన వాళ్లే తరువాత కాలంలో కులాంతర వివాహం చేసుకున్న ఓ యువకుడిని చంపారని గుర్తు చేశారు. సమాజంలో పెరుగుతున్న అసహనానికి ఇది నిదర్శనమన్నారు.

“ఇన్ఫర్మేషన్ అండ్ డెమోక్రసీ ఇన్ ఇండియా” అనే అంశంపై కేంద్ర సమాచారశాఖ కమిషనర్ మాడభూషి శ్రీధర్ మాట్లాడారు. సమాజంలో మీడియా పాత్ర కీలకమైందని, కానీ ఇప్పుడది కార్పొరేట్ శక్తుల నియంత్రణతో ఉందని ఆయన తెలిపారు. ఒక్క ఫాటో వియాత్నాంపై అమెరికా యుద్ధాన్ని అడ్డుకోగలిగిందని గుర్తు

చేశారు. అలాంటి కాలం నుంచి ఇప్పుడు మీడియానే శిక్షలు విధించే స్థాయికి చేరిందని విమర్శించారు. సామాజిక మాధ్యమాలు వచ్చాక జరుగుతున్న సమాచార మార్పిడిపై ఎలాంటి నియంత్రణ, పర్యవేక్షణ లేదని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు.

మూడోవ రోజు హైదరాబాద్ లిటరరీ ఫెస్టివల్ లో సామాజిక కార్యకర్త అరుణరాయ్ పాల్గొన్నారు. ఈ సందర్భంగా అరుణరాయ్ మాట్లాడుతూ.. దేశంలో ప్రతి అంశంపై తప్పుడు ప్రచారాలు ఎక్కువగా సాగుతున్నాయని, వాటిని మీడియా ప్రోత్సహిస్తుందన్నారు. ఒక విషయం చుట్టూ అనేక కథనాలు ప్రచారంలో ఉన్నా మీడియా మాత్రం ఒకే కోణానికి ఎక్కువ ప్రచారం ఇచ్చి, సరైన వాదనను నొక్కివేస్తుందన్నారు. 98 శాతం పేదల గురించి కాకుండా ఒక శాతం ధనవంతుల గురించి మాట్లాడుతుండడం విచారకరమన్నారు. ప్రజాస్వామ్యాన్ని నిలబెట్టేందుకు కృషి చేయాలని అరుణరాయ్ సూచించారు.

గౌరీలంకేశ్ గ్రామీణ భారతం, నగర ఇండియాకు మధ్య వారధి నిర్మించిందని వక్తులు అభిప్రాయపడ్డారు. ‘ఎ లైఫ్ ఇన్ కరేజ్ అండ్ కంపాషన్’ అనే అంశంపై గీతా రామస్వామి, చందన్ గౌడ, కన్నన్ సుందరం మాట్లాడారు. సంపన్న భారతం

నిర్లక్ష్యానికి గురయ్యే గ్రామీణ భారతంపై గౌరీ లంకేశ్ దృష్టి సారించారని, అందుకే ఆమె ఇంగ్లీష్ జర్నలిజంలోంచి కన్నడ జర్నలిజంలోకి మారారన్నారు. తన తండ్రి వారసత్వాన్ని కొనసాగిస్తూ సమర్థవంతంగా వత్రికను నిర్వహించారని, రాజకీయ అవినీతి మొదలు, అధికారుల నిర్లక్ష్యం, మత అధిపత్యానికి వ్యతిరేకంగా ఆమె పోరాటం చేశారన్నారు. అలాంటి వ్యక్తిని కోల్పోవడం విషాదమన్నారు.

సాహిత్యం, జర్నలిజం, రాజకీయాలు, క్రీడలు సమస్త అంశాలకు వేదికగా నిలిచింది హైదరాబాద్ లిటరరీ ఫెస్టివల్. హెచ్ఎల్ఎఫ్ 8వ ఎడిషన్ చివరి రోజు ఆసక్తికరమైన చర్చలు సాగాయి. ప్రముఖ సాహితీ వేత్తలు, పాత్రికేయులు సందడి చేశారు. దేశ, విదేశాల నుంచి వచ్చిన సాహితీప్రియులు ముగింపు వేడుకల్లో పాల్గొన్నారు. ప్రముఖ పాత్రికేయులు రాజ్ డిప్ సర్దేశాయ్, ప్రముఖ రచయిత పెరుమాళ్ మురుగన్ చివరిరోజు సమావేశాల్లో ప్రధాన ఆకర్షణగా నిలిచారు.

సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు సందర్భకులను విశేషంగా ఆకట్టుకున్నాయి. స్టోరీ టెల్లింగ్ వర్క్ షాప్, నన్నా నుక్కడ కార్యక్రమాల్లో విద్యార్థులు సందడి చేశారు. “ది ఫ్రోఫిట్ అండ్ ది పోయెట్” నాటకం ప్రేక్షకుల్ని కట్టిపడేసింది. ఇలా మూడో రోజుల పాటు జరిగిన హైదరాబాద్ లిటరరీ ఫెస్టివల్ మురిపించింది.

ఆర్.పురుషోత్తం నాయుడు

m : 9573041226

e : janata.rpnaidu@gmail.com

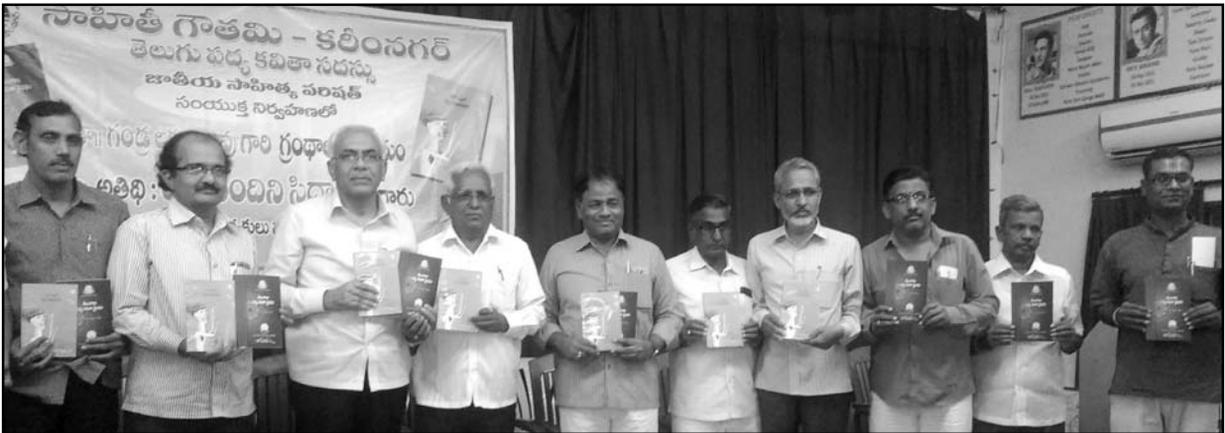
తెలంగాణ ఉద్యమ కృషి ఫలితం వల్లే తెలుగు మహాసభలు విజయవంతం

తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమి చైర్మన్ డా॥ నందిని సిధారెడ్డి

14 ఏళ్ళ ప్రత్యేక తెలంగాణ సాధన ఉద్యమ కృషి ఫలితమే ప్రపంచ తెలుగు మహాసభల విజయవంతానికి దారితీసిందని, నిజానికి యాభై కోట్లు ఖర్చయినా, వేయి కోట్లు ఖర్చు పెట్టినారాని ఖ్యాతి రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి దక్కిందని తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ చైర్మన్ డా॥ నందిని సిధారెడ్డి అన్నారు. తెలంగాణ భాష, సాహిత్యాలపట్ల ఉన్న వివక్షతల అడ్డుగోడలను తొలగించేందుకే ఈ మహాసభలను ఎంతో ప్రతిష్టాత్మకంగా నిర్వహించామని అన్నారు. హైదరాబాద్ లో తొలిసారి వ్యూహాత్మకంగా సిఎం కె.చంద్రశేఖరరావు గారి ఆధ్వర్యంలో ఎలాంటి లోటుపాట్లు లేకుండా గొప్పగా నిర్వహించగలిగామని, రాజకీయాలతో సంబంధం లేకుండా

తెలుగు మహాసభల్లో ఇంత జనం, ఆదరణ ఎవ్వరికీ రాలేదని, ఈ మహాసభల నిర్వహణలో తగిన పాత్ర పోషించే బాధ్యత దక్కడం ఆనందంగా, గర్వకారణంగా ఉందని అన్నారు. తెలంగాణ ప్రాంత వివిధ వంటకాల్ని సైతం ఎంతో శ్రద్ధతో వండించామని, అందరికీ వచ్చేలా చూశామని అన్నారు.

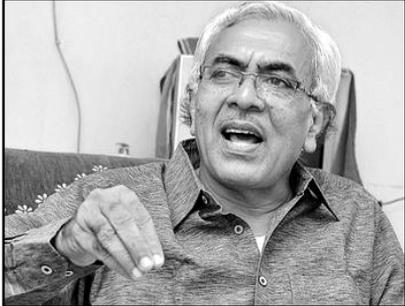
తెలంగాణ రచయితల వేదిక ఉద్యమ సంస్థను స్థాపించి, తెలంగాణ ఉద్యమంలో ప్రధాన భూమికను పోషించామని, ఆ నాయకత్వమే తనకు ఎంతగానో ఈ సభల్లో ఉపకరించిందని అన్నారు. ప్రస్తుతం ఆ సంస్థ రైతు నుండి పోయి షాపుకారు చేతుల్లో పడిన చందంలా తయారైందని అన్నారు. తాను నిలబెట్టి

తెలంగాణ భాష, సాహిత్యం, చరిత్ర, సంస్కృతుల అంశాలపైనే ఈ మహా సభల్లో చర్చలు చేశామని అన్నారు. ఈ మహాసభల విజయవంతంలో అడు గడుగునా సిఎం కె.సి.ఆర్ కనబరిచిన ప్రత్యేక శ్రద్ధా సక్తల్ని ఎవ్వరూ కాదనలే రని అన్నారు. కఠింగర్ లో డిసెంబర్ 24న డా॥ గండ్ర లక్ష్మణరావు రాసిన రెండు పుస్తకాల పరిచయ కార్యక్రమానికి ముఖ్య అతిథిగా విచ్చేసిన డా॥సిధారెడ్డి తెలుగు మహాసభల నిర్వహణ, ఎలా విజయవంతమైనాయన్న విషయమై సుదీర్ఘంగా మాట్లాడారు. మహాసభల్లో సరైన బలగంతో, సమన్వయంతో ముందుకు నడిచామని అన్నారు. ప్రపంచవ్యాప్తంగా 42 దేశాల నుండి తెలుగు ఎన్ఆర్ఐలను కూడగట్టి రప్పించామని, దేశంలోని 18 రాష్ట్రాల నుండి తెలుగు రచయితలు, కవులు విశేషంగా వచ్చి పాల్గొన్నారు, ఇంతవరకు జరిగిన ఏ ప్రపంచ

నాయకత్వం వహించిన ఉద్యమ సందర్భాన్ని గుర్తుచేసుకోవడం ఆనందంగా ఉందని అన్నారు. 1975లో ఉమ్మడి రాష్ట్రం ఉండగా జరిగిన సభలకు తాను విద్యార్థిగా ఉండేవాడినని, ఆ సభలు చూసిన నాకు ఈ సభల నిర్వహణలో కీలకపాత్ర పోషించే అవకాశం రావడం ఆనందంగా ఉందని అన్నారు. సాధారణంగా ఇలాంటి మహాసభలకు తక్కువ వచ్చే ఎన్ఆర్ఐలు అధిక సంఖ్యలో రావడానికి ప్రభుత్వంతరపు నుండి ఎంతో కృషి జరిగిందని అన్నారు. ఉమ్మడి రాష్ట్రం లో 1975 హైదరాబాద్ లో 2013 తిరుపతిలో జరిగిన సభలు తెలంగాణ ఉద్యమాన్ని దెబ్బతీసే విధంగా ఉండడంవల్లే ఆ సభల్ని సామూహికంగా బహిష్కరించాలని తెలంగాణ ఉద్యమ రచయితలు పిలుపునిచ్చారని అన్నారు. జర్నలిస్టు మిత్రుడు తనతో ఇలా వ్యాఖ్యానించాడు. తిరుపతిలో జరిగిన తెలుగు

మహాసభలు ఎలా లోటుపాట్లతో నిర్వహించరాదో నేర్పితే, భిన్నంగా ఈ హైదరాబాద్ సభలు ఎలా దిగ్విజయంగా నిర్వహించవచ్చో నేర్పాయని చెప్పడం అక్షర సత్యమని అన్నారు. సిఎం కెసీఆర్ ధృష్టిలో వందకు వందశాతం మార్పులు వచ్చాయని అన్నారు. ఈ సభల్లో తెలంగాణా ప్రేమ, ఆత్మీయతలు వెల్లివిరిసాయని, తెలంగాణ రచయితలు ఉత్సవ సంరంభంగా పెద్ద సంఖ్యలో హాజరయ్యారని, వారి హృదయాలను ఈ సభలు కదిలించివేశాయని అన్నారు. నేను తెలంగాణా సాహిత్య అకాడమీలో ఉంటే చాలామంది సాహితీవేత్తలు విశాలంగా, స్వచ్ఛందంగా తరలివచ్చి ఏమి పనిచేయాలని అడిగి తమవంతు సహకారాన్ని అందించారని అన్నారు. కరీంనగర్ నుండి డా॥ గండ్ర లక్ష్మణరావు వంటి పెద్దలు ఈ మహాసభలకు తెరవెనుక పనిచేసి విజయవంతానికి తోడ్పడ్డారని కితాబునిచ్చారు. తెలంగాణా సభల్లో పాల్గొన్న ఆంధ్రప్రాంత కవులు ఉబ్బితబ్బిబ్బయి, ఘోషద్వారా అక్కడి కవుల్ని రప్పించుకోవడం చూస్తే తెలంగాణా సభల కృషి, నేపథ్యాన్ని అంచనావేయాల్సి ఉంటుందని అన్నారు. ఈ సభల సందర్భంగా కీర్తిశేషులైన పలు తెలంగాణా కవులు, రచయితల జీవిత చరిత్రల్ని తెలంగాణా సాహిత్య అకాడమీ, తెలుగు అకాడమీల ద్వారా ముద్రించగలిగామని, ఈ వుస్తకాలకు హైదరాబాద్ బుక్ ఫేర్ లో అద్భుతమైన ఆదరణ కనబడుతోందని అన్నారు. ఇన్నాళ్ళూ భాష, యాసల వంటి వివక్షతలకు గురైన తెలంగాణా సాహిత్యం ఈ మహాసభల ద్వారా వెలుగులోకి వచ్చిందని స్పష్టమైందని, అలాగే తెలంగాణా సాహిత్య లోతులు ప్రపంచానికి తెలిసివచ్చాయని, ఇందులకు సంబంధించిన ప్రధాన ఉద్దేశ్యం నెరవేరిందని అన్నారు.

ముఖ్యమంత్రి కూడా సిధారెడ్డి బృందాన్ని ప్రశంసలతో ముంచెత్తారని, తానొకడేకాక ఎంతోమంది ఈ మహాసభలకు కృషిచేశారని అన్నారు. తెలంగాణా సభల్లో పద్యకవితా సౌరభం మకుటాయమాన మైందని, అష్టావధానాలు, శతావధానాలు, చిత్ర కవిత్యం వంటి ప్రక్రియలన్నీ తెలంగాణ అవధాను లు, సాహితీవేత్తలు నిర్వహించి, విజయవంతం చేసి, చరిత్ర సృష్టించారని అన్నారు. తెలంగాణా మహాసభలు అందరివి, చాలామంది రచయితలు హాజరయ్యారని, రానివారు టీవి ల ద్వారా చూసి ఆనందించినట్లు తమకు స్పందనగా తెలిపారని అన్నారు. అన్ని జిల్లాల నుండి కవులకు సాధ్యమైనంతగా ఈ మహాసభల్లో నిర్వహణకు అవకాశాలు ఇచ్చామని, వందకుపైగా సదస్సులు, సమావేశాలు జరిగాయని అన్నారు. అందరికీ అవకాశాలు ఇవ్వడం కుదరని పనియని అన్నారు. అవకాశాలు రానివారు మా పరిస్థితులను అర్థం చేసుకోవాలని అన్నారు. సిఎం కేసీఆర్ ప్రజల నాడి తెలిసినవారు కాబట్టి ఈ సభలు ఎలా నిర్వహించారో చాలావరకు కనరత్తు చేశారని, ప్రభుత్వాన్ని ఏకతాటిపై కదిలించారని

అన్నారు. **ఇవి తెలుగు సభలే కాని తెలంగాణ అంశాల్నే చర్చించాం.** హైదరాబాద్ లో జరగిన ప్రపంచ తెలుగు మహాసభల్లో తెలంగాణా సంస్కృతి, చరిత్ర, సాహిత్యం మొదలగు అంశాలనే చర్చించామని, తెలంగాణలో సాహితీ విస్తృతి జరగాలన్న ఉద్దేశ్యంతోనే ఈ సభల్ని జరిపామని, అయినా తమ పరిధిలో చాలామంది తెలుగువారిని ఆహ్వానించామని, అందరిని ఆహ్వానించి జరిపాలంటే ఒక సంవత్సరంపైనే పడుతుందని డా॥ నందిని సిధారెడ్డి ఒక టీవి విలేఖరితో ముఖాముఖిగా మాట్లాడుతూ అన్నారు. ఎవ్వరిని పిలవాలో మాకు తగినంత స్పష్టత ఉందని ఆ ప్రయత్నం చేశామన్నారు. ఈ మహాసభల్లో ఎవ్వరినీ కించపరిచేలా వ్యాఖ్యలు చేయలేదని, అలా భావిస్తే అది వారి స్వీయ తప్పుడు నిర్ణయాలేనని అన్నారు. తెలంగాణ సాహిత్యం ఆరు దశాబ్దాల నుండి విస్తరించబడిందని, తెలంగాణా మహాసభలు సాహితీవేత్తల కీర్తిని జ్ఞప్తికి తెచ్చామని అన్నారు. ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో ఆంగ్లభాషా వ్యామోహంలో చదువుతున్న కొత్తరాన్ని, మాతృభాష పైన తెలుగువైపు మళ్ళించడానికి ఈ సభలు దోహదపడ్డాయని భావిస్తున్నట్లు తెలిపారు.

ఈ తెలుగు మహాసభల ప్రధాన ఉద్దేశ్యాలు నెరవేరాయని, సభూతో స భవిష్యతి లాగా నిర్వహించిన ఘనతను రుజువు చేశామని, వచ్చే ప్రభుత్వాలకు ఇలాంటి సభల నిర్వహణ ఎంతగానో ఉపయోగపడుతుందని అన్నారు. తెలుగులో నన్నయ అదికవి ఎట్లా అవుతాడని, తొలి స్వతంత్ర కావ్యకవిగా తెలంగాణా పాల్కురికి సోమనే ఉన్నాడని, ఈ సత్యాన్ని వాళ్ళు అంగీకరించలేదు కనుకే ఈ సభల నిర్వహణకు కంకణం కట్టుకున్నామని అన్నారు. శ్రీనాథుడికంటే సోమనే గొప్ప కవియని రుజువు చేశాం. అలాగని శ్రీనాథుడి సాహిత్యాన్ని చిన్నగా చేయడం లేదని అన్నారు. మహాసభల్లో ప్రాచీన కవిత్వంలో తెలంగాణా పాత్ర ఎంతో ఉందని, తగిన గుర్తింపు రావాల్సిన తరుణం ఆసన్నమైందని అన్నారు. సోమన సాహిత్యం, సంఘ సంస్కరణంపై నాటకాలు, చిత్రలేఖనాలు, కవిత్యాలు, ఉపన్యాసాలు జరిగాయని అన్నారు. రావాల్సినంత వెలుగులోకి రాని మన సాహితీవేత్తలైన మామిడిపల్లి సాంబకవి, ఈగ బుచ్చిదాస్ తో సహా ప్రాచీన శాతవాహనులపై చర్చలు జరిగాయి. ఈ మహాసభల్లో తెలంగాణా భాష, సాహిత్యాలనే చర్చించాము. పత్రికా సంపాదకులను పిలిచి మాట్లాడాం, సిఎం గారే రచయితలతో ప్రగతిభవన్ లో సమావేశమై స్వయంగా మాట్లాడి వారి అభిప్రాయాలను తెలుసుకున్నాం. ఇంతకంటే భాష గూర్చి సరైన చర్చ జరగలేదని అనడం సరికాదని అన్నారు. పొరుగున ఉన్న ఎపి సిఎంను ఆహ్వానించదలచి దగ్గరివారితో సంప్రదించామని, అయితే డేట్లు కుదరకపోవడంవల్ల వారు రాలేకపోయారని అన్నారు. రాజకీయాలు చర్చించే సభలు కావన్న విషయాన్ని

గమనించాలని అన్నారు. కవులు, గాయకులైన గద్దర్, విమలక్ష్మ వంటివారికి భిన్నాభిప్రాయాల రాజకీయ లక్ష్యాలున్నాయని, విప్లవోద్యమ నేపథ్యం వారికి ప్రధానమని, తదుపరి తెలంగాణ ఉద్యమమని, విరసంలాంటి సంస్థలు తొలినుండే ఈ సభల్ని బహిష్కరిస్తు వస్తోందని సిద్ధాంశం అన్నారు. తెలంగాణ ఉద్యమంలో వారు విదిలేక కలిసివచ్చారని, వారికి సరైన రాజకీయ లక్ష్యం ఉందని అన్నారు. జనశక్తి వీరన్న గ్రూప్ తెలంగాణ ఉద్యమానికి ఓపెన్ గా సపోర్టు చేసిందని, రాజన్న గ్రూప్ అలా కాదని అన్నారు. తానుకూడా విప్లవ నేపథ్యం ఉన్నవాడినేని అన్నారు. జెఎసి నేత ఆచార్య కోదండరాం సైతం రాజకీయ కోణం నుండే విమర్శలు చేశారని, తెలుగు భాషాభిమానంతో చేసిన విమర్శలు కావని, రాజకీయాలు మాట్లాడే వేదికలు ఇవి కావని, కేవలం సాహిత్యాంశాలే చర్చించే సభలని, అలాగే మహా నటులు ఎన్టీఆర్, అక్కినేని లాంటి వారి ప్రస్తావనల సందర్భం ఇది కాదని అన్నారు. వారు తొలుత చిత్రసీమకు చెందిన మహానటులని గుర్తించుకోవాలని అన్నారు. ఎపి సిఎం చంద్రబాబునాయుడిని ఆహ్వానించలేకపోవడంవల్లే గరికపాటి నర్సింహారావు లాంటి అవధానులు బహిష్కరిస్తున్నట్లు ప్రకటనలు చేసిన విషయం తమ దృష్టికి వచ్చినట్లు చెబుతూ, తమ తెలంగాణాలో అవధానుల కొరతలేదని, ఈ సభల్లో అవధానాలు వైభవంగా జరిగాయని అన్నారు. మాధుల నాగభణి శర్మ వంటి అవధానులను పిలిచామని అన్నారు. తెలంగాణాకు చెందిన

ములుగు అంజయ్య గొప్పగా అవధానం చేసి, తన ప్రతిభను చాటుకున్నారని అన్నారు. జంటకవుల అవధానం పండిందని ఆయన అన్నారు. ఆంధ్ర ప్రాంతం నుండి సాహితీవేత్తలను సైతం ఈ సభలకు ఆహ్వానించామని, ఆహ్వానించలేదన్న అపవాదులను ఆయన ఖండించారు. మహానభల నిర్వహణ కమిటీలో చాలామందికి అవకాశం కల్పించామని అన్నారు.

బృహత్ కవి సమ్మేళనంలో ఆన్ని తెలంగాణా జిల్లాల కవులు పాల్గొన్నారని అన్నారు. సమైక్యవాదం వినిపించే సభలు ఇవి కావని, ఈ సభల్లో ఐదువందల మంది తెలంగాణా కవులు పాలుపంచు కున్నారని చెప్పారు. ప్రధాన వేదికలమీద తెలంగాణా గానం, తెలంగాణా వైభవం వెల్లివిరిసాయని, సాహిత్య, చరిత్ర చర్చల్లో తెలంగాణావారే ఉన్నారు కదాయని అన్నారు. తెలంగాణా సాహిత్యం, భాష ఈ సభల్లో తాండవించిందని, కావ్యభాష, శాసన భాష, పలుకుబడుల భాష, సామెతలపై చర్చలు జరిగాయని అన్నారు. తెలంగాణా సభలు కావు, తెలుగు తెలంగాణా సభలని అన్నారు. తెలంగాణా అంటే తెలుగు గణమేనని, గణం అంటే సమూహమని అర్థం ఇస్తోందని అన్నారు. అరవై ఏళ్ళ వివక్షతలు, పరాయిభాష వంటి అపవాదులు పోయి, తెలంగాణా తెలుగు భాషకు బ్రహ్మరథం పట్టామని, పట్టాభిషేకం జరిగిందని అన్నారు.

-సంకేపల్లి నాగేంద్రశర్మ

m : 9441797650

e : nagendrasharma283@gmail.com

హైదరాబాదులో ఫిలిం స్టూడియోలు

హైదరాబాదులో తొలిసారి సినిమా ఆనవాళ్లు ఎక్కడున్నాయోనని వెదకడమంటే ఎడారిలో ఒయాసిస్సును కనుగొన్నంత పనవుతున్నది. చాలా విషయాలు ఎక్కడా క్రమపద్ధతిలో రికార్డు కాబడిలేదు. అయితే ఈ వెదుకులాటలో లభించిన ప్రతి సమాచారమూ అత్యంత విలువైనదే. 1896లోనే హైదరాబాదుకు సినిమా పరిచయం ఏర్పడింది. అంటే బొంబాయికి సమాంతరంగా ఇక్కడ సినిమా చరిత్ర పరధవిల్లిందనేది స్పష్టమైంది. 1920 నాటికి ఇక్కడ సినిమా థియేటర్లు తయారైనవి. 1920 నాటికి ఇక్కడ సినిమా థియేటర్లు తయారైనవి. 1922 నాటికి మూకీల నిర్మాణమూ మొదలైంది. ఈ క్రమంలో హైదరాబాదులో సినిమా స్టూడియాల విషయానికి వస్తే వాటికి కూడా 1922లోనే బీజాలుపడినవి.

1913లో దాదాసాహెబ్ ఫాల్కే తొలి భారతీయ కథాచిత్రం 'రాజా హరిశ్చంద్ర' తీశాక దేశమంతా సినిమాల వైపు దృష్టి మళ్లించింది. అప్పటికి చిన్న చిన్న రాజ్యాలుగా ఉన్న ప్రాంతాలు కూడా సినిమాలు తీయనొచ్చినవి. నాటి హైదరాబాదు రాజ్యం కూడా ఇందుకు మినహాయింపేమీ కాలేదు. నాటి 7వ నిజాం మీర్ ఉస్మాన్‌అలీఖాన్ కలకత్తా నుండి థీరేన్ గంగూలీని పిలిపించి మూకీలు తీయించారు. ఇదే హైదరాబాదులో సినిమా స్టూడియాలకు బీజవాపన అయింది.

కలకత్తా నుండి థీరేన్ గంగూలీ హైదరాబాదుకు రాగానే చేసిన మొదటి పనేమిటంటే తను తీయబోయే సినిమాల చిత్రీకరణకు కావలసిన స్టూడియో ఏర్పాటు. ఆ తరువాత తీసిన సినిమాల ప్రదర్శనకు థియేటర్ల నిర్మాణం. ఈ రెండు కూడా సమాంతరంగా నిర్మాణం జరుపుకున్నది. ఆబిడ్స్‌లోని గన్‌ఫౌండ్రీలో లోటస్ ఫిలిం కంపెనీ స్టూడియోను ఏర్పాటు చేసుకున్నాడు థీరేన్. స్టూడియోలో ఒక ఫ్లోర్‌తోపాటు, లాభవంటి వసతులు ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. ఈ స్టూడియోలోనే థీరేన్ 'చింతామణి', "ఇంద్రజిత్", "మెరేజ్ టానిక్", "ది లేడీ టీచర్" (1922), "యమాతి", "హరగారి"(1923) అనే ఆరు మూకీలు తీశారు. థీరేన్ ప్రతిభను చూసిన నిజాం ఆయనకు హైదరాబాదులో సినిమాల నిర్మాణానికి కావలసిన అన్ని వసతులను కల్పించారు. ఆయన షూటింగ్‌లు జరుపుకొనడానికి హైదరాబాదులో ఉ ద్యానవనాలను, తమ భవంతలను వాడుకునేందుకు

అనుమతులిచ్చారు.

మరొక సమాచారం ఏమిటంటే మూకీల కాలంలో ఇక్కడి స్టూడియోలు సినిమాలు తీయాలని సంకల్పించడం. జిమోతీలాల్ థియేటర్స్ లిమిటెడ్ కంపెనీ 1930లో దక్కన్ టాకీస్ లిమిటెడ్ 1936లో లక్ష రూపాయల చొప్పున పెట్టుబడితో మొదలయినవి. ఇంకా మహవీర్ ఫోటోప్లేన్ నేషనల్ ఫిలిం కంపెనీ (21.06.1930), ఫిలిం కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్ (1930), జహంగీర్ పిక్చర్స్ లిమిటెడ్ కంపెనీ (1930) కూడా మొదలైనవి. కానీ వీటిలో ఒక్క మహవీర్ సంస్థ మాత్రమే మూకీలు తీసింది. మిగతా నాలుగు ఏడాది తిరగకుముందే మూతపడినవి. కారణమేమిటంటే ముందుగా సాంకేతిక పరిజ్ఞానం సమకూర్చు కొనకపోవడమే సనిపిస్తుంది.

ఆ తరువాత హైదరాబాదులో మరెన్ని థియేటర్లు నిర్మాణం జరుపుకున్నవి గానీ మరో సిని స్టూడియో మాత్రం ఏర్పాటు కాలేదు. 1931లో టాకీలు వచ్చినవి. ఆ తరువాత 1946లో గాని హైదరాబాదులో టాకీల కాలంలో తొలిస్టూడియో నెలకొన్నది. అదే మహవీర్ సింగ్ స్టూడియో. మహవీర్ సింగ్ బొంబాయి చిత్ర పరిశ్రమలో సినిమా రంగంపై కొంత అనుభవం గడించి 'హైదరాబాదు ఫిలిం స్టూడియో' పేరుతో అంబర్‌పేటలో ఒక స్టూడియోను నిర్మించారు. 'ఇబ్రత్' హిందీ చిత్రాన్ని ఈ స్టూడియోలో నిర్మించి విడుదల చేసినట్లు 1968 జయశ్రీ సంక్రాంతి సంచికలో రాశారు. 1963లో మళ్లీ దీన్ని ప్రారంభించాలనే సన్నాహాలు జరిపినా అవేమీ కార్యరూపం దాల్చలేదు. ఈ మహవీర్ సింగ్ అప్పుడు హైదరాబాదులో 'మీజాన్' తెలుగు పత్రిక సంపాదకుడు అడివి బాపిరాజును స్టూడియో నిర్వహణలో, సినిమా నిర్మాణంలో తోడుగా జతకలుపుకున్నారు. అప్పటికే ఆయన మద్రాసులో మీరాబాయి వంటి సినిమాలు తీసి వున్నారు. బాపిరాజుతో తెలుగు సినిమానొకదాన్ని నిర్మించతలపెట్టి బొంబాయి నుంచి సామగ్రిని తెప్పించి ఫిల్మ్ స్టూడియో నిర్మాణం ప్రారంభించారు. కానీ 1948లో హైదరాబాదు స్టేట్‌లో రజాకారుల దురంతాలు, తెలంగాణ విమోచన ఉద్యమాల మధ్య ఆ ప్రయత్నాలేమీ ముందుకు సాగలేదు. దాంతో చివరికి పెద్ద గోడౌన్‌లా ఆనాటి స్టూడియో ఆనవాళ్లు నేటికీ కనిపిస్తాయి. ఈ స్టూడియో తరువాత

గోడౌన్ గా మారిపోయినా దీని ఆనవాళ్లు వడ్డెబస్తీలో ఇప్పటికీ కనిపిస్తాయి. 1950ల తొలినాళ్లలో ఈ స్టూడియోను హిందీలో హైదరాబాద్ హీరో అజిత్ కొనడానికి ప్రయత్నాలు చేసినా, 1963లో దీనిని పునఃప్రారంభించాలని ప్రయత్నాలు చేసినా అవేవీ కార్యరూపం దాల్చలేదు. ప్రస్తుతం అశ్వినీజీ సోదరుల యాజమాన్యంలో ఈ స్టూడియో ఉన్నది.

1956లో ఆంధ్ర, హైదరాబాద్ స్టేట్లు ఒక్కటై ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడింది. అప్పటి వరకు మద్రాసులో స్థిరపడిన తెలుగు సినిమా పరిశ్రమ దృష్టి హైదరాబాదు వైపు మళ్లింది. దీనికి బీజం 1955లో పడింది. ఈ ఏడాదిలోనే సారథీవారి 'రోజులు మారాయి' సినిమా సికిందరాబాదులోని రాజేశ్వరి థియేటర్ లో సూరు రోజులు ఆడింది. అక్కడే శతదినోత్సవం సంబురాలు జరిగినవి. ఈ సంబురానికి నాటి హైదరాబాదు స్టేట్ ప్రభుత్వంలోని రెవెన్యూ మంత్రి కె.వి రంగారెడ్డి ముఖ్యఅతిథిగా వచ్చారు. ఆ సందర్భంగా మాట్లాడుతూ ఆయన హైదరాబాదులో తెలుగు సినిమాలు నిర్మించడానికి సినీ ప్రముఖులను ఆహ్వానించారు. ఆ తరువాత చల్లపల్లి రాజా, ఎస్.ఆర్. వై. రామకృష్ణ ప్రసాద్ ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడ్డాక 1956లోనే సారథీస్టూడియో నిర్మాణం ప్రారంభించి 1958లో పూర్తి చేశారు. పదకొండున్నర ఎకరాల స్థలంలో నాలుగు ఫ్లోర్లు, రెండు యూనిట్లు, లాబోరేటరీ, రికార్డింగ్ కమ్ ప్రొజెక్షన్ థియేటరు వసతులతో తయారైంది. రోజుకు 40 రీళ్లు ప్రింటు చేయగల సామర్థ్యం లాబోరేటరీలో ఉండేది.

సారథీ స్టూడియోస్ 1958 జూన్ 6న ప్రారంభమైంది. పి.గంగాధరరావు నిర్మించిన 'మాయింటి మహాలక్ష్మి' తొలిసారిగా ఈ స్టూడియోలో నిర్మాణం జరుపుకున్నది. ఇదిలా ఉంటే ఆ తర్వాత సారథీ స్టూడియోలో వారివే భాగ్యదేవత (1959), కుంకుమరేఖ, కులదైవం (1960), కలిసి ఉంటే కలదు సుఖం (1961), ఆత్మబంధువు (1962) వంటి తెలుగు, తమిళ చిత్రాలు చిత్రీకరణ జరుపుకున్నవి. కానీ బయటి నిర్మాతల నుండి సరైన ప్రోత్సాహం లేకపోవడంతో స్టూడియోని మూసి వేయాల్సి వచ్చింది. ఇంతలో మద్రాసులో 1962లో వాహినీ స్టూడియోలో సమ్మె జరగడంతో తెలుగు నిర్మాతల దృష్టి హైదరాబాదు వైపు మళ్లింది. సారథీ స్టూడియోను నవయుగ శ్రీనివాసరావు లీజుకు తీసుకున్నారు. ఆ తరువాత అన్నపూర్ణ వారు తీయబోయే 'చదువుకున్న అమ్మాయిలు' (1963) సినిమాను ఇక్కడే సారథీలో తీయాలని నిర్ణయించుకున్నారు. అప్పటికే అక్కినేని హైదరాబాదుకు నివాసం మార్చి ఉన్నారు. సారథీలో నటీనటులకు గదులుండటం వల్ల చాలామంది షూటింగ్ కు సుముఖత వ్యక్తం చేశారు. అది మొదలు

పి.వి.పి., జగపతి, పద్మశ్రీ (పి.పుల్లయ్య), బాబూ మూవీస్ వంటి ప్రసిద్ధ సంస్థలు హైదరాబాదులో సారథీలోనే షూటింగులు చేయనారంభించాయి. ఇంతలో భాగ్యనగర స్టూడియో, 'అన్నపూర్ణ' స్టూడియో రామకృష్ణ, హీరోకృష్ణ 'పద్మాలయా' స్టూడియోలు రావడంతో సారథీకి పని తగ్గినా హైదరాబాదుకు మాత్రం షూటింగుల కళ వచ్చింది. 1990 నాటికి హైదరాబాదులో ఆరు స్టూడియోలు, నాలుగు డబ్బింగు, రి-రికార్డింగ్ థియేటర్లు రెండు కలర్, ఒక నలుపు తెలుపు లాబోరేటరీలు తొమ్మిది ఎడిటింగ్, 13 టెల్ డోర్ యూనిట్లు ఉన్నాయి.

అక్కినేని నాగేశ్వరరావు తన వరవతితో అప్పటి ముఖ్యమంత్రులు నీలం సంజీవరెడ్డి, కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డిల కాలంలో ప్రభుత్వంతో రాయితీలు పొంది తెలుగు సినిమా పరిశ్రమ హైదరాబాదు రావడానికే కొంత కారణమైనారు. ఎల్.వి.ప్రసాద్, అక్కినేని స్టూడియోల కోసం దరఖాస్తులు చేసుకుంటే అన్నపూర్ణ స్టూడియోకు బంజారాహిల్స్ లో స్థలం కేటాయించగా, ఎల్.వి.ప్రసాద్ కు చాలా ఎండ్ల తరువాత చంద్రబాబు కాలంలో నేటి నక్షేన్ రోడ్ సర్కిల్ లో నిజాం నాటి విద్యుత్ కేంద్రాన్ని ధ్వంసం చేసి ప్రసాద్ ఐమాక్స్ కు జాగా ఇచ్చారు.

1960 నాటికి హైదరాబాద్ పాతబస్తీలోని జహానూమాలో సదరన్ మూవీటోన్ స్టూడియో ఒకటి ఏర్పాటైంది. అదే ఆ తరువాత అజంతా స్టూడియో అయ్యింది. ఇందులో తెలుగు, కన్నడ, మలయాళ సినిమాలు షూటింగ్ జరుపుకున్నవి. లవకుశ నిర్మాత శంకర్ రెడ్డి భారీగా తీసిన 'రహస్యం' ఇక్కడే తయారైంది. జి.రామకృష్ణారెడ్డి సోదరులు ఈ స్టూడియో నిర్మాహకులు.

ఇక హైదరాబాదు - విజయవాడ రహదారిపై 1968లో 206 ఎకరాలలో ప్రస్తుతం ఎల్.బి.నగర్ -అయ్యప్పనగర్ ప్రాంతంలో కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డి కాలంలో 'బ్రహ్మానంద చిత్రపురి'ని ప్రారంభించారు. ఈ చిత్రపురిలో ఎవరెవరికి ఏం కావాలో చర్చలు కూడా జరిగినవి. నాటి ముఖ్యమంత్రి, గవర్నర్ పట్టంధాను పిళ్లైలు హాజరై రామకృష్ణ -ఎన్.ఎ.టి. కంబైన్స్ వారి స్టూడియోకు శంకుస్థాపన చేశారు. ఇంకా నిర్మాతలు, దర్శకులు, నటీనటులు, టెక్నిషియన్లకు ఎంతెంత స్థలాలు కావాలో ఒక నిర్ణయానికి వచ్చారు. కానీ 1969లో తెలంగాణ, జై ఆంధ్ర ఉద్యమాలకు రావడంతో బ్రహ్మానంద చిత్రపురి ముందుకు సాగలేదు. ఆరంభ శూరత్వంగానే మిగిలిపోయింది. ఎన్టీఆర్, ఎల్.వి.ప్రసాద్ ప్రారంభించిన నిర్మాణాలు ఐరన్ డ్రచ్చర్ల దగ్గర్నే ఆగిపోయినవి.

నాగేశ్వరరావు బంజారాహిల్స్ లో అన్నపూర్ణ స్టూడియోను 1976, జనవరి 14న ప్రారంభించారు. ఎన్.టి.రామారావు 1976 జూన్ 7న ముషీరాబాద్ లో రెండు షోర్లతో రామకృష్ణా స్టూడియోను నెలకొల్పి తొలుత 'దానవీర శూరకర్ణ' సినిమాతో షూటింగులు ప్రారంభించారు. 1989లో ఇక్కడ షోర్లను నాచారం తరలించారు.

ఇంతలో 1983లో హీరో కృష్ణ పద్మాలయా స్టూడియోస్ కట్టాడు. ఇందులో ఆయన సొంత చిత్రాలే గాక హిందీ, తెలుగు చిత్రాలు షూటింగ్ జరుపుకున్నవి. దీనికన్నా ముందు మహబూబ్ నగర్ జిల్లాకు చెందిన బాదం రామస్వామి 1964లో బంజారాహిల్స్ రోడ్ నెం.14లో కొన్న స్థలంలో 1976లో భాగ్యనగర్ స్టూడియోస్ నిర్మాణం చేశారు. 1977 అక్టోబర్ 2న ప్రారంభమైన ఈ స్టూడియోలో బయటి చిత్రాలు చిత్రీకరణ జరుపుకున్నడమే గాక బాదం రామస్వామి స్వంతంగా 'చెప్పింది చేస్తా' (1978) సినిమా తీశారు కూడా. కానీ ఎంతో కాలం ఈ స్టూడియో నడవలేదు. ప్రస్తుతం స్టూడియో పరిసరాల్లో సూళ్లు, నివాస గృహాలుండగా స్టూడియోను హూండా య్ కంపెనీకి లీజుకు ఇచ్చేశారు. 1970ల్లో సైదాబాద్ లో శ్రీనివాస స్టూడియో ఒకటి ఏర్పాటైంది. కొద్ది కాలం పాటు తెలుగు, హిందీ సినిమాల షూటింగ్ జరుపుకున్నట్లు స్థానికులు చెబుతున్నారు.

ఎన్టీ రామారావు 1983లో ముఖ్యమంత్రి అయ్యాక హైదరాబాదులో సినిమా రంగం వేళ్లానుకుంటుందని చాలా మంది ఆశించారు. కానీ ఆయన రాజకీయాలు, పరిపాలన, మద్రాసుకు నీళ్లందించే విషయాలపైనే ఎక్కువ దృష్టి కేంద్రీకరించారు. వీటి సంగతి అలా ఉండగా ఈయన కాలంలోనే అన్నపూర్ణా స్టూడియోస్ లో కొంత భాగాన్ని నిబంధనల మేరకు తిరిగి తీసుకునే ప్రయత్నాలు జరిగాయి. ఆ తరువాత 1989లో డి. రామానాయుడు జుబ్బిహిల్స్ లోని రాతిగుట్టల్ని చదును చేసి ప్రభుత్వ స్థలంలో రామానాయుడు స్టూడియోను ప్రారంభించారు. అన్నిరకాల వసతులు ఇందులో ఏర్పరిచారాయన. స్క్రిప్టుతో వచ్చి తొలి కాపీతో బయటికి వెళ్లవచ్చని రామానాయుడు చెప్పేవారు. ఇంకా ఈయనే నానక్ రామ్ గూడాలో పెద్ద బిల్డింగ్ సెట్ తో షూటింగ్ కు వసతులు ఏర్పరిచారు. వీటి మధ్యన కె.ఎన్.రామారావు కూడా ఒక స్టూడియో ను ఏర్పాటు చేసినా అది ఎంతో కాలం కొనసాగ లేదు.

వీటన్నింటి తరువాత రామోజీరావు ప్రపంచస్థాయిలో చెప్పుకోదగిన విధంగా 1996లో మొదలుపెట్టి అనాస్ పూర్ (హిమాయత్ నగర్ మండలం)లో తన పేరనే రామోజీ ఫిలింసీటీని వేల ఎకరాల విస్తీర్ణంలో నిర్మించారు. అత్యాధునిక హంగులు, గొప్పగొప్ప నిర్మాణాలు, సాంకేతిక విభాగాలు ఒకటేమిటి అన్ని

వసతులతో ఈ స్టూడియోను నిర్మించారు. కానీ చిన్న మధ్యతరగతి నిర్మాతలకు మాత్రం ఇక్కడ చిత్రీకరణ జరుపుకునేందుకు ఈ ఫిలింసీటీ అందుబాటులో లేదంటారు భారీ, అతి భారీ, హిందీ చిత్రాల వారికే ఇక్కడ షూటింగ్ సాధ్యమని సినిమావర్గాల వారు చెబుతారు. మరోవైపు పర్యాటక కేంద్రంగా పెద్ద వ్యాపారమే నడుస్తున్నదిక్కడ.

ఇలా హైదరాబాదులో సినిమా స్టూడియోలు నెలకొన్నాయి. ప్రోత్సాహాల కింద ప్రభుత్వం నుండి వీరిలో చాలా మంది భూములు పొందారు. కానీ ఈ ప్రాంతం భూముల్లో సినిమాలు స్టూడియోలు కట్టి

తెలంగాణ వారికి ఎంతమందికి అవకాశాలు కల్పించారనే ప్రశ్న వేసుకుంటే ఒకరిద్దరు తప్ప ఎవరూ ఉండరు. సెక్యూరిటీ గార్డులు, డ్రైవర్లు, ఆఫీస్ బాయ్ లు, లైట్ బాయ్ లుగానే తెలంగాణ వారు ఎక్కువగా కనిపిస్తారు. వీళ్లిక్కడ కట్టిన స్టూడియోలు వ్యాపారానికి, వారి పిల్లల సినీ కెరీర్ కు ఉపయోగపడినవి తప్ప స్థానికులకు ఒరిగిందేమీ లేదు. కాకపోతే తెలుగు సినిమా మద్రాసు నుండి నాటి తెలుగు రాజధాని హైదరాబాదుకు వచ్చింది. కానీ అందులో తెలంగాణకు స్థానంలేదంటే అతిశయం లేదు. ఎవరైనా బాదం రామస్వామి వంటి వారు ముందుకు వచ్చి స్టూడియోకడితే దాన్ని ముందుపడనీయరు. ఇప్పుడు హైదరాబాదులో మిగిలినవన్ని మనవి

కాని సీమాంధ్రుల యాజమాన్యంలో ఉన్న ఫిలిం స్టూడియోలే. తెలంగాణలో తెలుగు సినిమా ఉంది. కానీ తెలుగు సినిమాలో తెలంగాణ లేదు అన్న విషయం హైదరాబాదులోని స్టూడియోల విషయాలు తెలుసుకుంటే తేలిపోతుంది.

మలిదశ తెలంగాణ ఉద్యమంలో 2009 తరువాత ఉద్యమ తీవ్రతకు సినిమా రంగంలో తెలంగాణ వారిపట్ల ప్రదర్శించిన వివక్షత కూడా కొంత కారణమైంది.

తెలుగు సినిమాల్లో విలన్లు, హాస్య పాత్రలకు తెలంగాణ భాషాయాసలకు అంటగట్టి అవమానించారు. ఉద్యమ తీవ్రతకు తెలుగు సినిమా రంగం కూడా కారణమైంది. ఉద్యమ కాలంలో అదుర్స్ నిర్మాత వంశీ, మోహన్ బాబు ఆయన కుమార్తె లక్ష్మి, చిరంజీవి కుటుంబం, ఎన్టీఆర్ కుమారుడు హరికృష్ణ వంటి వారంతా తెరముందు, వెనుక తెలంగాణకు అడ్డు పడినవారే ఆ పరిస్థితుల్లో తెలంగాణ ఉద్యమ నాయకులు తెలంగాణ వచ్చాక తెలంగాణ సినిమాను అభివృద్ధి చేసుకొని మన జీవితాన్ని, మన కథలను, మన సంప్రదాయాలను సినిమాలగా తీద్దామన్నారు. అందుకు సహకరిస్తామన్నారు.

కానీ తీరా తెలంగాణ వచ్చాక అందరికన్నా ముందుగా వెళ్లి తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రికి బోకేలిచ్చి కలిసింది తెలంగాణను

వ్యతిరేకించిన వారే. చివరికి వారే ఇప్పటి తెలంగాణ సినిమాటోగ్రఫి మంత్రి మా వాడేనని చెప్పుకుని పనులు చేసుకుంటున్నారు. రెండేళ్లయినా ఇప్పటికీ ఎఫ్.డి.సి. విభజన పూర్తవలేదు. తెలంగాణ సినిమా వేళ్లానుకుని సినిమాలు తీయడానికి ఒక పాలసీకి రూపకల్పన జరగలేదు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో హైదరాబాదులో ఉన్న తెలుగు సినిమా రంగంలో తెలంగాణకు స్థానం లభించదు. అంతేగాక సినిమా రంగంలో తెలంగాణ వారి ప్రవేశానికి అనుకూలమైన పరిస్థితులు ఉండవు. మన స్టూడియోలు రూపొందవు. మన నటీనటులు, టెక్నిషియన్లు అవకాశాలు పొందలేరు. తీరా తెలంగాణ వచ్చాక ఆంధ్ర, తెలంగాణ వారు కలిసి పనిచేయాలని చెబుతుండటం తెలంగాణ వారికి కొరుకుడు పదని విషయం. కలిసి పని చేసిన 60 ఏళ్లలో తెలంగాణ వారు ఎన్ని అవమానాలు పడ్డారో తెలియంది కాదు.

ముంబైలో స్థిరపడిన హిందీ చిత్రరంగం బాలీవుడ్ తో బాటు

మరాఠీ చిత్రరంగాభివృద్ధికి కూడా పూర్తి స్థాయి సహకారమందిస్తూ ఉన్నది మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం. అదే పద్ధతిలో తెలుగు సినిమా పరిశ్రమ ఇక్కడే ఉండిపోయినా ఎవరికీ అభ్యంతరం లేదు. కానీ తెలంగాణ సినిమారంగ పురోభివృద్ధికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పూర్తిస్థాయి తోడ్పాటు నందించాలి. ముఖ్యమంత్రి ప్రకటించినట్లుగా ఫిలింస్టూడియో నిర్మాణం సాధ్యమైనంత త్వరగా ప్రారంభించి పూర్తిచేయాలి. తత్ఫలితంగా చిన్న నిర్మాతకు చేయూత నిచ్చినట్లవుతుంది. ఇందు లోనే ఫిలిం ఇన్స్టిట్యూట్ ఏర్పాటు చేసి తెలంగాణ నమాజున్ని, సంస్కృతిని ప్రతిబింబించే సినిమాలు తీయడానికి నూతన తరాన్ని తయారు చేయాలి. అప్పుడే మన స్టూడియోల్లో మన సినిమాలు తయారై తెలంగాణ సినిమా అనేది ఉనికిలోకి వస్తుంది.

- హెచ్.రమేష్ బాబు,
m: 94409 25814

e: hrameshbabu5@gmail.com

కాలాన్ని ప్రశ్నిస్తా!!

కాలంతో పరుగెడుతూనే వున్నా
శ్వాస మొదలైన నాటి నుండి ఇప్పటిదాకా,
కాలంతో పోటీపడుతూనే వున్నా
ఆశలనుండి అగాధం దాకా కాలంతో జీవిస్తూనే వున్నా
సమాజాన్ని సమన్వయ పరచుకుంటూ అయితే మాత్రం ఏం?
దానికి నా గూర్చి పట్టదు నేనెలా పోతే ఏం?
నాకోసం అది ఆగదు,
బాధలోనూ సంతోషంలోనూ, నన్ను ఏమార్చి
తనతో లాక్కుపోతుంది ఎంతసేపటికీ,
బంధాల్లో ముంచేస్తుంది, భ్రమలో తేలుస్తుంది, క్షణంలో తెంచేస్తుంది.
అవరోధాల సంకెళ్లతో బంధిస్తుంది,
అయినా, ఎక్కడా ఆగనివ్వదు,
ఒకటి పరుగు.. అశ్వపువేగాన్ని మించి,
ఒక్కక్షణం వెనక్కి చూస్తే? అంతా అంధకారమే,
మరి ముందో? అగాధంలా భవిష్యం..
ఇక వర్తమానమా? అదొక మాయాజాలం..
ఇరుకైన మనసులు, మమతలు కరువైన మనుషులు,
అనైతిక విలువలు, అజ్ఞానపు పోకడలు,
అందుకే.. ఎప్పుడూ..
కాలాన్ని ప్రశ్నిస్తూనే ఉంటా నూతనత్వం ఏదని?

-ధూళిపాళ అరుణ, m : 871 2342 323

చైతన్య చంద్రుడు

జీవితం పెనవేసుకొన్న పూలతీగ
ఎదురుగాలిని తట్టుకొని నిలబడ్డప్పుడు
ఎదిగి ఎదిగి సాగి ముందుకు పోతోంది
స్వార్థం ఊబలో చిక్కుకున్నప్పుడు
లోకహితంకై ముందుకు సాగలేదు
స్వార్థం మనిషిలోని
మానవీయతను బలిగొంటుంది
అధికారం అందలం ఎక్కినప్పుడు
స్వార్థ వలయంలో సాగినప్పుడు
స్వార్థం తీగలు చుట్టుముట్టినప్పుడు
ఒకనాటికైనా పతనం కాక తప్పదు
జీవితం ఆశ నిరాశల తరాజులో
నిరాశవైపు మొగ్గకు
నీకు నీవే పతనం అంచుల చేరక తప్పదు
ఆశల సూర్యుళ్ళను మదిలో వెలిగించు
ఆ వేళ బ్రతుకు కొసదాకా సాగిపోతాం
ఆవలి శిఖరం ఎక్కి
చైతన్య చంద్రుణ్ణి దర్శించక
తప్పదంటాను

- సి. హెచ్ ఆంజనేయులు, m : 7702537453

రాజాసానంలో కాదు ప్రజల మస్తిష్కాల్లో నిలిచిన తత్వాలు

(గత సంచిక తరువాయి)

చారిత్రక నేపథ్యం

1799-1800లో హైదరాబాద్ రాజ్య ప్రభుత్వం, బ్రిటీష్వారితో సైన్య సహకార ఒడంబడిక కుదుర్చుకుంది. డచ్, ఫ్రెంచ్ వారి ప్రాబల్యం తగ్గింది. వెల్లెస్లీతో చేసుకున్న సహకార సంధి ప్రకారం ఏటా కట్టాల్సిన నాలుగు లక్షల రూపాయలు చెల్లించలేక హైదరాబాద్ నవాబు నిజామలీఖాన్ (1761-1803) దానికి ప్రతిగా రాయలసీమ జిల్లాలన్నింటిని 1800లో బ్రిటీష్వారికి ధారాదత్తం చేసిండు. నిజామలీఖాన్ పెద్ద కొడుకు అలగుంటూరులో సయ్యద్ శాఖకు చెందిన ముస్లిం 'నాజర్' తన పేరిట మతాన్ని ప్రచారంలో పెట్టిండు. దళితుల్లో చైతన్యాన్ని తీసుకొచ్చిండు. అయితే నాజర్ మరణానంతరం ఈ మతానుయాయులు మిషనరీల ప్రభావంతో క్రీస్టియానిటీని స్వీకరించినారు. మిషనరీలు విద్యాలయాలను ఎక్కువగా గుంటూరులోనే నడిపించారు. నాజర్ మరణం తర్వాత దాదాపు ఒక శతాబ్దానంతరం ఇదే వినుకొండ నుంచి తెలుగు సాహిత్యంలో దళిత వెలుగు రేఖ జాషువా ఉదయించిండు. నిజాం తనయుడు అక్బరలీ తండ్రిపై తిరుగుబాటు ప్రకటించిండు. ఈయనకు పాపన్న పేట సంస్థానాధీశుడు రాజా సదాశివరెడ్డి అండగా నిలిచిండు. నిజాం పంపించిన ఫ్రెంచ్ సైన్యం చేతిలో సదాశివరెడ్డి యుద్ధంలో (1799?)లో హతుడయిండు. ఇదే నిజామలీఖాన్ ఆస్థానంలో ప్రఖ్యాత చిత్రకారుడు వెంకటాచలం ఉండేవాడు. ఈయన చిత్రాలు దక్కన్ సంప్రదాయంలో ప్రసిద్ధిగాంచినవి. నిజామలీఖాన్ అనంతరం అధికారంలోకి వచ్చిన మూడో నిజామ్ సికిందర్జా కాలంలో రాజ్యం ఆర్థిక సంక్షోభంలో చిక్కుకు పోయింది. మరో వైపు జాగీర్దార్లు తిరుగుబాటు చేసిండు. కంపెనీ అధికారులు తమకు అనుకూలాలైరర చందులాల్ని పేష్కార్గా నియమింపజేసిండు. ఆర్థిక సంక్షోభం వల్ల సైన్యానికి జీతాలివ్వలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఇదే కాలంలో పామర్ అండ్ కంపెనీ నుంచి తీసుకున్న అప్పులను చెల్లించలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. అప్పులు కట్టలేక సతమతమైతున్న నిజామ్ని బ్రిటీష్ వారు ఆదుకున్నరు. ఇందుకు ప్రతిగా 'సర్కారు' ప్రాంతాన్ని బ్రిటీష్ వారికి శాశ్వతంగా ఇచ్చివేసిండు. ఈ సమయంలో హైదరాబాద్లో బ్రిటీష్ రెసిడెంట్గా నియమితులైన మెట్కాఫ్ ఆర్థిక సంస్కరణలు ప్రవేశ పెట్టిండు. అష్టలుద్దొలా

ఇద్దాసు చిన్ననాటనే తుంగతుర్తిలో గురువుల సాంగత్యంతో 'జ్ఞానా'న్ని సంపాదించిండు. అచలమతాన్ని ప్రచారం చేస్తూ, గురుబోధ చేస్తూ 'దైవాంశ సంభూతు'డిగా, అవధూతగా వెలుగొందిండు. యోగ విద్యద్వారా అభీన విద్యలను అబ్బుర పరిచే విధంగా ప్రదర్శించిండు.

(1857-1869) కాలంలో సాలార్జంగ్ హైదరాబాద్ రాజ్యంలో సంస్కరణలకు శ్రీకారం చుట్టిండు. రాజ్యాన్ని జిల్లాలు, తాలుకాలుగా విభజించిండు. జిల్లాల వారి శిస్తు వసూలుకు రెవిన్యూ బోర్డు (1864)ని ఏర్పాటు చేసిండు. 1875లో రెవిన్యూ సర్వే శాఖను ఏర్పాటు చేసి భూమి శిస్తును క్రమబద్ధీకరించినాడు. ఇదంతా ఇద్దాసు బతికున్న కాలంలో జరిగిన పరిణామాలు. 1858లో తుర్రెబాజ్ఖాన్ నేతృత్వంలో కొంతమంది బ్రిటీష్ రెసిడెన్సీ మీద దాడికి దిగిండు. ఈయనకు మౌల్వీ అలాఉద్దీన్ లాంటి మతగురువులు సహకరించిండు.

మరోవైపు దాదాపు ఇదే కాలంలో అంటే 1813లో బ్రిటీష్ పార్లమెంట్ ఈస్టిండియా కంపెనీ కార్యకలాపాలు మరో 20 సంవత్సరాలు ఎలాంటి ఆటంకాలు లేకుండా కొనసాగడానికి వీలుగా చార్టర్ని ఆమోదించింది. దీని ద్వారా ఈస్టిండియా కంపెనీకి వ్యాపారం నిర్వహించుకోవడానికి లైసెన్స్ దొరికింది. అలాగే ఇదే చట్టం ద్వారా ఇండియాలో మొట్టమొదటి సారిగా చర్స్, బిషప్లను తమ కార్యకలాపాలు నిర్వహించుకునేందుకు వీలుగా పార్లమెంటు అనుమతించింది. మిషనరీల రాకకు అడ్డు తొలిగి పోయింది. అలాగే ఇదే సమయంలో

మద్రాసు రాష్ట్రంలో (ముఖ్యంగా రాయలసీమలో) థామస్ మన్రో (1761-1827) రైత్వారి పద్ధతిని ప్రవేశ పెట్టిండు. దీని ద్వారా జమీందారి పద్ధతి రద్దయింది. మధ్య దళారీల పీడన కూడా పోయింది. ఈ వ్యవస్థలో రైతే నేరుగా ప్రభుత్వానికి తాను సాగు చేసుకుంటున్న భూమికి పన్నుకట్టే పద్ధతి అమల్లోకి వచ్చింది.

సరిగ్గా ఇదే సమయంలో దున్న ఇద్దాసు ఒకప్పటి నల్లగొండ జిల్లా పెద్దపూర మండలం చింతపల్లిలో 1811లో మాదిగ కుటుంబంలో జన్మించిండు. ఆయన తలి దండ్రులు ఎల్లమ్మ, రామయ్య. హైదరాబాద్ రాజ్యం ఆర్థిక సంక్షోభంలో కూరుకుపోవడమే గాకుండా, రాజకీయ అనిశ్చితి కూడా ఏర్పడింది. భూస్వాములు, సంస్థానాధీశులు, దొరల దౌర్జన్యాలు, ఆగదాలు అధికమయ్యాయి. ఈ కాలంలో కరువులు కూడా అధికంగా చోటు చేసుకున్నాయి. ధాత కరువు గురించి ఇద్దాసు తత్వాలు కూడా రాసిండు. వీటన్నింటి మధ్యన ప్రజలు ఎక్కువగా ఆధ్యాత్మికత వైపు మళ్లిండు. అదీ కూడా పూజా, ఖర్చుతో కూడుకున్న యజ్ఞ యాగాదులు, కర్మ, కాండలవైపు గాకుండా గురుబోధ వైపు మనసు లగ్నం చేసిండు. ఇదే నల్లగొండ

జిల్లా నుంచి శివరామదీక్షితులు అచల మతాన్ని సామాన్య జనంలోకి తీసుకొచ్చాడు. ఈయన పండరిపురంలోని శ్రీధరస్వామి వద్ద గురుబోధ తీసుకున్నాడు. గురువు బోధ లేకుండా దొమ్మరి కులస్థులు అత్యంత క్లిష్టమైన విన్యాసాలు చేయడం కుదరదని తెలుసుకున్నాడు. గురువు రహస్యం తెలుసుకునేందుకు గాను కొన్ని రోజులు దొమ్మరి వారితో కలిసి శివరామదీక్షితులు తిరిగింది. వారి సహాయంతోనే గురువు శ్రీధరస్వామిని కనుక్కున్నాడు. ఇది పండరిపురంలో జరిగింది. శ్రీధరస్వామి కూడా కులాలకు అతీతంగా గురుబోధ చేసింది. కులాన్ని నిరసించింది. ఈయనపై బహుశా అంతకు ముందు పండరిపురం కేంద్రంగా భక్తి ఉద్యమాన్ని నడిపిన చొఖమేశ ప్రభావం ఉండి ఉండవచ్చు. ఈ చొఖమేశ దళితాడనే విషయాన్ని ఇదివరకే చర్చించుకున్నాము. శివరామదీక్షితుల శిష్యులందరిలోని వాడు పూదోబ బసవయ్య. ఈ బసవయ్య జంగమాయిని. ఈయన శిష్యుడు దున్న ఇద్దాసు.

ఇద్దాసు చిన్ననాటనే తుంగతుర్తిలో గురువుల సాంగత్యంతో 'జ్ఞానా'న్ని సంపాదించింది. అచలమతాన్ని ప్రచారం చేస్తూ, గురుబోధ చేస్తూ 'దైవాంశ సంభూతు'డిగా, అవధూతగా వెలుగొందింది. యోగ విద్యద్వారా అభివృద్ధి విద్యలను అబ్బుర పరిచే విధంగా ప్రదర్శించింది. అందుకే ఇద్దాసుకు కరణాలు, రెడ్లు మొదలగు అగ్రకులాలలోని వారు కూడా భక్తులుగా మారిండు. గురుబోధలో భక్తులుగా మారడమంటే గురువు పాదాలను పూజించడమే! అందుకే ఇద్దాసుని ఆయన భక్తులు ఇప్పటికీ స్మరించుకుంటారు. ప్రతి యేటా ఆయన సమాధి అయిన అయ్యవారిపల్లె (మహబూబ్ నగర్ జిల్లా)లో శివరాత్రి సందర్భంగా సమారాధన చేస్తారు. ఇప్పటికీ ఈ పీఠాధిపత్యం ఆయన వారసుల చేతుల్లోనే ఉన్నది. ఆ పరంపర కొనసాగుతోంది.

నిజానికి తమిళనాడు, కర్నాటక, మహారాష్ట్ర తదితర ప్రాంతాల్లో దళితులు కీర్తనలు రాసిండు, పాడిండు. భక్తి ఉద్యమాన్ని నడిపించిండు. కానీ తెలంగాణలో భక్తి ఉద్యమం 12వ శతాబ్ది నుంచి ముఖ్యంగా పాల్కురికి సోమనాథుడి కాలం నుంచీ ఉన్నప్పటికీ అది ఆయన మరణానంతరం పెద్దగా ప్రభావం చూపలేదు. దాదాపు ఇదే కాలంలో తెలంగాణలో సూఫీల ప్రభావం విపరీతంగా పెరిగింది. ఈ సూఫీలు కుల వివక్షతను వ్యతిరేకిస్తూ, సహంపక్తి భోజనాలు చేయస్తూ, అందరూ సమానమే అని బోధిస్తూ కింది కులాల వారిని ఎక్కువగా ఆకట్టుకున్నారు. అప్పటికే బ్రాహ్మణాధిపత్యంలో కనీసం గుడిలోకి కూడా అడుగు పెట్టడానికి వీలులేని కింది కులాలవారికి ఇది పెద్ద ఊరటగా ఉండింది. పాలనలో కూడా మార్పులు వచ్చి ముస్లింలు రాజులయ్యారు. కుతుబ్షాహీలు పాలకులయ్యారు. ఈ కుతుబ్షాహీలు కాలంలో సూఫీలకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఉండింది. హుసేన్ షా వలీ, నాంపల్లి యూసుఫ్, షరీఫ్ సోదరులు, పెనుగొండ ఫక్రుద్దీన్ బాబా, గుంటూరు మస్తాన్ వలీ బాబా, అల్ల తాతా, కడప అమీన్ పీర్ తదితర సూఫీ గురువులు తెలుగు దేశమంతటా తిరుగుతూ

తమిళనాడు, కర్నాటక, మహారాష్ట్ర తదితర ప్రాంతాల్లో దళితులు కీర్తనలు రాసిండు, పాడిండు. భక్తి ఉద్యమాన్ని నడిపించిండు.

ప్రతిఫలాపేక్ష లేకుండా సూఫీ మతాన్ని ప్రచారం చేసిండు. హిందూ-ముస్లింల పండుగగా రూపుదిద్దుకున్న మొహర్రం (పీర్ల పండుగ)కు కుతుబ్షాహీలు కొన్ని లోల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టేవారు. ఇట్లా తెలంగాణలోని దాదాపు అన్ని ప్రాంతాల్లో ఈ సూఫీల దర్గాలు, పీర్లు నిలబెట్టడం జరిగింది. వీరి ప్రభావం కచ్చితంగా దున్న ఇద్దాసు మీద కూడా ఉన్నది. అందుకే ఇద్దాసు తన రచనలో ఉర్దూ పదాలు వాడడమే గాకుండా పీర్ల పండుగ సజావుగా సాగేందుకు వీలుగా జోరుగా కురుస్తున్న వాసన ఆపింది. దీనిపై తత్వం జెప్పిండు.

అచల మత తత్వాన్ని అర్థం చేసుకోవాలంటే కొంచెం మార్పిడి జ్ఞానం కూడా ఉండాలి. వారు చెబుతున్నది అక్షర రూపంలో ఒక తీరుగా ఉన్నప్పటికీ దాని నిగూఢార్థం వేరే ఉంటుంది. ఆ కాలంలో అచల భక్తులకు ఆయన చేసే బోధనలు, చెప్పే కీర్తనలు, తత్వాలు సునాయనంగానే అర్థమయ్యేవి. అయితే ఆ తత్వాలను నేటి కాలంలో అర్థ వివరణ లేకుండా అర్థం చేసుకోవడం కష్టసాధ్యమైన పని. ఇప్పటికీ

ఇండియాలోని వివిధ రాష్ట్రాల్లో పాటు విదేశాల్లో కూడా అచలమత బోధనలు, అచలమతాలు కొనసాగుతున్నాయి. శివరామ దీక్షితులు శిష్య, ప్రశిష్యులుగా ఎన్నో వందల, వేల మంది అచలమతాన్ని ప్రచారం చేస్తున్నారు. కొన్ని వేల పుస్తకాలు కీర్తనలు, తత్వాలు, వచనం రూపంలో వెలువడ్డాయి. ఇంకా చెప్పాలంటే ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ రాసిన మాలపల్లి అచలమత ప్రభావంతో రాసిన నవల. వాటన్నింటిని గాకుండా దున్న ఇద్దాసు తత్వాలను చర్చించుకుంటున్నామంటే 206 ఏండ్ల క్రితం పుట్టిన ఒక దళితుడు, బ్రాహ్మణుల గుత్తాధిపత్యమున్న భక్తి, యోగం, గురువు, బోధన, మత ప్రచారాన్ని చేయడాన్ని చారిత్రకంగా ఒక కీలకమైన మలుపుగా భావించాలి. ఈ కీలక ఘట్టంలో తొలి తెలుగు దళిత సాహిత్యాన్ని చరిత్రకెక్కించాల్సిన అవసరముంది. ఆ అవసరాన్ని గుర్తించే మిత్రులు ఈ పుస్తకాన్ని వెలువరిస్తున్నారు. సంతోషం.

తెలుగు సాహిత్య చరిత్రలో ఈ కీర్తనలకు, తత్వాలకు శాశ్వత స్థానం దొరకాలంటే వాటిని క్షుణ్ణంగా పరిశీలించి, పరిశోధించి, వ్యాఖ్యానించాల్సిన అవసరమున్నది. దున్న ఇద్దాసు మాదిగ కుటుంబంలో పుట్టి కుల వృత్తిని నేర్చుకోవడమే గాకుండా, రైతుగా, పశువుల కాపరిగా పనిచేసింది. తొండం, తిత్తి, డప్పు, చెప్పులు చేయడం నేర్చుకున్నాడు. తత్వాల చెబుతూనే తొలిదశలో కులవృత్తిని ఆచరించింది. అశువుగా కీర్తనలు జెప్పిండు. ఈ పుస్తకంలో మొత్తం 37 తత్వాలున్నాయి. ఇందులో 32 తత్వాలు గతంలో మల్లేపల్లి శేఖరరెడ్డి సంపాదకత్వంలో వెలువడగా ఇప్పుడు వాటికి మరో ఐదు తత్వాలను జోడించారు. వీటన్నింటిని విషయాల వారిగా తెలుసుకోవాల్సిన అవసరమున్నది. అప్పుడు మాత్రమే ఆయన తత్వ విచారం తెలియదు.

(మిగతా వచ్చే సంచికలో)
-సంగిశెట్టిశ్రీనివాస్, m:98492 20321
e: sangishettysrinivas@gmail.com

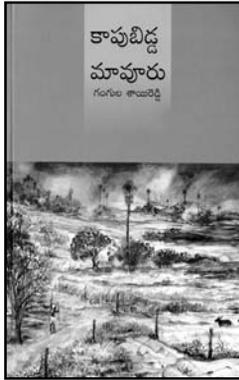
గంగుల శాయిరెడ్డి సామాజిక కావ్యాలు కాపు బిడ్డ, మా వూరు

దేశానికి అన్నం పెట్టేవాడు రైతు. నిరంతరం రైతు శ్రమ వల్లనే దేశం సౌభాగ్యవంతం అవుతుంది. అలాంటి రైతు జీవితం చాలా విశిష్టమైంది, ప్రశంసనీయమైంది. తెలుగులో కొందరు కవులు రైతు జీవితాన్ని తెలిపే కావ్యాలు రాశారు. తెలంగాణ సాహిత్యం విషయానికి వస్తే గంగుల శాయిరెడ్డి రైతు జీవితాన్ని తెలిపే 'కాపుబిడ్డ' అనే కావ్యాన్ని రచించారు. ఇది తెలంగాణ తొలి రైతు కావ్యం. ఆ తరువాత వానమామలై జగన్నాధాచార్యులు 'రైతు రామాయణం' పేరుతో ఒక కావ్యం రాయటం జరిగింది. గంగుల శాయిరెడ్డి స్వయంగా రైతు. ఆరుగూలమ పొలాల్లో చెమట చిమదించిన సైనికుడు. తాను స్వయంగా అనుభవించిన రైతు జీవితాన్ని వర్ణిస్తూ రాయడంవల్ల కాపుబిడ్డ కావ్యం స్వాభావిక విశిష్టతను సంతరించుకుంది. పేరుకు 'కాపుబిడ్డ' అయినా సమస్త రైతుల జీవన చిత్రాన్ని ఆవిష్కరించిన పద్య కావ్యం. తెలంగాణ తొలి రైతు కావ్యమిది.

కవి గంగుల శాయిరెడ్డి కర్షకుని శ్రమ, జీవితాన్ని ఈ పద్యంలో ఎంతో సహజంగా వర్ణించారు.

సీ|| మండు వేసవి యెండ మంటలో గ్రాగుచు
బూనిన పనిసేయు మోసులెవరు?
వానలో నానుచు వణకుచు హలమూని
చలియందు దున్నెడి సాధులెవరు?
ఊళ్ళలో నడవిలో రాతిరం బవలును
తడబాటు లేనట్టి తపసులెవరు?
తలక్రిమద చేయిడి గులక శిలలపైన
వెతలేక నొరగిన వేత్తలెవరు?

గీ|| కష్ట సుఖముల నొకరీతి గడుపువారు
శత్రుమిత్రుల సమముగా సైవవారు
సైరికులు దప్ప నంతటి శామతులెవరు?
కాన చేమోడ్డి వారి నే గౌరవించు

కర్షకుడు మండుబెండలు కురిసే గ్రీష్మ ఋతువులో దేహాన్ని కాల్చుకుంటూ కూడా సేద్యపు పనులు చేస్తాడనీ, వానలో తడుస్తూ, వణకుతూ, నాగలి పట్టి దుక్కి దున్నుతాడనీ, రాళ్ళ స్థలంలో, అడవిలో రాత్రింబవళ్ళు తడబాటు లేకుండా కృషివలత్వాన్ని సాగిస్తాడనీ, తలక్రిమద చేయిపెట్టుకుని గులకరాళ్ళమీద నిద్రిస్తాడనీ, కష్టాలను, సుఖాలను ఒకే తీరుగా భరిస్తాడనీ, శత్రువులను, మిత్రులను సమంగా గౌరవిస్తాడనీ అంటారు. అంతటి మోని, సాధువు, తాపసి, కర్షకుడు. ఇలాంటి లక్షణాలు కర్షకునిలోనే ఉంటాయనీ, అలాంటి శాంతముర్తి వంటివారు మకరొకరు ఉండరని అట్టి కృషివలతునికీ చేతులు జోడించి గౌరవిస్తానని శాయిరెడ్డి అంటారు. ఈ పద్యంలో చెప్పుకున్న భావమే శాయిరెడ్డికి కూడా నేరుగా వర్తిస్తుంది. శాయిరెడ్డిగారు స్వయంగా

రైతు. పంట పొలాలలో పనిచేసినవాడు, రైతులతోపాటు స్త్రీలు కూడా చేసే పనులను ఆయన స్వయంగా చూశాడు. రైతు పనులను వర్ణించినట్లుగానే కర్షక వనితల పనులను కూడా ఆయన మనోహరంగా వర్ణించడం జరిగింది.

కుడి చేతిలో కొడవిలి పట్టుకుని, ఎడమ చేత పైరు దంటులను వేరు చేసి కోస్తారనీ, ఎడమ చంకలో తట్టను ఇరికించి పట్టుకుని, కుడిచేతిలో చేనులో గింజలు ఏరుతారనీ, పైరును పురుషులు మొదలు కట్టగా, స్త్రీలు వాటిని మోస్తూ, బురదలో నడుస్తారని రైతెయులు వాములు పేర్చగా, ఆ గడ్డి చొప్పును మోస్తారనీ, స్త్రీలు వెన్నులు కోస్తూ ఉండగా పురుషుడు మోస్తాడనీ అతడు కట్టలు కొడుతూ ఉండగా ఆమె మోస్తుందని స్త్రీలు చేసే పనులను వర్ణించారు. అంతేగాక రైతు స్త్రీ-పురుషులు సమైక్యంగా పనులు చేసే విధానాన్ని కవి పద్యంలో చిత్రించిన తీరు ఎంతో బాగుంది. కాపుబిడ్డలు (రైతులు) ఈ విధంగా పడే కష్టాలను ఎవరు గుర్తిస్తారని కూడా తన ఆవేదనను వ్యక్తం చేస్తారు.

గంగుల శాయిరెడ్డిగారు రైతులకు ఐక్యత ఎంత ముఖ్యమో ఆనాడే గుర్తించి తన ఈ కావ్యంలోని కొన్ని పద్యాలలో వర్ణించాడు. రైతును సామాజిక కోణంలో దర్శించి రైతుల కష్టనష్టాలను, సాధకబాధకాలను, వ్యవసాయ పనుల్లోని తన సూక్ష్మ పరిశీలనను, రైతులోని శ్రమైక జీవన సౌందర్యాన్ని తన అనుభవంలోంచి వర్ణించిన తీరు అద్భుతంగా ఉంది.

రెడ్డిగారు వ్యవసాయం చేస్తూనే ఆనాటి దురాచారమైన అన్నశృతను రూపుమాపడానికి, స్త్రీ విద్యను అమలులోకి తీసుకురావడానికి ఎంతో కృషి చేశారు. నిజాం వ్యతిరేక పోరాటంలో పాల్గొంటూనే, జాతీయ పోరాటాన్ని బలపర్చడానికీ ఆయన అనేక పాటలు రాశాడు, పాడాడు, పాడించాడు. ఎలాంటి ఆర్భాటాలు లేని సహజమైన వ్యక్తిత్వం ఆయనిది. ఏది రాస్తాడో అదే చెప్పేవాడు. ఆయనవి సంస్కరణ భావాలు.

కవిగానే గాకుండా శాయిరెడ్డి సంఘ సంస్కర్తగా కూడా గొప్ప కృషిని చేశారు. నిరక్షరాస్యత నిర్మూలనకు ప్రాథమిక స్థాయి పాఠశాలలను ఎన్నింటినో స్థాపించి పేద విద్యార్థులకు హాస్టళ్ళను ఏర్పాటు చేయించాడు. కర్షకులు ప్రభుత్వానికి కట్టే పన్నులు, వాటివల్ల కలిగే ఇబ్బందులను ఎంతో హృద్యంగా అక్షరీకరించాడు.

కవి గంగుల శాయిరెడ్డి ప్రభుత్వానికి పన్ను రూపంలో చెల్లించాల్సిన ధనం లేక బాధపడుతున్న పరిస్థితిని వర్ణించడం జరిగింది. ఇవ్వడానికి చేతుల్లో డబ్బు లేదనీ, జనం నమ్మడంలేనీ, తాకట్టు పెట్టడానికే నగలుకూడా లేవనీ అంటూ పన్ను పొందడానికి

వారు పాడిగేదను తీసుకుపోతే భార్య పిల్లలు బాధపడతారనీ, నాగలకి ఉపయోగపడే ఆ ఎద్దులను తప్పిస్తే సేద్యపు పనులన్నీ నిలిచిపోతాయనీ పన్ను చెల్లించడం తప్పదని అందరికీ కూడు, గుడ్డ అవసరం కదా! కాబట్టి కర్షకా.... భావి కాలాన్ని యోచించి పయనం సాగించాల్సిన అవసరం నీకు ఉంది అంటారు.

శాయిరెడ్డి వ్యవసాయమనెది ఉత్తమమే కానీ, దానికి సరిపోయే పెట్టుబడి ఉండాలనీ, కుటుంబ సభ్యులందరూ కలిసి ఐక్యంగా సేద్యపు పనులను చేసుకుంటే వ్యవసాయం వృద్ధి చెందుతుందని హితోక్తిని చెప్పారు. శాయిరెడ్డి తన 'కాపుబిడ్డ' రైతు కావ్యంను 'వ్యవసాయం -రైతు'ను గుర్తి సమగ్రంగా ఆనాటి కర్షకుని స్థితిగతులను వర్ణించారు. శాయిరెడ్డి తన 'కాపుబిడ్డ' కావ్యానికి పెట్టిన ఉప శీర్షిక 'వ్యవసాయ పద్యకావ్యం' అని. ఈ ఉపశీర్షికే మనకు తెలుపుతుంది 'కాపుబిడ్డ' లో సమగ్ర రైతు జీవితం చిత్రితమైంది.

మావూరు

గంగుల శాయిరెడ్డి మరో సంపుటి 'మావూరు' ఇదిమాత్రం ఛందస్సులో రాసిన చిన్న గ్రంథం. బాల సాహిత్యానికి సంబంధించింది. గ్రంథం చిన్నదే అయినా బాలసాహిత్యపు ప్రబంధంలా ఉంటుంది. ఇది తెలంగాణ తొలి బాలసాహిత్య గ్రంథం కూడా. దీనిలో పల్లె వాతావరణాన్ని, బాలల స్వచ్ఛమైన మనస్సును, వారి అమాయక సంభాషణను, తల్లి-పిల్లల మధ్య మాటలను, ఆమ్మమ్మ-మనవడు/మనవరాలు మధ్య సరదాగా సాగే ముచ్చట్లను బాలగేయాల రూపంలో అక్షరీకరించిన తీరు అందరినీ అలరిస్తుంది. పిల్లలకు అర్థమయ్యే రీతిలో చెప్పడమే గాకుండా సందేశాన్ని కూడా మిళితం చేసిన గేయాలు గమనిస్తే శాయిరెడ్డి ప్రతిభ మనకు తెలుస్తుంది.

'మా పల్లెటూళ్ళవారి కోరిక'లో వనాలు, వానల వల్ల ఉన్న ప్రయోజనాన్ని, వనాలు-వానలు-కరువులు-పంటలుకు మధ్య ఉన్న వ్యత్యాసాల సంబంధాన్ని బాలబాలికలకు అర్థమయ్యే రీతిలో చక్కగా చెప్పాడు. ఆవుల మందలను, అంబాయను లేగదూడలను, పటువలు, బుడ్డలో పాలను వారి గురించి, పెరుగు నుండి చల్ల చేయడానికి వాడే కవ్వమును స్త్రీలు ఎలా చిలుకుతారో చిన్నారులకు అర్థమయ్యే రీతిలో ఆయన వివరించారు. ఈ గేయం ద్వారా పిల్లలకు పాలు

వేటినుండి లభిస్తాయి, పాలను దేనిలో మోసుకెళ్తారు, పాలు నుండి పెరుగు వస్తుందనీ, పెరుగు నుండి చల్లను తయారు చేస్తారని తెలుసుకుంటారు.

ఆమ్మమ్మ-మనవడు/మనవరాలు మధ్య సరదాగా సాగే ఈ 'మా కూరగాయలు' గేయం ద్వారా ఏకాలంలో ఏ కూరగాయలు పండుతాయో, ఏ కాలంలో ఏవి తింటారో చెబుతారు. బాల్యంలోనే వారు నేర్చుకునేలాగా కూరగాయలకు-పండ్ల కాలానికి గల సంబంధాన్ని చెప్పడానికి ఆమ్మమ్మను ఎంచుకోవడం జరిగింది. మనవడు వేసే ప్రశ్నలకు ఆమ్మమ్మ ద్వారా సమాధానం ఇచ్చే ఒక కొత్త పద్ధతిలో శాయిరెడ్డి పిల్లలందరికీ అర్థమయ్యే సరళమైన పదాలతో ఎంతో గొప్పగా రాశారు. కుందేలు-తాబేలు పందెము' గేయములో రెండూ పందెమాడిన విధానాన్ని చెబుతూ చివరగా ఒక సందేశాన్ని బాలురకు ఇవ్వడం మనం గమనిస్తాం.

శాయిరెడ్డిది పూర్వం నల్గొండ జిల్లా ప్రస్తుతం జనగాం జిల్లాలోని 'జీడికల్లు' గ్రామం. ఒక పల్లె నుంచి ఎదిగి తెలంగాణ గర్వించదగ్గ రచనలు చేసిన ఆయన ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో మరుగునపడ్డ మాణిక్యం. ఆయన రాసిన 'కాపుబిడ్డ' పద్యాలు, 'మావూరు'లోని ఎన్నో అంశాలు నేటి తరం తెలుసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. శాయిరెడ్డి రచనలను పాఠ్యాంశాల్లో చేర్చితే అలాంటి గొప్ప వ్యక్తులు, వారి రచనలు వెలుగులోకి వచ్చి నేటి తరం తెలుసుకోవడానికి వీలు కలగడమే గాకుండా సొంత రాష్ట్రంలో మన కవులకు సముచిత గౌరవం ఇచ్చిన సంతృప్తి కలుగుతుంది.

కాపుబిడ్డ, మావూరు: గంగుల శాయిరెడ్డి రచనలు, తెలంగాణ ప్రచురణలు, సంపాదకులు: డా॥ సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి వెల: రూ॥ 70/-

ప్రతులకు: తెలంగాణ ప్రచురణలు, ఇందిరా నివాస్, 3/97, ఓల్డ్ ఆల్బాల్, సికింద్రాబాద్-500010
ఫోన్: 9885682572, 9849220321
-తిరునగరి శ్రీనివాస్, m : 9441464764
e : thirunagarisrinivas12@gmail.com

పత్రికలు - పరిచయం: గమనిక: ఈ శీర్షికలను ప్రచురించేందుకు ఆయా పత్రికలు, ప్రత్యేక సంఘాల వివరాలను మాకు తెలియ జేయగలరు.

<p>మహాసభ దర్శనం అధ్యక్షులు / ప్రచురణకర్త : మంతెన రమేష్</p> <p>ఫోన్: 24144377 / 88</p>	<p>విజయ కళ సంపాదకులు : మహ్మద్ రఫీ</p> <p>ఫోన్: 9848992826</p>	<p>స్వరాజ్యం సంపాదకులు : నాగుబండి సత్యనారాయణ</p> <p>ఫోన్: 040-27663940</p>	<p>తెలుగు వెలుగు సంపాదకులు : రామోజీరావు</p> <p>ఫోన్: 91 8415 246 888</p>
--	--	---	---

ప్రపంచ తెలుగు మహాసభలు, హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్, హైదరాబాద్ లిటరరీఫెస్టివల్ సందర్భంగా ఎన్నో అమూల్యమైన పుస్తకాల ఆవిష్కరణ జరిగింది. పాఠకులకు కోసం దక్కన్ ల్యాండ్ తనవంతు బాధ్యతగా వాటికి సంబంధించిన ముఖ చిత్రాలు, వివరాలను అందిస్తున్నది. -ఎడిటర్

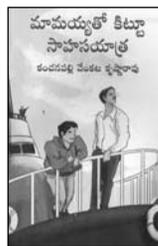
జి.రాంరెడ్డి
రచయిత: డా. వడ్డణం శ్రీనివాసరావు
వెల: రూ.15/-
ప్రచురణ: తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, తెలుగు అకాడమి
ప్రతులకు: తెలుగు అకాడమి

తెలుగే ఒక వెలుగు
సంపాదకులు: మంజులా గౌర్
వెల: రూ.200/-
ప్రచురణ: అస్థిత్వం
ప్రతులకు: 302, శ్రీ పూర్ణనంద క్లాసిక్ టవర్స్,
టి.బి.హాస్పిటల్ ఎదురుగా, ఎస్.ఆర్.నగర్,
హైదరాబాద్. ఫోన్: 7799017459

డెడికేషన్
రచన: వితా చంద్రయ్య
వెల: రూ.130/-
ప్రచురణ: జాతీయ సాహిత్య పరిషత్
ప్రతులకు: 4-4-12, సిర్పూర్, సిద్దిపేట.
ఫోన్: 9391205299 మరియు
ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో

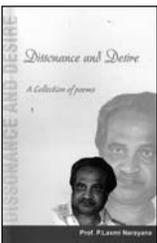
మామయ్యతో కిట్టా సాహసయాత్ర
రచన: కంచనపల్లి వేంకట కృష్ణారావు
వెల: రూ. 22/-
ప్రచురణ: మంచి పుస్తకం, తానా ప్రచురణలు
ప్రతులకు: 12-13-439, వీధి నెం.1,
తారాక, సికింద్రాబాద్ ఫోన్: 94907 46614

శ్రీ రమణ పథమ్
రచన: శ్రీ వి.యస్.ఆర్.మూర్తి
వెల: రూ.50/-
ప్రచురణ: వి.యస్.ఆర్. ఫౌండేషన్
ప్రతులకు: బి-61, డిడి కాలనీ, హైదరాబాద్
ఫోన్: 8331827975

అంధేరే మేం జీవన్ ఛాయా (హిందీ)
మూలకవి : డా. అమ్మంగి వేణుగోపాల్
అనువాదం: డా. ఎం. సంగయ్య
వెల: రూ.75/-
ప్రచురణ: జయమిత్ర సాహిత్య - సాంస్కృతిక వేదిక
ప్రతులకు: 11-9-317, లక్ష్మీనగర్, కొత్తపేట,
ఆర్.కె.పురం, హైదరాబాద్. 9441054637

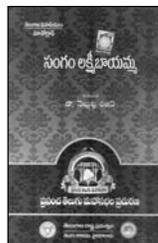
డిస్టాన్స్ అండ్ డిజైర్
రచన: డా. పి. లక్ష్మీనారాయణ
వెల: రూ.30/-
ప్రచురణ: జయమిత్ర సాహిత్య సాంస్కృతిక వేదిక
ప్రతులకు: 310, బ్లాక్-సి, శాంతి గార్డెన్ అపార్ట్స్,
నాచరం, హైదరాబాద్. ఫోన్: 9542656636.
మరియు ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో

మనిషిని వెతుకుదాం (కవిత్వం)
రచన: డా. పి. లక్ష్మీనారాయణ
వెల: రూ.30/-
ప్రచురణ: జయమిత్ర సాహిత్య సాంస్కృతిక వేదిక
ప్రతులకు: 310, బ్లాక్-సి, శాంతి గార్డెన్ అపార్ట్స్,
నాచరం, హైదరాబాద్. ఫోన్: 9542656636.
మరియు ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో

సవ్యధయ సాహిత్య విమర్శ - వైవిధ్యం
రచన: డా. అమ్మంగి వేణుగోపాల్
వెల: రూ.300/-
ప్రచురణ: జయమిత్ర సాహిత్య - సాంస్కృతిక వేదిక
ప్రతులకు: 11-9-317, లక్ష్మీనగర్, కొత్తపేట,
ఆర్.కె.పురం, హైదరాబాద్. 9441054637

సంగం లక్ష్మీబాయిమ్మ
రచయిత: డా. నెల్లుట్ల రజని
వెల: రూ.15/-
ప్రచురణ: తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం,
తెలుగు అకాడమి
ప్రతులకు: తెలుగు అకాడమి

పాఠకులకు శుభవార్త

దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక ISSN (International Standard Serial Number) ఆమోదం పొందినదని తెలియజేయడానికి సంతోషిస్తున్నాం. మా ISSN 2581-3188. రచయితలు, పరిశోధకులు తమ రచనలను ప్రచురింపజేసి ప్రాచుర్యం చేసుకోవడానికి సద్వినియోగపరుచుకోవాలని కోరుతున్నాం. - ఎడిటర్

మనసు లిపి
 రచన: సుతారపు వెంకటనారాయణ
 వెల: రూ.60/-
 ప్రతులకు: 12-11-367/6, మారుతి స్ట్రీట్,
 వారసిగూడ, సికింద్రాబాద్, తెలంగాణ.
 సెల్: 9848958690

నీల
 రచన: కె.ఎన్. మల్లేశ్వరి
 వెల: రూ.250/-
 ప్రచురణ: తానా పబ్లికేషన్స్
 ప్రతులకు: విశాలాంధ్ర, నవచేతన, నవోదయ,
 ప్రజాశక్తి పుస్తక కేంద్రాలలో

తెలంగాణలో ప్రాచీన దేవాలయాలు
 రచన: డా॥ కావూరి శ్రీనివాస్
 వెల: రూ.200/-
 ప్రతులకు: తెలంగాణ స్టేట్ టూరిజం డెవలప్‌మెంట్
 కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్, టూరిజం హౌస్, 3-5-891,
 హిమయ్యాత్‌నగర్, హైదరాబాద్.
 ఫోన్: 9849776157

శప్తభూమి (రాయలసీమ చారిత్రక నవల)
 రచన: బండి నారాయణస్వామి
 వెల: రూ.125/-
 ప్రచురణ: తానా పబ్లికేషన్స్
 ప్రతులకు: విశాలాంధ్ర, నవచేతన, నవోదయ,
 ప్రజాశక్తి పుస్తక కేంద్రాలలో

బుద్ధం (బౌద్ధం) త్రిభాషా నిఘంటువు
 మూలం: ఉపాసక అన్నపరెడ్డి వెంకటేశ్వరరెడ్డి
 సేకరణ : డా॥ కావూరి శ్రీనివాస్
 వెల: రూ.10/-
 ప్రతులకు: డా॥ కావూరి శ్రీనివాస్
 ఫోన్: 9849776157, 9640071218

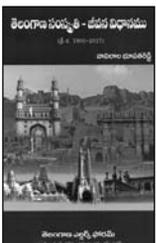
వరకవి భూమిగౌడు
 రచన: వేముల ప్రభాకర్
 వెల: రూ.200/-
 ప్రచురణ: విరాట్ పబ్లికేషన్స్
 ప్రతులకు: 103, మనస్సిని హెమ్స్, రోడ్ నం.6,
 అల్వాల్ హిల్స్, సికింద్రాబాద్. సెల్: 7893819376
 మరియు నవోదయ బుక్‌హౌస్, కాచిగూడ.

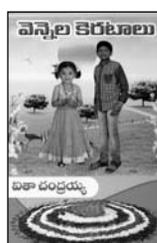
ఒంటరి
 రచన: సన్నపురెడ్డి వెంకటరామిరెడ్డి
 వెల: రూ.125/-
 ప్రచురణ: తానా పబ్లికేషన్స్
 ప్రతులకు: విశాలాంధ్ర, నవచేతన, నవోదయ,
 ప్రజాశక్తి పుస్తక కేంద్రాలలో

విరాట్
 మూలం: సైఫాన్ టైమ్స్
 స్వీచ్మానువాదం: పోనుగోటి కృష్ణారెడ్డి
 వెల: రూ. 30/-
 ప్రచురణ: విరాట్ పబ్లికేషన్స్
 ప్రతులకు: అన్ని ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో

తెలంగాణ సంస్కృతి - జీవన విధానము
 రచన: వావిలాల భూపతిరెడ్డి
 ప్రచురణ: తెలంగాణ ఎల్డర్స్ ఫోరమ్
 ప్రతులకు: 3-7-270, వావిలాలపల్లి,
 కలీంనగర్. ఫోన్: 9849627984

వెన్నెల కెరటాలు
 రచన: ఐతా చంద్రయ్య
 వెల: రూ.50/-
 ప్రచురణ: జాతీయ సాహిత్య పరిషత్
 ప్రతులకు: 4-4-11, సిర్సూర, సిద్దిపేట.
 ఫోన్: 9391205299 మరియు
 ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో

బాల్యమా! ఎక్కడ నీ చిరునామా!
 రచన: కందేపి రాజీప్రసాద్
 వెల: రూ.50/-
 ప్రచురణ: స్వాప్నిక్ పబ్లికేషన్స్
 ప్రతులకు: ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో

గౌతమ బుద్ధుని జాతక కథలు
 రచన సేకరణ: డా॥ కావూరి శ్రీనివాస్
 వెల: రూ.100/-
 ప్రతులకు: తెలంగాణ స్టేట్ టూరిజం డెవలప్‌మెంట్
 కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్, టూరిజం హౌస్, 3-5-891,
 హిమయ్యాత్‌నగర్, హైదరాబాద్

నా హృదయ స్పందన
 సంపాదకుడు: యన్. శివరాం
 వెల: అమూల్యం
 ప్రతులకు: యన్. శివరామ్, విజిటబుల్ మార్కెట్,
 నల్లకుంట, హైదరాబాద్-500 044.
 ఫోన్: 9848072781

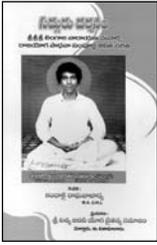
ప్రజా ప్రత్యామ్నాయం
 సంపాదకుడు: సునీతికుమార్ ఘోష్
 వెల: 170/-
 ప్రచురణ: శ్రామికవర్గ ప్రచురణలు
 ప్రతులకు: ఫ్లాట్ నెం.419, హిమసాయి హైట్స్, స్ట్రీట్
 నెం.6, జవహర్ నగర్, గాంధీ నగర్, హైదరాబాద్

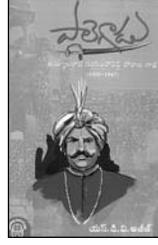
జ్యోతిర్మయం
 రచన: పోతన జ్యోతి
 వెల: 100/-
 ప్రచురణ: తాల్మట్టస్
 ప్రతులకు: అన్ని ప్రధాన పుస్తక విక్రయ కేంద్రాలు,
 హైదరాబాద్ సత్యజ్ఞశాలి పబ్లికేషన్స్, హైదరాబాద్.
 ఫోన్: 8317614173

రామదండు
 రచన: అనురాధ (సుజల గంటి)
 వెల: రూ. 35/-
 ప్రచురణ: మంచి పుస్తకం, తానా ప్రచురణలు
 ప్రతులకు: 12-13-439, వీధి నెం.1,
 తారాక, సికింద్రాబాద్ ఫోన్: 94907 46614

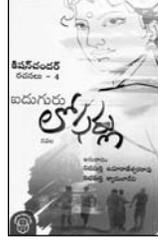
సద్గురు దర్శనం
 రచన: కందాకై రాఘవాచార్య
 వెల: 100/-
 ప్రచురణ: శ్రీ బివ్య జననీ యోగ చైతన్య సమాజం
 ప్రతులకు: మోర్లాడ్ గ్రామం, మోర్లాడ్ మండలం,
 నిజామాబాద్ జిల్లా. ఫోన్: 9908612007

పాలెగాడు
 (ఉయ్యాలవాడ నరసింహారెడ్డి పోరాట గాథ)
 రచన: ఎన్.డి.వి.అజజీ
 వెల: రూ.120
 ప్రతులకు: విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్. 33-22-2,
 చంద్రం బిల్డింగ్స్, చుట్టుగుంట, విజయవాడ-4.
 ఫోన్: 0866-2430302

కోంకణ కుసుమం
 రచన: కావలి రాములు
 వెల: రూ. 50/-
 ప్రతులకు: బి-101, హార్మిక్స్ అపార్ట్ మెంట్,
 కచేరి రోడ్, కర్ణాట, రాయ్ గడ్ జిల్లా
 ఫోన్: 7208234867

బిడుగురు లోఫర్లు
 మూలం: కిషన్ చందర్
 అనువాదం: నిడమర్తి ఉమారాజేశ్వరరావు,
 నిడమర్తి శ్యామలాదేవి
 వెల: రూ.100
 ప్రతులకు: విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్. 33-22-2,
 విజయవాడ-4. ఫోన్: 0866-2430302

'పద'నిసలు (తెలుగు క్రాస్ వర్డ్ పజిళ్లు):
 కూర్చరి: సత్యసాయి కొవ్వలి;
 వెల: రూ. 150
 ప్రతులకు: రచయిత ఫోన్: 9819483562.
 జి.వి.పబ్లికేషన్స్; ఫోన్: 8096310140

అలసంది పూసింది
 సేకరణ: స. రఘునాథ
 వెల: రూ. 80/-
 ప్రచురణ: కృష్ణగిరి జిల్లా తెలుగు రచయితల సంఘం
 ప్రతులకు: 2-1095, ఆవులపల్లి రోడ్డు, బస్టి,
 హైదరాబాద్, కృష్ణగిరి జిల్లా, తమిళనాడు.
 ఫోన్: +91 9980593921, 9483137885

పుస్తక పరిచయం

పుస్తక పరిచయం శీర్షిక ద్వారా వివిధ పుస్తకాలను పాఠకులకు పరిచయం చేసే ప్రయత్నం ఇది. ఈ వేదిక ద్వారా పాఠకులకు తమ పుస్తకాలను పరిచయం చేయాలనుకునే రచయితలు, ప్రచురణ సంస్థలు తమ పుస్తకాలు రెండు కాపీలను దిగువ చిరునామాకు పంపించవచ్చు. వీలు వెంట వాటిని ప్రచురిస్తాం. సమకాలీన సామాజిక అంశాలతో కూడిన కొత్త పుస్తకాలకు ప్రాధాన్యం. పుస్తకాలు పంపించాల్సిన చిరునామా:

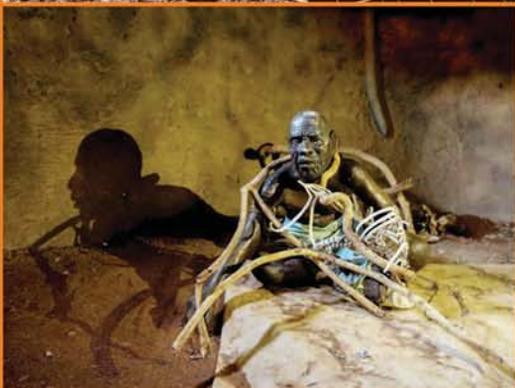

DECCAN LAND : "CHANDRAM" 490, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029. Telangana
Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288
 E-mail: deccanlandindia@gmail.com www.deccanland.com

Photographer:
SATYANARAYANA GOLA

జనజీవన దృశ్యాలకు భావాత్మకతను
 జోడించి ఆలోచనలకు తెరలు తీసే
 ఛాయాచిత్రాలను అందిస్తున్న
 ఫోటో గ్రాఫర్ **సత్యనారాయణ గోల**.
 వాస్తవికతకు బంబు ప్రతిబంబంగా
 కనిపించే దృశ్యాలను కెమెరాలో బంధించి
 తనదైన ముద్రను వేస్తూ దేనికదే
 ప్రత్యేకం అనిపించేలా నిర్మాణాత్మక కృషితో
 ఫోటోగ్రఫీ రంగంలో సలకాత్త ఒరవడిలో
 సాగుతున్న సృజనకారుడు.

ogs
JUNIORS
-grow naturally-

37 years of
meritorious
performance

I go to Oxford (ogs)
to learn life!

**RECONNECTING
CHILDREN WITH NATURE**

Phone: 040-27636214, Mobile: 9959612345,
email: ogshyd@gmail.com
website: www.oxfordgrammarschool.com